

པད་གྲིང་ལུགས་སྐུ་བ་རྒྱལ་མཚན་ནི། ཡབ་ཇེ་རིག་འཛིན་པ་ལྷ་གྲིང་པའི་གདུང་བརྒྱུད་
 དང་ཚོས་བརྒྱུད་འཛིན་པ་མ་ཟད་ ལུང་བསྟན་གྱིས་བེན་པའི་སྦྱེས་བུ། འཕགས་པ་ལུགས་ཇེ་
 ཚེན་པོ་སློབ་འཛིན་པར་ཤར་བ་ ཡི་དམ་ཏྲ་མགིན་གྱི་སྐུལ་པར་ཡང་གྲགས་ཤིང་། གཏེར་
 ཚོས་དང་ཏྲེར་སོགས་བསྐྱོད་པའི་འཕྲིན་ལས་བསྐྱུངས་ཏེ་འབྲུག་དང་བོད་གྱི་ས་ཁོངས་སུ་
 ཡབ་པ་ལྷ་གྲིང་པ་དང་མཉམ་པའི་འགྲོ་དོན་བྱུང། ད་ལས་གསར་སྟོན་བྱས་པའི་སྐབས་
 འཚང་འཇའ་ཚོན་མེ་འབར་གྱིས་མཛད་པའི་རྣམ་ཐར་འདི་ནི། ལུགས་སྐུ་བ་གང་གི་མཛད་
 རྣམ་དང་། ལྷག་པོ་དེའི་འབྲུག་གི་བསྟན་སྲིད་མི་སྡེའི་གནས་ཚུལ་སོགས་གྱིས་གཏམས་
 པའི་ཚོག་དོན་ལུགས་སྐུ་བ་ཚོགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་གསུང་རྩོམ་ཞིག་ཡིན།

Thugse Dawa Gyaltshen not only carried on the family and religious lines of his father Pema Lingpa but was also a master predicted in prophecies and well known as an incarnation of Hayagriva, the wrathful manifestation of Avalokitesvara. His religious activities and influence in the areas of Bhutan and Tibet, which he earned through his teachings in general and expertise to avert Mongol forces in particular, were comparable to those of Pema Lingpa. In this new publication of his biography written by Jatshon Mebar, we can find a historical writing of literary excellence laden with accounts of Dawa Gyaltshen's life and the socio-political and religious situation of Bhutan in his time.

THE BIOGRAPHY OF THUGSE DAWA GYALTSHEN

ལུགས་སྐུ་བ་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར།

ལུགས་སྐུ་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར།

THE BIOGRAPHY
 OF
 THUGSE DAWA GYALTSHEN

འཇའ་ཚོན་མེ་འབར།
 JATSHON MEBAR

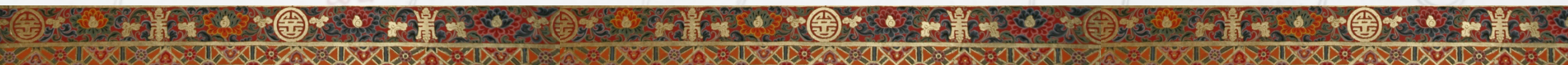
ཀམ་ཕུན་ཚོགས་དང་དོ་ཇེ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་སྦྱོར་སྒྲིག་ཞུས།

Edited by
 KARMA PHUNTSHO & DORJI GYELTSHEN

ISBN 9789993653233

SHEJUN

༄༅། །སྤྱལ་པའི་སྲས་མཚན་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་
རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་མཛེས།།

THE BIOGRAPHY OF
INCARNATE SON
DAWA GYALTSHEN

A Beautiful Jewel Ornament

འཇམ་ཚོན་མེ་འབར།

Jatshon Mebar

ཀམ་ཕུན་ཚོགས་དང་རོ་རྩེ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ཚུམ་སྒྲིག་ཞུས།

Edited by

KARMA PHUNTSHO & DORJI GYALTSHEN

SHEJUN

Series editors: Karma Phuntsho and Dorji Gyaltsen
Volume editor: Karma Phuntsho and Dorji Gyaltsen
Other editors and assistant: Tendel Zangpo
Lhakpa
Dorji Khandu
Samten Yeshi

Copyright © Shejun 2015
All rights reserved.

First published by Shejun Agency for Bhutan's Cultural
Documentation and Research for Padling Choeki Ga-tshal

Shejun Agency
Dewakhangzang
Changlam
Thimphu
www.shejun.org

ISBN 978-99936-53-23-3

Design and layout by: Karma Phuntsho

Typeset in Jomolhari ID and Book Antiqua by Shejun Agency
Printed at Kuensel Corporation, Thimphu

ཐུགས་སྲས་རྗེ་བ་རྒྱལ་མཚན།

THUGSE DAWA GYALTSHEN
(mural in Prakhar, Bumthang)

Reliquary containing the remains of Thugse Dawa Gyaltsen in Prakhar (Photo by Karma Phuntsho)

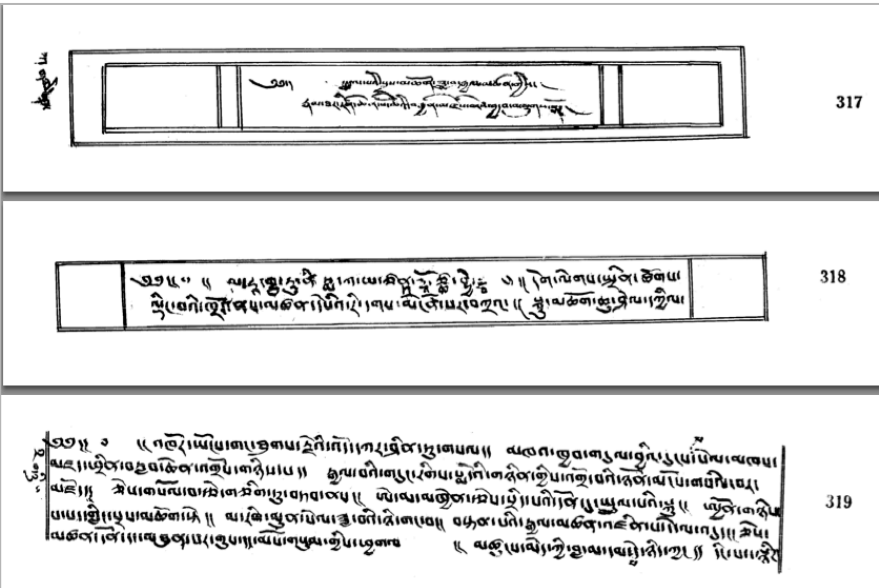
The Prakhar establishment (photo by Karma Phuntsho)

Dawa Gyaltsen's footprint, probably the one he gave to Ngawang Drakpa of Hephu (photo by Shejun)

The manuscript of the biography in possession of Dasho Sangay Dorji (photo by Shejun)

The manuscript from Sumra reproduced from TBRC collection

དཀར་ཆག Table of Contents

Table of Contents..... i

Editor's Prefaceiii

Introduction 1

ལེ་ལོ་བཟོ་བ།21

ལེ་ལུ་དང་པོ་མཉམ་ཡོན་བསྟན་པ།..... 23

ལེ་ལུ་གཉེས་པ་ཚོས་སྐྱེའི་མཛད་པ་བསྟན་ཚུལ། 26

ལེ་ལུ་གསུམ་པ་ཡོངས་སྐྱེའི་མཛད་པ་བསྟན་ཚུལ། 29

ལེ་ལུ་བཞི་པ་སྐྱེའི་མཛད་པ་བསྟན་ཚུལ།..... 34

ལེ་ལུ་ལྔ་པ་བརྒྱུད་པ་ཁྲུངས་བཅུན་པར་བསྟན་པ། 39

ལེ་ལུ་དྲུག་པ་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་ཟབ་ཁྱད་བསྟན་པ། 49

ལེ་ལུ་བརྟན་པ་ཞིང་འདྲིར་སྐྱེའི་པོ་བྱོན་ཚུལ་བསྟན་པ། 71

ལེ་ལུ་བརྒྱུད་པ་སྐྱེའི་འཁྲུངས་ཤིང་འགོ་དོན་འགོ་བཅུགས་པའི་སྐབས། 74

ལེ་ལུ་དགུ་པ་ཡབ་ཀྱི་བྱིན་རྒྱལ་འཇུག་པའི་སྐབས། 87

ལེ་ལུ་བརྟན་པ་མཐའ་དམག་བརྒྱུག་ཅིང་གཏེར་བཞེས་པའི་སྐབས། 91

ལེ་ལུ་བརྟན་པ་གཅིག་པ་དབུས་ཚུགས་ལ་བྱོན་པའི་སྐབས། 99

ལེ་ལུ་བརྟན་པ་གཉེས་པ་འབྲི་གུང་པས་མཇུག་པའི་སྐབས།..... 107

ལེ་ལུ་བརྟན་པ་གསུམ་པ་མཉམ་ཡོན་ཏུ་བྱོན་པའི་སྐབས། 112

ལེ་ལུ་བརྟན་པ་བོད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་སྐྱོང་བའི་སྐབས། 117

Table of Contents

ལེའུ་བཙེ་ལྷ་པ་གདུལ་བྱ་སྣ་ཚོགས་སྐྱོང་བའི་སྐབས།	122
ལེའུ་བཙུ་དུག་པ་སྟེ་པ་རིན་སྲུངས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐབས།	127
ལེའུ་བཙུ་བདུན་པ་ཐུགས་རྟེན་བཞེངས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྐོར།	132
ལེའུ་བཙེ་བརྒྱད་པ་འགོ་དོན་རྫོགས་ནས་མུ་ངན་འདའ་ཚུལ་བསྟན་པ།	138
ལེའུ་བཙུ་དགུ་པ་དགོངས་རྫོགས་རྟེན་བཞེངས་ཀྱི་སྐབས།	146
ལེའུ་ཉི་ཤུ་པ་རྣམ་ཐར་གྱི་བསྟུས་དོན་དང་དར་སྟེལ་བསྟན་པ།	156
ལེའུ་ཉེར་གཅིག་པ་སྟོན་ལམ་བཟ་ཤིས་ཀྱི་སྐབས།	162
མཚུག་བྱང་།	166
Bibliography	168
མིང་ཐོ།	170
Name Index	170

Editor's Preface

This is the second book we are bringing out in our series of biographical and historical literature from Bhutan. The main intention of publishing this edition is to make the book available to both the readers in the Himalayan region who read Chökey (ཚོལ་ལྷན་) or Classical Tibetan and scholars and researchers who work on life writings in the Himalayan Buddhist cultures. The first type of readers today suffer from the onslaught of English because this global language is emerging as the lingua franca in the places such as Bhutan to the detriment of local languages and cultures. As a result, the literatures in local languages are getting increasingly neglected. By the same token, the researchers working on Bhutanese and Himalayan history in other parts of the world are deprived of access to rare sources on Bhutanese history.

Our aim for publishing the biography in its original form in Classical Tibetan with footnotes showing variant readings and an introduction in English is to fulfil the needs and wishes of both groups of readers. For a detailed explanation of educational and intellectual needs and our hopes to address the problems and fill the gap, I refer the readers to my preface to the first book in the series, *The Autobiography of Tertön Pema Lingpa: A Brilliant and Beautiful Rosary of Gems*. It is our hope that this edition which is reproduced in nice typeface with proper layout and design in a bound book format will make the biography accessible and easy to read for the traditional readers who would read this biography for its liberative and edificatory purpose.

The biography of Thugse Dawa Gyaltsen has generally remained inaccessible and unknown due to its rarity as well as the

Preface

obscurity of the text. As the original manuscripts are in the Ume (འུམེ་མེད་) script, which most people in Bhutan cannot read today, the biography has remained beyond the literary grasp of the Bhutanese. We hope that this edition in easily readable Tshuyig (ཚུགས་ཡིག་) or Uchen (འུམ་ཅན་) will be welcomed by the Bhutanese readers who are interested in knowing the life and works of one of Bhutan's prominent religious figures. The introduction in English is specifically written with the hope of enticing Bhutanese, who have received modern education in English, to the original voice of the author in its original idiom. In the same way, we hope our efforts to do a mild text critical edition by retaining variant readings in footnotes will be appreciated by scholars and philologists who are interested in knowing the genealogy of the texts.

For this edition, we have used two editions, which were available to us for textual comparison. The first one is a manuscript, which is in the possession of Dasho Sangay Dorji. We are grateful to him for sharing this manuscript, which is beautiful crafted on traditional paper made from daphne bark. There is no information available on the history and provenance of the book and but the book appears to be at least a couple centuries old. It is about 7.5cm in width and 31.5 in length with five lines on each page. The second exemplar we have used is a facsimile copy of an ancient manuscript of the biography from the monastery of Sumra Sa-ngag Choling in Kinnaur, Himachal Pradesh. The copy was published by Urgyan Dorji and later scanned by Tibetan Buddhist Resource Center (W21555) and made available as pdf alongside the biography of Guru Rinpoche revealed by Pema Lingpa. The book, measuring 14cm x 36cm, is written in a coarse Ume script and has six lines per page.

In our references, the first manuscript is labeled SD (for Sangay Dorji) and the second called Sumra for its place of origin. The text critical study of several variations and errors, as we will show later, conclusively proves that the Sumra version is based on the SD manuscripts or a very faithful copy of it. Wherever both

the versions are incorrect grammatically or orthographically, we have corrected them and preserved the original readings in the footnotes. The corrections or changes we made in the main text could have been inserted in parentheses to mark the extent we edited but this made it cumbersome for readers who are not interested in philological study and textual history. Thus, we have dropped the use of parenthesis in the main text except to mark the original folio number of the SD edition, which we used as the main exemplar. An index of persons' and place names and a short bibliography of directly relevant literature is included in the end to help the readers.

The initial research for this publication took place through the project entitled "The Historical Study and Documentation of the Pad gling traditions in Bhutan" at the University of Cambridge through funding from the Arts and Humanities Research Council of the United Kingdom. The digital copies of the SD manuscript were made in 2007 through this project. In addition, the grants from the Endangered Archives Programme of the British Library to explore and digitize Bhutan's remote monastic archives also helped us to undertake an extensive search for the biography. The digital files for the Sumra manuscript was obtained through the generosity of E. Gene Smith as part of his TBRC digital collection.

Much of the work was done many years ago but the book has not seen the light of day due to lack of funds to publish it. Thus, we are very grateful to Padling Choeki Ga-tshal for the generously sponsoring the publication of this and two other biographies in this series. It is our fervent prayer that these books will hugely benefit the scholars and monks working on Bhutan's history and culture and also help the general Bhutanese population in understanding their past and appreciating their cultural heritage, which continue to shape their character, identity, values, aspirations and goals.

Introduction

The first book published in this series was the autobiography of Pema Lingpa (1540-1521), Bhutan's foremost spiritual figure. Pema Lingpa is undoubtedly the most influential and wellknown person born in the land, which constitutes modern Bhutan and is today remembered as a cultural hero and spiritual father of the country. He was a charismatic religious leader who attracted a large following composed of people from all walks of life and the texts he discovered as hidden treasures became popular classics for practice and rituals across the Himalayan Buddhist world. Even after his death, his legacy flourished and his teachings continued to spread far and wide. Today, his teachings, practice and rituals continue to thrive as a distinct set of religious knowledge and make up one of the major religious traditions in Bhutan. The texts, practices, rituals and the institutions, which ensued from him, have gradually shaped Bhutan's cultural identity and socio-political landscape.

However, the processes of extensive dissemination of Pema Lingpa's legacy within Bhutan and beyond and of its gradual impact on Bhutan's cultural formation and transformation could not have happened without the efforts of Pema Lingpa's prominent disciples and descendants, who carried on his legacy after his death in 1521. One such important figure behind the sustained and extensive dissemination and promotion of Pema Lingpa's legacy was his son Dawa Gyaltsen (1499-1586), who gained during his lifetime a religious stature, which was almost equal to Pema Lingpa's. Dawa Gyaltsen was instrumental in continuing and consolidating Pema Lingpa's legacy immediately after the latter passed away. It is thus

quite appropriate that we are able to publish Dawa Gyaltshe's biography as the second book in the series.

The biographer

The biography of Dawa Gyaltshe was written by one of his students, Jatshon Mebar, using the notes compiled by Gyepa, probably Dawa Gyaltshe's eldest grandson. We shall return to the identity of Gyepa later but I shall start here with a few words on the author of the biography. Jatshon Mebar alias Tenpai Jungne was the son of Chogden Gonpo (1497-1557?), the immediate incarnation of Dorji Lingpa (1346-1405) and a leading student of Pema Lingpa. In the *Biography*, he often refers to himself as Gyalse (ཀླུ་ལྷོ་ལོ་ལོ་) and Tshultrim Dorji considers him an incarnation of Nub Sangay Yeshe and describes him as a tantric master (ལྷོ་ལྷོ་ལོ་ལོ་).¹ Like his father Chogden Gonpo and master Dawa Gyaltshe, Jatshon Mebar was a treasure discoverer in his own right. According to the colophon of this biography and Kongtrul Lodoe Thaye's accounts, Jatshon Mebar was a hermetic saint blessed by the female divinity, ḍakinī Gargyi Wangchuk, popularly known as Zhingkyongma. Kongtrul states that he was destined to extract the treasure text *rTsa gsum zab mo kun 'dus*, from the threshold of Dudpo Lakhar but he failed to do so.² However, the text was later revealed to him by his tutelary deity, ḍakinī Gargyi Wangchuk, in a vision but unfortunately the transmission of this teaching is said to have been lost even by the time of Kongtrul Yonten Thaye (1813-1899?).

Jatshon Mebar modestly denies that he is a learned scholar with training in language, poetry, epistemology, logic and other such fields of study.³ Apart from his ability to differentiate between

¹ Tshultrim Dorje (n.d.), f.25r.

² Kongtrul Lodoe Thaye (1973), p. 496.

³ See *Biography*, p.

'mind and awareness' due to the blessings of his tutelary deity Gargyi Wangchuk, he says he is an ignorant person with no expertise in exposition, composition and debate – the common activities attributed to a learned scholar in the Indo-Tibetan Buddhist tradition. Yet, the ability to distinguish innate awareness from ordinary mind is no small achievement in a tantric Buddhist world, which is steeped in spiritual practice focused on the realisation of mind's innate nature. Thus, implicitly, we are to understand that it is Jatshon Mebar's inner spiritual realisation, rather than any accumulated learning, which enabled him to put together this highly erudite biography of his master. It is widely believed among followers of tantric Buddhism that a spiritual realisation through meditation can lead to a sudden flow of knowledge and scholarship.

If Jatshon Mebar did not receive formal education and training as a scholar, his biography of his master certainly would count as such a natural and spontaneous flow of scholarship induced by internal realisation. It is neither short of philosophical depth nor deprived of syntactical elegance. The terminologies he uses betrays his familiarity with extensive Buddhist themes and topics, and he also frequently takes the poetic licence, as a confident scholar does, to portray an interesting imagery of his topic. A good example is his exciting and intricate description of the vagina and womb while discussing Dawa Gyaltsen's conception.⁴ His knowledge of the Dzogchen tradition is particularly impressive and it is here we hear his own voice and see his best strength. The chapters I to VI, as we shall see, are in fact a quick and incisive exposition of the cosmological and philosophical theories of Dzogchen system of thought as a backdrop to Dawa Gyaltsen's life and works.

⁴ Ibid., p. ...

Introduction

The historical anecdotes about Dawa Gyaltsen's life seem to have been mostly based on the notes he received from Gyepa. No doubt, Jatshon Mebar also spent much time with Dawa Gyaltsen and closely accompanied him as a student. Thus, many of the accounts are also first hand reports and some of them on intimate moments. For example, we find a passage about Jatshon Mebar applying on Dawa Gyaltsen, who was in his old age and also in poor health, some ointment while camping in Tibet. In course of the massage, Jatshon Mebar first accidentally touches Dawa Gyaltsen's male organ. He then holds it in his hand and remarks: "This has done a good job. We, the students are fortunate. This cute thing has produced a male heir of sharp resemblance."⁵ Dawa Gyaltsen was pleased by the remarks. The male heir the student was referring to was Dawa Gyaltsen's son Deva, in whom Dawa Gyaltsen held high hopes.

In spite of these close encounters, the author regrets that he was not able to offer much physical and material service to his guru, who has raised him with great kindness since his childhood. The biography was written at the request of one Tenzin, who is described as the author's heart friend and a patron of Buddhist teachings. He is most likely Tenzin Norbu,⁶ the rebirth of Karpo Kunga Drakpa, the master who renovated Samye temple in 1513 and who was also a student of Pema Lingpa. This Tenzin is perhaps also the person, who goes by the name Goegoe Tenzin and requested Dawa Gyaltsen to allow his biography to be written while the latter was in his deathbed.⁷ The biography was perhaps finished a couple years after the death of Dawa Gyaltsen as it recounts in detail the funerary services carried out as a tribute to Dawa Gyaltsen. Sadly, the author does not give the year of

⁵ Ibid., p. ...

⁶ Ibid., p.

⁷ Ibid., p.

composition. His attention to dates, generally, is very poor leaving the reader with no clue as to when the events took place. The narrative is also not recorded in any chronological order apart from following a very rough framework common to a hagiographical work of this kind. The work starts with an over wide cosmological and religious context, then narrows down to the birth of the subject and finally ends with accounts of his death and funerary activities.

The cosmic and historical context

Jatshon Mebar starts the biography with two elegant verses of salutation to Dawa Gyaltsen and declares that the latter's enlightened activities are immeasurable and unfathomable. Words would fall short in sufficiently describing his life and works, and the accounts presented here, he notes, are merely a droplet from the ocean of Dawa Gyaltsen's benevolent works. This is followed by a chapter on the virtues and benefits of recollecting the life and works of a guru through reading and writing. He presents here the main purpose of reading and writing a biography of an enlightened teacher. By recollecting the virtues and great qualities of the master's body, speech and mind, a reader would receive blessings from the master and be inspired to emulate him. Next, Jatshon Mebar delves into a presentation of the grand scheme of things by discussing the macrocosmic worldview as espoused in Dzogchen thought before narrowing it down to the life and milieu of his guru.

First, he presents the state of his guru in the Dharmakāya form through the well known schema of the five-fold auspicious setting (ལྷན་སྐབས་ཚོགས་པ་ལྔ་) of place, teacher, retinue, time and topic. This contextualising discourse of the five-fold setting is a well known pedagogic and narrative schema used by Indo-Tibetan Buddhist scholars to present a didactic event, whether mythical or historical. A religious sermon is often introduced through the enumeration and description of the five factors of the setting. The auspicious factors for the Buddha's first sermon, for example are given as the following:

The place: The Deer Park.

Introduction

The teacher:	The Buddha.
The retinue:	The five mendicants.
The topic:	The four noble truths.
The time:	The 4 th day of the 6 th month, seven weeks after the Buddha's enlightenment.

Jatshon Mebar presents a highly esoteric and philosophical account of the five-fold setting in relation to the state of his guru as Dharmakāya, based on the mystical ontology of Dzogchen.

The place:	The realm of clear light known as Adamantine Essence, which is unrestricted, unlimited, immeasurable, pure, spontaneous and unfabricated.
The teacher:	The union of the primordial Buddha Samantabhadra and his consort, who in fact are personifications of the innate awareness.
The retinue:	Innumerable divinities emerging as spontaneous reflections of the innate awareness.
The topic:	The Dzogchen teachings.
The time:	Beyond past, present, future or indefiniteness, when all thoughts are at rest.

Jatshon Mebar also describes the body, speech and mind of the Buddha in the Dharmakāya form using thirty-six esoteric characteristics and the three attributes of the Quintessential Primordial Purity (རྫོགས་ཀྱི་དཀར་པོ་), Natural Spontaneity (རྩིས་བཞིན་ལྷན་གྲུབ་) and All-encompassing Compassion (སྤྱུག་སྤྱུག་ལྷན་གྲུབ་). These three concepts define the primordial state of being in the Dzogchen system of thought. These three characteristics respectively correspond to emptiness, appearance and compassionate warmth of the original and innate awareness, the ground from which all phenomena arise.

Next, Jatshon Mebar gives the reader a macrocosmic view of the pure realm of Sambhogakāya. He presents, in Chapter III, the

divine world of the Buddhas as an unrestricted and boundless flow of enlightenend energy, which are not reified or contaminated by dualistic thoughts. The universe is called Tshangpa Ngadra (ཚངས་པ་ངང་རྒྱུ) and in it manifests the Buddha Namnang Gangchentsho (ནམ་སྐྱེད་གངས་ཚེན་མཚོ) in the form of the Buddhas of the five families. In Chapter IV, Jatshon Mebar deals with the activities of the Nirmāṇakāya form of the Buddha by explaining both the process in which the impure phenomenal world evolved out of the pure primordial ground and the process of the Buddha's enlightened works to redeem the sentient beings. In Dzogchen thought, the 'original sin', as it were, was the accidental reification and dualistic apprehension of the unrestricted and spontaneous flow of innate awareness and its own dynamic appearance and expression. Like a performer momentarily mesmerized by the reflection of his/her own performance and mistaking it for an external show, the innate awareness misapprehends its own appearance to be an external object thus giving rise to subject-object dualism.

This first moment of ignorance then leads to a process of gross reification and emotions. The dynamic expressions of enlightenment are mistaken for ordinary phenomena, such as the appearance of five male Buddhas are mistaken for five aggregates and the five female Buddhas for five elements. The misunderstanding aggravates to produce the phenomenal experience of the cycle of existence, the six realms of sentient beings and the concomitant suffering. Jatshon Mebar explains this spiritually regressive process through the schema of the three types of the innate (ལྡན་ཅིག་སྐྱེས་པ་), imputed (ཀླན་ཏུ་བཏགས་པ་) and immediate (དེ་མ་ཐག་པ་) ignorances. The realms of sentient beings in the centre and four cardinal points are presented as results of the confusion. The Buddhas who appear in these worlds work on undoing this confusion.

The next chapter deals with the authenticity of the transmission of the teachings, which the protagonist of the biography espoused and promoted. The mode of transmission is presented using the unique Nyingma theory of the mind

Introduction

transmission of the Buddhas (རྒྱལ་བ་དགོངས་བརྒྱུད), sign transmission of the wisdom holders (རིག་འཛིན་བཅའ་བརྒྱུད) and oral transmission of the people (གང་ཟག་སྐྱེད་བརྒྱུད). In the last category, he explains the appearance of the Buddhas in the fortunate aeon and particularly the life and works of Guru Padmasambhava during the era of Buddha Shakyamuni. Padmasambhava is credited with the transmission and propagation of the tantric or Vajrayāna teachings, having received and mastered all the tantric teachings himself.

Jatshon Mebar dedicates Chapter VI to the exposition of Dzogchen teachings. He goes on to give an interesting but uncommon and farfetched etymological explanation of the Dzogchen teachings (ཚོས་རྫོགས་པ་ཚེན་པོ་) using each letter in the phrase. The profound path of Dzogchen is then presented through the dual techniques of empowerment (དབང) and instructions (མཛིན) both of which he elaborates using various categories. A unique Dzogchen addition of the empowerment of the dynamics of awareness (རིག་པའི་ཚུལ་དབང) is made to the common categories of vase, secret, wisdom and word empowerments. Similarly, while explaining instructions, he highlights the special Dzogchen theory of following the dual paths of Break-through or Trekcho (ཐེགས་ཚེད) and Transilience or Thogal (ཐོད་རྒྱལ) with the three qualifications of bringing about a result which does not come from a cause (རྒྱལ་ལས་མ་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ), Buddhahood which does not arise from the mind (སེམས་ལས་མ་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་) and adopting instructions which does not rely on words (ཚིག་ལས་སྟོན་པའི་མན་པོ་). He also brings out Dzogchen categories of the five-fold Buddha bodies and six forms of liberation through seeing, hearing, wearing, touching, feeling and experiencing.

Turning to the subject of the biography in Chapter VI, our author lists the various incarnations of Dawa Gyaltsen in his past lifetimes. In Sukhavati pureland, he is Buddha Amitabha, who manifests as Avalokitesvara to rescue the sentient beings from suffering. Avalokitesvara manifests in his wrathful form, Hayagriva,

to subjugate the unruly Rudra and Dawa Gyaltsen is said to be an incarnation of this horse-headed deity. Among the list of his preceding incarnations are King Tsuglazin, a Brahmin who took birth as a human being for seven consecutive lifetimes, a certain Maitri Joki, King Songtsen Gampo of Tibet and eventually after many births, Dawa Drakpa, son of Jamyang Drakpa Rinchen, who was his immediate precursor.

The real world of Dawa Gyaltsen

Having given the theological and spiritual backdrop, Jatshon Mebar discusses, from Chapter VII, the actual life of Thugse Dawa Gyaltsen. Dawa Gyaltsen was born in Chel valley of Bumthang in the summer of Female Earth Sheep year, 1499, on the tenth day of Monkey month. His father was Pema Lingpa and Jatshon Mebar gives Rrimo (ལྷིམོ) for the name of his mother.⁸ Although the author gives ample information on Pema Lingpa, we are left with no information on the identity of the mother. Instead, the author praises her as an exceptional lady with noble qualities. The food she cooked would possess a hundred flavours and the clothes she wove would put celestial garments to shame. Her voice would change one's mood and her touch would fill one with bliss.⁹ There is sparse historical and social information to glean from Jatshon Mebar's eulogistic narration but his poetic presentation of the family background, conception and birth and his hilarious metaphorical description of the female genitalia and womb is a literary bonanza.

We know from Pema Lingpa's biography that he had multiple wives but there is no clue in the known sources as to who they were and where they were from. Two recent sources give Sithar

⁸ Lam Sa-ngag (2005), vol. 3, p. 56 transcribes ལྷིམོ as ལྷིམོ

⁹ See *Biography*, p.

as the mother,¹⁰ perhaps assuming that Sithar is identical with mother Thara mentioned several times in this biography. However, it is very unlikely that the lady called Thara in this biography is Dawa Gyaltshe's mother as she died only in the final years of Dawa Gyaltshe's long life.¹¹ Without new evidence, we can only assert that Ama Rrimo in the *Biography* is one of the senior consorts of Pema Lingpa.

It is fairly clear that Dawa Gyaltshe was the second son of Pema Lingpa, the first one being Koncho Zangpo and the others being Drakpa Gyalpo, Kunga Wangpo and Sangdag. He was born in Chel before Pema Lingpa's main seat of Tamzhing was established. Like his father, Dawa Gyaltshe also learnt the crafts of blacksmith and goldsmith, tailoring, woodwork and pottery. During his youth, he travelled with his father, who was also his main teacher. We find a clear description of young Dawa Gyaltshe's journey to Shar Dongkha in modern day Tawang with his father at the invitation of King Jophak Darma. Dawa Gyaltshe acted as an assistant priest during the ceremonies. A young man at that time, he also showed his valour by taming a feral horse and left a handprint on the rock in the process.

Although we have very little information about Dawa Gyaltshe's family life, it is plausible that Dawa Gyaltshe, like his father Pema Lingpa, had a rather liberal attitude towards relationships. This can be inferred from an anecdote in the biography, in which Thubpa Tashi, the ruler of Chokhor teased Thugse Dawa Gyaltshe at a festival gathering, saying: "You, sons of Pema Lingpa, cannot take up the dharma you need. Instead, you take on an unnecessary wife each and, still discontent, go on chasing

¹⁰ Ngawang Choleg Zangpo & Sangay Dorji (2011), p. 69 and Gangteng Shedra Editorial Committee (2008), p. 20.

¹¹ See *Biography*, p. 100

other pretty women.”¹² Thugse Dawa Gyaltshe, a little abashed, responded that everything was illusion for him, and put his fist into a hard rock.

According to the genealogist Lama Sa-ngag who cites another source, Dawa Gyaltshe had seven children, the eldest one being Pema Thinley, the first Gangteng Trulku. Pema Thinley was born to Buthri, a daughter of the ruler of Chokhor valley, whom Dawa Gyaltshe later passed on to Tenzin Drakpa, the first incarnation of Pema Lingpa. It seems Tenzin Drakpa took Buthri as his consort and became Pema Thinley’s foster parent. More shall be said on this in the biography of Pema Thinley.¹³ Dawa Gyaltshe’s middle son Tenpai Nyima is said to have married the daughter of Chumey Dung and started the Prakhar establishment while another son Kunga Gyaltshe is said to have given rise to the religious nobilities of Gagar and Taktsherla in Tongsa district. According to Lama Sa-ngag, his youngest son Deva Tsendra is said to have had three children, who died young.

The *Biography* mentions a son named Deva six times but gives us no other information apart from him being an heir in whom Dawa Gyaltshe held high hopes. This, we see, in the anecdote about the biographer accidentally touching Dawa Gyaltshe’s penis while offering an ointment. The biographer remarks that the cute organ has done its job in producing an heir of strong resemblance. To this, Dawa Gyaltshe adds that he is pleased by the remarks and expects Deva to be even greater than himself.¹⁴ However, it is in Pema Thinley’s biography that we learn that Deva Tsendra is an older brother of Pema Thinley from whom the latter even received teachings. Much later, Pema Thinley is said to have given teachings to the incarnation of Deva.

¹² Ibid., p.

¹³ See Tshultrim Dorji (2015).

¹⁴ See *Biography*, p.

In the *Biography*, we find an informal list of his children including Deva Tsendra, Lhakyi and Kungazom, and repeated mention of his eldest grandson (འཕྲེན་ཚེས་) Gyepa and also of Wangdi, Rakhya and Lhatsun who were probably his grandchildren. Dawa Gyaltsen remarks that he took good care of Gyepa and his siblings born to their mother Paljor, who is probably the daughter of Chumey Dung and wife of Dawa Gyaltsen's middle son, because they are mentioned in the prophecy of Sherab Mebar and one other prophecy. Besides Paljor, we also find repeated mention of Thara, who is also a mother but we don't know exactly whose mother Paljor and Thara are. Apart from these scanty passing remarks, there is very little information we can glean from the *Biography* to tell anything substantive about his family. However, it seems Dawa Gyaltsen was an attentive family man as we see him accompanied by his family members in many of his religious tours.

In contrast, the *Biography* provides fairly good information about Dawa Gyaltsen's religious milieu. Among his leading disciples are Chogyal Rinchen Phuntsho (1509-1557), the eminent hierarch of Drigung Kagyu tradition and Mikyo Dorje (1507-1554), the 8th Karmapa, Sakya Dagchen Sonam Wangpo (1559-1621), Sogopa Lodoe Gyaltsen (1552-1624), Trulku Chogden Gonpo (1497-1557?), the incarnation of Dorji Lingpa and Tenzin Drakpa (1536-97), the immediate incarnation of Pema Lingpa. Others include Dechen Lingpa, Drungdrung Rinchen Choedor, Tertön Ngawang Drakpa of Hephu, Tertön Tshering Dorji of Dongkarla, Trulku Tenzin Norbu, the incarnation of Chogden Gonpo, Do-ngag Lingpa and Trulku Chogyal Dhondup. During his long career as religious figure, Dawa Gyaltsen met and gave religious sermons to a large number of people.

Dawa Gyaltsen also had a significant following among the political figures of his time in the areas he visited. He frequently visited and conducted rituals for the rulers of southern, central and western Tibet including the prefect of Lhalung, the political masters at Taklung, Nagartse, Nedong, Chingwa Taktse, Lhunpodzong, Lhotoe and Gungthang. Perhaps, Dawa Gyaltsen's highest lay

patron was the Rinpungpa ruler of Tibet, Ngawang Jigdrak (1482-1565?), who invited him to Shigatse, offered him hospitality which, according to the biographer, 'put even celestial luxuries to embarrassment',¹⁵ and received many teachings from him. To the east, Dawa Gyaltsen enjoyed the patronage of King Jophak Darma and his heirs. He visited the Mon areas of Laog Yulsum twice in his life and also extracted a treasure from the area.

Dawa Gyaltsen's influence on the local political figures of Bumthang and other areas of central Bhutan are far from clear. It seems Dawa Gyaltsen fell out seriously with Karma Zilnon, the ruler of Chokhor. We see two instances of this rupture in the *Biography* and also in the biography of Pema Thinley.¹⁶ The Chokhor ruler is said to have led his men and invaded Prakhar to challenge Dawa Gyaltsen but his troops withdrew after they saw the place filled with soldiers as a result of Dawa Gyaltsen's magical powers. Jatshon Mebar comments that due to this the people of Chokhor did not dare antagonize and make war against Chumey despite their ill feelings. We see the second case after Dawa Gyaltsen passed away in Tibet. His body was brought to Prakhar but his people had to take caution while passing through the Chokhor valley and not halt for the night until they reached the Kikila pass. There is no account of why Dawa Gyaltsen fell out with the ruler of Chokhor but we may assume that the enmity may have arisen after Dawa Gyaltsen's relationship with Buthri, the daughter of former Chokhor ruler and sister of Karma Zilnon, came to an end.

Spiritual life and legacies

While there is hardly any doubt that his status as a son of the great treasure discoverer Pema Lingpa would have contributed to his social standing, Dawa Gyaltsen's preeminence among both

¹⁵ Ibid., p.

¹⁶ See Tshultrim Dorje (2015), p.

religious and political figures of his day seem to have come about primarily as a result of his own spiritual qualifications. Dawa Gyaltsen was a treasure discoverer, distinguished lama and public figure by his own right. Although he was not particularly an intelligent person,¹⁷ Dawa Gyaltsen was an accomplished spiritual master. His biography is filled with accounts of how, even as a child, Dawa Gyaltsen performed miracles and manifested signs of spiritual distinction.

His birth was already preempted by prophecies that Pema Lingpa will have three sons who are incarnations of the Buddhas of wisdom, compassion and power and also a son who is an incarnation of the deity Hayagriva, the wrathful form of Avalokitesvara. Such predictions were cited by no less a figure than the 7th Karmapa Chodra Gyatsho (1454-1506). When the eminent Drigung master Chogyal Rinchen Phuntsho met Dawa Gyaltsen, he saw in the body of Dawa Gyaltsen three figures of the human form of Dawa Gyaltsen, the peaceful Buddha Avalokiteshvara and the wrathful deity Hayagriva overlapping and penetrating each other but neither of them obstructing the other two. Most of disciples and patrons seems to have viewed Dawa Gyaltsen as an incarnation of this Buddha. Thus, Dawa Gyaltsen was attributed with supernatural qualities and abilities.

According to Jatshon Mebar's account, Dawa Gyaltsen left numerous hand and foot prints on rocks, made grains grow and blossom miraculously during his religious ceremonies, kept a cup hanging in the air during a feast in Chel, created magical army to repel his enemies in Chumey and predicted arrival of Drigung Rinchen Phuntsho while in Tibet, to mention a few examples. When he was visiting and teaching in the palace of the Rinpungpa ruler in Tibet, he is said to manifested his presence also in cave in Bhutan.

¹⁷ Terdag Lingpa (n.d), p, 152v.

As a *tertön*, Dawa Gyaltshe first discovered a statue of Vajrapani and a sealed skull containing sacred substances near the medicinal spring in Chel after receiving instructions from his father in a dream. He later also revealed from Naringdra below Chel the holy substances which would help repel Mongol hordes. In Domtshangrong in Tawang region, he discovered a statue of Manjusri and in Paro Taktshang, he received Yeshe Tshogyal's pen. It was particularly for his discovery of the substance to avert Mongol invasions that Dawa Gyaltshe became a lama who was much sought after in Tibet. Soon after this discovery, Chogden Gonpo organized a major ceremony in the palace of king of Gungthang and solicited contributions and support from all major Tibetan leaders. Dawa Gyaltshe was invited to conduct the ritual, which he did successfully. The ceremony concluded causing untimely thunder and lightning as omens that the magical power to repel Mongol forces has been fully harnessed.

If Dawa Gyaltshe's reputation for expulsion of Mongol forces took him far and wide and gave him access to the great leaders of the region, he effectively used the opportunity to promote and spread the teachings of his father, Pema Lingpa. Dawa Gyaltshe was certainly the unrivalled heir to Pema Lingpa's spiritual legacy in his days. We see this preempted in the *Biography* early in his life in the accounts of Pema Lingpa's final moments.¹⁸ Pema Lingpa predicted that after his death, a turquoise coloured female divinity, the size of a fist, would rise out of his crown and may either disappear into the space or dissolve into the heir of destiny. Jatshon Mebar states that when Dawa Gyaltshe mourned Pema Lingpa's approaching demise by placing the right hand of the latter on his crown, he had an experience of the turquoise coloured divinity dissolving into him through his crown. Jatshon Mebar also

¹⁸ See *Biography*, p.

adds that Dawa Gyaltsen received the heart relic (ཐུགས་ཀྱི་རིང་བསྐྱེལ་) from Pema Lingpa in a dream.

The account of the turquoise colour divinity in the autobiography of Pema Lingpa does not mention anything about it dissolving into Dawa Gyaltsen. It is highly implausible that Dawa Gyaltsen was singled out from among the sons of Pema Lingpa as the main spiritual heir during the lifetime of Pema Lingpa. We can surmise that the addition is made here in this *Biography* as a way of making the claim that Dawa Gyaltsen is the legitimate spiritual heir of Pema Lingpa. The application of the title Thugse or heart-son to Dawa Gyaltsen also suggests that by the middle of Dawa Gyaltsen's life, he was certainly the unmatched successor to Pema Lingpa's spiritual and religious works.

Whether or not Dawa Gyaltsen was the chosen heir, he certainly became the most prominent custodian and promoter of Pema Lingpa's teachings, which she spread during his religious tours. Dawa Gyaltsen generally followed the footsteps of Pema Lingpa but in some cases, his travels took him beyond the places frequented by his father. He travelled profusely in the southern regions of Tibet and his journeys to meet eminent Tibetan figures took him also to Lhasa and Ngari. Locally, he travelled widely in Bumthang, Kurtoe and Mangde districts on his religious missions. He also visited Kheng region and is said to have built a temple in Tali. The writings of Pema Lingpa were first published from the xylographic blocks in Kunzangdra commissioned by him. Like Pema Lingpa, Dawa Gyaltsen also engaged in resolving public disputes, on one occasion even spending seven months in Tibet mediating between the rulers of Nagartse and Lhodrak who were in conflict.

Dawa Gyaltsen also had a good following in western Bhutan. His visits to the Ngenlung region including Phobjikha, Shar and Punakha areas attracted huge crowds to receive blessings. On such occasions, he was often put on an elevated throne and the devotees made to walk underneath the seat to receive blessings. In return for his teachings, he was offered herds of cattle and horse and great amount of textiles and grains. Dawa Gyaltsen was also

invited to Paro by his disciples including the two well known *tertöns* of this area: Ngawang Drakpa of Hephu and Tshering Dorji of Dongkarla. He is said to have given one of the footprints he left on a rock to Ngawang Drakpa, who preserved it in Lholingkha temple.¹⁹

However, the main legacy of Dawa Gyaltsen is the Prakhar establishment, which is believed to have been built partially by humans during the day and by spirits at night.²⁰ The spirits are said to have appeared to the people as monkeys and thus the temple was called Prakhar (ལྷ་མཁའ་ཁར་) or Monkey Castle. However, it is not clear in our available sources whether it was Dawa Gyaltsen or his son, Tenpai Nyima, who founded the seat after receiving the instruction to build the temple on that spot in a vision. It is also not clear whether it was Dawa Gyaltsen or his son who was married to a daughter of the Chumey Dung, the local chieftain who claimed descent from Tibetan royalty.

One thing we can say with certainty based on information in the *Biography* is that Prakhar was well established as the seat of Dawa Gyaltsen by the time of his death. Dawa Gyaltsen has already built the Gongte Sergyi Lhakhang and his family members including his son Deva Tsendra and eldest grandson Gyepa were living there. In the centuries to come, Prakhar would become the centre for his family line and Pema Lingpa's religious tradition, both of which would also gradually spread to other places. Dawa Gyaltsen's spiritual lineage continued in the following centuries through his subsequent incarnations. The last and the 10th of his incarnations passed away in 2010 after living most of his life in a village not far from Prakhar.

As for the master himself, he died in Tibet in the autumn of 1586 at the age of 87 or at 88 according to local reckoning, on the way

¹⁹ This could be the footprint we can see today at either Yuthog Gonpa or Dongkarla, both place being adjacent to Lholingkha village.

²⁰ Lama Sa-ngag (2005), vol. 3, p. 61.

Introduction

to visit the Rinpungpa ruler of Tibet. Many unusual and spectacular meteorological and natural signs are said to have occurred during his death. His body was gradually transported from Thud in Tibet to Prakhar in Bumthang along the ancient trade route through the Chokhor valley. A large pack of dogs, believed to be emanation of protector deities, are said to have come to receive his body at Kikila pass between Chokhor and Chumey. Following the arrival of the body, his family members and disciples carried out elaborate funerary ceremonies. As a part of tribute to the great parent and master, a large statue of the Buddha was created by Newari artists and the wall paintings of the Gongted Sergyi Lhakhang were also commissioned under the supervision of Gyepa and Deva Tsendra and largely sponsored by Ama Paljor. The artist was Paljor. Simultaneously, the Changlochen temple in Tali was also finished with its art work carried out by one Samdrub.

Jatshon Mebar provides a complete list of these art works as well as a plenty of other very useful ethnographic information on the religious and social culture of Bumthang in Dawa Gyaltshen's time. In addition to being a highly poetic, philosophical and eulogistic account of his master's life written for a purely soteriological purpose, the *Biography* is rich in both historical and religious information although a historian is kept yearning for dates and some sense of chronological structure. Jatshon Mebar completes his twenty-one chapter hagiography of his master with a beautiful exhortation for us to read the accounts of his master's enlightened life story. I render the first four verses here.

This biography is a tree of enlightenment
Thriving with branches and leaves of compassion.
Its flower and fruits of blessings are mellow.
Enjoy the produce, O Fortunate One!

This biography is a store of gems
Filled with treasures of wholesome goods.
There is no exhaustion of desirable things.
Enjoy the luxuries, O Fortunate One!

This biography is a fertile field
Where crops of faith and conviction grow.
The harvest of two-fold purpose is ready
Enjoy the celebration, O Fortunate One!

This biography is a goddess of letters
Beautified by attires of historical words.
She is bewitching, with sense matching simile.
Win her as a partner, O Fortunate One!

༡། །སྤྱལ་པའི་སྲས་མཚོག་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་
རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་མཛེས་ཞེས་བྱ་བ།།

¹ SD: སྤྱལ་པའི་སྲས་མཚོག་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་བརྒྱན་མཛེས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།། Sumra: སྤྱལ་པའི་སྲས་མཚོག་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས། རྣམ་ཐར་རིན་པོ་ཆེའི་བརྒྱན་མཛེས་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།།

༥ མགོ་བརྗོད།

༡། །མ་རྩ་གུ་རུ་ནི་སྐྱ་ཀ་ཡ་ཚ་རྩ་རྩོ་རྩོ་རྩོ།²
 དགོ་ལེགས་སྤྱིན་ཚོགས་ལྷིང་བའི་ཁྲོད་ནས་མཚན་དཔེའི་རི་དྲགས་³མཛོན་པར་བཀྲ།⁴ །
 སྐྱ་མཚོག་ཚུ་ཤེལ་དགྲིལ་འཁོར་ཡོངས་གང་ཐུགས་རྗེའི་འོད་དཀར་ཤིན་ཏུ་གསལ། །
 མཁའ་བྱུང་གདུལ་བྱའི་གདུང་བ་⁵སེལ་མཁའ་མཛོད་ཕྱིན་རྒྱབས་⁶ཚེན་འགྲོས་གཉིས་པ། །
 རྒྱལ་བའི་གདུང་རིགས་བསྐྱོའི་གཉེན་⁷གྲིས་འགོ་བའི་ཉོན་མོངས་⁸བསེལ་བར་⁹མཛོད། །
 ཅེས་གསེལ་བ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ་ནས།

ཨོ་མ་མཚུན་བརྩེས་¹⁰སྲིད་པའི་དོན་རུ་སྤུལ་པའི་སྐྱ། །
 ཨོ་རྒྱན་གཉིས་པ་པད་གྲིང་སྲས་མཚོག་སྟེ། །
 མ་རིག་ཐུན་སེལ་རྒྱ་བའི་¹¹ཉེ་གང་བ། །
 བསྐྱེད་པའི་རྒྱལ་མཚན་འཛིན་པ་དེ་ལ་འདུད། །

2 Sumra: མ་རྩ་གུ་རུ་ནི་སྐྱ་ཀ་ཡ་ཚ་རྩ་རྩོ་རྩོ་རྩོ།
 3 SD and Sumra: རི་དྲགས་
 4 SD and Sumra: བཀྲ།
 5 SD and Sumra: དུང་བ་
 6 SD: བརྒྱབས་, Sumra: བརྒྱབ་
 7 Sumra: གཉེན་
 8 SD: ཉོན་མོངས་
 9 SD and Sumra: གསེལ་བར་
 10 SD and Sumra: མཚུན་རྩེས་
 11 Sumra: ཉེ་

ཅེས་མཚན་དོན་དང་མཐུན་པར་གྲུས་དད་མོས་གསུམ་གྱིས་ཕྱག་བཅའ་ཏེ།¹² མཚུངས་མེད་
 གྱི་སྐྱེ་མ་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་། དེང་སང་¹³སྟིགས་དུས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་བརྗེ་¹⁴བས་རྗེས་
 སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བའི་སྲས་སུ་འབྱུངས་ཤིང་།¹⁵ འདུལ་བྱེད་ཀྱི་ཡུལ་བསོད་ནམས་དང་
 དབང་པོ་སློན་ལམ་གསུམ་གྱི་མཐུ་ལས་རྒྱར་པའི་ཁྱད་པར་གྱིས། གང་ཟག་མཚོག་དང་བར་
 མ་དམན་པ་གང་ལ་འད་ཕྱོགས་སུ་མ་གོལ་བའི་ཐབས་དང་རྟེན་འབྲེལ་དུ་མའི་ཆ་ནས། སྲིད་
 པ་ཞི་བ་ལ་ཁ་ལོ་བསྐྱར་བའི་མཛད་པ་ཐུན་མོང་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པས།¹⁶ བསྐྱལ་པ་ཐ་
 མའི་བར་དུ་དལ་དུབ་དང་སྐྱོ་བ་ལས་རིང་དུ་ཕྱོགས་ཏེ། སྟོང་སྤྱི་ཕྱད་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་ཅམ་ལ་ཆ་
 མ་བཞག་སྟོང་བར་མའི་འཛིག་རྟེན་ཅམ་ལ་ཚད་མ་བཟུང་། ཚངས་པ་ཆེན་པོ་སྟོང་གསུམ་གྱི་
 འཛིག་རྟེན་བྱེ་བ་ཐག་བརྒྱར་ཡང་ཆུ་སྟོད་¹⁷ གྱིས་གང་ཁྱབ་ཏུ་སྐྱབས་ཁྱབ་པ་བཞིན་རྗེས་བར་
 བཤད་ན། གང་ཟག་དབང་པོ་རབ་བམ་¹⁸འབྲིང་ཅམ་གྱི་སྟོར་ཤོང་ཡང་¹⁹ཀུན་གྱིས་ནི་ཤེས་བྱའི་
 ཡུལ་དུ་དཔགས་²⁰པར་མི་རྣམས་ལ་ཡི་གེར་བྲིས་པས་ཀྱང་མི་ལང་²¹དོ།

12 Sumra has ཕྱག་ལ་།།།། མཚུངས་མེད་
 13 SD and Sumra: དེང་སང་
 14 SD and Sumra: ཚེ
 15 Sumra has འདུ་བྱེད་ before འདུལ་བྱེད་
 16 SD and Sumra: མཐུན་མོངས་དང་མཐུན་མོངས་མ་ཡིན་པ།
 17 Sumra: ཆ་སྟོད་
 18 SD and Sumra: སམ་
 19 SD and Sumra: ལྱང་
 20 SD: དཔག་
 21 Sumra: མ་ལང་

དེ་བས་ན་སྐྱེལ་པའི་སྐྱེས་མཚོག་རྒྱ་བ་རྒྱལ་མཚོག་གི་རྣམ་ཐར་རིན་ཚེན་རྒྱན་²² མཛེས་ཞེས་བྱ་
བ། ཞིང་ཁམས་འདི་རང་དུ་གཞན་དོན་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱ་མཚོའི་གྲོང་ནས་ཚུ་ཐིགས་
འཕར་བ་ཙམ་ཞེས་བཏོད་ཀྱི། །²³ ཚོས་དང་སྲིད་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་མཐའ་མ་འགགས་པར་
སྲིང་གི་སྒོ་རབ་དུ་འཛུམ་པའི་དགའ་སྟོན་དུ་འོལ་ནས་མོས་པའི་ཉེན་²³ དུ་སྤྱི་བོར་བྱུངས་ཤིག²⁴

²² SD and Sumra: བརྒྱན་, *passim*.

²³ SD and Sumra: བརྟེན་

²⁴ SD and Sumra: བརྒྱུད་ཞེས།

༥ ལེབ་དང་པོ་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ།

༡། །དེ་ཡང་སློམ་མའི་རྣམ་ཐར་གཟེགས་པ་ལ་ཕན་ཡོན་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡོད་སྟེ་སློམ་ན། སླུ་འི་
མཛད་པ་མཐོང་ཞིང་རྗེས་སུ་དྲན་པས་བྱུང་བར་འཕགས་པ་དང་། སླེ་བ་དང་བརྒྱུད་རིགས་
ཀྱིས་དང་བ་འདྲེན་པ་དང་། སྲུབ་རྟགས་དངོས་སུ་བསྟན་པས་ཡིད་ཆེས་པ་དང་། སྣང་བ་དབང་
དུ་འདུས་པས་²⁵ རོ་མཚར་བ་དང་། སངས་རྒྱལ་དངོས་སུ་མཐོང་བས་སྐྱབས་གནས་སུ་ངོས་
ཟེན་པ་²⁶ དང་། དེའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་པས་²⁷ ལུས་ལ་བྱིན་རླབས་²⁸ འབྱུང་ཞིང་ལམ་སྐྱ་འདྲེན་
པའི་དགོས་པ་ཡོད་དོ།

གསུང་གི་མཛད་པ་ཐོས་ཤིང་རྗེས་སུ་དྲན་པས། རྒྱ་དགོ་སྤྲིག་གི་སྤོང་ལེན་ངོ་ཤེས་²⁹ པ་དང་།
སྲུབ་མཐའི་ཕྱོགས་འཛིན་རང་སར་གྲོལ་བ་དང་། གཅིག་ཐོས་པས་ཀྱལ་གྱི་གནད་གོ་བ་དང་།
འབྲས་བུ་ཚོག་དང་བུལ་བའི་དོན་ལ་བྱང་ཚུབ་པ་ནི། རག་ལ་གསུང་གི་³⁰ བྱིན་རླབས་ཞུགས་
པའི་³¹ རྟགས་ཡིན།

25 Sumra: འདུས་པ་
26 SD and Sumra: རོས་ཟེན་
27 SD and Sumra: བཞུགས་པས་
28 SD and Sumra: བརླབས་
29 Sumra: རོས་ཤེས་
30 Sumra: གསུང་གིས་
31 SD and Sumra: བཞུགས་པའི་

ཐུགས་ཀྱི་མཛད་པ་³²གོ་ཞིང་རྗེས་སུ་དྲན་པས། འཁོར་བ་ལ་སྐྱོ་ནས་འབྲོས་པ་དང་། ཚོ་འདྲི་
བྱ་བ་འབོར་བ་དང་། མོས་གུས་ལ་ཁ་ཞེ་འཕྲོད་པ་དང་། ཉམས་ལེན་ལ་³³ཡེངས་མེད་དུ་བརྟན་
པ་³⁴ནི། སེམས་ལ་ཐུགས་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་³⁵བརྒྱབས་པའི་མཐུ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྤྱོད་མའི་རྣམ་ཐར་
གྱིས་ལུས་གུས་པའི་རྒྱ་བྱེད་ཅིང་། དག་དད་པའི་རྒྱུན་དུ་འགྱུར་ལ། སེམས་མོས་པའི་འབྲས་
ངོ་³⁶། བྱར་བསྐྱེད་པར་རུས་པས་ན། རྣམ་ཐར་ཉིད་གཙོ་ཆེ་བར་བརྟན་པའོ།།

དེའི་སྤོམ་ཚིག་ཀྱང་ཐོག་མར་སྤྱོད་མའི་རྣམ་ཐར་མཐོང་བས་སྐྱར་བ་འགྱུར་³⁶ ཉེ་སྤོམ་ཚོས་སུ་འགྲོ་
བ་དང་གཅིག་རྣམ་ཐར་དེ་ཐོས་ནས་མཛད་ཚུལ་ཇི་བཞིན་བསྐྱེདས་པས་ཚོས་ལམ་དུ་འོངས་པ་
དང་གཉིས། རྣམ་ཐར་དྲན་ཞིང་རྒྱུད་ལ་སྐྱུར་བས་ལམ་འཁྲུལ་པ་སེལ་བ་དང་གསུམ། རྣམ་
ཐར་གཤེས་ལུགས་དང་འབྲེས་ནས་རང་རིག་སྤྱོད་མར་མཛོན་དུ་གྱུར་པས་ཡེ་ཤེས་རྗེན་པར་
འཆར་བ་ཡང་། སྤྱོད་མའི་རྣམ་ཐར་གྱི་³⁷ དད་ཡིན་པས་ཉན་བཤད་ལ་³⁸ འབད་པ་གལ་
ཆེད། །སྤུལ་པའི་སྲས་མཚོག་རྒྱ་བ་རྒྱལ་མཚོན་གྱི་རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་³⁹མཛེས་ལས། སྤེང་
གཞི་⁴⁰པན་ཡོན་བརྟན་པའི་སྐབས་⁴¹ཉེ་དང་པའོ།། །།⁴²

32 Sumra: བཛད་པ་
33 SD and Sumra: ཉམས་ལས་
34 SD: བརྟན་པ་
35 SD omits བྱིས་ and Sumra misplaced it before བྱིན་
36 Sumra: རྒྱུར་
37 Sumra: བྱིས་
38 Sumra: ལའང་
39 SD and Sumra: བརྟན་
40 Sumra: གཞི་ཉེ་
41 SD and Sumra: བསྐྱེདས་

ལེན་གཉིས་པ་ཚེས་སྐུའི་མཛད་པ་བསྟན་ཚུལ།

༄༅། །གཉིས་པ་ནི་མཚན་ཉིད་དང་ལྷན་པའི་སྐྱེ་མ་ནི་སྐྱེ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་བཞུགས་
པའི་སྤྱིར། དེ་ལ་ཐོག་མར་ཚེས་ཀྱི་སྐུའི་རྣམ་ཐར་ཅུང་ཟད་ཅིག་བཤད་ན། གནས་སྟུན་སྐྱེ་
ཚོགས་པ་ཞིང་ཁམས་གསུམ་བཅུགས་⁴³ འདི་རྣམས་ཅེ་མོ་རྣམ་བཤོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་
ན། །འོད་གསལ་ལ་རྗེ་རྗེས་པའི་ཞིང་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ། ཤར་ལྷོ་རྩལ་བྱང་སྟེང་འོག་གང་གིས་
ཀྱང་ཚད་བཟུང་དུ་མ་གྱུར་ཅིང་། རྒྱ་ཁོན་དང་དཔངས་ནི་སྐྱེས་ཀྱང་གཞལ་བར་⁴⁴ མ་རྩལ་པ།
ཀུན་ལྷབ་བདལ་བ་⁴⁵ ཆེན་པའི་གྲོང་དུ་རྒྱ་འབྲུམས་པས་དམིགས་པ་དང་བསམ་པས་ས་
མཚམས་བཅད་དུ་མ་ཐིངས་པ་དེར་ཀ་དག་རང་བྱུང་གི་རང་ལས། ལྷན་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་ཁང་
བྱ་མཛེས་པ་ལྷི་དང་ནང་གཉིས་སྐྱོས་བཅོས་⁴⁶ ཀྱི་སྐྱིབ་ཆ་དང་བྲལ་བའི་གཞལ་ཡས་ཁང་ཆེན་
པོར། རིག་པ་རང་ཤར་གྱི་ལྷ་གདོད་མའི་ཀུན་ཀྱང་ཉེ་དུ་བཟང་པོ་དང་། རིག་པ་རང་གོལ་གྱི་
ཡུམ་ཀུན་དུ་བཟང་མོ་གཉིས་སྐྱང་སྟོང་དབྱེར་མེད་པོལ་པ་ཆེན་པའི་རང་དུ་འབྱར་ནས་བཞུགས་
སོ།།

དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་སྐྱེ་གསུང་དུ་རང་སྐྱེད་གི་གཤིས་ལུགས་ལ་བཞུགས་པའི་སྐྱེ་བ་དང་ཁོ་བོ་དང་
ཞེ་མ་ཁོ་སོགས་རྗེ་ལྷན་གནས་པ་བཞིན། ཞིང་ཁམས་དང་གཞལ་ཡས་ཀྱིས་གང་ལྷབ་པར།

42 SD: དང་པོ་ལོ།
43 SD: འཚོགས་, Sumra: གཅུགས་
44 SD and Sumra: ལྷབ་
45 SD and Sumra: བདལ་བ་
46 SD and Sumra: སྐྱོས་བཅོས་

དཔེར་ན་མེ་ལོང་གི་བྱད་བཞིན་ནམ། རྒྱ་མཚོའི་གཟའ་སྐར་ལྟར་འགག་མེད་དུ་ཤར་ཏེ། གཞི་
ནང་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་མ་གཡོས་ཀྱང་། རྒྱན་བྲལ་རྩོལ་མེད་དུ་རང་གསལ་ནས། འཆར་
ཅུབ་བྱི་གང་ཡོད་མེད་ཡིན་མིན་གྱི་མིང་འདོགས་དང་བྲལ་ཞིང་། བཞུགས་རང་དེའི་རྩལ་
མདངས་སུ་སྤང་བ་དེ་དག་ཀྱང་འོད་ཀྱི་ཟེར་ཐག་འབྲེལ་མ་ཆད་པས་རྟག་པར་འདུ་མ་ཚོང་
འབྲལ་མ་ཚོང་བར། གཞོན་ཅུ་བུམ་པ་སྐྱའི་བདག་ཉིད་དུ་བཞུགས་སོ།།

དེ་དག་ཀྱང་རང་ལས་མཆད་པའི་ལྷ་ཡིན་ཏེ། རང་དང་བཟང་རན་མ་གྲུབ་པས་ན། རང་ལས་མི་
གཞན་པའི་⁴⁷ འཁོར་ཤེས་རིག་སྤྱོད་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱར་བ་ཞེས་བྱའོ། །བསྟན་པ་ནི། བྱས་པའི་
ཚོས་མ་ཡིན་པར་རང་བཞིན་རྩོལ་བ་ལས་འདས་པའི་ཚོས་རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བར་ཁས་
མ་གྲུངས་ཀྱང་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་རང་སྤྱར་བྱུང་བའོ། །དུས་ནི་སྤྱི་བར་གསུམ་གྱི་རྟོག་པ་སྐྱད་ཅིག་
ཀྱང་སྤྱི་མ་ཚོང་བའི་སྐབས།⁴⁸ འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། ད་ལྟ་དང་། མ་དེས་པ་བཞིའི་
སོ་མཚམས་མ་བྱེ་བར་⁴⁹ འཕེལ་ཆེད་དུ་གནས་པའི་དུས་ནའོ། །ཐུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལྟ་ནི་དེས་
གྲུབ་ཅིང་། མཛད་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་རྣམ་གངས་ནི་སྤྱི་གསུང་བྱགས་མི་བཟང་པ་བརྒྱན་གྱི་འཁོར་
ལོའི་རྣམ་ཐོལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་ཀྱང་། གངས་ཅན་སུམ་ཅུ་ཙུག་དུ་བསྐྱུས་ཏེ། རྐྱའི་ཕྱི་
ནང་གསང་གསུམ་གྱི་མཛད་པ་ལ་བཅུ་གཉིས་ནི། མི་འགྲུང་བ། མི་འགྲོ་བ། མི་འོང་བ།
གནས་པ། མི་འགྲོ་བ། མི་འདུ་བ། མི་འབྱེད་པ།⁵⁰ མི་སྤང་བ།⁵¹ ཐལ་ལེ་བ། ལྷག་གེ་བ། ལྷང་

47 SD and Sumra: རང་ལས་མི་ཞན་པ་
48 SD and Sumra: བསྐྱབས།
49 SD and Sumra: བྱེ་བར་
50 SD: མི་བྱེད་པ།
51 SD and Sumra: མི་གནང་བ།

ངེ་བ། ལྷན་ནི་བ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །གསུང་གི་ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་ལ་འང་མཛོད་པ་བརྒྱ་གཉིས་
ཉེ། བརྗོད་དུ་མེད། བསྟན་དུ་མེད། བསྟར་མེད་པ། ལྷན་མེད་པ། དུ་མ་མེད་པ། ཡུལ་ཅན་
དུ་མ་གྲུས། ལྷོ་ཅན་དུ་མ་ཤར། རང་བཞིན་པ། ལོ་མ། རྣལ་མ། གཉུག་མ། མ་བཅོས་པ་རྣམས་
ཡིན་ནོ།།

སྤྲུལ་གྱི་ཕྱི་ནང་གསང་བ་ལ་ཡང་བརྒྱ་གཉིས་ནི། རྗེ་མ་མེད་པའི་ཉིང་འཛིན། སེང་གོ་བགྱིངས་
པའི་ཉིང་འཛིན། རོ་རྗེ་མི་ཤིགས་པའི་ཉིང་འཛིན། རོ་ར་བུ་ཉོག་⁵²གི་ཉིང་འཛིན། རྒྱལ་མཚན་ཚེ་
མའི་ཉིང་འཛིན། ལྷོ་ག་⁵³གི་སྤང་བའི་ཉིང་འཛིན། འཁོར་ལོ་མི་བཟང་པའི་ཉིང་འཛིན། འོད་ཟེར་
འབར་བའི་ཉིང་འཛིན། ཕྱག་རྒྱ་བེལ་གཞོན་གྱི་ཉིང་འཛིན། མཐའ་ཡས་མཚེད་པའི་ཉིང་འཛིན།
ཚོས་ཉིད་སྣ་ཚོགས་⁵⁴གི་ཉིང་འཛིན། རང་སྣང་རོལ་པའི་ཉིང་འཛིན་རྣམས་ཡིན་ནོ།།

མཁུན་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ལྷན་དུ་དགོངས་ཉེ། རོ་བོ་ཀ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་ ༩༠ མཁུན་པས་
རྟུག་མཐའ་བྲལ། རང་བཞིན་ལྷན་སྤྲུབ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཁུན་པས་གཉིས་མཐའ་བྲལ། སྤྲུལ་རྗེ་
ཀུན་ལྷན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཁུན་པས་ཆད་མཐའ་བྲལ་བའོ། །མདོར་ན་དེ་དག་ཀྱང་སྤྲུལ་ཚོས་གྱི་
སྣང་བཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དོན་དམ་པ་སྟེ། རྣམ་པ་མཚན་བསྟར་བས་ཀུན་བཟང་⁵⁵ཡབ་ཡུམ་
ཞེས་གྲགས་སོ། །དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་གྲོང་གསལ་ལས། ལྷ་མ་ཀུན་བཟང་⁵⁶ དགོངས་སུ་

⁵² SD and Sumra: ཉོག
⁵³ SD and Sumra: ལྷོ་ག་
⁵⁴ Sumra: ཚོས་ཉིས་སྣང་ཚོགས་
⁵⁵ SD and Sumra: ཀུན་བཟངས་, *passim*.
⁵⁶ SD and Sumra: བཟངས་

གསོལ། ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་ལས། འོད་གསལ་དོ་རྗེས་པའི་
ཞིང་ཁམས་སུ་ཚོས་སྐྱའི་མཛེད་པ་བསྟན་ཚུལ་གྱི་སྐབས་⁵⁷ཉེ་གཉིས་པའོ། ། །

༥ ལེན་གསུམ་པ་ལོངས་སྐྱའི་མཛེད་པ་བསྟན་ཚུལ།

༄༅། །གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་བླ་མ་ལོངས་སྐྱོད་རྗེས་སྐྱུར་བཞུགས་ཚུལ་
བསྟན་པ་ནི། རང་སྤང་ལྷན་གྱིས་སྲུབ་⁵⁸པའི་གནས། རང་བཞེན་གསལ་བའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱ་མ་
རལ་བ། ཐུགས་རྗེ་ཀུན་ལྡན་⁵⁹ཡི་ཡེ་ཤེས་ཕྱིར་མ་འབྲམས་པའི་དུས། རིག་ཚུལ་⁶⁰གྱི་གདངས་
ལ་ཚངས་པ་རྗེས་ཞིང་ཁམས་སུ་ལོངས་སྐྱའི་མཛེད་པ་བྱུང་སྟེ། ཐོག་མར་ཡེ་ཤེས་གྱི་
གདངས་⁶¹ ལས་བྱུང་བའི་འབྱུང་བ་ལྡེལ། དེར་འཛིན་གྱི་རྟོག་གཉིས་མ་ཞུགས་པའི་རང་
རྟོགས། གཤེར་བ་མེད་པའི་རྒྱ་དཀར་པོ་དང་། གདོས་⁶² བཅས་མེད་པའི་ས་སེར་པོ་དང་།
ཚོག་པ་མེད་པའི་མེ་དམར་པོ་དང་། འགྲུ་བ་མེད་པའི་རླུང་ལྡང་གྲུ་⁶³ རྣམས། སྐྱིབ་གཡོགས་
བྲལ་བའི་ནམ་མཁའ་ལ། ཐོགས་⁶⁴ རྟུགས་⁶⁴ མེད་པར་ལྷན་ཆགས་སུ་འབྲིགས་ཤིང་།
རྣམ་དག་དབྱིངས་སྐྱོན་དང་ཐིག་ལེ་སྐྱོད་སྐྱོན་ལས་མཆེད་པའི་འཇའ་ཚོན་གྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་
རབ་ཏུ་མཛེས་པའི་བཀོད་པ་དང་ཡུལ་གྱི་སྐྱིད་ཉམས་ནི་སྐྱེ་བའི་སྐོ་ཡུལ་དུ་མི་རྒྱུད་པ། དེར་

57 SD and Sumra: སྐབས་, *passim*.
58 SD and Sumra: ལྷན་གྱི་སྲུབ་
59 SD: ལྡན་, Sumra has been improved later.
60 Sumra: རིག་པ་ཚུལ་གྱི་གདངས་
61 Sumra: མདངས་
62 SD and Sumra: བདོས་
63 SD and Sumra: ལྡང་གྲུ་
64 SD and Sumra: འབྲིགས་གཡོགས་

ཡང་ཟག་བཅས་ལ་མ་ལྷོས་པའི་འདོད་ཡོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ། ཚོགས་རྒྱལ་གི་ཆགས་སྣང་
སྐྱེ་མ་སྲིད་པའི་འབྱོར་པ་དང་ལྷན་པ། སྐྱེ་བ་རྣམ་བཞི་ལས་མ་སྲུབ་པའི་ལྷ་དང་ལྷ་མོས་ཀུན་ཏུ་
ལེངས་པ།

དེ་དག་གིས་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྒྱ་ལས་མ་བཅོས་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱན་⁶⁵ ལྷ་ཚོགས་པས་ཕྱག་ཅིང་།
དར་སྐྱམ་གྱི་ན་བཟའ་འཇའ་རིས་སུ་བྱེས་པའི་འོད་སྣང་གིས་སྤྲེས་ཏེ། མཛེས་པ་དང་། བཀྲ་བ་
དང་། བཏམ་ན་སྤྲུག་པ་⁶⁶དང་། ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་། ལྷན་ཆགས་པ་དང་། མཚར་བ་དང་། ལང་
ཚོ་⁶⁷དང་ལྷན་པ། ལྷོབས་དང་ལྷན་པ། ར་ཚོ་བགྲེས་རྒྱད་⁶⁸དང་བལ་བ། འཇུམ་པའི་བཞད་མོ་
⁶⁹སྐྱོག་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཤར་གྲོལ་དུས་མཉམ་གྱི་སྦྱོད་པ་ལ་བྱང་རྒྱབ་པ། དགའ་བ་བཞི་ལ་རོལ་
ཅིད་སྦྱོང་ཞིང་རང་གི་སྣང་བ་ལ་རང་གིས་ལོངས་སྦྱོད་པས་དག་པའི་སྣང་བ་འབའ་ཞིག་མ་
གཏོགས་འབྲུལ་སྣང་ནི་ཅུང་ཟད་ཅིམ་ཡང་⁷⁰འཆར་བ་མ་ཡིན་ལོ།།

ཞིང་ཁམས་དང་། མྱོང་བྱེད་དང་། སོ་བྱང་དང་། ལྷ་དང་ལྷ་མོ་མཚོད་རྫས་སོགས་སྣང་བའི་
བཀོད་པ་སུན་ཚོགས་ཟད་ ཏུ་⁷¹མི་ཤེས་པ་རྣམས་ཀྱང་། ལ་དོག་བྱུང་དུ་འཕགས་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་
ལྷ་དང་ལྷན་ཞིང་། གཟེ་མདངས་⁷²དང་འོད་ཟེར་ནི་ཉི་མ་གྱེ་བ་ནས་གྱེ་བར་བབྲངས་⁷²པ་དུས་

⁶⁵ SD and Sumra: བརྒྱན་
⁶⁶ SD and Sumra: བཀྲའ་བ་དང་། བཏམ་ན་བདུག་པ་དང་།
⁶⁷ SD and Sumra: ལང་མཚོ་
⁶⁸ SD and Sumra: བསྐྱེས་གུད་
⁶⁹ SD and Sumra: གཞན་མོ་
⁷⁰ SD and Sumra: རྒྱང་
⁷¹ SD and Sumra: ཟླ་མདངས་
⁷² SD and Sumra: བྲངས་

གཅིག་ཏུ་ཤར་བའི་འོད་གྲིས་ཀྱང་དཔེར་མི་མཚུངས་པ་ཡོད་དོ། །འདི་ནི་ཞིང་ཁམས་གཅིག་གི་བཀོད་པ་སྤྱིར་བཏན་དུ་རིགས་མཐུན་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། འོངས་སྐྱའི་ཞིང་ཁམས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་གངས་མང་བ་⁷³ ཡང་རྩིས་གོ་བདེ་བའི་ཕྱིར། ད་ལྟ་འཁོར་འདས་ཀྱི་ཤུན་སྤེལ་ཟེན་གྱི་དཔེ་ནི་གང་དུ་ཡང་གོང་འོག་འགོ་བས་སུ་རུང་མོད། དེ་ཡང་སྤྱུལ་སྐྱེ་ཚངས་ཆེན་གྱི་གནས་ན། ཁམས་གསུམ་གྱི་ཆ་ལག་ཚང་བ་ཞིག་གཅིག་ཏུ་དེལ་བ་ཚན་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་ལ་སྟོང་སྤྱི་ཕུད་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཞེས་བྱའོ། །དེ་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་ལ་སྟོང་བར་མའི་འཛིག་རྟེན་མོ། །བར་མ་སྟོང་ཕྲག་གཅིག་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཛིག་རྟེན་ཡིན་མོ། །

ཚངས་པ་རྗེས་འདྲི་ཞིང་ཁམས་ནི། སྟོང་གསུམ་གྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱལ་ལ་འོངས་སྐྱའི་ཞིང་ཁམས་རྒྱང་ལ། རྒྱང་དུ་གྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱལ་ལ་འོངས་སྐྱའི་ཞིང་ཁམས་འབྲིང་པོ། འབྲིང་པོ་གྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱལ་ལ་འོངས་སྐྱའི་ཞིང་ཁམས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་དག་ལ་རིགས་མཐུན་པས་སོ་སོར་བཤད་མི་དགོས་ཀྱང་། གོ་བདེ་བའི་ཕྱིར་ལྟར་བསྟུ་⁷⁴ གྱེ། དེ་རྗེས་བཀོད་པས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་ཁམས་༡༧༠༧ ཤར་ཕྱོགས་ན་ཡོད་དོ། །འདི་ཆེན་བཀོད་པས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་ཁམས་ལྟོ་ཕྱོགས་ན་ཡོད་དོ། །ལྟོ་བཀོད་པས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་ཁམས་ལྟོ་ཕྱོགས་ན་ཡོད་དོ། །རྒྱ་གམ་བཀོད་པས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་ཁམས་བྱང་ཕྱོགས་ན་ཡོད་དོ། །འཁོར་ལོ་བཀོད་པས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་ཁམས་དབུས་ཕྱོགས་ན་ཡོད་དོ། །

དེ་ལྟར་སྟོན་པ་གངས་ཆེན་མཚོ་རིགས་ལྟ་བུའི་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་འོངས་སྐྱའི་རྩོད་རྒྱུ་སྐྱེ་རྣམས་ཀྱང་། སྐྱེ་སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡི་ཤེས་ཀྱི་ཞལ་ཕྱག་རྩོགས་པ། འོད་གྱི་རྒྱན་

⁷³ SD and Sumra: མང་པ་

⁷⁴ Sumra: བསྟུ་

75 བཀྲ་བ། ཟེར་གྱིན་བཟས་བསྐྱབས་པ། 76 གཟི་བཟིང་གི་ཁྲི་འཕང་ 77 མཐོ་བ། མདངས་ཀྱིས་
ཞིང་ཁམས་འཕངས་པ། ཞལ་ཀུན་ཏུ་གསལ་བ། མདུན་རྒྱབ་མེད་པ། མ་བསྐྱིབས་ 78 པར་ཟང་
ཐལ་བ། མ་སྐྱས་པར་ཐེན་ 79 པ་ཐོན་པ། ཡབ་ཡུམ་ཞལ་སྤྱོད་ཏུ་གསལ་བ། གཞལ་ཡས་བཀོད་
པས་མཛེས་པ། རིགས་མཐུན་གྱི་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱའི་འོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པར་བཞུགས་
སོ།།

གསུང་ནི་རང་བྱུང་གི་ཡི་གེ་གསུམ་ལྟགས་ལས་སྤྱོད་བས་དཔག་ཏུ་མེད་པ། ཡབ་གྱི་ཞལ་ཏུ་
ཞུགས་པས་མཚན་མ་མེད་པ། ཡུམ་གྱི་བླ་བ་ནས་འདོན་པས་ 80 གཉིས་སུ་མེད་པ། ཡི་གེའི་
འཕྲོ་འདུས་སྐྱ་རང་བཞིན་མེད་པ། རོ་བོ་བཤད་པས་བཟོད་མེད། ཚིག་མ་ཡིན་པས་སྐྱ་མེད།
དོན་གོ་བས་བསམ་མེད། བཟུང་ཤེས་པས་ ༡༧ ། ༡ ཉན་མེད། སྐྱའི་ཚོས་རང་བྱུང་། གསུང་གི་
ཚོས་ཟག་མེད། ཐུགས་གྱི་ཚོས་ཡེ་ཤེས། ཆ་མཉམ་གྱི་ཚོས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་གསུང་ལ་
འོངས་སྤྱོད་པར་མཛོད་དོ།།

ཐུགས་མི། ཉེན་འབྲེལ་དག་པའི་ཉིང་འཛིན། ཁམས་དག་པའི་ཉིང་འཛིན། སྐྱེ་མཆེད་དག་པའི་
ཉིང་འཛིན། ཚོགས་དག་པའི་ཉིང་འཛིན། ཡུལ་དག་པའི་ཉིང་འཛིན། དབང་པོ་དག་པའི་ཉིང་
འཛིན། ཡིད་ཚོས་དག་པའི་ཉིང་འཛིན། རྒྱུད་དག་པའི་ཉིང་འཛིན། ཉམས་སྤོང་དག་པའི་ཉིང་

75 SD and Sumra: བརྒྱན་
76 SD and Sumra: ན་བས་སྐྱབས་པ།
77 SD and Sumra: ཁྲི་འཕངས་
78 SD and Sumra: མ་སྐྱིབས་
79 SD and Sumra: བཟོད་, *passim*.
80 SD and Sumra: དོན་པ་

འཛིན། བྱ་བ་དག་པའི་ཉིང་འཛིན། སྤང་མཆེད་ཐོབ་པའི་ཉིང་འཛིན་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཚྲོགས་པར་
མཛད་དོ། །ཡོན་ཏན་ནི་ཡེ་ཤེས་ཉེར་ལྷེ་ལས་གྲུས་པ་ལྷ་ཚོན་ལྷ་བཅུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཚྲོགས་སོ།།

མིན་ལས་ནི་སྤང་སྤྱོད་གཉིས་མེད། གསལ་སྤྱོད་གཉིས་མེད། དེག་སྤྱོད་གཉིས་མེད། བྱགས་
སྤྱོད་⁸¹གཉིས་མེད། དྲན་སྤྱོད་གཉིས་མེད། ཚོར་སྤྱོད་གཉིས་མེད། རྩོད་སྤྱོད་གཉིས་མེད། དེག་
སྤྱོད་གཉིས་མེད། བདེ་སྤྱོད་གཉིས་མེད། འཁོར་འདས་གཉིས་མེད། ཡུལ་ཤེས་གཉིས་མེད།
གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་དེ། ⁸² མཚོག་གི་མིན་ལས་དེ་དག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་ཚྲོགས་པར་མཛད་
དོ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱུ་མཛེས་ལས། ལྷ་མ་ལོངས་སྤྱོད་ཚྲོགས་སྐྱར་བཞུགས་པའི་སྐབས་
⁸³ཉེ་གསུམ་པའོ། ། །

⁸¹ SD and Sumra: ཐག་སྤྱོད་
⁸² SD and Sumra: ཉེ།
⁸³ SD: བསྐབས་, *passim*. Sumra: བསྐབ་

༥ ལེན་བཞི་པ་སྐལ་སྐྱེའི་མཛད་པ་བསྟན་ཚུལ།

༄༅། །། ལེན་བཞི་པ་ནི་སྐལ་སྐྱེ་ལྟེ་ཕྱིར་འབྲམས་མེད་བཞིན་དུ་སྐར་བའི་སྣོད་བཅུད་གྱི་
གདུལ་བྱའི་ཡུལ་དང་། འདུལ་བྱེད་སྐལ་པའི་སྐྱེ་བྱོན་ཚུལ་ཕྱུང་བཅད་བསྟན་པ་ནི། ཡེ་གདོད་མ་
ནས་རིག་པའི་དོ་བོ་དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྐྱེར་སྒྲིན་པ། ཡིད་ཚོས་གྱི་མིང་མཐས་མ་གོས་པ་
དོན་དམ་པའི་ཀུན་བཟང་⁸⁴ ཡབ་ཡུམ་གྱི་གདངས་ལས། རྣམ་པ་ལོངས་སྤྱོད་ཚོགས་པའི་སྐྱེར་
ཡང་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་ལྷ་ཀུན་བཟང་ཡབ་ཡུམ་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཤར་ནས། ཡེ་ཤེས་ནང་
གསལ་དང་སྤྱིར་གསལ་འདུ་འབྲལ་མེད་པའི་དུས་ན་འཁོར་འདས་གྱི་སྐད་ཆ་མེད་ཀྱང་། དེའི་
ཕྱལ་སྐལ་སྐྱེ་ལྟེ་ཀུན་བྱབ་གྱི་གདུལ་བྱའི་རང་གཞུགས་སུ་ཤར་བའི་ཀུན་བཟང་ཡབ་ཡུམ་ཚུ་ནང་
གི་ལྷ་བ་ལྷ་བུ་ཞིག་བྱུང་བའི་སྐབས་⁸⁵ དེར། རང་ལས་ཤར་བའི་ལྷ་དམོ་⁸⁶ ལ་རང་ཡོངས་ནས་
རང་ཡིན་པ་མ་ཤེས་པར། སར་གཟུང་⁸⁷ བའི་ཡུལ་དང་ཚུར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་དུས་
གཅིག་དུ་སྐྱེས་པའི་ཚོ། ལྷན་ཅིག་⁸⁸ སྐྱེས་པའི་མ་རིག་པ་བྱུང་རོ། །དེ་ཡང་འབྲལ་གཞི་གཏན་
འབབས་གྱི་རྒྱུད་ལས། སེམས་ཅན་མ་འབྲལ་སངས་རྒྱས་འབྲལ། །ཞེས་⁸⁹པ་ལྟར་རོ།

84 SD: ཀུན་བཟངས་, Sumra: ཀུན་བཟངས་
85 SD and Sumra: བསྐབས་, *passim*.
86 SD and Sumra: བལྟད་མོ་
87 SD and Sumra: བཟུང་
88 SD and Sumra: ལྷན་གཅིག་, *passim*.
89 SD and Sumra: ཅེས་

དེ་ནས་ལྷན་སྐྱབ་ཀྱི་དག་སྐྱོང་ལ་འབྲུལ་སྐྱོང་གི་གཉིས་འཛིན་རིམ་པར་ཞུགས་⁹⁰ཏེ། དཔེར་ན་
ནམ་མཁའ་སྐྱོན་བུལ་ལ་ཉི་མ་ཤར་བའང་གཤེས་ལ་སྐྱིབ་གཡོགས་ཀྱི་ས་བོན་ཡོད་མ་
༼⁹¹ མྱོང་སྟེ། ⁹¹ མྱོ་བྱར་གྱི་སྤྲིན་འཐིགས་ན་སྐྱིབ་པར་བྱེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀ་དག་གི་ཡེ་
ཤེས་དང་ལྷན་སྐྱབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་མྱོ་བྱར་གྱི་དྲི་མས་གོས་མ་སྲིད་ཀྱང་། ཐུགས་རྗེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
སྐབས་སུ་རང་མདངས་ཀྱི་འཆར་སྐོ་ལ་ཁ་ནང་དུ་ལོག་ཅིང་བལྟས་པས་རང་ངོ་ཤེས་ནས་དང་
པོའི་ཡེ་ཤེས་དང་འབྲུད་དེ་ལྷུ་དུ་ལྷོགས། ཕྱིར་བལྟས་པས་གཉིས་འཛིན་གྱི་རྟོག་པ་བྲ་རྒྱས་
ཤིང་ཨ་འཐས་པ་དེ་ནི། གཞན་གྱིས་མ་ལན་རང་སྐྱབ་རང་གིས་ཉོས་པས་⁹²རྟོག་ཏུ་འཁོར་བར་
འབྱམས་པའོ།།

དེའི་ཚེ་རིམ་བཞིན་⁹³ མཐོང་སྐྱོང་ལོག་སྟེ།⁹⁴ འཇའ་འོད་ཀྱི་ཞིང་ཁམས་དང་ཕོ་བྲང་ལ་འཛིན་པ་
ཞུགས་པས། ཕྱི་རོལ་འབྲུང་བ་ལྷ་དང་གོང་ཁྱེར་དུ་ཤར་ནས་བཟུང་བའི་ཡུལ་གྲུབ། རང་སྐྱོང་
གི་ལྷ་ལ་མཐོང་སྐྱོང་ལོག་པས། རྒྱལ་བ་རིགས་ལྷ་ལ་ལྷུང་པོ་ལྷུང་མཐོང་། རིགས་ཀྱི་ཡུལ་ལྷ་
ལ་ཁམས་ལྷུང་མཐོང་། སེམས་དཔའ་བརྒྱད་ལ་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་དུ་མཐོང་། སེམས་
མ་བརྒྱད་ལ་འཆར་གཞིའི་ཡུལ་བརྒྱད་དུ་མཐོང་། ཁྲོ་བོ་བཞེ་ལ་བདུད་བཞེར་མཐོང་། མྱོ་མ་
བཞེ་ལ་རྟོག་ཆད་སྐྱ་བཞེར་མཐོང་། ཐུབ་པ་རྟུག་ལ་འགྲོ་བ་རིགས་རྟུག་ཏུ་མཐོང་། བདེན་དོན་

⁹⁰ SD and Sumra: བཞུགས་

⁹¹ SD and Sumra: ཏེ།

⁹² SD and Sumra: མྱོས་པས་

⁹³ SD and Sumra: རིམས་བཞིན་

⁹⁴ Sumra: ཏེ།

རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་སུ་མཐོང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཆར་སློབ་ལ་ཉོན་
མོངས་པ་ལྟར་། ༡༥ ། མཐོང་།

དེ་ནས་རང་ངོ་མ་ཤེས་ཏེ། ལྷ་ལ་བསྐྱིབས་པས་⁹⁵ ལུས་སུ་མཐོང་། གསུང་ལ་བསྐྱིབས་པས་
ངག་དུ་མཐོང་། ལྷགས་ལ་བསྐྱིབས་པས་ཡིད་དུ་མཐོང་། མཛོད་པ་ལ་བསྐྱིབས་པས་ལས་སྣང་
དུ་བྱུང་། འབྲས་བུ་ལ་བསྐྱིབས་པས་རྣམ་སྤྲིན་དུ་མྱོང་། དེ་བཞིན་དུ་སྤྲུག་བསུལ་གྱིས་བདེ་བ་
བསྐྱིབས། མ་གོ་བས་གོ་བ་བསྐྱིབས། མ་ཤེས་པས་ཤེས་རབ་བསྐྱིབས། མ་རྟོགས་པས་རྟོགས་
པ་བསྐྱིབས། མ་རིག་པས་མཁུན་པ་བསྐྱིབས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་དོན་དམ་བསྐྱིབས། རྣམ་རྟོག་
གིས་རིག་པ་བསྐྱིབས། འཁྲུལ་པས་ཡོན་ཏན་བསྐྱིབས། སེམས་ཅན་གྱིས་སངས་རྒྱས་
བསྐྱིབས་སོ།།

དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན་འཁོར་འདས་རྒྱབ་གྲུས་སོ། །རང་གི་དག་སྣང་ངོ་མ་ཤེས་པས་འཁྲུལ་སྣང་
དུ་མཐོང་བ་ནི་ཀུན་དུ་བཏགས་པའི་མ་རིག་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་མ་ཐག་གི་མ་རིག་པས་སྣོད་
བཅུད་ལ་ཆགས་སྣང་གི་ཡོ་ལང་འཕེལ་བའི་བསམ་སྣོད་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་ལྷན་ཅིག་⁹⁶ སྐྱེས་
པའི་མ་རིག་པ་ལས་གཟུགས་མེད་དང་སྐྱེ་མཆེད་སུ་བཞེར་ཆགས། དེ་ནི་ངོ་བོ་སྣོད་པར་མ་
ཤེས་པས་ལན། ཀུན་དུ་བཏགས་པའི་མ་རིག་པས་གཟུགས་ཁམས་དང་གནས་རིས་⁹⁷ བཅུ་
བདུན་ཆགས། དེ་ནི་རང་བཞིན་གསལ་བར་མ་ཤེས་པས་ལན། དེ་མ་ཐག་གི་མ་རིག་པས་

⁹⁵ SD and Sumra: སྐྱིབས་, *passim*.
⁹⁶ SD and Sumra: ལྷན་གཅིག
⁹⁷ SD and Sumra: གནས་རིག་

འདོད་ཁམས་དང་རིགས་སྤྱི་ཏུ་ཆགས། རྒྱ་བའི་དེ་ནི་ཐུགས་རྗེ་འགག་མེད་ཏུ་མ་ཤེས་པས་
ལན་ནོ།།

འཁོར་བ་སྤོང་བཅུད་གྱི་སྲུབ་རྒྱུ་བཤད་ཟེན་ནས། རྟོང་གསུམ་མི་མཛེད་⁹⁸ གྱི་ཁམས་ནས་
གཅིག་ཏུ་ཐིམ་པའི་ཆ་འདི་ལའང་། སྤྱུལ་སྤྱི་ཞིང་ཁམས་ཏུ་མ་ཞེས་མཆིས་ཀྱང་། རིགས་པར་
བཤད་ན། འདི་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་མངོན་པར་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ན།
སྤྱུལ་པའི་སྤྱོད་རྗེ་སེམས་དཔལ་རང་གི་འཁོར་རྣམས་ལ་དོ་རྗེ་རིགས་གྱི་ཚོས་སྟོན་ཏོ། །དེ་
ལའང་རིགས་མཐུན་གྱི་ཞིང་ཁམས་ལྟ་བུ་བཙུགས་སུ་ཡོད་དོ། །ལྟོ་ཕྱོགས་གྱི་འཛིག་རྟེན་དཔལ་
ལྷན་མཛེས་པ་ན། སྤྱུལ་པའི་སྤྱོད་རྗེ་འབྱུང་གནས་ཞེས་བྱི་བས་རང་གི་འཁོར་རྣམས་ལ་
རིན་ཆེན་རིགས་¹⁰⁰གྱི་ཚོས་སྟོན་ཏོ། །ལྟོ་ཕྱོགས་སུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བདེ་བ་ཅན་ན། སྤྱུལ་
པའི་སྤྱོད་རྗེ་བ་མཐའ་ཡས་གྱིས་རང་གི་འཁོར་རྣམས་ལ་ཕྲུ་རིགས་གྱི་ཚོས་སྟོན་ཏོ། །བྱང་
ཕྱོགས་སུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ལས་རབ་བཙུགས་པ་ན། སྤྱུལ་པའི་སྤྱོད་རྗེ་ཡོད་སྲུབ་པས་
རང་གི་འཁོར་རྣམས་ལ་སྤོང་ལས་རིགས་གྱི་ཚོས་སྟོན་ཏོ། །དབུས་ཕྱོགས་འཛིག་རྟེན་གྱི་
ཁམས་སྤྱི་བའི་བཞེད་པ་ན། སྤྱུལ་པའི་སྤྱོད་རྗེ་ཏུ་བཟང་པོ་དང་། དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་དང་། རྣམ་
པར་སྤང་མཛེད་¹⁰¹གསུམ་གྱིས་སྤྱོད་རིགས་གྱི་ཚོས་རྒྱ་བའི་སྟོན་ཏོ།།

98 SD and Sumra: མི་འབྱེད་, *passim*.

99 SD and Sumra: རྟེན་གས་

100 SD and Sumra: རིག་གི་

101 Sumra: རྣམས་པར་སྤང་མཛེད་

གང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་ཀུན་ཏུ་བབང་པོ་སྐྱུལ་སྐྱུར་མི་འབྲད་ཟེར་ན། ཚོས་སྐྱུའི་ཀུན་ཏུ་བབང་པོ་
 102 བྱི་གནས་ལུགས་དོན་གྱི་ལྟ་ཡིན། འོངས་སྐྱུའི་ཀུན་བབང་ 103 བྱི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་ལྟ་
 ཡིན། སྐྱུལ་སྐྱུའི་ཀུན་བབང་བྱི་གདུལ་བྱའི་རང་གཟུགས་ཀྱི་ལྟ་ཡིན་ཏེ། འཛིག་རྟེན་གྱི་ལམས་
 ན་དངོས་དང་གཟུགས་བརྟན་དུ་བཞུགས། རྣམ་པ་རྟགས་ཀྱི་ཀུན་བབང་ནི། སྐྱུ་བྱིས་མ་འམ་
 འབྱར་མ་ལྟ་བུས་དོན་བྱེད། རང་བྱུང་རིག་པའི་ཀུན་ཏུ་བབང་པོ་བྱི་སྐྱུང་ཅན་ལོངས་ཀྱི་སྐྱུང་
 ལ་བཞུགས་ཤིང་། བྱི་བབྱང་བའི་ཡུལ་སྐྱུང་ཨ་མཐས་ཀྱི་རྒྱ་དང་། ནང་སྐྱུ་ལུས་ཐེར་བྱག་གི་རྒྱ་
 དང་། བར་འབྲུལ་པ་མངོན་ཞེན་གྱི་རྒྱ་ལས་ནམ་ {འཇའ་ལུས་སུ་} བྲོལ་ {ན་ཚོ་འདྲིར་} བའི་དུས་
 {མཐོང་རྒྱ་མ་གྲོལ་ན་} མཐོང་ {ཚོས་ཉིད་བར་དོར་མཐོང་} བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཀུན་བབང་ཆེ་བ་
 རང་གནས་ཀྱི་རྒྱུད་ལས།

- སྐྱུ་གཅིག་ཀུན་ལ་བྱབ་པའི་ཀུན་ཏུ་བབང་། །
- དེ་ནི་སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་སྐྱུང་ལ་གནས། །
- ཚོས་སྐྱུ་ཀ་དག་ཀུན་ཏུ་བབང་པོ་ལས། །
- འོངས་སྐྱུ་ལྷན་སྐྱུ་བྱུ་ཀུན་ཏུ་བབང་པོར་སྐྱུང་། །
- སྐྱུལ་སྐྱུ་བྱུགས་རྗེ་ཀུན་ཏུ་བབང་པོར་ཤར། །
- ར་ནི་སྐྱུ་གསུམ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སྟེ། །
- འཁོར་འདས་ཀུན་གྱི་སྐྱུ་མིང་དེ་བཞིན་ནོ། །

102 Sumra: ཀུན་ཏུ་བབང་པོ་
 103 SD and Sumra: ཀུན་བབངས་, *passim*.

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རིགས་ལྟའི་སངས་། ༡༧༽ རྒྱས་སོགས་ཀུན་ལ་དེ་མི་བཞིན་
པའོ། །གཞན་ཡང་བསྐལ་པ་ཐོག་མ་ནས་ད་ཡིན་ཆད་ལ་སྦྱུལ་སྦྱུའི་ཞིང་ཁམས་སུ་སངས་
རྒྱས་མི་སྦྱོང་ཚོན་པའི་མཛད་པ་ནི་བཤད་མི་ཟེན་ནོ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་ལས་
ཚངས་ཆེན་གྱི་གདུལ་ཞིང་བསྟན་པའི་སྐབས་བཞི་པའོ། ། ༥

༥ ལེན་ལྷ་པ་བརྒྱད་པ་ཁྲུངས་བཅུན་པར་བསྟན་པ།

༡༧། །ལྷ་པ་ནི་ཐོག་པ་ཀུན་གྱི་ཡང་ཅེར་གྱུར་པ་འོད་གསལ་ལྡོགས་པ་ཆེན་པོའི་ཚོས་དང་
གང་ཟག་གི་བརྒྱད་པའི་ཙ་བ་ཚོན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་བྱུག་པས། དེས་བརྒྱད་པ་གསུམ་ལྟན་གྱི་
མཛད་པ་ཟུར་ཅོམ་ཞིག་བཟོད་ན། དགོངས་བརྒྱད་དང་བདུན་བརྒྱད་གཉིས་གྱི་བསྟན་པའི་
བདག་པོ་དང་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་གཞན་ལ་མ་ལྟོས། ཅིའི་ཕྱིར་ན་སྟོན་པ་དང་འཁོར་ལ་བཟང་
ངན་མེད་པའི་རྟགས་སུ་བྱུང་བའོ། ། 104 ལྷན་བརྒྱད་ཀྱི་སྐབས་སུ་གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་ཚུལ་
མཛད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། གཙོ་བོ་སྦྱུལ་པའི་སྦྱ་ཡིན་ཀྱང་འཁོར་ནི་གདུལ་གྱའི་སེམས་ཅན་
ལགས་ན། འོག་པར་ལྷ་བའི་རྟེན་དུ་མར་འཆར་བས། ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་ཟེལ་གྱིས་གཙོན་པའི་ཕྱིར་
དུ་ཐ་སྟོན་གྱི་སྦྱོ་འདོགས་105གཞོན་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་དགོངས་བརྒྱད་ཀྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་པའི་བདག་པོ་ཡིན་པར་བཤད་པ་ནི། བུ་རྣམ་པར་
རོལ་པའི་རྒྱད་ནས་བྱུང་བ་ལྟར། ཚོན་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་མ་འབྲུལ་ཡེ་ནས་། ༡༨༽ དག་པའི་

104 SD and Sumra: ལྷ་པའོ།
105 SD and Sumra: རྟེན་པོ་གྱི་

སངས་རྒྱལ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མར་གཏང་མེད་སྤྲོས་མེད་དམིགས་མེད་ཀྱི་གནས་སུ། རིགས་
 འདུས་པའི་རོ་བོ་རྒྱལ་བ་འོད་སྤང་ཆེན་པོ་དང་མཁའ་དབྱིངས་བདེ་བ་ཆེན་མོ་འབྲིལ་ནས། ཡེ་
 ཤེས་རོལ་པ་ཆེན་པོའི་དགོངས་པ་ལས་བཞེངས་¹⁰⁶ ཏེ། ལྷ་བ་མཆེད་པའི་དགྱིལ་འཁོར་
 མཐའ་ཡས་པར། སྤོའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཞིང་ཡོངས་སུ། སྐྱ་གཟུགས་ཀྱིས་གང་བར་མཛོད།
 གསུང་ཡིག་འབྲུས་¹⁰⁷གང་། ལུགས་ཕུག་མཚན་དང་། ཡོན་ཏན་གྱི་རྒྱུ་ཆ་ལུགས་དང་། ཐིན་
 ལས་ཀྱི་འོད་ཟེར་ལྷ་མེད་པས་བྱེད། རིག་མཛད་ཀྱི་འཁོར་དེ་དག་ལ་ཡང་སྟོན་པའི་ཞལ་
 རས་ཚིག་དུ་མི་གསུང་བས་ཚོལ་མེད། འཁོར་གྱིས་རྣ་བར་ཆེད་དུ་མ་ཉན་པས་འབད་མེད།
 སྟོན་པས་ཇི་ལྟར་དགོངས་པ་བཞིན་འཁོར་གྱིས་ཤེས་པས་ལྷོས་མེད། དེ་ནི་ལྷོན་རིན་པོ་ཆེས་
 རྒྱལ་བ་དགོངས་བརྒྱད་ཀྱི་མཛོད་པ་བསྟན་པའི་དུས་སོ།།

འོངས་སྤོད་རྫོགས་པའི་སྐབས་སུ། རིག་འཛོན་བདེ་བརྒྱད་¹⁰⁸ ཀྱི་བསྟན་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་
 ཡང་། དོན་ཏིག་འགོ་བ་ཀུན་གྲོལ་གྱི་རྒྱུད་ནས་བྱུང་བ་ལྟར། ཚས་དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་
 དཀར་པོ། མེ་འོང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་མཐིང་ག་ མཉམ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་ ཉེ་ལེ་སེར་
 པོ། སོར་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དམར་པོ། བྱ་གྲུབ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལྷང་ལྷང་¹⁰⁹སྟེ། དེ་རེ་རེ་
 ལའང་འོད་ལྡའི་སྤུ་རྒྱུད་ཀྱིས་ཡོངས་སུ་གང་བ་ལས། དུ་མར་མཆེད་དེ་ཐིག་ལེ་ཐམས་ཅད་
 འོད་ཟེར་གྱིས་སྤྲེལ་¹¹⁰བའོ།།

¹⁰⁶ SD and Sumra: གཞིངས་

¹⁰⁷ Sumra: ཡིག་འབྲུས་ This is obviously an error.

¹⁰⁸ SD and Sumra: རིགས་འཛོན་བདེ་བརྒྱད་

¹⁰⁹ SD: ལྷང་ལྷང་

¹¹⁰ SD and Sumra: འབྲེལ་

གོང་གི་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་གཅིག་ལ་ཡང་། བདེ་ཆེན་སྤྱིར་པོ་བཀོད་པས་བརྒྱན་པའི་ཞིང་
 ཁམས་སྤུ་གྲགས་ལ། དེ་ལས་མཆེད་པའི་ཐིག་ལེ་གྲངས་ལས་འདས་པ་དག་ཀྱང་། རེ་རེའི་
 རང་དུ་འོངས་སྐྱའི་ཞིང་ཁམས་ཁྱེ་བ་སྤྲུག་བརྒྱ་བརྒྱ། འོངས་སྐྱའི་ཞིང་ཁམས་རེ་རེ་ལ་ཚུན་
 སྤྲུ་བརྒྱ་གངས་ཆེན་མཚོ་བྱེ་བ་སྤྲུག་བརྒྱ་བརྒྱ། ཚུན་རེ་རེ་ལ་འོད་ཀྱི་བ་སྤུ་བྱེ་བ་སྤྲུག་བརྒྱ་
 བརྒྱ། བ་སྤུ་རེ་རེའི་ལུང་དུ་སྤུལ་སྐྱའི་ཞིང་ཁམས་ཆེན་པོ་བྱེ་བ་སྤྲུག་བརྒྱ་བརྒྱ། སྤུལ་སྐྱའི་ཞིང་
 ཁམས་ཆེན་པོ་རེ་རེ་ལ་སྤོང་གསུམ་གྱི་འཛིག་རྟེན་བྱེ་བ་སྤྲུག་བརྒྱ་བརྒྱ། སྤོང་གསུམ་རེ་རེ་ལ་
 རི་རབ་གླིང་བཞི་བྱེ་བ་སྤྲུག་བརྒྱ་བརྒྱ། རི་རབ་གླིང་བཞི་རེ་རེ་ལ་ཚུན་སྤྲུ་རེ་ལྟེ། ཚུན་སྤྲུ་རེ་རེ་
 ལ་སྤུལ་པ་བྱེ་བ་སྤྲུག་བརྒྱ་བརྒྱ། སྤུལ་པ་རེ་རེ་ལ་གདུལ་བྱའི་འགོ་བྱེ་བ་སྤྲུག་བརྒྱ་བརྒྱ་
 རྟེ། ¹¹¹ དེ་ནི་བརྒྱ་རིགས་ཀྱི་འོངས་སྐྱའི་ཞིང་བཀོད་ཉིད་ལས་མ་ཡིན་གྱི། ¹¹² ཞིང་ཁམས་
 གཞན་བཞི་པོ་ལ་འད་བཀོད་པའི་རྣམ་གྲངས་དེ་དང་མཚུངས་ལ། འོངས་སྤུ་གངས་ཆེན་
 །²⁰མཚོ་བཞི་ཡང་མཚན་གྱིས་རིགས་དབྱེ་ ¹¹³ ཞིང་། རང་རང་གི་འཁོར་རིག་འཛིན་
¹¹⁴མཁའ་འགོའི་ཚོགས་ལ་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་བསྟན་ཚུལ་ནི། ཐོག་མར་སྤྱིན་པར་བྱེད་
 པའི་ལམ་རྒྱུག་སྤོན་འགོའི་ཚོས་རྒྱུག་ དཔོན་གཞིའི་སྤྱུབ་¹¹⁵ལོག་རྒྱུག་ བསྐྱེད་རིམ་གྱི་¹¹⁶ཚོས་
 རྒྱུག་ རྟེན་སྒོ་རྣམ་གྲོལ་གྱི་ཚོས་རྒྱུག་ འོག་སྒོ་བདེ་ཆེན་གྱི་ཚོས་རྒྱུག་ ལྷ་བ་ལ་དབུ་མའི་ཚོས་
 རྒྱུག་ སྒོ་མ་པ་¹¹⁷ལ་ཕུག་ཆེན་གྱི་ཚོས་རྒྱུག་ སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱོད་ཡུལ་གྱི་ཚོས་རྒྱུག་ ཐུགས་སེལ་

¹¹¹ SD has ཉི་ which should be རྟེ. Sumra omits རྟེ།
¹¹² SD and Sumra: གྱིས་
¹¹³ SD and Sumra: བྱེ་
¹¹⁴ SD and Sumra: རིགས་འཛིན་, *passim*.
¹¹⁵ SD and Sumra: བསྐྱེད་
¹¹⁶ SD and Sumra: བསྐྱེད་རིམ་གྱི་
¹¹⁷ SD and Sumra: བསྒོ་མ་པ་

118ལ་ཞི་བྱེད་ཀྱི་ཚོས་རྒྱལ་བོགས་འདོན་ལ་སྦྱར་རྒྱལ་གི་ཚོས་རྒྱལ་ འབྲས་བུ་ལ་བར་དོའི་ཚོས་
རྒྱལ་ སླིང་པོ་ལ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་རྒྱལ་ 119 ཟབ་ཁྱད་ལ་མ་བསྐྱོམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཞན་རྒྱལ་
ལ་སྐོང་ 120ལ་གཏང་བྱའི་ཚོས་རྒྱལ་སྟེ། ཚོས་ཚན་དགུ་བཅུ་ལ་ཚོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་
པས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ།།

ཚོས་སྟོན་ལུགས་ནི། ཚོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། དམ་ཚིག་གི་ཕྱག་རྒྱ། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
ཕྱག་རྒྱ། བདེ་ཆེན་མཚོག་གི་ཕྱག་རྒྱ། སྐབས་སྦྱིན་སྦྱོར་མོང་གི་ 121ཕྱག་རྒྱ་སྟེ། དེ་རྒྱལ་གི་བདེ་
122སྦྱོར་ལ་བརྟེན་ནས་གསུངས་པ་ནི་རིག་འཛིན་བདེ་བརྒྱུད་ཀྱི་མཛད་པའོ། །དེ་ནས་མི་མཛད་
འཛིག་རྟེན་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་སུ། རྒྱུ་ལྷོན་རིན་པོ་ཚེས་གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་བསྟན་པ་
བསྐྱེད་སྤུངས་ཚུལ་ནི། བསྐྱེད་པ་ཀུན་གྱི་གོང་ཚོལ་དུ་རྒྱལ་བ་ཀུན་ཏུ་འཆང་གི་བསྟན་པ་ལ་འཛིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་རྒྱན་བཀའ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ན། རྒྱུ་གངས་ཆེན་མཚོ་རིགས་ལྷའི་སྤྲུགས་རྗེ་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ནས། རིགས་རྒྱལ་པ་སྐྱེ་མཛད་པའི་འཆང་དུ་སྐྱེ་བཞེདས་ 123ཏེ། མི་རིགས་རྣམས་པ་
ལྷ་ལ་རང་བཞིན་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སྦྱིན་བྱེད་ཀྱི་དབང་བསྐྱེད་གོལ་བྱེད་ཀྱི་གདམས་པ་བཤད་
པས། རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་བུ་རྣམས་པར་སྤྱང་མཛད་དུ་སངས་རྒྱས། རྗེ་རིགས་ཀྱི་བུ་རྣོ་རྗེ་སེམས་

118 Sumra: བགེགས་སེལ་

119 SD has ས་གཞུང་རྒྱལ་, but Sumra has corrected this by deleting ས་

120 SD and Sumra: ལ་བསྐྱོངས་

121 SD and Sumra: མ་སྦྱོར་མོངས་ཀྱི་

122 SD and Sumra: བདེ་, *passim*.

123SD and Sumra: གཞེདས་

དཔལ་སངས་རྒྱལ། དཔལ་སངས་རིགས་ཀྱི་བྱ་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་སུ་སངས་རྒྱལ། གདོལ་པའི་
124 བྱ་རིན་ཆེན་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་སངས་རྒྱལ་སོ།།

དེ་དག་ནི་ལྷན་ཅིམ་སྟེ། ཡལ་བྲམ་ཟེ་ཨེ་ར་མཛོས་དང་། ཡུམ་ལུ་བ་འབྱེན་ཤེས་ཀྱི་སྲུང་མི་ཉིས་
སྐྱེ་མ་ལ་དབང་ཞུས་པའི་མཚན་དོན་ཆོས། སངས་རྒྱལ་པའི་མཚན་སྐྱེད་བ་མཐའ་ཡས་ཞེས་
བྱ་བ་དེ་ཉིད་སྐྱེ་མ་དོན་འཆང་དང་དབྱེད་མེད་དུ་ཡི་གེ་སྟེ་དཔལ་པོར་སྐྱེལ་པ་བསྐྱེད་ཤིང་བྱང་
ཚུབ་རྗེས་པས་ལུབ་ཕྱོགས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཞིང་ཁམས་སུ་གཤེགས་ནས་འོད་དཔག་མེད་དུ་
གསལ་པར་གྱུར་ཏོ། །དེའི་ཚེ་འོད་དཔག་མེད་ཀྱིས་ཐོད་ཤིང་རིགས་ལྡར་སྐྱེལ་པ་བཀྲའི་ནས།
རིག་འཛིན་སྲུ་མའི་¹²⁵རྒྱུད་དང་། བར་མའི་རྒྱུད་དང་ཕྱི་མའི་རྒྱུད་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །
། 22 ། དེ་ནས་ཕྱོག་གྱིས་སངས་རྒྱལ་སྟོང་གི་སྐྱེ་མ་མཛོད་ཚུལ་ནི། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
རྣམ་པར་རྒྱལ་བ་ན། འཁོར་ལོས་བསྐྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཡུལ་འཁོར་བསྐྱུང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། བཅུན་
མོ་འབྱམ་ཡོད་ཀྱང་སྲུང་གི་སྟོང་ཚོ་གཅིག་གོ། དེའི་ནང་ནས་བཅུན་མོ་མ་དམངས་དང་། དཔེ་
མེད་མ་གཉིས་ལ་རྒྱལ་པོ་འདོད་པའི་དགའ་མཁུ་¹²⁶སྟོན་བཞིན་པའི་ཚོ། མདུན་དུ་པདྨ་འབྱུང་
གནས་ཀྱིས་སེང་གའི་ཁྲི་ལ་བཞུགས་ནས་གཟིགས་པས། བཅུན་མོ་གཉིས་ཀྱི་དཔལ་དུ་རྩལ་
སྐྱེས་ཀྱི་ཁྲི་ལ་གཉིས་འཕྲལ་དུ་བྱུང་བ་ལ། པདྨ་རུས་ལྡན་དོན་ཆོས་¹²⁷ཚོས་ཀྱི་སེམས་དཔའ་དང་
ཚོས་ཀྱི་སྐྱོ་གོས་སུ་བཏགས། བྱ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་མིང་བྱང་བུམ་པའི་ནང་དུ་བཅུག་ནས་ཞག་
བཅུན་གྱི་བར་དུ་དམོད་པོར་ཞིང་བསྐྱབས་སོ།།

124 SD and Sumra: བདོལ་པའི་

125 SD and Sumra: ལྷ་མའི་

126 SD and Sumra: དགའ་འཁུ་

127 Sumra: དོན་ཆོས་

དབང་བསྐྱར་བའི་རྗེས་སུ་མིང་རྣམས་སྤྱད་སྲིད་ཏེ་ལྷོ་མ་པས། ཐོག་མར་སངས་རྒྱུ་ལའོར་བ་
འཛིག་ནས་གསེར་བྱབ། འོད་སྤང་¹²⁸བཞི་པའི་སྟེང་དུ་ཤུག་བྱབ་པ་བྱོན། མཐར་མོས་པ་ཡན་ལ་
¹²⁹སངས་རྒྱུ་སྟོང་རྫོགས་པའོ། །ད་ལྟར་གྱི་སངས་རྒྱུ་ཤུག་བྱབ་པའི་སྐབས་སུ་མདོ་སྲགས་
གྱི་བརྟན་པ་གཉིས་ལྷན་དུ་འབྱུང་བ་ལ། སྲགས་གྱི་སྟོན་པ་ཚྱུ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་པར་ཡང་། བསྐྱར་
བཀའི་ཐང་ཡིག་ལས།

སྟོང་གསུམ་མི་མཛད་འཛིག་རྟེན་ཞིང་ཁམས་འདིར། །
༼ ༢༩ ༽ སངས་རྒྱུ་ཤུག་བྱབ་པ་ཞེས་བྱ་དང་། །
གུ་ཅུ་བླ་འབྱུང་གནས་ཞེས་བྱ་བས། །
མདོ་སྲགས་རིལ་བ་བཞིན་ཚོས་སྟོན་ཏོ། །

ཅས་དང་། དེ་ག་འཛིན་ཕྱི་མའི་རྒྱད་ལས།

དེ་ནས་བླ་མེད་འཛིན་གྱིས། །
མཐའ་ཡས་ཉིད་ལ་ཡང་ལྷས་པ། །
དེ་ལྟ་བུ་ཡི་སྐུལ་སྐྱེ་དེ། །
འགྲོ་བའི་དོན་ནི་རིལ་མཛད། །
བརྟན་པ་གང་གི་ཕྱོགས་སུ་འབྱུང་། །

ཞེས་ལྷས་པས།

¹²⁸ SD and Sumra: འོད་བསྤངས་

¹²⁹ Sumra: ཡན་ལས་

བདེ་བ་ཚེན་པོས་བཀའ་བསྟུལ་པ། །
 ཉོན་ཅིག་དྲི་མེད་པད་སྟེང་འཛིན། །
 དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །
 སྐྱུལ་པ་བློའི་རྒྱལ་པོ་ནི། །
 ཞིང་ཁམས་ཀུན་ཏུ་འགོ་བ་འབྲེན། །
 ལྷན་པར་རྒྱ་གར་ཡུལ་དུ་བཞུགས། །
 ཀུན་འཇུག་སྣ་ཚོ་གསལ་མཐར་¹³⁰ ཕྱིན་ནས། །
 མཚན་བདུན་དུ་ནི་གྲགས་པ་ཡིས། །
 རྒྱ་གར་བལ་པོར་འགོ་བའི་དོན། །
 ཉི་རྒྱ་ལྟ་བུར་ལྷབ་པར་མཛད། །
 དེ་ནས་བོད་ཡུལ་དབྱུས་སུ་འབྱོན། །
 ཁི་སྲོང་¹³¹ ལྷེ་ཏུ་བཅོན་བསམ་པ་བསྟུབ། །
 ཚོས་ཀྱི་བསྟན་པའི་ཉི་མ་འཆར། །
 དེ་གསལ་པ་མ་ལུས་བྲན་དུ་འཁོལ། །
 རོ་རྩེ་གོ་ལོད་ཅེས་¹³²བྱར་གྲགས། །
 མཚོ་རྒྱལ་མ་ཡིས་བཀའ་རྣམས་བསྟུ།¹³³ །
 བསྟན་ཞུགས་¹³⁴གཏེར་གྱིས་དར་མཛད་ཕྱིར། །

¹³⁰ SD has མཐར་ཕྱིནས་
¹³¹ SD and Sumra: ཁི་བསྲོང་
¹³² SD and Sumra: ཞེས་
¹³³ SD and Sumra: བསྟུབ།

གཏེར་ཁ་བསམ་ལས་འདས་པ་སྤྲས།¹³⁵ །
དེ་ནས་ལྷོ་ལྷུང་མཚམས་སུ་ནི། །
གདུག་པ་སྲིན་གྱི་ཁ་གཞོན་མཛད། །
སྲིན་པོ་རླུ་¹³⁶ །²⁰ བོད་བྱེད་ཞེས། །
འཇིགས་སུ་རུང་བའི་ཆ་ལུགས་ཀྱིས། །
སྲིན་བྱ་རྣམས་ལ་དམ་ཚེས་སྟོན། །
དེ་ཡི་བཀའ་ཡི་སྤྱད་པ་པོ།¹³⁷ །
སྲིན་པོའི་བྱ་མོ་མཐིང་འབར་འོད། །
གཡུ་ཡི་ཟུར་ཕྱད་རྒྱན་རྒྱག་གསོལ། །
མཚོ་རྒྱལ་སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་སྟེ། །
བཀའ་རྣམས་ཀུན་གྱི་བསྐྱེད་པ་མཛད། །
ཡབ་ཡུམ་རྒྱ་གཞི་ཡོངས་བསྐྱོར་ནས།¹³⁸ །
སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་ཚེས་བཅུ་ལ། །
བོད་ཁམས་རྒྱ་གར་བལ་ཡུལ་དང་། །
ཨོན་མཁའ་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ། །

¹³⁴ SD and Sumra: བཞུག, this is either བསྟན་ལུགས་ which would be light/flame of the teachings, or བསྟན་མཚུག་ or བསྟན་གཞུག་ which would be end/last phase of the teachings.

¹³⁵ SD and Sumra: སྤོད།

¹³⁶ SD and Sumra: ར་ཚོ

¹³⁷ SD and Sumra: བསྐྱེད་པ་པོ།

¹³⁸ Sumra: བསྐྱོར་པ།

མྱིང་བཞི་ཀུན་ཏུ་འབྱོན་པ་ཡིན། །
 ཀུན་ལ་བྱིན་བརྒྱབ་བར་ཚད་བསྟུང་། །
 ཚེས་བཅུ་ཀུན་ལ་སྦྱུལ་པ་འབྱེད། །
 དེ་དུས་མཚོན་སྐབ་¹³⁹སྦྱས་བཙོན་པ།¹⁴⁰ །
 ཞལ་མཇལ་ཚེས་སྟོན་དངོས་སྲུབ་སྟེར།¹⁴¹ །
 འདི་ནི་འགོ་བ་ཀུན་གྱི་པ། །
 ཕྱི་རབས་རྣམས་ཀྱི་ལྷ་སྐལ་ཡིན། །
 འདི་ལ་མོས་པ་སྦྱས་བསྐྱབ་པ།¹⁴² །
 དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཀུན་འབྱུབ་འབྱུར། །
 ཡིད་ཅོམ་སྦྱང་བ་ཕྱོགས་པས་ཀྱང་། །
 མཐོ་རིས་བདེ་བ་ཐོབ་པར་འབྱུར། །
 འདི་ལ་མོས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །
 པདྨའི་སྦྱུལ་པ་དངོས་ཡིན་ནོ། །
 འདི་བསྐྱབས་པ་ཡི་སྐྱེས་བུ་རྣམས། །
 མཐའ་ཡས་བདག་དང་དབྱེ་བ་མེད། །

¹³⁹ SD and Sumra: བསྐྱབ་
¹⁴⁰ Sumra: མཚོན་བསྐྱབ་སྦྱས། བཙོན་པ། Sumra breaks after སྦྱས་ coincing with a page break on SD. This may indicate that the Sumra version was copied from SD or a similar version with a page break here, which the Sumra scribe mistook it for sentence break.
¹⁴¹ SD and Sumra: གཏེར།
¹⁴² SD and Sumra: བསྐྱབས་པ།

ཅེས་གསུངས་སོ། །འདི་ནས་གཞན་ལ་ལྟོས་པའི་སྤྱན་བརྒྱན་གསན་ཚུལ་ནི། ཀུན་དགའ་བོའི་
 སྤྱན་སྲར་མདོའི་སྐོར་རྣམས་ལྟུང་། ཏ་²⁴ ་འབྲུ་ཉ་སྟེ་¹⁴³ལ་སྲགས་ཕྱི་པ་ལྟུང་། འཇམ་དཔལ་
 སྲ་མ་དང་ཕྱི་སིང་ཉ་ལ་སྲགས་ནང་པ་ལྟུང་། འོག་མིན་དུ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་ཚྱོགས་ཆེན་ལྟུང་།
 རིག་འཛིན་བརྒྱན་ལ་བཀའ་བརྒྱན་གྱི་སྐོར་¹⁴⁴ལྟུང་། སྤྱད་ཚོང་¹⁴⁵མ་ལས་གྱི་དབང་ཆེན་ལ་ཕྱི་
 ནང་གསང་བ་སླ་མེད་ཐོད་རྒྱལ་གྱི་དབང་ལྟུང་། ཚོད་པག་མེད་ལ་ཆེའི་སྤྱིན་གྲོལ་ལྟུང་། མཁའ་
 འགོ་བདུད་འདུལ་མ་ལ་དྲག་པོ་མཐུན་གདམས་པ་གསན་ནོ། །དེ་ཡང་ཚུམ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཤུག་
 ཐུབ་པ་ལས་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ཆེ་བ། རྒྱས་པ་ནི་¹⁴⁶ཉི་ཤུ་ཙུལ་། འབྲིང་བཅུ། ཐ་མ་ལྲས་
 སྟོན་ཏེ་གོང་དུ་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཚོག་བསྐྱུས་ན། དགོངས་བརྒྱན་གྱི་བདག་པོ་ཡིན་པས་
 ཆེ། བཅའ་བརྒྱན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཆེ། སྤྱན་བརྒྱན་གྱི་རྩ་བ་ལྟངས་བཅུན་པས་ཆེ། རིགས་
 ལྷའི་སངས་རྒྱས་རྗེས་སུ་བཟུང་བས་ཆེ། སངས་རྒྱས་སྟོང་གི་སྤྱོད་མ་མཛོད་པས་ཆེ་བ་སྟེ་ལྷ་ཡིན་
 ནོ། །གཞན་རྣམས་ནི་འདིར་མ་སྤྲོས། རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་ལས། བརྒྱན་པ་ལྟངས་
 བཅུན་པར་བཤད་པའི་སྐབས་ཏེ་ལྷ་པའོ། །།

143 SD and Sumra: ཐ་ཉ་ཉི་
 144 SD and Sumra: སྐོར་
 145 SD and Sumra: འཛོང་
 146 SD: ན་

༩ ལེའུ་རྒྱལ་པ་གསང་སྐྱུགས་ཀྱི་ཟབ་ཁྱད་བསྟན་པ།

༩། །རྒྱལ་པ་དེ་ལས་¹⁴⁷ རྒྱུང་བའི་བསྟན་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། རྒྱལ་པ་ཚེན་པོ་སྟོན་
བྱེད་ཀྱི་ཚིག་ལ་འང་འབྲེལ་བ་རྣམ་པ་བཞིའི་སྟོན་པ་¹⁴⁸ གཏན་ལ་དབབ་དགོས་ཏེ། ཇི་ལྟར་ན་
སྟན་བརྒྱད་ལས། ༩་²⁶⁷

- སྐྱེ་མས་འགོ་བའི་དོན་དུ་ཚེས་སྟོན་ཚོ། །
- དགོངས་པ་རྣམ་བཞིའི་སྟོན་པ་གཏན་ལ་པབ། །
- བྲང་པོར་གསུངས་པའི་ཚིག་གི་བྱེ་བྲག་རྣམས། །
- འགལ་ཁྱབ་ལོག་བཅས་མི་བྱང་¹⁴⁹གང་ཡོད་བཤད། །
- དགོངས་པ་ཅན་གྱི་སྐྱ་ཚོགས་ཚིག་མཛོད་ལ། །
- ཐེག་པ་མ་འདྲེས་སོ་སོར་བྱེ་ནས་བཤད། །
- ལྷེ་མ་པོར་དགོངས་པའི་གྲུད་ཚིག་སྟོབས་པོ་ཆེ། །
- སྐྱབ་མཐའི་¹⁵⁰དམག་གི་རྒྱལ་བ་¹⁵¹ཚེས་པར་བཤད། །
- དགོངས་མིན་གནད་འགག་ཚིག་གི་མདུད་པ་¹⁵²ཡིས། །
- ཇི་སྟེད་¹⁵³ཚེས་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱོམས་ཏེ་བཤད་¹⁵⁴། །

147 Sumra: དེ་ལས་
 148 SD and Sumra: ལོ་ནས་, *passim*.
 149 SD omits ཅོ་ thus making the metre of the verse incomplete.
 150 SD and Sumra: བསྐྱབ་མཐའི་, *passim*.
 151 SD and Sumra: བགོ་ལ་བ་
 152 SD and Sumra: འདུད་པ་

བར་སྐྱོ་བྱུང་དུ་འཁོར་ན་དང་པོའི་རང་གི་སར་ལོག་ཤོག་ཅེས་པའི་བཅར་ས་བྱུང་སྟེ། དེ་གསུམ་
མཚུངས་ལྷན་དུ་མིང་བོས་པས་ཚོས་ཞེས་གྲགས་སོ།།

རྫོགས་ཞེས་བྱ་བ་¹⁶¹ལ་མགོ་བོར་ར་འབྱུང་བ་ནི། སངས་རྒྱས་ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པའི་རིག་
པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྐྱེ་ལས། མ་འགགས་པའི་གསུང་ཡི་གེ་རང་བྱུང་དུ་ཤར་འོ་ཞེས་པའི་
བཅར་ར་¹⁶²མགོ་བྱུང་། ཤར་བ་དེ་ཡང་ཤར་ཅོམ་ཉིད་ནས་ཤར་གྲོལ་དུས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་གསུམ་
གྱི་དགོངས་པ་རྫོགས་པའི་བཅར་རྫོང་བྱུང་། གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ཚོས་ཀྱི་སྐོ་མོ་གངས་མེད་དུ་སྐྱར་
ཡང་དོན་འདི་ལས་གྲུས་¹⁶³ཤིང་འདིར་འདུས་པའི་བཅར་ན་རོ་བྱུང་། ཐེག་པའི་མཐོ་དམན་ནི་
གང་བྲག་དབང་པོ་རབ་འབྱིང་གིས་བྱེ་བའི་བཅར་ག་བྱུང་། ཉམས་སུ་ལེན་པ་པོས་འདུན་པ་དང་
བཙོན་འགྲུས་སྐལ་བ་ཆེ་ཆུང་གིས་ས་གང་རུང་ཅིག་ཐོབ་¹⁶⁴དེས་པའི་བཅར་ས་བྱུང་། དེ་ལྟ་པོ་
ཕུམ་གཅིག་ཏུ་མཚན་ནས་བརྗོད་པས་རྫོགས་ཞེས་གྲགས་སོ།།

གོལ་ས་མེད་པས་ཉམས་ང་དང་བུལ་ལ། ཕྱིར་མི་ལྟོག་པའི་དཔའ་གདེང་དང་ལྷན་པའི་བཅར་
པ་བྱུང་། གདམས་པ་འདིའི་ཉམས་ཚུང་ལ་བརྟན་པ་ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བུས་འཁོར་འདས་ཕུམ་
གཅིག་ཏུ་གྲོལ་བའི་བཅར་རྫོང་བྱུང་། ཡི་གོལ་མའི་གྲོང་དུ་རང་གྲོལ་གྱི་ ༼ ༢༥ ༽ བུས་འབྲིངས་
པའི་བཅར་འབྲེང་བྱ་བྱུང་། གདོད་མ་གཞིའི་གནས་ལུགས་སུ་བཙོན་ས་ཟིན་པའི་བཅར་ན་བྱུང་།
དེ་གསུམ་ལྷན་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེབས་པས་ཚོན་ཞེས་པའི་སྐྱེ་བྱུང་རོ། །རྣལ་འབྱོར་ལམ་གྱི་དུས་སུ་
སོར་སྐུལ་སྐྱེ་ཐོབ་ནས་སྐུལ་སྐྱེའི་གདན་ས་བཟུང་། རིམ་གྱིས་ལོངས་སྐྱུར་སྐྱོས་ནས་གདན་ས་

161 SD and Sumra: ཤེས་བྱ་བ་

162 Sumra omits ར་

163 Sumra: ལྱིས་

164 Sumra: ཐོག་

བཟུང་། དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཚོས་སྐྱར་སྤོ་བས་སྐྱུ་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་ས་ཚོན་པའི་བརྟེན་པོ་ཞེས་བྱང་སྟེ།
དེ་དག་གི་མཚན་དུས་གཅིག་ཏུ་སྐྱུ་བསྐྱར་ན་ཚོས་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི། མིང་འགྲེལ།
སྟེ་བ་འགྲེལ། རོན་འགྲེལ། བཤད་འགྲེལ་བཞེས་གཏན་ལ་ཕབ་བའོ།།

གཉིས་པ་དེ་ལས་བྱུང་བའི་གདམས་པ་ལ་སྤྲིན་གྲོལ་གཉིས་སུ་འདུ། སྤྲིན་བྱེད་ལ་རྫོགས་པ་ཡེ་
ཤེས་དབང་བསྐྱར་དང་། མ་རྫོགས་རྒྱ་མཚན་དབང་བསྐྱར་རོ། རྫོགས་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་
བསྐྱར་ནི་འདྲིར་ཡི་གེ་མང་བས་¹⁶⁵ འོག་གི་གྲོལ་ལམ་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། །མ་རྫོགས་རྒྱ་
མཚན་གྱི་དབང་ལ། བུམ་དབང་། གསང་དབང་། ཤེས་དབང་། ཚིག་དབང་། ལྷན་གྲུབ་རིག་
པའི་རྩལ་དབང་དང་ལྟའོ། །དེ་ལ་སྐྱུང་བྱ་ལྟ། འདག་བྱ་¹⁶⁶ལྟ། འགག་བྱ་ལྟ། འཕྲོབ་བྱ་¹⁶⁷ཉེར་
ལྟ། ལམ་རྟགས་སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་གངས་ཅན་ནས་གངས་མེད་ཀྱི་བར་དུའོ།།

དེ་ཡང་བུམ་དབང་གི་སྐྱུང་བྱ་¹⁶⁸ནི། ལུས་༩²⁶ ཀྱི་སྤྲིག་པ་བྱང་། འདག་བྱ་¹⁶⁹ནི་ཉོན་མོངས་
པའི་སྤྲིབ་པ་དག །འགག་བྱ་ནི་འདྲོད་ཁམས་ཀྱི་སྐྱེ་སྐོ་འགག འཕྲོབ་བྱ་ནི་གདུལ་བྱ་མོས་སྐྱང་
གི་སྐྱུ་ལྟ་ཐོབ། གསང་དབང་གི་སྐྱུང་བྱ་ནི་དག་གི་སྤྲིག་པ་བྱང་། འདག་བྱ་ནི་བག་ཆགས་ཀྱི་
སྤྲིབ་པ་དག །འགག་བྱ་ནི་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་སྐྱེ་སྐོ་འགག འཕྲོབ་བྱ་ནི་རྣམ་པ་རྟགས་ཀྱི་སྐྱུ་
ལྟ་ཐོབ། ལམ་རྟགས་ནི་བྱང་རྒྱུབ་སེམས་དཔའི་གངས་ཅན་ནས་གངས་མེད་ཀྱི་བར་
དུའོ། །ཤེས་རབ་དབང་གི་སྐྱུང་བྱ་ནི་ཡིད་ཀྱི་སྤྲིག་པ་བྱང་། འདག་བྱ་ནི་ཤེས་བྱའི་སྤྲིབ་པ་

¹⁶⁵ SD and Sumra: མངས་པས་

¹⁶⁶ SD and Sumra: དག་ཅུ་, *passim*.

¹⁶⁷ SD and Sumra: ཐོབ་བྱ་, *passim*.

¹⁶⁸ SD and Sumra: ཅུང་ཅུ་, *passim*.

¹⁶⁹ Sumra: དག་ཅུང་, SD had this error but was improved later to དག་ཅུ་.

དག །འགག་བྱ་ནི་གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྐྱོ་སྐྱོ་ལེགས། །འཐོབ་བྱ་ནི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་སྐྱུ་ལྔ་
ཐོབ། །ལམ་རྟགས་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གངས་ཅན་ནས་གངས་མེད་ཀྱི་བར་དུ་འོ། །༡༧་དག་གི་
ཚོག་དབང་ལ། སྤྱང་བྱ་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྤང་དོར་བྱང་། །འདག་བྱ་ནི་ཀུན་གཞིའི་སྐྱིབ་པ་དག
འགག་བྱ་ནི་དུས་གསུམ་གྱི་འཁྲུལ་རྟོག་འགག །འཐོབ་བྱ་ནི་ཚོས་ཉིད་དོན་གྱི་སྐྱུ་ལྔ་ཐོབ། །ལམ་
རྟགས་ནི་ཚོག་གིས་མཚན་པར་མི་རུས་སོ། །ཐོད་རྒྱལ་རིག་པའི་རྩལ་དབང་གི་སྤྱང་བྱ་ནི་ཞི་
ལྷག་ཡིད་དཔྱོད་¹⁷⁰ ཀྱི་མཐར་འཛིན་བྱང་། །འདག་བྱ་ནི་སྤོང་སྐྱོམ་¹⁷¹ ལུན་འབྲུམ་གྱི་གོལ་ས་
དག །འགག་བྱ་ནི་ཕྱོགས་ལྷུང་རེ་དོགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་འགགས། །ལམ་རྟགས་ནི་བསམ་བྱའི་
ཡུལ་ལས་འདས་པའོ།།

དེ་ལྟར་དབང་གི་པན་ཡོན་རྣམས་མིལ་གྱིས་ཤིལ་ན་དབང་རེ་རེ་ལ་ཉི་ཤུ་ཉི་ཤུར་འདུས་པ་ཡིན།
དེ་ལས་ཡོན་ཏན་དབྱེ་ན་རེ་རེ་ལ་བརྒྱ་བརྒྱར་ཕྱེ་བས། །༣༠༽ སྤོང་ཚོ་གཉིས་དང་ལྔ་བརྒྱ།
དེའི་རེ་རེ་ལས་ཡོན་ཏན་སྤོང་ཚོར་སྤོང་ཚོར་ཕྱེ་བ་དུང་ལྷུར་ཏེ། །འབྲུམ་དང་ས་ཡ་དང་བྱེ་བ་རྣམ་
¹⁷²གངས་འདིར་འདུས་པས། །སོ་སོ་སྐྱེ་བའི་གངས་དེས་རྫོགས་སོ། །ཁྲག་ཁྲིག །ཡང་ཉེར།
ལྷམས། དྲྀགས། ལུམ། ལྱང་འབྲིན། ཡང་འབྲིན། ལྷུར་འབྲིན།¹⁷³ ལྷོག་འབྲིན་རྣམས་ཡོན་
ཏན་བརྒྱའི་འགྲུར་གྱི་འཕེལ་བ་ཡིན་ཏེ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་གངས་དེས་ཟད་
དོ། །ཁ་ཡེལ། དང་དིང་། སང་སེང་། གཞལ་ཡས། དགའ་ཡས། དཔག་ཡས། མཚོག་ཡས།

¹⁷⁰ SD and Sumra: ཡིད་སྐྱོད་, *passim*.
¹⁷¹ SD and Sumra: སྤོང་བསྐྱོམ་, *passim*.
¹⁷² Sumra: རྣམས་
¹⁷³ Sumra: ལྷུར་འབྲིན་

སྤྱིན་ཡས། བསམ་ཡས། མཐའ་ཡས། རྒྱལ་མཚན་འོར་བུ་ཉེག་གི་ཚེ་རྣམས་ཡིན་ཉན་འབྲུམ་
འགྱུར་གྱི་འཕེལ་བ་ཡིན་ཏེ། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་ཀྱང་དེ་ནས་ཟད་དོ།

གྲངས་མེད་རྣམ་པ་གསུམ་དེ་དག་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་། མིང་དོན་རྣམ་འབྱེད་ལས།

སེམས་ཅན་གྲངས་ནི་བཅུ་འགྱུར་འཕེལ་གྱིས་ཅི། །

བྱང་རྒྱལ་སེམས་པའི་གྲངས་ནས་བརྒྱ་འགྱུར་ཏེ། །

སངས་རྒྱས་གྲངས་ནི་འབྲུམ་འགྱུར་གྱིས་འཕེལ་བས།

མྱོ་འདས་ཡིན་མིན་ཐ་སྙད་དེ་ཡིས་འབྱེད། །

ཅེས་གསུངས་སོ། །མིང་དོན་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དང་། རྫོགས་པ་རང་བྱུང་གི་སྲིད་བའི་
རྒྱུད་སོགས་གང་དང་ཡང་མཐུན་པར་བསྟན་པའོ། །དབང་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྲེལ་འགྲེལ་ཀྱང་།
མཐུན་སྦྱོར་གྱི་གོ་ནས་བཤད་དེ། ད་དང་བ་གཉིས་མེའི་ཁམས་ཡིན་པས་ན། མི་ནང་འཕྲད་
པས་¹⁷⁴ སྤྱིན་པ་འགྲུབ་ལ། རྒྱ་ལྷོ་ ང་ནི་ནམ་མཁའི་ཁམས་ཡིན་¹⁷⁵ པས་ནམ་མཁའ་ཡིས་
¹⁷⁶ བྱི་འབྲུང་བ་ཀུན་ལ་དབང་བྱེད་པ་ལྟར། དབང་གིས་ནི་འཁོར་བ་མུང་འདས་སུ་¹⁷⁷ དབང་
བསྐྱར་བའོ།

ད་བ་ང་གསུམ་ལྟན་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་བས་མིང་བོས་ཅོ་ན། དབང་ཟེར་བའི་སྦྱ་གཅིག་འབྲུང་ངོ་། །
དེའི་ཚོ་བུ་དབང་ལ་ལྡ་སྟེ། བུ་དབང་གི་བུ་དབང་། བུ་དབང་གི་གསང་དབང་། བུ་

¹⁷⁴ Sumra: མི་ནད་པས་

¹⁷⁵ Sumra: ཡིས་པས་

¹⁷⁶ SD and Sumra: ལྷོ་མཁའ་ལས་

¹⁷⁷ Sumra omits ལྷོ་

དབང་གི་ཤེར་དབང་། བུམ་དབང་གི་ཚིག་དབང་། བུམ་དབང་གི་ཚུལ་དབང་ངོ་། །འབྲས་བུ་ནི།
 སྐྱུལ་སྐྱུའི་སྐྱུལ་སྐྱུ། སྐྱུལ་སྐྱུའི་ལོངས་སྐྱུ། སྐྱུལ་སྐྱུའི་ཚོས་སྐྱུ། ¹⁷⁸ སྐྱུ་མི་འཇུར་དོ་རྗེའི་སྐྱུ།
 སྐྱུལ་སྐྱུའི་མཛོན་པར་བྱང་ཚུབ་པའི་སྐྱུ་ཐོབ་པོ། །དམ་ཚིག་ནི་བཅའ་བ་དང་བཅའ་བ་ ¹⁷⁹ དང་
 བཟའ་བ་ ¹⁸⁰ གསུམ་གྱི་སྦྱོད་པ་ལ་གནས་ཤིང་། ¹⁸¹ སངས་རྒྱས་དུས་ནི་བར་དོ་གསུམ་
 ལ་འོ། །སྐྱུལ་སྐྱུ། སྐྱུལ་སྐྱུའི་ལོངས་སྐྱུ། སྐྱུལ་སྐྱུའི་ཚོས་སྐྱུ། གསང་དབང་ལ་ཡང་གོང་དང་མཚུངས་
 ཏེ། སངས་རྒྱས་དུས་ནི་འཆི་ཁར་འོད་ཀྱི་ཟེར་ཐག་ ¹⁸² ལ་འཕོའོ། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡང་
 གཞན་རྣམས་གོང་གི་རིགས་འདྲེ་ཞིང་། སངས་རྒྱས་དུས་ནི་ཚེ་འདིར་རྟེན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་
 དག་ནས་དུག་གསུམ་གྱི་ས་བོན་གསང་གནས་ནས་མར་ལ་ཐོན། དངས་མའི་བཅུད་ཀྱིས་སྐྱུ་
 བོ་མན་ཆད་ཡར་ལ་ཁེངས་པས། ཤ་ཁྲག་གི་ལུས་དག་ནས་འཇའ་ལུས་ཀྱི་སྐྱར་གྲོལ་ལོ།།

¹⁷⁸ སྐྱུལ་ is missing here. It is very clear from this omission and the amendment made on SD version and how they were incorporated in the Sumra version that the Sumra version was directly based on this particular manuscript we call SD or one of its faithful descendents. First, the scribe for the SD manuscript made major omissions of སྐྱུལ་སྐྱུ། སྐྱུལ་སྐྱུའི་ལོངས་སྐྱུ། སྐྱུལ་སྐྱུའི་ཚོས་སྐྱུ། སྐྱུལ་སྐྱུའི་ which must be inserted between སྐྱུལ་སྐྱུའི་ at the end of second line and མི་འཇུར་དོ་རྗེའི་ at the beginning of third line. This was later added as footnotes but he only inscribed སྐྱུའི་ for the last སྐྱུལ་སྐྱུའི་. The Sumra scribe reproduced these footnotes faithfully as past of the main text except he got སྐྱུ་ for སྐྱུའི་ in the last case. Thus, this conclusively proves that the latter was based on the former one, which already had its footnotes.

¹⁷⁹ Sumra: བཅའ་བ་

¹⁸⁰ SD and Sumra: གཞའ་བ་

¹⁸¹ Sumra: ཤིན་

¹⁸² Sumra: ཐེག་

ཚོག་དབང་དང་ཕྱུ་དབང་ལ་རྣམ་གྲངས་སྲུང་དང་འདྲ། ལྷག་མའི་ས་ཚེན་པོ་བཞི་དུས་
གཅིག་ལ་འོན་པར་འགྲུང་རོ། །དེ་ཡང་གསང་སྲགས་ཀྱི་སྲི་གཞུང་གང་དུ་འང་དབང་བཞི་ལས་
མ་གསུངས་ཏེ། འདིར་ལྷ་འོངས་པ་ཅི་ཞེ་ན། རྗེགས་པ་ཚེན་པོ་ཕྱི་སྐོར་ནང་སྐོར་གསང་སྐོར་
མན་ཚད་ ༡༣༢ ལ་དབང་བཞི་ལས་མེད་ཀྱང་། ཡང་གསང་སྲུང་ན་མེད་པའི་སྐོར་ལ་དབང་
སྲུང་བའོ། །དེ་ལས་གསལ་བར་མ་བཤད་རྩ་ཐིམ། །།

འདིར་རྒྱུད་ལུང་མན་དག་ཀུན་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་། སྐོལ་ལམ་གྱི་ངོ་བོ་ཁྲིད་དུ་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་
ནི་སྤེབ་སྦྱོར་གྱི་འགྲེལ་པས་དབྱེ་བར་བྱ། དེ་ཡང་ཁྲིད་ཅེས་པ་ལ་ལ་འབྱུང་བ་ནི། ཚོས་ལ་
འཇུག་འདོད་ཀྱི་གང་ཟག་འཁོར་བའི་གནས་ལ་སྲུན་ཅིང་སྲུག་བསྐྱེད་བཟོད་¹⁸³ ལྷགས་མེད་པ་
འདི་ལས་ཐར་བའི་ཐབས་ཤིག་དོན་ཅི་ལ་སྲུག་ཀྱང་བྱེད་དོ་ཞེས་པའོ། །ལ་ལ་ར་བཏགས་པ་ནི།
རང་ལ་སྲུགས་རྗེ་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འོར་བུ་བཞུགས་པ་དེ་སེམས་ཀྱིས་བསྐྱིབས་ནས།
དཔེར་ན་ས་འོག་གི་གསེར་ལྷར་གསལ་དུ་མ་བཏུབ་¹⁸⁴ པས་ལན། དུས་ད་ནས་སྲུང་མ་མཁུའི་
པའི་བདག་ཉིད་ཀྱིས་འོར་བུ་དེའི་ཁུངས་སྟོན་པར་མཛད་དུ་གསོལ་ཞེས་པའོ། །

མཐའ་ཅུ་ད་འབྱུང་བ་ནི། འོར་བུ་དེ་མཐོང་བར་འདོད་ན་སྐྱིབ་པ་རྣམ་པ་ལྷ་དག་དགོས་པའི་ཕྱིར།
ལམ་ཟབ་རྗེགས་པ་ཚེན་པོའི་དོན་རྒྱུད་ལ་སྲུང་ནས་ཚོས་ཟད་པར་¹⁸⁵ ཀྱིས་ཤིག་དང་། འོར་བུ་
རྗེན་ལ་མི་ཐོན་པའི་དབང་མེད་དོ་ཞེས་པའོ། །ཐོག་ཏུ་གྲུ་གྲུ་འབྱུང་བ་ནི། དེ་ལྟར་ཉམས་སྲུ་
སྲངས་ན་ཡེ་གདོད་མའི་གཤེས་ལུགས་འབྲུལ་མ་སྟོང་བ་དེར། ༡༣༣ དང་པོའི་ངོ་བོ་རང་

183 SD and Sumra: བཟོད་
184 SD and Sumra: ལྷབ་
185 SD and Sumra: བཞིས་

བཞིན་གྱི་ཡི་ཤེས་གཉིས་པོ་དང་། ལམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ཐུགས་རྗེ་རིག་པའི་ཡི་ཤེས་གསུམ་
ཞལ་མཇལ་¹⁸⁶ནས་འདུ་འབྲེལ་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་པ་འོ།།

ཡི་གེ་དེ་བཞི་པོ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བོས་པས། མིད་ཅེས་པའི་སྐྱེ་འབྱུང་ལ། མིང་འགྲེལ་ནི། སེམས་
ཅན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་མིད་པས་ན་མིད་ཅེས་གྲགས་སོ། །དེ་ཡང་ཐེག་པ་¹⁸⁷ དང་གྲུབ་
མཐའ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡང་ཕྱེ། རྗེས་སུ་པ་ཆེན་པོ་ཞེས་ཆོད་¹⁸⁸སྐོ་འདས་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་འདི་
ལྟ་སྟེ། རྒྱ་ལས་མ་བྱུང་བའི་འབྲས་བུ། སེམས་ཅན་ལས་མ་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས། ཚོག་ལ་མ་
སྟོས་པའི་མན་ངག་¹⁸⁹ ཞེས་ཆོད་ཀྱི་ལྟ་བུའི་གཤེས་ལུགས་ནི། རིག་པ་མ་བཅོས་པའི་ཡི་
གདངས་ཆེན་པོ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་བརྗོད་དུ་མེད། དཔག་ཏུ་མེད། དམིགས་སུ་མེད། གཞལ་དུ་
མེད། རྩེར་མེད་པས་གང་གིས་ཀྱང་གཏན་ལ་མི་སེབས། མཚོན་དུ་མེད། ཤེས་བྱའི་ཡུལ་དུ་བྱུར་
མེད། དེས་ནི་འཁོར་བ་མི་མཐོང་། འཁོར་བས་དེ་མི་མཐོང་། ཚོས་ལ་མི་སྦྱོད། ཚོས་ཀྱིས་དེ་མི་
རྟོགས། འཁོར་བ་མིན། རྒྱང་འདས་མིན། གཞི་མིན། ལྷང་བ་མིན། ལུན་པ་མིན། ལས་མིན།
སྦོད་དང་མི་སྦོད་མིན། འབྲས་བུ་མིན། སྤངས་ཐོབ་མིན། འདི་ནི་རང་རིག་གི་དབྱིངས་ཆེན་
མོའོ།།

དེ་ཡང་རིན་ཆེན་སྤངས་¹⁹⁰པའི་རྒྱུད་གསང་བ་ཆེན་པོ་ལས།

186 SD and Sumra: འཇལ་
187 Sumra: ཐེག་པ་
188 Sumra: ཞེས་ཆོས་
189 SD: མ་ངག་ which Sumra corrects to མན་ངག་
190 SD and Sumra: དཔུངས་

ཀྲི་སངས་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསུང་གི་༡༩༥༧ རྗེ་རྗེས་པོ་ལྟ་བུ་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ལ་
ལྟོས་དང་། དགོ་སྤྲིག་དང་ལྟ་སྟོམ་ལས་འདས་པ་ངོ་མཚར། གཞི་མ་སྦྱོང་པས་ལྷུས་ངག་གི་བྱ་
བ་ཅི་བྱས་ཀྱང་དགོ་སྤྲིག་གི་ཕན་གཞོན་དང་བྲལ་བ་ཉ་ཉ།

ཀྲི་གསུང་གི་རྗེ་རྗེ། དངོས་པོ་གཤེས་ཀྱི་འདུག་ཚུལ་ལ་ལྟོས་དང་། ལྷུང་བ་འདི་སྤྱི་མ་བཞེས་
མདོག་མ་བསྐྱར་བ་ངོ་མཚར། 191 བདེ་སྤྱིག་ཇི་ལྟར་བསམས་ཀྱང་དོན་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཉ་
ཉ།

ཀྲི་གསུང་གི་རྗེ་རྗེ། ལྟོང་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་འབྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྟོས་དང་། རྒྱ་བསམ་གྱི་སྦྱོང་པ་
སྤྲོ་ཚོགས་ཅི་བྱས་ཀྱང་རོལ་པར་ཤར་ཉེ་ངོ་མཚར། ཇི་ལྟར་སྤྱད་ཀྱང་འགག་མེད་ཀྱི་གྲོང་དུ་སྐྱེ་
མེད་གོལ་བ་ཉ་ཉ།

ཀྲི་གསུང་གི་རྗེ་རྗེ། ཚོས་ཉིད་སྟོང་པ་ཀུན་ལྷུང་གི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྟོས་དང་། སྐྱེ་བ་མེད་པ་དང་ཡེ་
ནས་ལྷན་ཅིག་གནས་པ་ངོ་མཚར། སྐྱེས་བུས་མཚོན་རྗེས་པོ་ཐོགས་ནས་འགོ་བ་རྣམས་དུས་
གཅིག་ལ་བསྐྱུལ་ཀྱང་གང་ཟག་དེའི་རྒྱུད་ལ་ཕན་གཞོན་དང་བྲལ་བ་ཉ་ཉ།

ཀྲི་གསུང་གི་རྗེ་རྗེ། རང་གི་ཤེས་པ་སྟོང་པ་ཀུན་སྤྱང་གི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྟོས་དང་། གང་ལྟར་སྤྱང་བ་
ཐམས་ཅད་རང་གི་གོ་གས་སུ་ཤར་བ་ངོ་མཚར། ཅིར་སྤྱང་རང་རང་གི་གཞི་ལས་གཡོས་པ་
མེད་པ་ཉ་ཉ།

191 SD and Sumra: རོ་ཚར་

ཀྱི་གསུང་གི་དོན་རྒྱུད་པོ། རིག་པ་སྟོང་པ་ཀུན་གྲོལ་གྱི་སྤང་བ་¹⁹²ལ་ལྟོས་དང་། རང་གི་བསྟེན་
པོར་¹⁹³རང་ཆེ་བ་དོ་མཚར། ཉེན་མོངས་པ་རྣམས་རང་གིས་རང་གྲོལ་བ་ཉ་ཉ།

ཀྱི་གསུང་གི་དོན་རྒྱུད། རིག་པ་སྟོང་པ་ཀུན་དག་གི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྟོས་དང་། འབད་རྩོལ་མེད་པར་
༼²⁴༽ འབྲས་བུ་རང་རྒྱུད་པ་དོ་མཚར། གཅིག་ཟིན་པས་འཁོར་འདས་ཐམས་ཅད་གཉིས་
མེད་དུ་དག་པ་ཉ་ཉ།

ཀྱི་གསུང་གི་དོན་རྒྱུད། རོ་བོ་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་བཞག་གི་ཚད་ལ་ལྟོས་དང་། འགོ་བྱུག་སྐྱུ་གསུམ་
དུ་སྤང་བ་དོ་མཚར། འགོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྒོམ་པ་རུལ་ཙམ་¹⁹⁴ མ་བྱས་པར་དུས་གཅིག་ལ་
སངས་རྒྱས་པ་ཉ་ཉ།

ཀྱི་གསུང་གི་དོན་རྒྱུད། སྐྱུ་གསུམ་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་ལྟོས་དང་། དུས་
གསུམ་འདྲུ་འབྲལ་མེད་པའི་ཚོས་ཉིད་དོ་མཚར། བ་རོལ་ཕྱིན་པ་རུག་མ་སྤྱད་པར་ཚོགས་
རྣམས་དུས་གཅིག་ལ་རྫོགས་པ་ཉ་ཉ།

ཀྱི་གསུང་གི་དོན་རྒྱུད། རིག་པ་གཅེར་བཞག་སྟོང་པ་ཆེན་པོ་ཀུན་མཉམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྟོས་དང་།
བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་རྒྱན་དུ་ཤར་བ་དོ་མཚར། སྟོང་ལེན་ཐམས་ཅད་ལྷ་བས་གྲོལ་བ་ཉ་ཉ།

ཀྱི་གསུང་གི་དོན་རྒྱུད། སྟོང་པའི་སྟོང་པ་ཡེ་སྟོང་ཆེན་པོ་ལ་ལྟོས་དང་། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་
གཡང་སར་འདུག་པ་¹⁹⁵དོ་མཚར། བྱ་བྱེད་བསྐྱོམས་པས་ལྷུང་བར་འགྱུར་བ་ཉ་ཉ།

¹⁹² SD and Sumra: བ་
¹⁹³ This may be གཉེན་པོ་ but either works fine here.
¹⁹⁴ SD and Sumra: བརྩལ་རྩལ་

ཀྱི་གསུང་གི་དོན་མེད། མི་སྣོང་པའི་སྣོང་པ་སྣོང་པ་དངོས་ཅན་ལ་ལྟོས་དང་། མེད་པ་ལ་བདག་ཏུ་
འཛིན་པའི་ཐེག་པ་དོ་མཚར། སྐྱེས་པས་སྐྱེ་མེད་ཐོབ་པ་ཉ་ཉ། ཅེས་གསུངས་སོ།།
སེང་གེ་རྩལ་རྫོགས་ཀྱི་རྒྱུད་ལས།

- བསམ་པས་ཡེ་ཤེས་དོན་མི་ཆེད། །
- བསམ་པས་ཡེ་ཤེས་དོན་ཆེད་ན། །
- རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་རྩོད་པར་འགྱུར། །
- བསྐྱོམས་པས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མི་མཐོང་། །
- བསྐྱོམས་པས་ཚོས་ཀྱི་སྐྱེ་མཐོང་ན། །
- རང་སྣང་ཚོས་ཉིད་རྩོད་པར་འགྱུར། ། ༡༩༦།
- བལྟས་པས་རིག་པའི་དོན་མི་རྫོགས། །
- བལྟས་པས་རིག་པའི་དོན་རྫོགས་ན། །
- ཚོས་སྐྱེ་འགག་མེད་རྩོད་པར་འགྱུར། །
- ཚོས་ཀྱིས་མ་རིག་ཅད་མི་ཚོད། །
- ཚོས་ཀྱིས་མ་རིག་ཅད་ཚོད་ན། །
- ཀ་དག་ཡེ་ཤེས་རྩོད་པར་འགྱུར། །

ཅེས་སོ། །དེ་ཡང་ཐེག་པ་འོག་མའི་གང་ཟག་གསར་བུ་ཞིག་ལ་སེམས་ཀྱི་དོ་སྣང་ནས། ཉམས་
ལེན་བསྟན་དུས། སྤྱི་བར་གསུམ་གྱི་རྫོག་པས་མ་བསྐྱེད་པར་ཤེས་པ་སོ་མ་བཙུག་བསྐྱེད་
མེད་པའི་རང་དུ་གནས་པ་འདི་ཀ་ཞི་གནས་ཡིན། སྐྱེས་པའི་མཐོང་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བའི་

195 Sumra: འདུབ་

རོ་བོ་ལྷ་སྒོམ་སྦྱོད་གསུམ་གྱི་ཁས་ལེན་མ་དགོས་པར་སྦྱོང་སལ་ལེར་གསལ་བས་འགྲུབ་མ་
 འགགས་པར་ཤར་ཡང་ཤར་གྲོལ་དུས་མཉམ་འདི་ཀ་ལྷག་མཐོང་ཡིན་ཞེས་ངོས་འཛིན་པ་
 འབྱུང་སྟེ། དེ་ནི་ཡིད་དཔྱོད་ཀྱི་ལྷ་བ་ཡིན་ལ། སེམས་ངོ་འཕྲོད་ཀྱང་རིག་ངོ་མ་འཕྲོད་པས། རང་
 རོ་མི་མཐོང་། ཅིའི་ཕྱིར་ལམ་གྱི་གོལ་ས་བདུན་ཡོད་དེ། རྩབ་མོ་ནམ་མཁའ་དངས་¹⁹⁶ཀྱང་ཉི་
 མ་མ་མཐོང་། མེ་ལོང་ལག་ཏུ་སྒྲངས་ཀྱང་བཞིན་མ་མཐོང་། མཛོད་སྤྲུགས་སྒོ་བྱེ་ཡང་ལོར་བུ་
 མ་ཐོང་། གྱི་ལིང་ར་བར་བརྟུག་ཀྱང་བང་འགྲོས་མ་མཐོང་། ལྷུང་སྤྲུག་སྒོ་རར་གནས་ཀྱང་
 གཤོག་རྩལ་མ་མཐོང་། གསེར་ས་འོག་ན་ཡོད་ཀྱང་ཁ་དོག་མ་མཐོང་། དོན་སྤྱིང་བྱང་འོག་ལ་
 ཡོད་ཀྱང་དངོས་པོ་མ་མཐོང་། དེ་བདུན་ནི་སྤྱི་གསུམ་རང་ལ་བཞུགས་ཀྱང་མངོན་གསུམ་རྗེན་
 པར་མ་མཐོང་ཞེད། རིག་རྩལ་མ་འབྱོར་ས་པའི་དཔེར་བསྟན་པའོ། །¹⁹⁷ལ།

དེ་དག་གིས་རང་བྱུང་རིག་པའི་ལྷ་ཞལ་ནི། ཅ་རྒྱུང་ཐིག་ལའི་སྒོ་བྱེ་བ་¹⁹⁷ ཞིག་ལ་སྐབས་རེ་
 མཐོང་ཡང་། འཇུལ་སྤང་ངམ། གདོན་གྱིས་སྤུལ་པ་འམ། ཉམས་སྤང་འབའ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་
 བས་དོན་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱེད་དོ། །དཔེར་ན་གསེར་འདོད་པའི་མི་ཞིག་གིས་སོལ་བ་ལ་གསེར་
 ཡིན་སྟམ་སྟེ་ནན་གྱིས་བསྐྱབས་ཀྱང་གསེར་དུ་མི་འགྱུར་ལ། གསེར་ཉིད་བསྐྱབས་ན་སོལ་བ་
 དང་ལོར་ས་མེད་ཅིང་མི་འགྱུར་བས་གསེར་ཉིད་དུ་འབྱུང་བའོ། །འདིར་ལམ་ཟབ་གྱི་རྒྱར་ལྷུང་
 བྱེ་བ་ཡིན་གྱི།¹⁹⁸ སྤྱི་མཐའ་¹⁹⁹གཞན་ལ་ཡང་སྤྲད་²⁰⁰དུ་མི་རུང་། ཅིའི་ཕྱིར་ན་སེམས་ཅན་གྱི་

¹⁹⁶ SD and Sumra: དངས་
¹⁹⁷ Sumra: དེའི་བ་
¹⁹⁸ SD and Sumra: གྱིས།
¹⁹⁹ SD and Sumra: བསྐྱབ་མཐའ་
²⁰⁰ SD and Sumra: དམད་, *passim*.

དབང་པོ་དང་བསྟན་²⁰¹ པའི་ཚོས་ཡིན། ཇི་མས་ཇི་མ་བཟུ་²⁰² བ་ལྟར་འདག་བྱའི་ཉམས་ལེན་
 ཅོམ་དུ་གོ་བར་བྱའོ། །དག་འབྲས་ལྷོགས་ཚོད་ཀྱི་དགོངས་པ་གཏན་²⁰³ལ་པབ་ཟིན་ནས། ད་ནི་
 རིག་པ་རང་སྣང་གི་ལམ་བཟང་རྗེ་རྗེ་སྣང་པོའི་གསང་བ་ཆེན་པོ་སྟོན་ཏེ། དེ་ནི་ལམ་གཞན་ལས་
 གཞན་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་འཕགས་པ་གང་ཞེ་ན། ཐེག་པ་འོག་མ་རྣམས་ནི་སེམས་ལས་
²⁰⁴སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་དེ། དེ་ནི་རྒྱ་དྲུག་གས་ཀྱི་མར་བཞིན་འབྲས་བུ་འབྱུང་དཀའ་བ་
 ལས། འདིར་ནི་སེམས་ལས་²⁰⁵སངས་རྒྱས་མི་འབྱུང་བར་བསྟན་པས་འཁོར་འདས་ཀྱི་གཞི་རྩ་
 ཚོད་དེ། ཐོབ་འབྲས་ཀྱི་ཐོབ་ཀལ་ལ་ཉམས་ལེན་གྱི་འདུན་པ་གོ་མི་འོག་པར་ས་ལམ་གྱི་གོ་ལ་
 ས་མི་འབྱུང་བའི་གཞན་དང་། ལམ་གཞན་རྣམས་ཤེས་རབ་ཆེ་བས་སྦྱར་དུ་རྟོགས་ཤིང་།
 །²⁰⁶ གོ་བ་རྒྱུང་བས་མི་གོ་ལ་བ་ལས། འདི་ནི་མཐོང་པ་དབང་པོའི་གཞན་ཀྱིས་བརྩོན་
 འབྲས་ཆེ་རྒྱུང་ཅོམ་ལས་དབང་པོ་ལ་རྣོ་བརྟུལ་མེད་པའི་གཞན་དང་། གཞན་རྣམས་རང་རང་
 གི་ཚོས་ཉིད་ཡིད་དཔྱོད་ལ་གདེང་དུ་འཆའ་བ་སྟོང་སྟོམ་སྟུན་དོ་འཕེན་པ་ལས། འདི་ནི་སྤོའི་
 ཡིད་དཔྱོད་ལ་མི་སྟོམ་པར་མངོན་སུམ་²⁰⁷ ཡེ་ཤེས་བཟླ་རུ་ཡོད་པའི་གཞན་དང་། གཞན་
 རྣམས་རྗོད་བྱེད་²⁰⁸ཚོག་གི་རིམ་པ་ལ་སྟོམ་འཆའ་བའི་དོན་གདོད་²⁰⁹ནས་རྟོགས་སུ་རེ་བ་ལས།

201 SD and Sumra: ཏུན་
 202 SD: ཇི་མས་ཇི་མས་དཟུ་ Sumra: དཟུ་
 203 SD and Sumra: བསྟན་
 204 Sumra: སེམས་ལ་
 205 SD and Sumra: སེམས་ལས་
 206 SD and Sumra: རྒྱུངས་
 207 SD and Sumra: མངོན་གསུམ་
 208 SD and Sumra: བརྗོད་བྱེད་
 209 Sumra: འདོད་

འདི་ནི་ཚིག་ལ་འབྲུ་གཅིག་ཀྱང་མ་ལྟོས་པར་དོན་མཛོན་སྤུམ་དུ་མཐོང་བས་ཚིག་གིས་སངས་
 མི་རྒྱ་བའི་གནད་དང་། གཞན་རྣམས་རང་རང་གི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་སྟོས་²¹⁰ ཡུལ་དུ་བྱས་
 པའི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུ་རྣམ་སྟོན་དུས་ལ་ལྟོས་པ་ལས། འདི་ནི་རང་གསལ་མཛོན་དུ་གྱུར་
 པས་སྟོས་བྱས་ཏེ་གཞི་ལ་མི་ལྟོས་པར་སངས་རྒྱ་བའི་གནད་དང་། གཞན་རྣམས་རྒྱ་
 འབྲས་སུ་བྱིར་ལྟོས་པས་བྱང་རྒྱལ་ལོགས་ནས་འཚོལ་བ་ལས། འདི་ནི་རྒྱ་འབྲས་བཟང་རན་གྱི་
 ལས་ལ་མི་ལྟོས་པར་བྱང་རྒྱལ་རང་ལས་འཆར་བས་འབད་རྩོལ་སྒྲུང་དོར་མེད་པའི་གནད་དང་།
 གཞན་རྣམས་རྩ་རྒྱུང་དང་ཐིག་ལེ་ལ་སོགས་པ་ན་སོ་གཞོན་དུས་དར་བས་བྱང་རྒྱལ་འབྲུབ་ལ་
 གན་དུས་འབྱུང་བའི་སྟོབས་ཟད་པས་མི་གོལ་བར་འདོད་པ་ལས། འདི་ནི་རང་བྱུང་འོད་གསལ་
 ཀྱི་ཉི་ལྗང་ལོང་ནས་འཆར་བས་བརྩོན་འགྲུས་དང་ལྡན་ན་²¹¹ ན་སོ་ལ་གན་གཞོན་མེད་པར་གོལ་
 བའི་གནད་དང་། གཞན་རྣམས་ །²¹² མཐར་ཐུག་གི་འབྲས་བུ་སྐྱུ་གསུམ་²¹² དུ་འདོད་པ་ལ་
 ལྟོས་འཆར་བ་ལས། འདི་ནི་སྐྱུ་གསུམ་ལམ་སྤང་དུ་འཆར་བས་མཐར་ཐུག་འོད་གསལ་ཀ་
 དག་གི་གྲོང་དུ་ལྷུན་གྲུབ་རིག་པའི་གཏན་སྲིད་འཛིན་པའི་གནད་དང་། དེ་ལྟར་བརྒྱུད་ཀྱིས་ཆེ་
 བས་སུན་མོང་གི་²¹³ ཐེག་པ་ཉན་ཐོས་ནས་ཨ་ཏི་མན་གྱི་ཐེག་པ་དགུ་ལས་ཁྱད་འཕགས་པས་
 སྤྱི་ཏི་འམ་ཡང་ཏི་ཞེས་བྱའོ།²¹⁴ །དེ་ཡང་ཐེག་མཚོག་མཛོད་ལས།

210 Sumra: མྱོམ་
 211 Sumra omits ན་
 212 SD: མསུམ་, *passim*.
 213 SD and Sumra: མསུན་མོངས་ཀྱི་
 214 Sumra: ལྱའོ།

ཚོག་ལ་མ་བརྟེན་པས་ཤེས་རབ་ལ་རག་མ་ལུས། རང་བཞིན་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་བས་ཡིད་
 དཔྱོད་འཛིན་པའི་ལྟ་བ་ལ་མི་གནས། མཚན་ཉིད་སྣང་བ་བཞི་ཚད་ལ་པབ་པས་འབྲས་བུ་སྐྱེ་
 གསུམ་ཡི་ཤེས་ལྡེ་ལ་རེ་སྟོང་མི་འཆའ་བའོ།²¹⁵ །གཞན་མན་ཆད་ཀྱིས་ཚོས་ཉིད་ཡིད་དཔྱོད་
 དུ་གདེང་འཆའ་བ་ལས། འདིར་མངོན་སུམ་དབང་པོའི་ཡུལ་དུ་སྐྱེ་མའི་མཐུས་ལྟར་ཡོད་པས་
 རྩད་པར་དུ་འཕགས་སོ། །ཞེས་²¹⁶གསུངས། དེ་ལྟར་ལམ་མངོན་སུམ་དུ་སྟོན་པའི་རྩོགས་པ་
 ཚེན་པོ་ལ། ཚོག་དང་། སྟོན་གྲོས་དང་། ཤེས་རབ་དང་། རྟོག་དཔྱོད་དང་། རྟོང་སྟོམ་དང་། ཐ་
 སྟེན་²¹⁷ཀྱི་ལྟ་བས་ནི་འདིའི་དོན་མི་མཐོང་ཞིང་རེག་པར་མི་རུས་པས་གཏན་ལ་མི་ཐེབས། དེའི་
 ཕྱིར་སྣང་བ་བཞི་དང་། སྟོན་མ་རྒྱག་གིས་ཉམས་སུ་སྐྱངས་ཏེ།²¹⁸ འཁོར་བའི་ཚོས་ཚུང་ཐོག་དུ་
 རྗེན་ལ་བརྟོན་ནས་ཟད་པར་བྱས་པས། སྐྱེ་དང་ཞིང་ཁམས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྐྱིབ་བྱེད་ཀྱི་རྐྱེན་
 མེད་པར་ཐེར་ལ་དོན་ནས་དག་པ་རབ་འབྲུམས་ཀྱི་འོད་ །།། སྤྱང་ཚེན་པོར་གོལ་
 ལོ། །འདིར་ཚོས་ཟད་ཀྱི་བར་དུ་འཁོར་བ་མངོན་ཚན་ཅན་དུ་ཟད་ལུགས་ནི། མཁའ་འགོ་སྟོན་
 རྒྱུད་ལས།

དེ་ཡང་མངོན་སུམ་འབྱོངས་པའི་ཟད་རྟགས་ནི། །
 ལུས་ཀྱི་འབྱུང་འབྲུགས་ནད་གདོན་གཅེས་མཐོང་ཟད། །
 དག་གི་བརྟོད་སྐད་ལྡེ་མ་²¹⁹ལའི་རྩོགས་རིས་ཟད། །

²¹⁵ Sumra: ལྟོ། །
²¹⁶ SD: ཤེས་
²¹⁷ SD and Sumra: ཐ་སྟེན་, *passim*.
²¹⁸ SD and Sumra: སྐྱངས་སྟེ།
²¹⁹ Sumra: ལྡེ་མ་

ཡིད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་རགས་པའི་བསམ་སྦྱོར་ཟད། །
 སློབ་གསུམ་ཚེས་བརྒྱད་བྱ་རྩེ་ཟད་དང་བཞི། །
 ཉམས་སྦྱང་གོང་འཕེལ་དུས་ཀྱི་ཟད་རྟགས་ནི། །
 ལུས་ལ་སྟོ་གོས་འདོད་ཡོན་ཞེན་པ་ཟད། །
 དག་གི་བརྗོད་བྱའི་སྦྱོར་ལ་བདེན་འཛིན་ཟད། །
 ཡིད་ཀྱི་བག་ཆགས་ཚོགས་བརྒྱད་སྟོས་པ་ཟད། །
 ཉིང་འབྱུལ་གཉིད་དང་མི་ལམ་ཟད་དང་བཞི། །
 རིག་པ་ཚད་ཐེབས་དུས་ཀྱི་ཟད་རྟགས་ནི། །
 ལུས་ཀྱི་ཟག་བཅས་སྤང་པོ་ཟད་པ་དང་། །
 དག་གི་སྦྱོར་བའི་སྦྱོར་རྒྱུན་ཟད་པ་དང་། །
 ཡིད་ཀྱི་འགྲུ་བའི་རྣམ་རྟོག་ཟད་པ་དང་། །
 སྦྱོབ་པ་རྣམ་བཞི་ཡོངས་སུ་ཟད་དང་བཞི།²²⁰ །
 ཚེས་ཉིད་ཟད་པའི་དུས་ཀྱི་ཟད་རྟགས་ནི། །
 རྒྱབ་མཐའི་ཚེས་དང་དགོས་པའི་ཉམས་ལེན་ཟད། །
 སྤང་བྱའི་ཡུལ་དང་འཐོབ་བྱའི་འདོད་འབྲས་ཟད། །
 སྤང་ཡུལ་སྤང་མཁན་དབྱེ་བའི་བརྗོད་ཚིག་ཟད། །
 ཚད་བཟུང་སྟོ་བསྐྱུ་ཟད་པས་སྟོ་ལས་འདས། །
 བསམ་གཞིགས་རི་མོ་ཅོམ་ཡང་ཡལ་བའོ། །
 འདི་དུས་སྐྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་མཁྱེན་ཆ་རྣམས། །

²²⁰ SD and Sumra: མཞི།

ཚད་མཐའ་བྲལ་བའི་སྣོད་ཉིད་དབྱིངས་ཚེན་ལ། །
 ཏྲག་མཐའ་བྲལ་བའི་གསལ་མདངས་ རྩ་ལྟེ་བྱུང་པར་བཞུགས། །
 གཉིས་མཐའ་བྲལ་བའི་བྱུགས་རྩེ་འགག་པ་མེད། །
 ཡིན་མིན་མཐའ་བྲལ་རིག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད། །
 གདོད་མ་གཞི་ཡི་གནས་ལུགས་གྲོང་ཡངས་སུ། །
 རིག་པ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོས་སྐྱེབས་ཞེས་བྱ། །
 དང་པོའི་གཤེས་བབས་ཐོག་ཏུ་འཁྲོལ་ཞེས་བྱ། །
 རམ་མཁའི་གནས་སུ་ནམ་མཁའ་གང་བ་ཡི། །
 མཚོག་གི་དམ་པ་དོན་གྱི་སྤྱིང་པོའོ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་པོ། །དེ་ཡང་རྫོགས་པ་ཚེན་པོ་ལ་མ་བསྐྱོམས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གནད་
 ཏྲག་དང་ལྷན་ཏེ། མཐོང་གྲོལ་དང་། ཐོས་གྲོལ་དང་། བཏགས་²²¹གྲོལ་དང་། རིག་གྲོལ་དང་།
 ཚོར་གྲོལ་དང་། ལྷོང་གྲོལ་ལོ། ²²² །དེ་ཏྲུག་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྣམ་གངས་གསུམ་གསུམ་ཏེ།
 གཞི་སྤྱིན་བྱེད་བཟའི་མཐོང་གྲོལ། ལམ་གྲོལ་བྱེད་དོན་གྱི་མཐོང་གྲོལ། འབྲས་བུ་མངོན་དུ་བྱེད་
 པ་ཏྲགས་ཀྱི་མཐོང་གྲོལ་ལོ། །འདིའི་མིང་བསྐྱུར་ནས་ཀུན་ལ་ཤེས་པར་བྱ། དོན་བཤད་ན།
 འཁོར་བ་སེམས་སུ་མཐོང་བས་གཉིས་འཛིན་ཞིག་ནས། རིག་པའི་རང་ལལ་མཐོང་བ་ནི་མཐོང་
 གྲོལ། ལྷ་མའི་གདམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཐོས་པ་ནི་ཐོས་གྲོལ། མེད་སྣང་གི་
 འབྲུལ་པ་ལ་བཏྲགས་དཔྱད་བྱས་པས་འཁོར་འདས་ཀྱི་རྩོན་ཁུངས་བརྗིད་པ་ ²²³ བེ་བཏགས་

²²¹ SD and Sumra: ཏྲགས་
²²² Sumra has དོ་ instead of ལོ།
²²³ SD and Sumra: བརྗིད་པ་

གྲོལ།²²⁴ ལྷ་བ་ཡབ་དང་སྟོང་པ་ཡུམ་དུ་སྦྱོར་ཤེས་ན་²²⁵ སངས་རྒྱལ་གྱི་དགོངས་པ་ལ་རེག་
པས་རེག་གྲོལ། དབང་པོ་རྩལ་གི་ཡུལ་དུ་ཆགས་སྤང་ཅི་ཚོར་ཀྱང་། ལྷ་དོར་དང་བུལ་ཞིང་
འཛིན་མེད་དུ་གྲོལ་བ་ནི་ཚོར་གྲོལ། །།²²⁶ རང་འཆི་ཁར་འོད་ལམ་ལ་ཤེས་པ་གཏད་པས་
ཟག་མེད་གྱི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་ནས་བར་དོ་མེད་པར་ཡར་གྱི་བཟང་ཐལ་དུ་གྲོལ་བ་ནི་སྦྱོང་
གྲོལ་ལོ།།

མཚོན་བྱེད་གྱི་གྲོལ་བྱེད་རྩལ་ཀྱང་དངོས་པོ་ལ་བྱིན་གྱིས་²²⁶ བརྒྱབས་པས། རྒྱལ་བ་ཐབས་
མཁས་པའི་ཐུགས་རྗེ་ཞུགས་²²⁷ནས། བསྐྱུ་བ་མེད་པར་མཐོང་ཐོས་དུན་རེག་ཚོར་སྦྱོང་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་སངས་རྒྱལ་གྱི་གྲལ་²²⁸ ལ་འགོད་ཅུས་པ་ནི། ཀུན་ལ་མེད་པའི་ཟབ་ཁྱད་གྱི་གནད་
དམ་པའོ། །འོ་ན་རང་བཞིན་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ནི་ཐེག་པ་དང་སྐྱབ་མཐའ་ཀུན་ལས་གོང་དུ་བྱུང་
པའི་རྒྱ་མཚོན་ཅི་ཞེ་²²⁹ན། ལྷོང་ཡངས་ཁྲ་བོ་ལས།

རྫོགས་ཆེན་ང་ཡིས་ཐེག་པ་གཞན་མཐོང་ན། །
རི་རྒྱལ་ཅེ་ནས་རི་སྟན་²³⁰བལྟས་པ་འདྲ། །
ཞེས་དང་། སེང་གི་རྩལ་རྫོགས་ལས།
མ་ཡིས་སེང་སྐད་འདོན་དུ་མཁྱིན་བྱ་ཡེ་ནས་དོག །

224 SD and Sumra: བརྒྱབས་གྲོལ།
225 Sumra: ཤེས་ནས་
226 SD and Sumra omit གྱིས་
227 SD and Sumra: བཞུགས་
228 SD and Sumra: རྒྱལ་
229 Sumra: ཞེ་
230 SD and Sumra: ཟན་

སེང་གེས་མ་སྐད་འདོན་དུ་མ་གྲིན་པ་ཡེ་ནས་ཡངས། །

ཐེག་དམན་རང་སྐད་བཏོན་ཀྱང་དོན་མེད་འགྲེ་བ་འཛོམ། །

ཚྲོགས་ཆེན་རང་སྐད་བཏོན་པས་ཐེག་དམན་འཇིགས་ཤིང་སྐྱབ།²³¹ །

ཅེས་གསུངས་སོ། །ཚྲོགས་པ་ཆེན་པོ་ལ་གྲུབ་མཐའ་²³² གཞན་གྱིས་བརྟམ་²³³ ཤིང་ཚོད་ཀྱང་
ཉམས་ང་མེད་པའི་ལུང་འབྲེན་ནི། མཁའ་འགོ་ལས་བརྒྱ་པའི་རྒྱུད་ལས།

གཅན་གཟན་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་²³⁴བས་དོ་བདོས་ཀྱང་། །

སེང་གེས་སྐར་ལ་དེ་དག་བྱམས་པར་སྐྱོང་། །

ཐེག་པ་གཞན་དུ་མི་ཤོང་ཚོད་²³⁵གྱུར་ཀྱང་། །

ཚྲོགས་ཆེན་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་གྱི་བདག་པོར་སྐྱུང་། །

ཞེས་²³⁶གསུངས་སོ། །ལར་ཡང་²³⁷ཆོས་ཚྲོགས་པ་ཆེན་པོའི་༽༥༽ གང་ཟག་ནི་ གྲུབ་
མཐའ་གཞན་གྱིས་སློ་མི་ལེངས་ཤིང་གྱིས་པའི་ཆོས་སུ་མཐོང་ནས་བཞད་གད་²³⁸ ཀྱི་གནས་སུ་
བྱེད་ལ། ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་ནི་ཚྲོགས་ཆེན་སློར་མི་ཤོང་བར་ཉ་ལས་ཏེ་སྐྱུར་པ་འདེབས་

231 SD and Sumra: བསྐྱབ
232 SD and Sumra: བསྐྱབས་མཐའ་, *passim*.
233 SD and Sumra: ཟླས་
234 SD and Sumra: བགོལ་
235 SD and Sumra: བཚོད་
236 SD and Sumra: ཅེས་
237 SD and Sumra: ཀྱང་
238 SD and Sumra: གཞན་ཚད་

239 པར་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་ལུག་པའི་མིག་གིས་ཉི་མའི་འོད་མ་བཟོད་²⁴⁰ པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞིང་ཁོ་ན་
པའི་རུས་སྒྲུལ་གྱི་གཏམ་དང་འདྲ་ལོ། །དེ་ནི་ཚོས་ལ་སྦྱོགས་རིས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་གང་ཟག་གི་
སྦྱོན་ཡིན་ནོ། །ཡང་སྲུབ་མཐའ་ལ་ཞེན་པ་ལ་ལ་ཞིག་གིས། རྫོགས་ཆེན་གྱིས་སངས་རྒྱས་པ་
ལས་ཚོས་གཞན་གྱིས་སངས་རྒྱས་པ་མང་ཞེས་སྒྲུ་ནའང་། དཔེར་ན་ནོར་བུ་པལ་པ་བཞུགས་
པའི་མཛོད་ནི་ཤིན་ཏུ་མང་མོད་གྱི།²⁴¹ ཡིད་བཞིན་གྱི་དགོས་འདོད་འབྱུང་བའི་ནོར་བུ་དེ་ནི་ཀུན་
གྱི་མཛོད་ལ་མེད་པས་ན་ཀུན་གྱིས་སྦྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པ་དང་མཚུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་རྫོགས་ཆེན་གྱི་རྒྱུད་གོང་འོག་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་བསྡེམས་²⁴² བ། ཐལ་འབྱུར་གྱི་
རྒྱུད་ལས།

- རང་བཞིན་རྫོགས་པ་ཆེན་པོ་ཡི།
- ཚིག་གི་བྱེ་བྲག་རྣམ་འཕྲོས་པ།
- སྡེ་གསུམ་ལས་ནི་གྲོང་དགུར་འབྱུར།
- ཚིག་སྲུང་པ་ལ་ཤོ་ལོ་ཀ།
- འབུམ་སྐག་རྒྱག་ཏུ་²⁴³ ཚ་བཞི་ལས།
- ལེའུ་སྟོང་སྐག་སུམ་ཏུ་ལྷ།
- བམ་པོ་ཉི་མི་སྟོང་སྐག་གཅིག།

239 SD and Sumra: བཀྱར་པ་བདེགས་
 240 SD and Sumra: རྫོད་
 241 SD and Sumra: གྱི་
 242 SD and Sumra: རྫོགས་
 243 SD and Sumra: བཅུ་, same with སུམ་བཅུ་ and བརྒྱད་བཅུ་

བརྗོད་བྱ་ནམ་མཁའི་མཐའ་དང་མཉམ། །
གདུལ་བྱའི་སེམས་ཅན་རྟོག་པ་གཙོད། །
འདི་ལས་བརྗོད་བྱ་ཉེར་བསྐྱུས་པ། །
གཟེར་བྱ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་ལ། །
གགས་²⁴⁴ནི་སྟོང་སྟག་གཅིག་དང་ཕྱེད། །
གནད་ཆེན་འདུས་པ་སྟོང་སྟག་། ཉེ་བུ་གསུམ། །
གོ་ལ་སྐྱིབ་ཁྲི་སྟག་བཞི་བཅུ་ལ། །
མིང་ཐོགས་རྒྱུད་ནི་ཁྲི་སྟག་གཉིས། །
ཚོག་བརྗོད་རིམ་པ་གསལ་བཀོད་དོ། །

ཞེས་²⁴⁵གསུངས་པའི་སྟོར་²⁴⁶རྣམས་ནི་སྟེབས་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའི་རྗོགས་ཆེན་ཡིན་ཏེ། དེ་
ལ་མ་ཐེ་བའི་དོན་རྒྱུད་²⁴⁷ཀྱི་ཟབ་བྱུང་སོ་སོར་བྱུང་བ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བོ་²⁴⁸། རྣམ་ཐར་
རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་ལས། འབྲས་བུ་ལམ་བེུད་གསང་སྟགས་ཀྱི་ཟབ་བྱུང་བསྟན་པ་སྟེ་སྟེབས་
བྱུག་པའོ། ། །

²⁴⁴ Sumra: འགགས་
²⁴⁵ SD and Sumra: ཅེས་
²⁴⁶ SD and Sumra: བསྟོར་
²⁴⁷ SD and Sumra: བརྒྱད་
²⁴⁸ SD and Sumra: སོ་

༥ ལེན་བདུན་པ་ཞིང་འདྲིར་སྐྱུལ་པ་ཕྱོན་ཚུལ་བསྟན་པ།

༡། །བདུན་པ་ནི། གནད་འགག་ཆེད་དུ་གཉེར་ནས་དོན་བྲིས་བ། སྐྱུལ་པའི་སྐྱེས་མཚོན་རྒྱ་བ་རྒྱུལ་མཚོན་གྱིས། བསྐྱུལ་བཟང་གི་ཞིང་འདྲིར་འགོ་བའི་དོན་མཛད་ཚུལ་ཟུར་ཅོམ་བསྟན་པ་ནི། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཞིང་ཁམས་སུ་རིགས་ཀྱི་མིང་ནི་སྐྱེད་བ་མཐའ་ཡས་ཞེས་བྱ་ལ། རྒྱུད་ཀྱི་མཚོན་ནི་འོད་དཔག་མེད་དུ་གྲགས་པ་དེའི་མཁྱེན་པ་དང་བརྟེན་པ་ལས་བསྐྱུན་ནས། སྐྱུལ་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་སུ་ཕྱོན་པ་དེས། རིགས་ཀྱི་བདག་པོ་ལ་ཞུས་པ། ལོ་བོས་ནི་ད་ལྟ་ནས་འཁོར་བ་མ་སྟོངས་ཀྱི་བར་དུ་འགོ་བའི་དོན་བྱའོ་ཞེས་སེམས་བསྐྱེད་ཞུས་པས། དེ་ལྟར་ལེགས་སོ་ཞེས་གནད་བ་སྐྱིན་པར་མཛད་པའི་ཚོ། ཐོག་མར་རིགས་རྒྱག་གི་གནས་སུ་ཐུབ་པ་རྒྱག་དུ་སྐྱུལ་ལོ། །དེ་ནས་བསྐྱུལ་བཟང་འདྲི་ལ་ཡང་། འཁོར་བ་ལྷན་འདས་སུ་ཁ་ལོ་བསྐྱུར་བའི་ཕྱིར། འཁོར་ལོས་བསྐྱུར་བའི་རྒྱུལ་། ༡༥༥ །པོ་སྟོང་དང་། སངས་རྒྱས་སྟོང་དུ་སྐྱུལ་ལོ། ། དམ་ཉམས་མ་ཉི་ཅུ་ཉ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དབང་ཆེན་ཏེ་མགྲིན་དུ་སྐྱུལ་ལོ། །

བསྟན་པ་འདྲི་ལ་ལྷག་ཐུབ་པའི་སྐྱུན་སྲར་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔའ་འཕགས་པ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་སུ་སྐྱུལ། རྒྱུལ་པོ་འཛིག་རྟེན་དབང་ལུག་དང་རྒྱུལ་པོ་²⁴⁹ སྐྱིན་ལ་དགའ་བས། མོ་གསུམ་ཟག་བཅས་ཚོས་མཐུན་གྱི་མཛད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། སེམས་ཅན་གྱི་སྐོ་ཚོས་སུ་བསྐྱུར་བའི་སྐྱུལ་པ་བསྟན། རྒྱུལ་པོ་གཙུག་ལག་འཛིན་གྱིས་སངས་རྒྱས་དང་ཚོས་ཀྱི་ཆེ་བ་འཕྱོན་པའི་ཕྱིར། ཕྱོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལྷ་ལྷམ་ལ་བདོ་བའི་ཚུལ་མཛད་ཅིང་རྟེན་བསྐྱུལ་བས། རོ་

²⁴⁹ SD omits རྒྱུལ་པོ་ here making the reading difficult but Sumra adds this as amendment. It again shows the Sumra is based on SD but improved.

མཚར་བའི་གྲུབ་ཏུགས་ཀྱིས་སྤང་བ་དབང་དུ་བསྐྱུས་ནས། ཚེས་ལམ་དུ་སྤོང་བའི་རྩལ་སྤུལ་
བསྟན། མིའི་སྐྱེ་བ་བདུན་བདུན་དུ་བསྐྱུང་ནས་སྤངས་པའི་བཀའ་བཟེའི་བདུན་གྱིས། སུང་པོ་སྤོང་
གོལ་གྱི་འགོ་དོན་མཛད། མི་ཏ་ཚོ་ཀིས་མཐོ་རིས་ནས་ཐར་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་ཡར་
འཛེག་གི་སྤོང་པས་གདུལ་བྱའི་ལམ་སྟོན་པར་མཛད། གྲེ་ཏ་པུ་ལ་ཇཱ་ཀིས་ལྟ་བུས་ཡས་ནས་
སུབ་སྟེ་མཚོག་གི་སྤིན་ལས་ཀྱི་རྩུས་མཐུས། གཟིགས་སྤངས་ལན་རེ་རེ་ལ་སྤང་སྤིང་གྱི་གདུལ་
བྱ་ལན་རེ་སྤོངས་པར་མཛད་དོ།།

ཚོུན་རིན་པོ་ཚེ་བལ་ཡུལ་གྱི་དུར་ཁྲོད་ན་བཞུགས་པའི་ཚེ། ལྷ་ལྷུ་མ་མཚུ་བཟང་མོ་²⁵⁰ འཁོར་
བཅས་ཀྱིས་པའི་རོ་སྐྱེལ་བ་ལ་ཡོང་དུས། རྒྱལ་པོ་གཙུག་ལག་འཛིན་ ༡༨༤། གྱི་སྐྱེ་བ་ཡིན་
པར་མཁྱེན་ནས། ཟུང་གྱི་ལུས་ད་རེས་སྟག་མོ་མ་སྤྱད་²⁵¹ ལ་སྤྱིན་པར་མཐོང་། དེའི་འབྲས་
བུས། མ་འོངས་མཐའ་འཁོབ་གྱི་ཡུལ་དུ་རྒྱལ་པོ་བསྐོར་བཅོན་སྐྱེལ་པོར་སྐྱེ། དེ་ནས་རྒྱལ་སྐུས་
ལྷ་ཇེ་སོགས་མདོར་ན་འཁོར་བ་མ་སྤོངས་གྱི་བར་དུ་སྤུལ་པ་དང་སྐྱེ་བ་ལ་བཟང་པ་མི་འབྱུང་ཞེས་
ལུང་བསྟན་ཏོ། །དེའི་བར་ཡུལ་གངས་ཅན་གྱི་ཁྲོད་དུ་འགོ་བ་མིའི་ས་བོན་མེད་པ་ལས། ས་
སྤོལ་སྤོལ་བྱང་རྒྱབ་སེམས་དཔར་སྤུལ་ནས་བྲག་སྤིན་མོ་ལ་མི་སྤེལ། དེ་ནས་མི་རབས་རིམ་
པར་བརྒྱད་དེ། ལྷ་ཐོ་ཐོ་རིས་ཚེས་གྱི་དབུ་བཞེས། སྤོང་བཅོན་སྐྱེལ་པོས་ཚེས་གྱི་སྤོལ་
བཅུགས་²⁵²། རྒྱལ་སྐུས་ལྷ་ཇེའི་སྐབས་སུ་བཀའ་འདུས་ཚེས་གྱི་རྒྱ་མཚོས་བསྟན་པ་དར་ཞིང་
རྒྱས་པར་མཛད་པའོ།།

250 Sumra: ལྷ་ལྷུ་མ་མཚུ་བཟང་མོ་
251 SD and Sumra: མདོ་
252 SD and Sumra: གཙུགས་

དེ་ནས་སྐྱེ་བ་འདིའི་གོང་དུ་འཇམ་དབྱེངས་གྲགས་པ་རིན་ཆེན་གྱི་སྐྱུའི་སྦྱོར་། རྒྱ་བ་གྲགས་པ་
 ཞེས་ཡ་མཚན་པོ་ཞིག་བྱོན་ནས་སྐྱབ་རྒྱུད་²⁵³ གྱི་ཁྲར་བཞེས་སོ། །གཞན་ཡང་། དངོས་སྐྱུལ་
 དང་། ཡང་སྐྱུལ་²⁵⁴དང་། ཉིང་སྐྱུལ་²⁵⁵གྱིས་འགོ་བའི་དོན་མཛད་པ་ནི་མཐའ་ཡས་ཏེ། ལྷ་མ།
 སྤེ་དཔོན། སྤྲོད་ཚོང་། འཚོ་བྱེད། དགོས་འབྱུང་གི་ནོར་བུ། ཐུགས་པ་མཐུ་ཅན་ལ་སོགས་པར་
 སྐྱུལ་ནས། ཞི་བའི་སྲིན་ལས་གྱིས་ནད་དང་གདོན་དང་། བགོགས་དང་། བར་ཆད་དང་། ཉེན་
 མོངས་དང་། རྣམ་སྲིན་ཐམས་ཅད་ཞི་བར་མཛད། ཏུ་ཡེ་རྒྱས་པའི་སྲིན་ལས་གྱིས། བཟའ་
 བཏུང་གོས་གོགས་གནས་ཡུལ་སོགས་འདོད་དགའི་ལོངས་སྤྱོད་གང་ཅི་འདོད་གྱིས་འགོ་བའི་
 དེ་བ་གང་བར་མཛད། དབང་གི་སྲིན་ལས་གྱིས། མོས་སྤང་བཞིས་སེམས་ཅན་གྱི་སློ་དབང་
 མེད་དུ་ཚོས་ལ་བསྐྱར་བར་མཛད། དྲག་པོའི་སྲིན་ལས་གྱིས། དམ་ཉམས་ཞིང་བཅུའི་བསྟན་
 དབྱ་དང་། ཚོས་ལ་ལོག་འདྲིན་བྱེད་པའི་བདུད་དང་། འགོང་པོ་བརྒྱད་ཅུ་གྲ་གཅིག་ལ་སོགས་
 ཚར་བཅད་ཅིང་བརྒྱགས་པར་མཛད། མཚོག་འདོད་པ་རྣམས་ལ་སྐྱབ་གསུང་བུགས་གྱིས་བྱིན་
 གྱིས་²⁵⁶བརྒྱབས་ནས། དག་པའི་ཞིང་ཁམས་སུ་སྐྱེལ་བར་མཛད་པས་བཀའ་དྲིན་ནི། བདག་
 གཞན་འགོ་བ་རྣམས་གྱིས་བསྐལ་པ་མ་སྤོངས་གྱི་བར་དུ་གསེར་བསགས་ནམ་མཁའ་ལེངས་
 པར་བྱས་ཏེ་སྐུལ་ཀྱང་བཟང་ལན་གཞལ་བར་མི་རུས་སོ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་ལས།
 ཞིང་འདིར་སྐྱུལ་པ་བྱོན་ཚུལ་གྱི་སྐབས་ཏེ་བདུན་པའོ། ། 11

253 SD and Sumra: བསྐྱབ་བརྒྱུད་

254 SD and Sumra: འསྐྱུལ་

255 SD and Sumra: འསྐྱུལ་

256 SD and Sumra omit གྱིས་

༥ ལེ་ཕུ་བརྒྱུད་པ་སྐུ་འཁྲུངས་ཤིང་འགོ་དོན་འགོ་བཅུགས་པའི་སྐབས།

༤༧། །བརྒྱུད་པ་ནི་སྐུ་ལ་པའི་སྲས་མཚོག་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚོན་གྱིས་གཟིགས་སྤངས་ལུ་ལ་
དགོངས་པ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། དུས་ལ་གཟིགས་པ་དང་། ཡུལ་ལ་གཟིགས་པ་དང་། བསྟན་པ་ལ་
གཟིགས་པ་དང་། ཡབ་ལ་གཟིགས་པ་དང་། ཡུམ་ལ་གཟིགས་པ་འོ། །དེ་ཡང་དུས་ལ་
གཟིགས་པ་ནི། ད་ལྟ་བཞི་བཅུ་ལ་རལ་ཏེ་འཇིག་རྟེན་པས་མཚའ་བ། ཁྲིམས་འཇིག་སྐྱེལ་མ་མི་
ཐུབ་པས་ཉེན་པ་དང་། ཚོས་པས་སྡོམ་པ་༼༥༥༽འཚོར་བ་དང་དམ་ཚིག་ཉམས་ནས་སློ་མི་
ཐུབ་པ་ལ་དགོངས།

ཡུལ་ལ་གཟིགས་པ་ནི། མོན་བུམ་ཐང་དུ་ལ་བ་ཆགས་པས་ན། ཡུལ་ལ་བ་ཅན་ཞེས་ཚུལ་རིན་
པོ་ཆེས་ཞབས་གྱིས་བཅགས་ཀྱང་ཚོས་མ་དར་བས་སྐྱུན་པའི་གླིང་དུ་འདུག་པའི་དོན་ལ་
དགོངས། བསྟན་པ་ལ་གཟིགས་པ་ནི། ཚུལ་གྱི་སྡོམ་ལམ་མཐུ་བཅོན་པས་གཏར་སྟོན་དང་
གཏར་ཚོས་རྣམས་འཇོམ་དུས། འགོ་དོན་ལུང་ལངས་སུ་རྒྱས་ཀྱང་། སྤྱིགས་མའི་སེམས་ཅན་
རྣམས་ཉོན་མོངས་རགས་སུ་སོང་ནས། དད་པ་མི་བརྟན་ཞིང་བརྩོན་འགྲུས་རྒྱུང་བས་ལམ་
ལོག་དོགས་པ་²⁵⁷ལ་དགོངས། ཡབ་ལ་གཟིགས་པ་ནི། གཏར་སྟོན་པདྨ་གླིང་པ་དེ་ཉིད་ཀྱང་
བོད་ཁམས་སུ་ཚུལ་པའི་རྒྱལ་ཚབ་ཡིན་པས། དེའི་སྲས་སུ་འཁྲུངས་ན་འགོ་དོན་སྟོབས་ཆེ་བ་
ལ་དགོངས། ཡུམ་ལ་གཟིགས་པ་ནི། ཇམ་མ་ལྷོ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཡང་། ཡེ་ཤེས་གྱི་མཁའ་འགོ་

²⁵⁷ Both SD and Sumra have དོགས་པ་ but it is difficult to make any sense out of this. Perhaps, there is an orthographic error here and དོགས་པ་ is a mistaken transcription of its homonym རྩོག་པ་

མའི་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་རིགས་ཡིན་པས། དེའི་ལྷམས་སུ་བཞུགས་ན་མངལ་སྐྱིབ་མི་
འགྲུང་བས་མངོན་པར་མཁྱེན་པ་མི་ཉམས་པ་ལ་དགོངས་པ་འོ།།

འདིར་རིགས་ཀྱི་ཆེ་བ་ཡབ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཚོག་གཅིག་ཅུ་བཤད་ན། ཐོག་མར་ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་
སྲོང་ལྷེ་ལུ་བཙན་གྱི་སྐབས་སུ། རྩོན་རིན་པོ་ཆེ་བོད་དུ་སྤྱན་དངས། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་ཉེན་
བཞེངས་ཚར་ནས་ཀྱང་། སྤར་བཤོལ་བཏབ་སྟེ། བསམ་ཡས་མཚིམས་ཐུང། རྗེ་འབངས་
༼༥༩༽ཉེར་ལྷ་དང་། རོ་མོ་བདུན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས། རྩོན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྤྱིན་གྲོལ་གྱི་
གདམས་པ་ཚོམ་པར་ཞུས་པ་རྣམས། རང་རང་གི་སྐལ་བར་གཏོར་ཁ་སོ་སོ་སྤྲོས་ནས།
སྟིགས་མའི་²⁵⁸ དུས་སུ་སྐྱེ་བ་སོ་སོར་སྤངས་པའི་ཚོ་ཚོས་དང་གང་ཟག་འཕྲད་ནས་པདྨ་དའི་
བསྟན་པ་སྟེལ་བར་ཤོག་ཅེས་སྟོན་ལམ་བཏབ་པོ། །དེ་དུས་ལན་གཅིག་རྒྱལ་པོས། ལྷ་ལྷམ་
པདྨ་གསལ་སྲིན་ནད་ཀྱིས་ཐེབས་པ་རྩོན་གྱི་རྒྱུད་དུ་བསྐྱོད་དེ། གསོ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཞུས་ཀྱང་
དུས་ཡོལ་ནས་འཐེན་མ་ཐུབ་པ་ལ། ཡབ་ལྷ་ངན་གྱིས་ནོན་ཏེ་དན་མེད་དུ་བརྒྱལ་སོང་བ་མཚོ་
རྒྱལ་གྱིས་གསོས་སོ།།

དེའི་ཚོ་རྒྱལ་པོ་སྐྱེ་བ་སངས་ཕྱིར། རྩོན་རིན་པོ་ཆེས་མ་འོངས་པའི་ལུང་བསྟན་དུ་མ་ཞེག་
གསུངས་པའི་ཚོ། འོ་ན་དའི་བྱ་མོ་འདི་གང་དུ་སྐྱེ་ཞུས་པས་རྩོན་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་ནས། ལྷ་
ལྷམ་དེས་དག་པའི་སྐྱེ་བ་ལེན་ཚུལ་བཤད་ན། འདིའི་འོག་དུ་ཚོས་རྒྱལ་ཁྲི་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་མངལ་
བདག་ལྷུང་རལ་ཞེས་བྱ་བར་འགྱུར་²⁵⁹ཚོ། དེའི་རོ་མོ་རིག་མ་སངས་རྒྱས་སྐྱིད་དུ་སྐྱེ་ནས་སྐྱེས་
བྱ་དེའི་ཚོ་བསྐྱིད་ཞིང་ཉམས་རྟོགས་སྟེལ་བར་བྱེད་དོ། །ལྷ་རུ་ཚོས་དབང་གི་དུས་ན་དེའི་རོ་མོ་

258 Sumra: སྐྱིངས་མའི་

259 SD and Sumra: ལྷུང་

ཡུལ་སྐོལ་མར་སྐྱེས་ནས་བར་ཆད་བསྐྱེད་ཞིང་སྤྱིན་ལས་ཀྱི་སྐོ་འབྲེད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་འོག་
སྐྱེས་པ་ལ་རིན་ཆེན་གྲགས་པར་སྐྱེ་བ་སྐྱེད་ཆོ་སྐྱེབ་བརྒྱུད་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །དེ་
འོག་ཡུལ་ལས་འབྲེལ་ཙམ་དུ་སྐྱེས་ནས་གཏེར་ཆོས་ཀྱིས་སྐྱེས་ལྷན་རྒྱལ་ས་༼༤༠༽ སྤྱིན་གྲོལ་
ལ་འགོད་པར་འགྱུར་རོ།།

དེ་འོག་པ་རྗེ་ཉ་འི་མེད་འོད་ཟེར་དུ་སྐྱེས་ནས་ལུང་རིག་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་ཉི་མས་བོད་ཁམས་
རྫོང་ཀྱིས་ཁྱབ་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་རྗེས་ལ་གཏེར་ཆེན་ཡུལ་སྤྱིང་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་འབྱུང་སྟེ།
སྤྱིགས་དུས་ཀྱི་སྐྱབས་མགོན་དམ་པར་གྱུར་ནས་འགོ་བ་གངས་མེད་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་ས་ལ་
བཀོད་པར་འགྱུར་རོ་གསུངས། ཡང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་དེ་ལ་དབང་བའི་²⁶⁰ གཏེར་ཆོས་ཇི་ཅམ་
ཡོད་ལྷན་པས། ལྷོན་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་པ། དེའི་གཏེར་འབྱུང་གི་རྩ་བ་སྤྱི་རྒྱུ་སྤྱིགས་སྤྱིགས་
གསུམ་ཞེས་བྱ་སྟེ། ལྷ་མ་ལོར་བྱ་རྒྱ་མཚོ། རྗེས་ལ་རི་ལྗོང་གསལ་འབར་མ་དང་དགོངས་པ་
ཀུན་འདུས། སྤྱིགས་ནི་སྤྱན་སེལ་སྤོན་མེ་དང་ཉེ་ལམ་རྒྱ་མཚོ། སྤྱིང་ཉིག་ནི་རྒྱུད་བྱ་རྒྱུད་།
བསྐྱེད་རིམ་གྱི་²⁶¹སྐོར་ལ། ལྷ་མ་དབུ་པོ་སྐོར་གསུམ་²⁶²། ཆོ་ཁིད་དོ་རྗེ་སྤོང་བ་དང་ལོར་བྱ་ལམ་
ཁྱེད། བཀའ་བརྒྱུད་སྤྱིགས་ཀྱི་མེ་ལོང་། ཉ་མ་གྲིན་ལྷགས་རལ། གཤེན་རྗེ་ལ་ལྷན། ཆོས་སྐྱོང་
སྤེ་བརྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་སྐྱབ་ཐབས། གཞན་ཡང་སྐྱེ་དང་དམ་རྗེས་དང་། ལྷོང་གྲོལ་ལ་སོགས་དུ་མ་
ཞིག་སྤྱན་དངས་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ་གསུངས་པས། རྒྱལ་པོ་སྤྱིགས་
ཆོས་སྤེ་སྤེ་དན་སངས་པར་གྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ནས་ལུང་ཀྱིས་བསྐྱེས་ཏེ། གཏེར་སྤོན་ཆེན་པོ་ཡུལ་
སྤྱིང་པ་དེ་ཉིད་ནི། ལྷོན་རིན་པོ་ཆེའི་སྤོན་ལམ་གྱི་ལྷགས་བརྟེན། ལས་འགོ་༼༤༡༽ སྤོན་ལམ་

260 SD and Sumra: བའི་
261 SD and Sumra: རིམས་ཀྱི་
262 SD: བསྐོར་མཚུམ་ Sumra: བསྐོར་གསུམ་

གྲིས་མཚམས་སྦྲར། མཁའ་འགྲོའི་ལུང་བསྟན་གྱི་བདམ་བསྐྱལ་ཏེ། ཟབ་གཏེར་དང་རིམ་པར་
མངལ་ལོ།།

མནལ་ལམ་ཏྲ་དཀར་ལས་ཀྱང། ཟངས་མདོག་དཔལ་རིའི་གཞལ་ཡས་སུ་ཚུན་རིན་པོ་ཆེའི་
སྦྱན་སྲུང་ཡང་གསང་བླ་མེད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞལ་སྤེལ་ནས་དམོད་པའི་མེ་ཏོག་དོར་བས་རྒྱབ་
ཕྱོགས་སུ་བབས་པས་བྱམ་ཟེའི་རིགས་སུ་ངེས་ནས། ལྷ་རིགས་ཀྱི་གསང་མཚན་བསྐྱོད་པར་
བཏགས་པོ། །དེ་ཡང་བསྐྱོད་པ་ཞེས་འབྱུང་བར་ཁོང་རང་གི་ལུང་བསྟན་མ་གཏོགས་གཞན་
དུ་མེད་དོ་སྟུམ་ན། བསྐྱེད་ཐང་ཡིག་ཀུན་ཞལ་མཐུན་པར།

མི་འབར་མཚོ་ལ་སྐྱས་པའི་གཏེར་ཁ་དེ། །
མི་བཞག་འདོན་པའི་དུས་གཅིག་དེར་བསྟན་ཚོ། །
ཚུན་བསྐྱོད་པ་ཞེས་བྱ་འབྱུང་། །

ཞེས་ལུང་བསྟན་ཏོ། །དེའི་སྐྱས་སུ་འབྱུང་བ་ཡང་ལས་འབྲེལ་ཚུལ་གྱི་གཏེར་ཁ་ལས།
མ་འོངས་དུས་སུ་བསྐྱེད་མིང་ཅན་ལ། །
སྐྱས་ནི་རིགས་གསུམ་མགོན་པོའི་སྦྱུལ་པ་འབྱུང་། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འབྲུངས་ཡུལ་ནི་མོན་བུམ་ཐང་ཞེས་བུམ་པའི་དབྱིབས་ལྷ་བུར་ཡོད་པ་
དེའི་དབུས་ན་ཆལ་ཞེས་བྱ་བའི་ལུང་པ་སུ་ཐམས་ཅད་ནི་གཤམས་ཀྱི་ཤམ་བུ་དང་མཚུངས་པ།
མདའ་བུ་འབྲུ་སྐྱ་མང་པོ་སྤྱེ་ཞིང་འོངས་སྦྱོད་འཛོམས་པ། བསེལ་དྲོད་སྦྱོམས་ཤིང་སྦྱོད་པར་
ངང་སྦྱོ་བ། ལྷའི་སྦྱིད་མོས་ཚལ་དང་མཚུངས་པ་དེར་སྐྱ་བལྟམས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཡུམ་ཉིད་ཀྱང་ངོ་མཚར་དག་ ཀླུ་པའི་མཚན་བཟང་དུ་མས་བརྒྱན་པ། གསུང་ཐོས་པ་
ཅོམ་གྱིས་སྤང་བ་འབྱུར་ལ། དེག་པ་ཅོམ་གྱིས་མི་བཟོད་པའི་བདེ་བ་གཡོ་རུས་པ། ངན་པའི་

སྤྱོད་ལམ་གྱིས་མ་གོས་ཤིང་ཚོས་མཐུན་གྱི་མཛད་པ་སྐྱོང་བ། ཟས་གཡོས་ན་རོ་མཚོག་བརྒྱ་
 ལྷན་དུ་འབྱུང་ལ། གོས་བཅོས་ན་ལྷའི་པཎ་ཅེ་ལི་ཀ་ཡང་མལ་པར་གཏོང་བ། མདོར་ན་ལྷ་
 དབང་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་བུ་མོས་ཀྱང་འབྲུག་པར་མི་ལུས་ཤིང་སྐྱེངས་པར་བྱེད་པ། དེ་ལྟ་བུའི་ཡུམ་
 རྩུང་པར་ཅན་ལ། སྤྱུལ་པའི་སྲས་མཚོག་དེ་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པའི་སྤྱིང་པོ་ཐུགས་མི་ཟད་པ་རྒྱན་
 263 ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཡི་གོ་རྩྭ་གི་རྣམ་པར། དབུ་གཙུག་གི་ཚང་བུ་གསུམ་བརྒྱུད་དེ་དབུ་མའི་ལམ་
 ལས། གསལ་གནས་ལས་རབ་རྫོགས་པའི་ཞིང་ཁམས་རྩའི་འཁོར་ལོ་ཚོས་འབྱུང་བདུན་རིམ་དུ་
 བསྐྱེད་པའི་དབུས། ཅ་རྩ་པདྨ་འདབ་བཞིའི་སྤྱིང་དུ། རོ་མ་ལས་བབས་པའི་དངས་པའི་
 དམར་ཆ་གསུང་མི་ཟད་པ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་ཡི་གོ་ལྷུང་དམར་པོའི་རང་བཞིན་དུ་བབས་པའི་
 ཚོ། ཡབ་ཀྱི་ཐིག་ལེ་དཀར་ཆ་ལས་བྱུང་བའི་ཁུ་བ་ལ་དོག་ལྷ་ལྷན་དེ་ཉིད་ཡབ་ཡུམ་ཐབས་
 ཤེས་ཀྱི་དབང་པོ་ཞལ་མཇལ་བའི་སྐབས་སུ། རོར་བུ་འབར་བའི་ཕྱེན་སྐྱེ་མི་ཟད་པ་རྒྱན་གྱི་
 འཁོར་ལོ་ཡི་གོ་ཚོ་གྱི་རྣམ་པར་རྒྱུང་གིས་འདོན་ནས། ཡིག་འབྲུག་སྲུལ་པོ་སྐྱེ་གསུང་ཐུགས་
 ཀྱི་རྟེན་དུ་ལྷན་ཅིག་བཞུགས་ཤིང་། རྩ་ལྷན་ལོ་ཟད་པ་རྒྱན་གྱི་འཁོར་ལོ་དགའ་བ་
 བཅུ་དུག་ལ་ལོངས་སྤྱོད་པའི་རོལ་ཕྱེད་སྐྱོང་ཞིང་། སྤོན་ལས་ས་ལམ་བཅུ་དུག་གིས་འཁོར་བ་
 རྩུང་འདས་སུ་སྐྱེལ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བཞུགས་སོ།།

ཡུམ་གྱི་ལྷམས་སུ་བཞུགས་ཡུལ་གྱི་བཀོད་པ་ལ། ལྷོན་ཤིང་ནགས་ཚལ་འབྲུག་པོས་བསྐྱེར་
 བའི་དབུས་ན། སྐྱེད་མོས་ཚལ་ཉམས་དགའ་བའི་འཕྱོ་ས། རོར་བུ་མཚོང་གི་སྐྱེ་ལང་བཞུགས་

263 SD and Sumra: བརྒྱན་
 264 SD and Sumra: མཚོ་ལ་
 265 SD and Sumra: དངས་

སྐྱོ་བའི་མདུན་དུ། ལྷུས་ཀྱི་རྒྱ་ནམ་དགོས་སུ་འབབ་པ། དེ་ཡང་བལྟས་ན་དུངས་²⁶⁶པ། ལྷང་
267ན་རོ་མངར་²⁶⁸པ། སྐྱོམ་²⁶⁹ན་དྲི་ཞེས་པ། རེག་ན་འཇམ་ཞིང་²⁷⁰འདྲེད་པ། གཤུང་བ་སེལ་
བ། ལམས་ལ་འཕྲོད་པ། སྐྱིབ་ལ་ཕན་པ། རོ་རུས་དྲོད་ལ་ལྷ་རྗེས་བསིལ་བ། ཡན་ལག་བརྒྱད་
ལྡན་གྱི་བདུད་རྩི་དེ་ཉིད་རིམ་གྱིས་²⁷¹ བབས་ནས་འོག་གི་རྗེང་དོང་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་འགོ་བ།
དོང་དེའི་སྤྱག་ནས་ཀྱང་། རྒྱ་བ་རེ་རེའི་དུས་བབང་ལ། སིན་རྒྱ་རའི་དམ་ཇས་འབྱུང་ས་དེར། མེ་
ཏོག་ལྷུ་དུམ་མ་ར་པད་འདབ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཅིག་དང་ལྡན་ཞིང་། ལ་དོག་སྐྱུག་ནག་ཏུ་རྒྱས་པ་དེ་
ལྟ་བུའི་གཏིང་སྤྱག་པ་ན། སྐྱུའི་གཞལ་ཡས་ལང་འཇའ་ཚོན་སྐྱ་ལྡའི་འོད་ཟེར་འཕྲོ་ཞིང་བཀོད་
པས་ཡིད་དུ་འོང་བ་དེའི་ནང་ཡོད་སར་དགོངས་པ་གཏད་ནས། རྒྱ་བ་བཅུའི་བར་དུ་སྐྱ་
མཚམས་ལ་བཞུགས་སོ། །༡༩༥༩།

དེའི་སྐྱབས་སུ་ཡུམ་གྱི་མནལ་ལམ་ན། བུ་མོ་དང་གཞོན་པ་མང་པོས་དགའ་བའི་རོལ་ཕྱེད་
སྐྱོང་བ་དང་། ཉི་རྒྱ་རྒྱང་འཇུག་ཏུ་ཤར་བ་དང་། རམ་མཁའི་མཐོངས་ནས་གསེར་གྱི་²⁷² དོ་རྗེ་
ཞིག་བབས་ནས་དབུ་གཙུག་ཏུ་ཐིམ་པ་རྗིས་སོ། །མནལ་སད་དུས། བུ་དང་བུ་མོ་དེ་རྣམས་ནི་
དཔའ་བོ་དཔའ་མོ་ཡིན་པར་གོ། ཉི་རྒྱ་རྒྱང་སྐྱེལ་ནི་བུ་པ་དང་མཉམ་པར་གོ། གསེར་གྱི་དོ་རྗེ་ནི་
ཁྱེད་མངལ་དུ་བཞུགས་པར་གོའོ། །ཡབ་ཀྱི་མནལ་ལམ་དུ་ཉི་རྒྱ་སྤྱག་ཏུ་བཞེས་པ་དང་། རམ་

266 SD and Sumra: དངས་
267 SD and Sumra: ལྷངས་
268 SD and Sumra: དངར་
269 SD and Sumra: སྐྱོམས་
270 SD and Sumra: ཞེས་
271 SD and Sumra: རིམས་ཀྱིས་
272 Sumra has གནས་གྱི་ instead of གསེར་གྱི་

མཁའ་ནས་བྱ་འདི་པ་དང་མཉམ་པར་འོངས་པ་ཡོད་དོ་ཞེས། གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྐྱ་སྐད་ལྟར་
ལྟར་བ་ཞིག་བྱུང་གསུང་ངོ་།།

ས་མོ་²⁷³ལུག་ལོ་ { ༡༥༩༩ } ལྟོན་རྒྱ་ར་བ་སྤྱི་ཕྱི་ཚོས་བཅུ་ཉེན། གཟུགས་ལྷན་གྱི་སྐྱ་སྐད་ལྟར་
གའི་²⁷⁴ ཉིན་ཡུམ་ལས་འཁྲུངས་པའི་ཚོས། རྣམ་མཁའ་འཇམ་གང་བ་དང་། ས་གཡོ་བ་
སོགས་ངོ་མཚར་གྱི་རྟགས་བཟང་དུ་མ་བྱུང་ངོ་། །དེའི་ཚོ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཀའི་མནལ་ལམ་དུ་
མཁའ་འགྲོ་མ་འགའ་ཞིག་གིས། སྲས་པོ་དེ་ལ་སྐྱ་བྱས་གསོལ་བ་དང་། པར་དུ་འཚོ་བ་དང་།
སྐྱ་གར་དང་རོལ་མོས་མཚོན་པ་མིས་སོ། །དེ་ནས་ལོ་ཤས་སོང་བའི་ཚོ། ཆལ་གཞོང་དུ་སྐྱ་གས་
པ་ཞིག་གིས་གཏོར་བསྐྱོག་འཕངས་དུས་སྲས་པོ་དེ་གཟིགས་མོ་ལ་ཐེགས་པས། ལྷི་སྤང་བ་
བདེན་མེད་དུ་སོང་ཞིང་ནང་སྐྱ་ལུས་འཛིན་མེད་དུ་གྲོལ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བྱུགས་། ལྷ་ལྷོ་
ལ་འཁྲུངས་ནས་སྐད་ཅིག་དེ་ཉིད་དུ་རོལ་ཞབས་རྗེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ཞིག་ཐེབས་པར་གྱུར་
ཏོ། །དེ་ནས་སྐབས་ཤིག་²⁷⁵མ་ཉི་དགོན་པར་བཞུགས་དུས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ། སྤར་ཡབ་མེས་
ཚོས་ཀྱང་བཟོ་རིག་དུ་མ་མཛད་འདུག་པ་བཞིན། བདག་གིས་ཀྱང་བྱའོ་སྐྱམ་དུ་དགོངས་ཏེ།
ལྷགས་བཟོ། ཤིང་བཟོ། གསེར་བཟོ། རྩ་བཟོ་གོས་བཟོ་སོགས་ཅི་ལྟ་བུ་ཞིག་མཛད་ཀྱང་
ལེགས་པར་མཁྱེན་ཏོ།།

ལན་ཅིག་ཚོས་འཁོར་ནས་ཆལ་དུ་བྱོན་པའི་ཚོ། བ་བདས་ལ་ལ་མི་མང་པོ་ཡོད་པ་ཀྱན་གྱིས་
མཐོང་ཡང་། པདྨ་གླིང་དུ་ཐེབས་ཅོན་དཔོན་སློབ་གཉིས་ལས་མི་འདུག །དེར་མི་གཞན་རྣམས་

²⁷³ Both versions have ས་མོ་ལུག་ but there is no ས་མོ་ལུག་ in the sexagenary cycle.
Thus I have corrected this to ས་མོ་ལུག་
²⁷⁴ SD and Sumra: ལའི་
²⁷⁵ SD and Sumra: ཞིག་

ཀྱིས་དྲིས་པ། རྩོད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ད་གི་ནི་²⁷⁶ མི་མང་པོ་བྱུང་དེ་རྣམས་གར་སོང་ཞེས་ཞུས་པས།
སྒྲུབ་ཀྱིས་ནི་ཅི་ཡང་མ་གསུངས། ཡབ་གཏེར་སྟོན་ཆེན་པོའི་ཞལ་ནས། སྐྱབས་པ་འདི་ཉིད་
གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་པས། མཁའ་འགོ་ཚས་སྟོང་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱར་ནས་ཡོང་བ་དེ་
ཞིན་རྣམས་ཀྱིས་མཐོང་བ་ཡིན། གཞུགས་མེད་ཀྱིས་དེ་ཅུམ་གྱི་གུས་ཞེན་བྱེད་ཅེ་ན། ཞིན་
གཞུགས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་འགྲན་རྒྱ་དང་བརྟམ་བཙོས་སུ་འགོ་བ་ནམ་ཡང་མ་བྱེད་ཅིག །ཅེས་
གསུངས་སོ།།

དེའི་ཚེ་ཀམ་པ་ཚོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོའི་ཞལ་སུ་ནས། མོན་པ་གཏེར་སྟོན་དེ་པདྨ་སྒྲིང་པ་ཡིན་
ངེས་ན། སྒྲུབ་ལྷ་བ་ ༡༨༤ རྒྱལ་མཚན་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་གསུངས་བ་དང་། མཁའ་འགོས་
ཀྱང་ལུང་བསྟན་གྱི་བདར་བསྐྱལ་ཏེ། མཚན་གསོལ་གྱི་བང་ཆེན་བཏང་ནས། རྒྱ་བ་རྒྱལ་མཚན་
ཞེས་སུ་གྲགས་པར་གྱུར་པ་དང་། གསང་བའི་ལུང་བསྟན་ལས་ཀྱང་། འགོ་བའི་སྟུན་སེལ་རྒྱ་
བ་རྒྱལ་མཚན་ཞེས། ཞེས་གསུངས་པ་གཉིས་བཀའ་བློས་སུ་བསྟན་པ་ལྟར་མཚན་གཅིག་ཏུ་
བྱུང་ངོ་།།

སྐབས་ཤིག་ཡུ་བ་ཞིང་²⁷⁷དུ་བྱུང་བཞེས་ཀྱི་²⁷⁸བཞུགས་གལ་ལ། སྤེ་པ་སྐབ་པ་བཀྱ་ཤིས་ཀྱིས་
བཞད་གད་འདི་ལྟར་ཞུས་པ། ཞིན་པདྨ་སྒྲིང་པའི་སྒྲུབ་པོ་རྣམས་ནི། དགོས་པའི་ཚོས་ནི་མི་
ཡོང་། མི་དགོས་པའི་རྒྱུང་མ་རེ་ལེན། དེས་མ་ཚོག་ཤར་མོ་རེ་སྟོར་བ་ལས་མི་འདུག །ཅེས་

²⁷⁶ Both SD and Sumra have ད་གི་དེ་ནི་, perhaps a sign of the scribes trying to read this as རྩོད་ཀྱི་ but it does not agree མི་ which follows. So, it must be just ད་གི་དེ་ “but a while ago”. Similar cases are found below.
²⁷⁷ SD and Sumra: ཤིང་
²⁷⁸ SD and Sumra: ལྱི་

ལྷུ་པ་སུ། སྤྱུལ་པའི་སྲས་མཚོག་གྲགས་ལུར་ནས་འདི་རྒྱུད་གསུངས། དེད་རྣམས་ལ་ཚོས་
མེད་ཀྱང་སྤང་བ་འཛིན་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་རྟགས་འདི་ལྟ་བུ་ལྷོད་གསུངས་ནས། རོ་ལ་ལྷུག་
རྗེས་ཤིན་དུ་གསལ་བ་ཞིག་བཞག་ཅིང་། སྤྱ་སོར་ཀྱང་ཁྱེད་དཔོན་གཡོག་རྣམས་ཀྱིས་སྐྱ་མ་རྩ་
བའི་བྱིམ་ནི་མ་མོའི་ཚང་འདྲ་ཞེས་དམོན་ཤགས་བྱས་འདུག་པས།

བདག་ལ་བྱིམ་གྱི་དགོས་པ་མེད། །
སྲིད་གསུམ་ཡེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཞིང་། །
སངས་རྒྱས་ཉིད་ལས་ལྷག་པའི་ཚོས། །
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་རྟེན་དོ། །

ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་ལན་ཅིག །ཡབ་སྲས་ལྷན་དུ་ཤར་། རྒྱུ་དོང་འདི་རྒྱལ་པོས་སྦྱན་
འདྲེན་ལྷུ་དུས། ལམ་ཞག་བཅུ་གསུམ་ལ་དུང་མཚོ་རྒྱར་མ་ཐང་དུ་ཕེབས་པའི་ལུང་སོ། །ཐབ་
གྱི་བསུ་བས་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་འབྲས་སོགས་བསྐྱེན་བཀའ་གྱི་ཞབས་ཏོག་གཟབ་པར་བྱས། དེ་ནས་
ཞག་གཉིས་ཀྱི་ཉིན། གོ་ཚ་གྲོན་པའི་མི་དུ་མ་སྣོན་ལ་²⁷⁹ ལྷུང་བའི་རྗེས་སུ། རྒྱལ་པོས་གཙོ་
མཛད་པའི་ཆིབས་རགས་བཅོ་ལྔ་²⁸⁰ ཅོམ་དང་བཅས། མཇལ་²⁸¹ དར་དུང་དཀར་གཅིག་ལ་དར་
ཡུག་དཀར་པོ་ཞིག་བཏགས་ནས་སྤུལ་བྱུང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་རྒྱའི་འདོ་ལི་²⁸² ལ་འབྲུག་མགོ་དང་།
རིན་པོ་ཆེ་དང་ལོར་བུས་བརྒྱན་པ་ཞིག་ལ་སྦྱན་འདྲེན་ལྷུ་པས། འདོ་ལིའི་སྤེང་དུ་ཕེབས་པ་མ་
གནང་བར། ཆིབས་པ་གཅིག་ལ་བཅིབས་ཏེ་དར་ཡུག་གི་མཐུར་ཐག་རྒྱས་ནས་མིད་ཅིང་ཡུལ་

²⁷⁹ SD and Sumra: རྟོན་ལ་. I take this to be a corruption of སྣོན་ལ་

²⁸⁰ SD and Sumra: བཅོ་ལྔ་, *passim*.

²⁸¹ SD འཇལ་ Sumra: འཇལ་

²⁸² SD and Sumra: མདོ་ལི་

དུ་ཐེབས་པར་ཐག་ཉེ་བ་ན། ཐང་བ་དེ་ཞིང་འཁོད་སྟོམས་པར་བཟོ་བའི་གྲི་ཡུག་བརྟེན་པའི་
སྟེང་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏེ། རྒྱའི་ལུགས་ཀྱི་བཟའ་སྤྱིའི་བཞེས་སྟོད་རིགས་མི་གཅིག་པ་དུ་
མའི་མཚོན་རྫས་དང་། རྒྱ་ཁལ་དང་བུ་རམ་སོགས་ཤིང་ཐོག་གི་རིགས་གྲུར། ཆང་གི་སྦྱིམས་
བཟང་ཞེས་ལ་མང་བ་དང་བཅས་མཇལ་རྟེན་གྱི་དངོས་ནོར་ཡོ་བྱད་བཟང་མི་ཤེས་པ་སྤུལ་བའི་
ཚོ། དགའ་ལྷན་ལྷ་ཡུལ་གྱི་ལོངས་སྟོན་ཀྱང་ལ་སྦྱངས་པར་བྱས་ཏེ། རྣམ་སྐྱོམ་གྱི་བང་མཛོད་
སྟོ་ཕྱེ་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་དུས་དེ་ཉིད་དུ་བྱུང་ངོ་།།

དེ་ནས་པོ་བྱང་དུ་སྦྱོན་བྱངས་ཏེ་ཕྱག་དང་ཞེ་ས་སྤི་ལྷའི་རྣམ་འགྲུབ་བཟང་ཉམས་དོད་པའི་
༼༤༤༽འབྲེལ་སོས། ཞབས་ཏོག་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་བསྐྱབས་སོ། །དེའི་ཚོ་རྒྱལ་པོས་
ལྷུས་པ། སྲར་དེད་གྱི་པ་མེས་ནས་མི་ལོ་ཉེ་ལྷ་ཕུ་ལས་རིང་བར་མི་སྤུབ་པའི་སྤི་དང་། ལམ་ན་
བའི་དུས་སུའང་། རིམ་གྲོ་ལ་མི་བརྒྱ་བརྒྱ་དང་ར་བརྒྱ་བརྒྱ་བ་སྲང་གཏོས་ཆེ་བ་རྣམས་གསོད་
པའི་ཁྲག་མཚོད་གྱིས་ལྷ་ཆེན་དབང་ཕུག་ཆེན་པོ་གསོལ་དགོས་པ་ལ། ལོ་བོ་ནི་སྟོག་གཅོད་གྱི་
སྤིག་པའི་རྣམ་སྤྲིན་ལ་འཛིགས་ནས། ལ་ལོ་སྤུལ་སྤུ་ལུ་ལག་པ་ལ་སྐྱབས་ལྷུས་པས་ལོ་
གསུམ་གྱི་སྟོམ་པ་གནད་བར་མཛོད། ད་རེས་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐྱེས་གྱིས་ཀྱང་བདག་
ཅག་ལ་བརྟེན་བར་རྗེས་སུ་བཟུང་ནས་སྤིག་པ་མ་བྱས་ཀྱང་བར་ཆད་མི་འབྱུང་བའི་བཀའ་སྟོ་
དམ་ལ་འདོགས་པ་ཞིག་བཀའ་རྒྱུ་བསྐྱང་དགོས་ལྷུས་པས། དེ་ལྟར་བགྱིའོ་ཞེས་ཞལ་གྱིས་
བཞེས་ཏེ། མི་ལོ་སོ་དབྱའི་བར་དུ་སྟོམ་པ་པོ་གཅིང་སེམས་ཅན་འཆི་བས་ཉེན་པ་རྣམས་གྱི་
འཛིགས་སྤྱང་དང་དངངས་སྐྱག་ཚུང་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་སྐྱབས་མགོན་མཛོད་དོ།།

དེ་དང་དུས་མཚུངས་སུ་རྒྱལ་པོའི་བཅུན་མོ་ལ་རྒྱལ་བུ་འབྲུངས་པས་རྟེན་འབྲེལ་གིན་ཏུ་
ལེགས་པར་བྱུང་བའི་སྐྱབས། དགའ་སྟོན་དུ་ང་དང་། དུང་དང་། སི་མང་དང་། སྤིང་བུ་རྣམས་
གཞོན་པ་དང་བུ་མོ་མང་པོས་ཐོགས་ནས། ཕྱག་རྒྱ་གར་གྱི་རྣམ་འགྲུར་མཁས་པའི་འབྲུལ་ཤ་

སྟེན་ཡང་ཟློང་དང་བཅས། ལྷ་བས་མི་ངོམས་པའི་ལྷ་མོ་དང་། ཉན་པས་མི་སྟན་པའི་སྟེན་དང་།
 ༡༤༧། རོ་ལོ་མོའི་མཚོད་པ་འབྲུལ་གྱི་འདུག་གོ། །ལར་ཡང་རྒྱན་དུ་སྟན་མ་ཆག་ཅམ་བྱེད་གྱི་
 ཡོད་སྟེ། དེའི་ཆོ་ལོ་བྱང་གི་ཚོམས་ཆེན་ལ་ཕེབས་ལུས་པ་ལས། རྒྱ་མི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པའི་
 སྟེན་དུ། ཡབ་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་བཞུགས། དེའི་སྐྱོ་ཞོགས་གཡོན་དུ་སྐྱུལ་པའི་སྐས་མཚོག་ལྷ་
 བ་བཞུགས། གཡས་སུ་རྒྱལ་པོའི་ཡབ་གྱི་ནང་རྟེན་ཡིན་ཟེར་བའི་དོ་རྩེ་འཆང་མི་ཚད་གྱིས་དབུ་
 མཛད་པའི་སྐྱོ་རྟེན་མང་པོ་བཞུགས། དེའི་སྐྱོ་²⁸³ གཡ་ཏུ་གསེར་དུལ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱའི་མ་
 ཚོམས་གྱིས་བརྒྱན་པའི་སྐྱོན་གཟིགས་དང་མཚོད་རྫས་བལྟས་པས་མི་བེན་པ་བཀོད་པ་སྟན་
 སུམ་ཚོགས་པ་འདུག་གོ།

དེར་རྒྱལ་པོས་ལུས་གུས་པའི་སྐོ་ནས་ཐལ་མོ་སྟུར། དག་དད་པའི་སྐོ་ནས་གསོལ་བ་བཏབ།
 མེས་པོས་གྱིས་མོས་པའི་སྐོ་ནས་ཡིད་གཉིས་དང་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་འདི་སྟེན་ཅེས་ལུས་སོ། །གྱི་
 ཟངས་མདོག་དཔལ་རི་བླ་འོད་གྱི་གཞལ་ཡས་ནས། ཞིང་འདིར་འགོ་བའི་དོན་དུ་བཏང་བའི་
 པོ་ཉ་བ། རྒྱུན་རིན་པོ་ཆེའི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་ཁུར་བཞེས་པའི། ཡབ་གཏེར་སྟོན་བློ་གྲིབ་པ་དང་།
 སྐས་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚན་འདིར་སྟུན་བྱངས་པ་ནི། བདག་ཅག་རྣམས་གྱི་ལས་སྟོན་དང་བསོད་
 རམས་གྱི་མཐུ་ལས་གྲུབ་ཅིང་དཔལ་དུ་ཤར་བ་ལགས། ད་དུང་སྐྱོ་མཚན་དཔའི་དཀྱིལ་འཁོར་
 ཞལ་མཛལ་ཀྱང་། གསུང་ཟབ་དབྱངས་གྱི་ཚོས་སྐྱོ་ལུ་བར་སྐོ་བས། ཉིད་གྱི་གཏེར་ལས་བྱོན་
 པའི་སྐོན་བྱེད་གྱི་དབང་དང་། ༡༤༨། མྱོལ་བྱེད་གྱི་གདམས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
 བསྐྱུལ་²⁸⁴ དུ་གསོལ་ཞེས་ནན་གྱིས་ལུས་པས། དཀྱིས་པ་ཆེན་པོའི་ངང་ནས་གནང་བའི་སྟེན་

283 SD and Sumra: སྐོ
 284 SD and Sumra: བརྒྱལ་

གོན་བརྩམས་ཏེ། ཐོག་མར་སྤྲུལ་མ་ཞོར་གྱི་མཚོའི་དབང་ཚད་མ། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་གྲོང་
གསལ་གྱི་དབང་། དགོངས་པ་ཀུན་འདུས་གྱི་དབང་། དྲག་པོའི་དབང་། ཉམ་གྲིན་གྱི་དབང་།
ཕྱག་རྩོད་གྱི་དབང་། ཚོད་པག་མེད་རྣམས་གྱི་དབང་རྫོགས་པར་གྲུབ་རྗེས། ཐུགས་རྗེ་ཚེན་པོ་
སྤྲོད་མེད་མེད་འཕྲུལ་གི་སྐབས་སུ། ཐང་ཐེར་ཅིག་ལ་ཚོས་ཁྲི་བརྩིགས་ནས། ཡབ་སྤྲུལ་
གཉིས་ཀྱིས་རྩོུ་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་མཚན་བཞིན་པས་ཁོམ་དབང་བསྐྱར་རོ།།

དེའི་ཉིན་ཕྱི་རོ་རྒྱལ་པོ་དེ་ལ་སྤྲུལ་ཀྱང་མི་ཐུབ་པའི་རྟ་རྒྱུད་པོ་ཞིག་འདུག་པ་ལ། སྤྲུལ་མཚོག་
རྒྱ་བས་དེ་ལ་ཚིབས་ནས་རི་རྩུང་ཤིན་ཏུ་རྩུག་པ་གཅིག་ནས་སྤུར་ 285 ལ་འཚོང་རག་རྒྱུགས་
པས། སྤང་གི་དང་གོལ་གྱི་ཐུགས་ཉམས་ཤར་ནས་དུས་དེར་ཕྱག་རྗེས་ཐོན་པའི་ཚོ། རྒྱལ་
པོས་ཐོག་དངས་འདུས་པའི་མི་ཐམས་ཅད། རོ་སྐོག་མེད་པའི་གུས་པ་དང་། ལ་གདོང་མེད་
པའི་དད་པ་དང་། ལྷེམས་ཀྱང་མེད་པའི་མོས་པ་མཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལ་འདུན་པར་གྱུར་ཅིང་།
དེར་གནས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱང་གནས་སྐབས་བདེ་བ་ལ་བཀོད་དེ། ཕྱི་མར་མཁའ་སྤོད་
གྱི་ཞིང་དུ་དཔའ་བོ་མཁའ་འགྲོའི་གོང་ཁྲེང་ལ་འཁོད་པར་དབུགས་དབྱུངས་ 286 ལས་ལུང་
བསྟན་པའོ།།

དེ་ནས་སྤྲུལ་ལོག་རང་ཡུལ་དུ་༡༦༽ ཐེབས་པའི་ཚོ། ཀུན་བཟང་ 287 བྲག་གི་ཐུག་པའི་ཡང་
སྤྲོད་དུ་288། ལྷ་པ་འགའ་དང་། ཨ་ནི་དང་། ཨ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཚོགས་འཁོར་ལུས་པའི་དུས།
མི་དེ་རྣམས་ཚང་གིས་བཟེས་ནས། ལ་ལ་ནི་མགུར་མ་འཐེན། ལ་ལ་ནི་སྤུ་ལེན་གྱི་འདུག་པས།

285 SD and Sumra: མཐུར་
286 SD and Sumra: དབྱུང་
287 SD and Sumra: བཟངས་
288 SD and Sumra: ཡངས་སྤྲོདས་སུ

སྤྲུལ་མཚོག་ལྷ་བའི་བཀའ་ལུང་ལ། བདག་གིས་ཀྱང་ཕྱི་མོ་ཞིག་བྱའོ་གསུངས་ནས། གསོལ་
ཅན་ནམ་མཁའ་ལ་འཕངས་པས། ཡུན་རིང་པོར་བར་སྤང་ལ་འདེགས་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པར་
ཡོ་རེ་གནས་པ་བྱུང་། དེ་དུས་ཚོན་གཅིག་ནི་ཉ་བགད་ཀྱིས་ལུང་པ་འགོདས། ཚོན་གཅིག་ནི་
ངེས་འབྱུང་སྐྱེས་ནས་མིག་ཚུ་འཛོགས། ཡ་མཚན་པའི་རྟགས་འདི་ལྟ་བུ་བྱུང་²⁸⁹བ་ནི། ལྷོག་ཏུ་
གྱུར་པར་ཀུན་གྱིས་མཐོང་ཡུལ་དུ་སྤང་བར་མཛད་པ་ངོ་མཚར་ཆེ་ཞེས་མགྲིན་གཅིག་ཏུ་ཞུས་
པས། ཞལ་སྤྲ་ནས་བདག་གིས་བར་སྤང་དུ་བཞག་པ་མིན། རྩོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་པ་པུདྲ་གྲིང་
པའི་ཐུགས་རྗེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཁའ་འགོ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བཟུང་བ་ཡིན་གསུངས་སོ།།

དུས་ལན་ཅིག་ཀུན་བཟང་བྲག་ཏུ་བསྐྱེན་སྐྱབ་²⁹⁰ ཀྱི་སྐྱ་མཚོམས་ལ་བཞུགས་པའི་ཚོ། སྐྱབ་
པའི་རྟགས་སུ་བུམ་པའི་ལ་ནས་ཞག་གཅིག་ལ་ལྷང་པ་ཐོན། ཞག་ལྷ་ལ་སྟེ་མ་ཐོན། ཞག་
བདུན་ལ་སྐྱས་²⁹¹སུ་སྐྱིན་ནས་ཟ་བྱབ་པར་བྱུང་བས། མཚོམས་གོལ་ཏེ་པ་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་
ལ་ལོ་རྒྱས་ཞུས་ཅོམ་ན། ཡབ་ཀྱི་། ༡༢༠ ། ཞལ་ནས། དེ་ནི་ཆེ་རིང་པོ་ཡོང་བའི་རྟགས་ཡིན་
པས་སློབ་དེ་བར་བྱུང་གསུངས་ནས་མཉེས་ཚོར་ཆེན་པོ་མཛད་ཀྱི་འདུག་གོ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་
རྒྱན་མཛོལ་ལས། སྐྱ་འབྱུངས་ནས་འགོ་དོན་གྱི་སློབ་ཕྱི་བ་ལ་རིག་པའི་སྐབས་ཏེ་བརྒྱད་
པའོ།། །།

289 SD and Sumra: འབྱུང་
290 SD and Sumra: བསྐྱབ་
291 SD and Sumra: བསྐྱས་

ལྷོ་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་དུ་བཤམ་བཤམ་གྱི་ཕྱིན་ལྷོ་བས་འཕྲུག་པའི་སྐབས།

༡། །དགུ་པ་ནི། གྲེ་མ་ཉོ་ཡབ་གཏེར་སྟོན་གྱི་རྒྱལ་པོ་པོ་སྐྱོད་མིང་པ་དེ་ཉིད་ཞིང་ཁམས་གཞན་དུ་ཐེག་པར་དགོངས་པའི་ཚོ། སྐུ་པོ་རྣམས་ལ་ཞལ་ཆེམས་འདི་ལྟར་གསུངས་པ། མ་ཡིངས་པར་ཉོན་ལ་སེམས་སུ་བྱུངས་ཤིག།²⁹² རྩེད་རྣམས་ནི་དའི་རིགས་བརྒྱུད་ཡིན་ཅིང་ལུང་བསྟན་འདི་ལྟར་འོང་ཞེས་ཐེབས་འདུག་པས། ཚོས་མ་བྱས་ཀྱང་འཁོར་བར་ལྷུང་གི་དོགས་པ་ནི་མི་དགོས་ཤིང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་ངེས་ལ། ཕྱི་མ་རིག་འཛིན་གྱི་གྲུ་དུ་ཕྱིན་ཚོག་པ་གཅིག་ཡོང་ནའང་། དེ་ཚོ་བརྒྱུད་པ་བཟང་པོ་ཡིན་ནོ་སྟེ་སྐུ་པའི་ལྷ་བ་མ་མཐོ། རང་རོ་རང་གིས་ཤེས་ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྟོད་ལམ་ཞིབ་པར་གྱིས། ཚོས་རང་ཟབ་ཀྱང་གཞན་གྱི་གྲུ་²⁹³ མཐའ་ལ་སྐྱར་²⁹⁴ པ་མ་འདེབས། རང་དོན་དུ་ཉམས་ལེན་ལ་འབྲུངས་ལ།²⁹⁵ གཞན་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་རྒྱ་མ་རྒྱུང་། སྐུ་²⁹⁶ རྣམས་ཀྱང་གཅིག་གིས་གཅིག་སྟོས་མ་

292 SD and Sumra: བརྒྱུད་ཞིག

293 SD and Sumra: བསྐྱེད་

294 SD and Sumra: བརྒྱུད་

295 SD and Sumra have འབྲུངས་ལས་ perhaps suggesting a tendency of central Tibetan pronunciation. ལས་ is often given where ལ་ is the right particle, *passim*. Another style suggesting influence of central Tibetan colloquial is used of དགི།, a while ago.

296 SD and Sumra: དཔོན།. This is clearly an error made by the scribe. པོ་ is often wrongly inscribed as དཔོ་ in both versions due to the similarity of two in *dbu med*.

བཏང་བར་འཆམ་པ་གལ་ཆེ། ནང་དུ་ཆགས་སྡང་དང་མཐོས་དོགས་²⁹⁷ མ་བྱེད། འདུན་
²⁹⁸ གྲོས་དང་སྦྱིད་སྦྱུག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་གྱིས་²⁹⁹ ། རེ་གཏེར་ཚོས་³⁰⁰ ། དབང་མིང་གི་
 ཕྱག་བཞེད་རྣམས་ལོར་འབྲུལ་མེད་པར་སྦྱོངས་ལ་བསྟན་པའི་ལུགས་གཅིག་ཏུ་སྦྱེལ། བདག་
 གི་ཁ་ལ་ཉན་ན་པ་རྗེས་སུ་སྩན་ལོ་བསྐྱབ་བྱ་སེམས་ལ་ཞོག་ཅེས་གདམས་སོ། །ཨ་མ་རྣམས་
 ལ་ཞལ་ཆེམས་གསུངས་པ། འདུས་བྱས་མི་རྟག་འདི་ལ་སློ་གཏད་སྦྱིང་པོ་ཅིས་ཀྱང་མེད། མི་
 ཚོ་རྒྱན་དུ་³⁰⁰མི་བྱབ་ལུས་སེམས་འབྱེས་དགོས་ཡོད་བས་ན། འཛིག་རྟེན་བྱ་བ་དོན་མེད་ཞོག་
 ལ་གསོལ་བ་ཐོབས། ད་ལྟ་ང་ལ་ལོག་ལྟ་མ་བྱེད་རྟེན་དུ་འགྱུར་པའི་དུས་གཅིག་ཡོད། བ་མ་
 དེན་དུ་ཆེ་ཡང་གཏན་གྱི་འདུན་³⁰¹གྲོས་སླ་མ་མཁམས། ཆགས་ཞེན་མེད་པར་མཚོད་སྦྱིན་ཐོངས་
³⁰²ལས་ཕྱི་མའི་ལྟོ་གོས་འཚོལ། བསྐྱབ་བྱ་དེ་དག་ཨ་མ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ལ་ཞོག །ཅེས་
 གསུངས་སོ། །དེའི་རྗེས་སུ་སྤྲོས་པོ་གྲགས་རྒྱལ་ལ་ཡབ་ཀྱིས་གསུངས་པ། གལ་སྲིད་ཁོ་བོ་ཚོ་
 འཕོས་པར་གྱུར་པའི་སྐབས་སུ། ཞེད་ཤུལ་ན་ཡོད་པ་ཚོས་བྱ་ངན་དང་སྦྱོང་བ་མ་འབྱིན་ཅིག
 རེ་སྲུང་པོ་ཞག་བདུན་གྱི་རིང་ལ་ཐོ་མ་བཏང་། འདིའི་དུས་སུ་ཞེད་རྣམས་ཀྱི་ལས་དག་པས་
 མཐོང་ན་ནི། བདག་གི་སྲུང་པོའི་སྦྱི་གཙུག་ནས་གཡུའི་བུད་མེད་མཚུང་གང་བ་³⁰³ཞེག་ལིངས་
 ཀྱིས་འཕར་ནས་དབྱིངས་སུ་ཡལ་བ་འཕ། ཡང་ན་ལས་ལྡན་གྱི་བྱ་ལ་འཕོ་བ་ཡང་སྦྱིད་

²⁹⁷ Both SD and Sumra have this. Perhaps this means having self-conciet and doubt or may be it is a corruption of ཐག་དོག

²⁹⁸ SD and Sumra: མ་དུན་

²⁹⁹ SD and Sumra: བགྱིས་

³⁰⁰ SD and Sumra: ཏུ་

³⁰¹ SD and Sumra: མ་དུན་

³⁰² SD and Sumra: ཐོང་

³⁰³ Measurement of the fist with upright thumb.

གསུངས་ནས། ཉོར་རྒྱ་དང་པོའི་ཚོས་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་ཏུ་སྐྱེས་སྐྱེས་དང་པོར་བསྐྱངས། ཞབས་
 དཀྱིལ་དཀྱུང་མཛད་ནས། རྒྱུ་གཡམས་ཀྱིས་སྲིང་བ་བསྐྱང་བའི་ཕྱག་རྒྱ་བརྟན་བྱུང་བ་
 དང་། སྐྱོ་པོ་རྒྱ་བའི་ཐུགས་དགོངས་ལ་ཕྱག་སྲིང་དགོས་པའི་བཟང་ཡིན་པར་འདུག་སྐྱེས་སྐྱེ།
 ཐོད་སྲིང་སྐྱུར་པ་ལ་བཀའ་ཡོད་པ་དེ་རྒྱངས་ནས་ཕྱག་ཏུ་སྐྱུལ་བས་སྐྱར་ཡང་སྐྱོ་བ་རང་ལ་
 གནད་བའི་ཚོ། ཡབ་མི་བཞུགས་པའི་རྟལ་སྐྱེས་སྐྱེ་ལ་ཤོད་དུ་ཞུས་ཆེས་ལ་སེམས་མ་
 བམ་གསུངས་པ་ཡོད་ཀྱང་། ཡབ་ལ་ཐུགས་འཕྲིང་ནས་མ་བཟོད་པར་སྐྱོ་བའི་ཞུས་ཞུས་སྐྱེས་
 འདི་ལྟར་ཤོར་རོ། །བདག་གི་ཨ་པ་རེད་རྣམས་བསྐྱུར་ནས་ཁྱོད་གར་ག་ཤེགས། སེམས་ཅན་
 གྱི་དོན་ལ་བཞུགས་དགོས་ཞུས་ཤིང་སྐྱོ་བ་བཟོད་པ་དང་གསུང་འབྲོན་མི་སྐབ་པའི་འཕྲོ་ལ་
 ཡང་། དེ་དུས་ཨ་ཨ་གསུང་བའི་ཚོགས་མང་དུ་གནད་ཞིང་། སྐྱོ་བའི་ཐུགས་རྒྱུལ་ལ་སྐྱོན་
 གཟིགས་བཞེན་པའི་ངང་ནས། སྐྱུ་སྐྱེ་རྒྱ་བ་ལ་ཕྱག་གཡམས་གནད་བྱུང་བ་དེ་ཉིད་དབུ་གཙུག་
 ཏུ་བཞག་སྐྱེ་གདུང་བའི་³⁰⁴ ཐུགས་ཀྱིས་བཞུགས་³⁰⁵ ཤིང་གསོལ་བ་བཏབ་པས། སྐྱུར་གྱིས་
 དབུ་ཅོག་ཅོག་པ་ལན་གསུམ་མཛད་དེ། གཡུའི་བུད་མེད་དེ་ནི་སྐྱོ་བ་མཚོག་རྒྱ་བ་རང་གི་དབུ་
 གཙུག་ནས་མར་ཐིམ་པའི་གཟིགས་སྐྱུང་བྱུང་བ་དང་། དགོངས་པ་ཟག་མེད་དུ་ཐིམ་ནས་ཡལ་
 ལོ། །དེ་ནས་སྐྱོ་བ་དང་སྐྱེ་རིགས་བྱུ་ཚེན་གྱི་³⁰⁶ སྐྱོབ་སྐྱིན་བདག་ཀུན་གྱིས་བདེ་བར་
 ག་ཤེགས་པའི་དགོངས་རྒྱུ་གསུང་རྟེན་བཞེངས་རབ་གནས་དང་བཅས་སྐྱུ་བ་པར་མཛད་དོ། །དུས་
 ལན་ཅིག་སྐྱུལ་པའི་སྐྱོ་བ་མཚོག་གིས། ཀུན་བཟང་བྲག་གི་སྐྱུང་ཁྱིམ་ཤོད་མ་ན་སྐྱུ་
 རྒྱུ་མཚོམས་ལ་བཞུགས་པའི་ཚོ། ཞོགས་པ་ཅིག་གཟིམ་ལམ་³⁰⁷ དུ། རིག་འཛིན་པ་དྲུ་

304 SD and Sumra: པའི་
 305 SD and Sumra: ག་ཐུགས་
 306 SD and Sumra: སྐྱེ་, *passim*.
 307 SD གཟིམས་ལམ་ Sumra: གཟིམས་པའི་ནལ་ལམ་

སྲིང་པ་དེ་ཉིད་བྱོན་ནས། བུ་ཁྱེད་ཀྱིས་འདི་ཉིད་གཉེར་ཁ་གྱིས་³⁰⁸ཤིག་གསུངས། བྱག་མཐེལ་
གྱིས་ལྷེམ་སྐྱ་བྱགས་ཀའི་ཐད་དུ་དབྱར་བས་ཤིན་ཏུ་ཚ་བར་བྱུང་སྟེ་མ་པའི་ཚོ། མནལ་སད་ཚ་ན།
སྐབས་མ་བདེ་ལོག་གི་འདུག་པ་ལ་ལོ་མས་པས་ཡབ་ཀྱི་བྱགས་ཀའི་རིང་བསྐེལ་དེར་འཕོས་
འདུག་གོ། །དེ་ལྟར་འཕོ་བ་ཡང་ལུང་བསྟན་ཀྱང་གསལ་མེ་ལོང་ལས།

བྱགས་ཀའི་རིང་བསྐེལ་སྟན་དོག་ཙམ།

ཡང་ན་མཁའ་འགྲོས་གདན་འདྲན་གྱིད།

ཡང་ན་སྦྱིང་གི་བུ་ལ་འཕོ།

ཞེས་གསུངས་སོ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་ལས། ཡབ་ཀྱི་བྱགས་ཇིའི་བྱིན་སྐབས་སྐལ་
བ་མངོན་སུམ་དུ་གནད་བའི་སྐབས་ཏེ་དགུ་པའོ། །

།

³⁰⁸ SD and Sumra: བཞིས་

༥ ལེའུ་བཅུ་པ་མཐའ་དམག་བརྗོད་ཅིང་གཏེར་བཞེས་པའི་སྐབས།

༡༧། །བཅུ་པ་ནི། དེ་ནས་ལན་གཅིག་སྲས་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་བའི་མནལ་ལམ་དུ། ཡབ་སྲས་གཉིས་པོས་རྟ་རེ་ཆིབས་³⁰⁹ ལས་མཚོ་ཡུལ་གྱི་སྤ། རོ་གཞོང་མཚོ་མཇུག་³¹⁰ ཏུ་ཕེབས་པ་མྱིས་གསུངས། ཡང་རུབ་གཅིག་ཡབ་སྲས་ལྟན་དུ་བྱ་བཅུན་པོ་མོ་དུ་མས་བསྐྱོར་ནས་ཆིབས་པ་རེ་དང་བཅས་ཏེ་ཤར་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་པའི་མནལ་ལམ་གྱི་དང་། ཡང་རུབ་གཅིག་ཡབ་སྲས་དཔོན་སྲོབ་ཚང་མ་ལྟོ་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་པའི་མནལ་ལམ་དང་། ཡང་རུབ་གཅིག་ཡབ་སྲས་དང་དཔོན་སྲོབ་ཚང་མས་རྒྱ་བོ་དང་སྤང་གཤོངས་མང་པོ་བརྒྱལ་ནས་རུབ་ཕྱོགས་སུ་བྱོན་པའི་མནལ་ལམ་དང་། རུབ་གཅིག་ནི་ཡབ་རིག་འཛིན་༧༦༧། ཆེན་པོས་དབང་ཐེངས་གསུམ་བསྐྱར་བའི་རྗེས་ལ། དབང་གཉིས་གཅིག་ཏུ་དེལ་ནས་སྲས་ལ་གནང་། སྲས་ཀྱིས་བཞེས་པས། གཞན་རྣམས་ལ་འད་བྱིན་གསུངས་ནས་མི་མངས་ལ་བཀྱེ་བ་མྱིས་གསུངས་སོ། །དུས་ལན་ཅིག་ཡབ་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་ཞིང་བརྗེས་པ་དེ་ཐུགས་ཀྱི་དྲན་ནས་སྐྱོ་དལ་གྱིས་གསོལ་བ་ཡང་བཞེས་སྤིང་མི་འདོད་པར་སྤང་ཁང་འོག་མར་གཟིམས་པའི་རུབ་མོ། བ་མཚོག་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་ཕེབས་ནས་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་བའི་དབུ་ཐོག་ཏུ་གཏེར་ཚོས་ཀྱི་པོ་ཏི་རྣམས་བཞག་སྟེ། ད་ནི་བུ་ཁྱེད་ཀྱིས་བཀའ་ལྷུང་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྗོད་གསུངས་པར་ཐོབ་པོ་གསུངས་པའི་རྗེས་ལ་མི་མངོན་པར་ཡར་ཡལ་སོང་བས་འབྲལ་དུ་ཉམས་སད་གྱུང་ཞེས་བཀའ་གནང་བ་དང་། དེ་ནས་རུབ་གཅིག་གི་མནལ་ལམ་དུ་ཆལ་ཞེས་བགྱི་བའི་ལུང་པ་སྐྱེན་རྒྱུ་ཡོད་སར། གཏེར་རྗོད་ཆེན་པོས་ཕེབས་

309 SD and Sumra: ཕྱིབས་པ་, *passim*.

310 SD and Sumra: བརྗོད་མཚོ་བཞུག་

ནས། རྟེན་གསུམ་དམ་ཚུལ་རྣམས་འདི་ན་ཡོད་དོ་གསུང་ཞིང་ཕྱག་མཚུབ་³¹¹ བཅུགས་ཏེ།
 ཚེས་བཅོ་ལྔ་འམ་བཅུ་ལ་གཏམ་ཞིང་ན་ཁམས་པའི་མི་གསར་པ་གཅིག་སྟེང་ཡོང་བས། དེ་
 ཕྱག་ཕྱིར་ཁྲིད་ལ་གཏར་འདི་རྣམས་ཐོན་ཅིག་གསུངས་པ་དང་མནལ་སང་དོ། །དེའི་དུས་ཚེས་
 ལ་ཡང་མ་བྱོན། ཁམས་པ་ཡང་ཁྲིད་པ་མ་གནང་། གལ་སྲིད་གཏར་ཕྱག་ཏུ་མ་བབས་ན་འོ་ཚོ་
 དགོངས་པ་ཤར་ནས། སྤྲོ་མ་ཀུན་དང་དབུ་མཚན་དོན་གྲུབ་དཔལ་འབར་ནང་གི་མི་ཡིན་པས་
 རང་ཚང་བའི་³¹² ལུགས་སུ་ཁྲིད་དེ་བཅའ་བས། ༡༮༦༧ གཏར་གནས་སུ་མ་ཐེབས་ཅོམ་ལ་
 བཅུན་པ་ཞིག་འདུག་པ་དཔོན་སྟོབ་གསུམ་ཀས་གཟིགས། གཏར་སྟོའི་ཕ་བར་ཐེབས་ཅོམ་ན་
 གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་ཐལ། དེར་གད་པའི་སྐྱིབས་ཤིང་གིས་གཡོགས་པ་མིས་མི་མཐོང་བའི་
 གསེབ་ན། ཕུག་པ་རྒྱུང་དེ་བ་མདོ་རྟོས་བཀག་པ་དེ་གཡེངས་པས།³¹³ དེ་བཟང་གི་ངད་ལྷུལ་
 ལྷུང་བ་དཔོན་སྟོབ་གསུམ་ཀས་ཚོར། ད་ཅུང་ནན་དུ་བཅའ་བས་དམ་ཚུལ་ནི་མ་རྟོལ། ཐོད་པའི་
 ཚེས་པ་འོད་ཚེན་སོ་ཡོད་པ་གཅིག་ཕྱག་ཏུ་ལྷུང་བའི་ཚོ། ད་གིའི་བཅུན་པ་དེ་ལྟོན་ཡིན་པར་
 འདུག་སྟེ། ཁམས་པ་མ་ཁྲིད་པས་ལན་གསུངས་ནས་ཐུགས་ཀྱི་འགྲོད་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
 སྟེས་སོ། །སྐར་བཀའ་བཅགས་པའི་བཟོད་གསོལ་གྱི་མཐོལ་བཤགས་གངས་མེད་དུ་མཚན་
 བས། ལྟོན་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གསོལ་བ་དུག་ལུལ་གྱིས་བཏབ་ཅིང་སྐར་ནས་བཅའ་བས་ཇེས་སུ་
 ཕྱག་རྟོར་གྱི་སྐྱེ་དང་། སྐྱེ་བདུན་ཨ་མ་ཐོད་པ་ལ་སྐྱེར་དང་བཅས་ཕྱག་ཏུ་ལྷུང་ཞིང་སྟིགས་དུས་
 ཀྱི་འགོ་བ་སལ་ཚེར་ཚོས་³¹⁴ ཀྱི་སྟོལ་དུ་མི་ཚུད་པར། ལས་ངན་གྱི་རྣམ་སྟོན་དུ་མ་བསགས་

³¹¹ SD and Sumra: འཚུབ་

³¹² SD and Sumra: གཅོང་བའི་

³¹³ This is perhaps a word taken from local Bumthangkha, in which གཡེངས་ means to loosen up or upheaval, especially in reference to cooked food.

³¹⁴ Sumra omits ཚོས་

ནས་འཁོར་བ་དེ་མེད་དུ་ལྷེབས་པ་གང་དག་ལ། བཅེ་བས་བཟུང་ནས་མྱོང་གོལ་གྱི་དམ་ཚུས་
 ལྟར་པར་ཅན་ཡོངས་ལ་སྤེལ་བར་མཛད་པས། བྱིན་རྒྱལ་སྤྱོད་མཁུང་བ་དག་ནི། དེ་མེད་གི་
 སྤྱི་སྤྱོད་ལེགས་ནས་འཁོར་བ་ལ་བྱི་བྱུག་བཅོལ་ཏེ། ཐར་པ་མཁའ་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་ལ་གྱུར་
 བསེགས་³¹⁵ རྣམ་འཛུགས་པར་གྱུར་ལ། ཀུན་ཀྱང་དགའ་ཞིང་། སྤྱོད་པའི་ངང་གིས་མོ་
 ཚོག་གོ་མཛད་མོ་ཚོག་གོ་མཛད།³¹⁶ ཞེས་པའི་ངར་སྐད་ཆེན་པོ་འདོན་ཅིང་། འཕགས་པའི་ནོར་
 བདུན་གྱི་ལྷུང་རྩ་རེ་བཀའ་ནས་དག་པའི་ཞིང་དུ་འབྲེན་པར་མཛད་དོ། །དེ་ནས་སྐབས་ཤིག་ཏུ་
 དགོན་པ་བདེ་ཆེན་གྲིང་ཞེས་བྱ་བའི་གདན་སར། ལྷ་སྤོབ་དང་སྤྱིན་བདག་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱེད་
 བའི་ངོར། ཀུན་བཟང་དགོངས་པ་ཀུན་འདུས་ཀྱི་མིང་གཞན་བའི་དུས་སུ། ཆལ་པའི་མི་
 དམངས་རྣམས་ཀྱིས་འཇུགས་སྟོན་སྤུན་སྤུམ་ཚོགས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ལེགས་ཕྱོགས་སུ་
 བསྐྱེགས་ནས། དུམ་ཆེན་ཐ་རས་བར་སྟོན་གྱི་ཡོ་བྱད་འཛོམས་པར་གནང་བའི་ཉིན། ཚོ་དབང་
 བསྐྱར་བའི་དུས་སུ་ནམ་མཁའ་ནས་མེ་ཏོག་ལྡ་ལྡན་གྱི་ཆར་བབས་ཤིང་། ཚོ་ཆུ་བགྱངས་ཏེ་
 ལུང་པ་བྱུང་ངོ་།།

ཡང་སྤྱུལ་པའི་སྐྱོམ་མཚོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས། ཆལ་གྱི་ཕུ་དགོན་པ་སྤེལ་བར་སྐྱེ་མཚམས་ལ་
 བཞུགས་པའི་དུས་སུ། སྤྱི་མ་ལྷ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་མཛོན་པར་བསྟན་ཏེ་སྐྱེའི་བཀོད་པ་
 རྣམ་གཤམ་གསུམ་གྱི་སྤྱུལ་པ་བཀྱེན་ས། སྐྱེ་གཅིག་ནི་ཆལ་གྱི་གཞོང་དུ་བཞུགས་པར་མཛད།
 སྐྱེ་གཅིག་ནི་པདྨ་གྲིང་གི་བཟླམས་ཁང་ན་བཞུགས། སྐྱེ་གཅིག་ནི་དགོན་པ་སྤེལ་བཞུགས་ཏེ།
 དུས་གཅིག་ལ་ཐ་དད་དུ་གསུང་གྲིང་མང་པོ་མཛད་པ་ཡིན་འདུག ཡང་སྤྱུལ་པའི་སྐྱོམ་མཚོག་

³¹⁵Past tense of གསེག་, to face or turn toward.
³¹⁶ SD and Sumra: མོ་ཚོག་མཛད། མོ་ཚོག་མཛད། This is probably a local idiom meaning
 ‘worthy man and worthy woman’.

དེ་ཉིད། ཤར་ཀུ་རེ་ལུང་དུ་བྱོན་པའི་ཚོ། དུས་ཚོད་སྡུ་བྱིའི་སྣ་བས་ཤིག་གིས། རྒྱ་མེད་པའི་
 རྒྱལ་ལོ་སར་ཞག་བཞུགས་བབས་པ་ལས། འཕྲུལ་མར་སྐྱབ་ཉགས་ཀྱི་རྒྱ་བཏོན་ནས་དཔོན་
 སློབ་རྣམས་ཀྱིས་བཞེས་ཚོགས་པ་བྱུང་འདུག ལན་གཅིག་གི་དུས་སྐུལ་པའི་སྲས་མཚོག་དེ་ཉིད་
 དོ་བོ་རྫོང་དུ་རྫོང་གཉེར་ཚོ་དབང་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་སྐྱུན་དངས་པའི་ཚོ། བྱེད་མོན་པའི་སློ་མ་ལ་
 ཚོས་ནི་མེད་ཟེར་ཞིང་སྐྱར་³¹⁷ལྷུས་ཀྱི་ངང་ནས། ཐང་སྐྱུ་ལ་རབ་གནས་མཛད་དགོས་ཞེས་པའི་
 ལུ་ནན་སྐུལ་བ་དང་། སང་ཞོགས་བྱེད་དོ་གསུངས། སང་རབ་གནས་མཛད་པས་ཐང་སྐྱུའི་
 ལོ་གས་ནས་འབྲུ་འགའ་ཞིག་ཞག་གསུམ་གྱི་བར་དུ་བར་སྐྱུང་ལ་བསྐྱུང་པའི་ལོ་རྒྱུས་འདུག་
 ནས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་མོས་ཉེན་ ³¹⁸ དུ་བྱུར་སྐྱད། ཡང་སྐུལ་པའི་སྲས་མཚོག་དེ་ཉིད་ཀུན་བཟང་
³¹⁹ བྲག་ཏུ་བཞུགས་པའི་དུས་སྐུ། ལུབ་གཅིག་བྱ་མོ་དཀར་མོ་གཉིས་བྱུང་ནས། དེད་རང་
 རྣམས་ཤར་ཕྱོགས་མཛོན་པར་དགའ་བའི་ཞིང་ཁམས་སུ་འགྲོ་འོ། དེངས་ཤིག་གསུངས། དར་
 ཀྱི་མདོ་ལི་བཏིང་ ³²⁰ བའི་སྣེད་དུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ནས་བྱ་མོ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱ་གཉིས་བཟུང་
 སྟེ་སྡུ་བྱི་བྲས་བར་སྐྱུང་གི་མཁའ་ལ་ཁྱེར་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཞལ་གཟིགས་ཏེ་བཞུགས་པར་
 བྱུར་ཏོ། །དེ་ནས་ཡུན་མི་རིང་བར་མཛོན་དགའི་ཞིང་དུ་ཕེབས། དེ་ན་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་པདྨ་
 སྲིད་པ་བཞུགས་འདུག་པ་དེས་ཚེའི་དབང་རྣམས་རྫོགས་པར་གནང་། དེ་ནས་ཞག་རེ་ལ་ལྷོ་
 དང་། ལུབ་དང་། བྱང་སོགས་ལ་ཡང་གོང་དང་མཚུངས་པར་བྱོན་ཏོ།།

³¹⁷ SD and Sumra: བསྐྱར་

³¹⁸ SD and Sumra: བཏེན་

³¹⁹ SD and Sumra: བཟངས་

³²⁰ SD and Sumra: བཏིང་

ཅུབ་གཅིག་བུ་མོ་སྲོན་མོ་གཉིས་བྱུང་ནས་དབུས་ཕྱོགས་སྐྱབ་པོ་བཀོད་པར་འགྲོ་གསུངས་
 བས་དར་གྱི་༩༥༠༧ མདོ་ལི་ལ་སྐྱེན་བྱངས་ཏེ་ནམ་མཁའི་དབྱིངས་སུ་གྲེན་ལ་ཁྱེར་སོང་བས་
 ཞིང་ཁམས་དེར་ཕེབས་ཅོན། རིག་འཛིན་པདྨ་གླིང་པ་ནི་དེར་ཡང་བཞུགས་འདུག དེས་པོ་ཏི་
 321 རྣམས་སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་མཚོག་གི་དབུ་ཐོག་ཏུ་བཞག་ནས། དེ་ནི་ཁྱེད་ཀྱིས་དབང་རྣམས་
 རྫོགས་པར་ཐོབ་པོ་གསུང་བའི་དག་སྐྱུང་བྱུང་འདུག ཡང་སྐབས་ཤིག་ལ། བརྟན་བཟང་ཟེར་
 བའི་མི་དེ་ཕུག་ཕྱིར་ཁྲིད་ནས་དཔོན་སློབ་གཉིས་ཀྱིས་སྐྱ་རིང་བྲག་ནས་མར་ཕྱོན་པ་ན། བ་རབ་
 ཟེར་བའི་མཚོ་གཅིག་ཡོད་པ་དེར་སྐྱ་ཅེད་མཛད་ཅིང་ཆེབས་པ་ཚུ་ལ་བཀུས་པས། རོ་མཁྲེགས་
 པོ་གཅིག་ལ་ཞབས་ཀྱི་རྩེས་གསལ་བར་བྱུང་ནའང་། དེ་ཀ་རང་དུ་ཁ་སྐབས་ཏེ་དར་ཅིག་ལ་
 སྐྱས་གསང་གི་ཚུལ་མཛད། དུས་ཕྱིས་དབུ་མཛད་དོན་གྲུབ་དཔལ་འབར་ལ་བཀའ་གསལ་
 བར་གནང་ནས། ལེན་པར་བཏང་བས་མ་རྙེད་པ་དང་། སྐྱེས་པའི་སྐྱེས་མཚོག་རང་གིས་རྒྱས་
 ཡོད་མཛད་ནས་ཐེགས་ཀྱང་མ་རྙེད་པ་ལས། ཅུབ་གཅིག་མནལ་ལམ་དུ་ཨ་ནི་པདྨ་མཚོ་སློལ་
 དེ་ཉིད་བྱུང་ནས་འདི་སྐད་ཞུས། ཞབས་རྩེས་དེ་ནི་རེད་མཁའ་འགོ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱེར་ནས་ཡར་
 ཅོམ་དུ་སྐྱས་སློབ་ཡོད་པས་ཚོལ་ཞིག་གསུངས་མི་སྐྱུང་བར་གྱུར་ཏོ། །ལས་གི་ཚོ་དག་སྐྱུང་
 ལས་བྱུང་བ་བཞིན་གསུངས་ཏེ་འཚོལ་དུ་བཏང་བས་རྙེད་འདུག་པས་སྐངས་ཏེ། ཞབས་རྩེས་དེ་
 ཉིད་ཚོས་རྩེད་ག་དབང་ལ་གནང་ནས་ད་ལྟ་སྐྱ་གོ་³²² ལྟོ་གླིང་ཁ་ན་ཡོད་དོ། །དུས་ལན་གཅིག་
 དཔོན་པ་སྐྱུང་མ་ཐིར་³²³ དུ་བཞུགས་ ༩༥༠༧ དུས། དོམ་མཁའ་³²⁴ ཀྱི་ཟམ་རྩུར་བཟོ་བའི་དཔོན་
 དང་ཞལ་བཀོད་གནང་བའི་ཚོ། རོ་ལ་ཕུག་རྩེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ཞིག་ཐེབས་སོ། །ཡང་སྐབས་

321 SD: ཐོ་ཏེ་ Sumra: ཕུ་ཏི་
 322 SD and Sumra: དཔལ་སློབ་
 323 This is probably རྫོང་མ་མཐེལ་ in Mangde district.
 324 SD and Sumra: མདོ་ལི་དཀར་

ཅིག་སྐྱལ་པའི་སྐུ་མཚོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རང་གི་གདན་ས་བདེ་ཆེན་གླིང་དུ་བཞུགས་དུས་ཀྱི་
གཟིགས་སྐྱེད་ཞིག་ལ། བུ་མོ་གཅིག་གྲུང་ནས་ལུང་འདི་ལྟར་བསྟན་ནོ། །སྐྱ་རིང་བྲག་ན་ཁྱེད་
ཀྱི་གཏེར་སྐྱལ་ཡོད་པ་དེ་སྤངས་ནས། ཉོར་དམག་བརྗོད་པའི་དུས་ལ་འབབས་སོ་ཞེས་
བསྐྱལ་མ་བཏབ་ནས་མི་མདོན་པར་བཞུད་དོ། །སང་གི་ཉིན་སློབ་བཟླ་པའི་མི་བཟླ་བཟང་ཞེས་
པ་ཞབས་ཕྱིར་ཁྲིད་ནས། ཉོར་བརྗོད་གི་རྩལ་རྣམས་ཕྱག་ཏུ་བཞེས་ཐུག་ཅིང་སྐྱེར་བདེ་ཆེན་གླིང་
དུ་ཐེབས་སོ། །

དེའི་ཚེ་སྐྱལ་སྐྱེ་མཚོག་ལྟན་མགོན་པའི་བཀའ་ལུང་ལ། ཉིད་ཀྱི་ཕྱག་ཏུ་ཉོར་བརྗོད་གི་རྩལ་
རྣམས་ཟབ་གཏེར་ནས་བཞེས་ཡོད་པའི་འཚང་རིག་པས། བསྟན་པ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ལ་
དགོངས་ནས། དེད་རང་ཞལ་རོ་གཉིས་པོ་ལྟན་ཅིག་དང་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་མཐུན་མ་རྒྱུ་ནས་
མཐའ་དམག་བརྗོད་ཐབས་གལ་པོ་ཆེར་བྱི་བཤོལ་དུ་མ་སོང་བ་ཐུགས་རྩོལ་གྱིས་ཐོན་པ་
མཛད་དགོས་ཞེས་གསུངས་པའི་ཚེ། བཀའ་བྲོས་ཞིབ་ཏུ་བྱས་པས། སྐྱལ་སྐྱེས་སྐྱེན་ལ་ཐེགས་
ནས། མངའ་རིས་གུང་ཐང་རྒྱལ་པོས་བོད་ཀྱི་སྡེ་རིགས་རྣམས་ལ་ཉོར་བརྗོད་གི་བསྟན་པའི་
སྒྲིན་བདག་ཕྱེད་དགོས་ཚུལ་གྱི་བཀའ་ཤོག་གཞན་། དབུས་ཀྱི་གོང་མ་ཆེན་མོས་ཐོག་དངས་
སྡེ་རིགས་ཆེ་ཆུང་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཞབས་ ༡༧ ། ཉོག་བྱས་ནས། བརྗོད་པ་ཞག་བདུན་གྱི་
བར་དུ་བསྐྱབས་ཏེ་སྐྱལ་སྐྱེ་རང་གི་ཕྱག་ཏུ་བཞེས་ནས་གཏོར་རྩལ་འཕངས་པའི་དུས་དགུན་ལོ་
གསར་ཉིད་ན་ཡིན་ཀྱང་མཐུ་སྟོབས་རྩུ་འཕུལ་གྱི་རྟགས་སུ་སྐད་ཅིག་ལ་སྒྲིན་ནག་འཐིབས་པའི་
ཁོད་དུ། འབྲུག་སྐྱ་ཆེན་པོ་ལྷིང་ཞིང་སློབ་དམར་དག་ཏུ་འཁྱུག་པ་དང་། སེར་བ་མང་དུ་འབབ་
པ་སོགས་ལ་མཚན་པའི་རྟགས་དུ་མས། འགོ་བ་ལོག་ལྟ་ཅན་རྣམས་ནི་སྐྱི་གཡའ་འཛིགས་
ཤིང་དཔའ་ཞུམ་པར་གྱུར། ཐོ་ཚོམ་ཅན་རྣམས་ནི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རེས་པ་རྙེད་པར་མཛད། དད་པ་
ཅན་རྣམས་ནི་གླིང་རྣམས་ཀུན་གྱི་དབུས་སུ་ལྷན་པའི་ཕེ་ལ་ཡིད་བཞིན་གྱི་ལོར་བུ་རྒྱལ་མཚན་

གྱི་གཙུག་ཏུ་འཕྱར་བས། དེ་བའི་འབྲས་བུ་དམ་པས་ཡོངས་སུ་གང་བར་གྱུར་ཞེས་པའི་སྒྲིག་
གྲགས་ཐོས།

དེ་ནས་སྐྱེལ་པའི་སྐྱེས་མཚོག་གིས་རྗེས་ལ་བྱོན་ཏེ་རུལ་སྐྱུག་ཏུ་ཕེབས་པའི་དགོང་མོ་ནས་ཆར་
པ་ཞག་གསུམ་གྱི་བར་མ་ཆད་པ་ལས། རུབ་མོ་གཟིམས་པའི་མནལ་ལམ་དུ་མི་ཤ་མདོག་
ནག་གི་བཞིག་འོངས་ནས། ཉོར་བརློག་གི་རྗེས་ཕྱེད་འདིར་ཞོག་ཅིག་གསུངས་ཏེ་མི་སྤང་
ངོ། །ལུང་རི་ལྟར་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་རྗེས་ཕྱེད་བཞག་སྟེ་ཡར་བྱོན་ནས་མཚོམས་པར་ཞག་
གཉིས་བཞུགས། ས་སྐྱུག་ཡུར་འོག་མཚོ་ཡུལ་སོགས་ལ་ཡང་ཞག་གཉིས་སྐྱེལ་དེ་བཞུགས།
ལྷ་ལུང་དུ་ནང་སོས་ཀྱང་གཞི་ལེན་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་མཛད། ལྷག་ལུང་པས་ཀྱང་
༡༧༥། ཞབས་ཏོག་གཟབས་ཤིང་། ལྷ་དཀར་རྩེ་པས་ཀྱང་ཐབ་གདན་དུ་བཏིང་³²⁵བའི་བསྟེན་
བཀུར་མཛད། གཞིས་ཀ་རིན་སྤྱངས་པས་ཀྱང་བཀུར་སྟོང་དང་སྟོང་ལྷུས་མཉེས་པར་མཛད་དོ།

དེ་ནས་ཟབ་ལུང་། ལྷ་ས། ཡེར་པ། ལུང་ཐང་། བསམ་ཡས་རྣམས་སུ་གསང་བའི་ཚུལ་གྱིས་
ཉོར་བརློག་མང་དུ་གནང་བས་རྟགས་རྣམས་པ་ཅན་དུ་མ་བྱུང་འདུག་ཅིང་། དུས་ད་རུང་ཡང་བོད་
ཁམས་ཐམས་ཅད་ལ་བདེ་སྲིད་སྲུན་སྲུམ་ཚོགས་པའི་སྐྱེལ་བ་དང་ལྡན་པ་དེ་ནི་སྐྱེལ་པའི་སྐྱེས་
མཚོག་རྒྱ་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་སྐྱེ་རིན་ཡིན་པར་ཀུན་གྱིས་ཤེས་པ་གལ་ཆེའོ། །དེ་དུས་ཀམ་པ་
ཚོས་གྲགས་རྒྱ་མཚོ་ཀོང་པོ་³²⁶ རྩེ་ལ་སྐྱང་ན་བཞུགས་པའི་སྐྱེད་ཆ་གསན་ནས་མཇལ་བ་ལ་
ཐེགས་པའི་དགོངས་པ་གཏད། ཡུམ་ཚེན་ཐ་ར་དང་སྐས་མོ་ཀུན་དགའ་འཛོམས་དཔོན་
གཡོག་འགའ་སྐར་སྟོག་པས་ཚོས་རྗེ་དཔལ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་ལྷ་ལུང་ཚུན་ཞབས་སྐྱེལ་ལུས།

325 SD and Sumra: ལྷོང་
326 SD and Sumra: རྩོང་, *passim*.

དཔོན་སློབ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་རིམ་པར་དྲགས་པོར་ཐེབས་པའི་ཚོ། ཅེལ་མཁན་ཚེན་གྱིས་
སྤྱན་རླབས་ནས་དབང་ལུང་དགོས་ཚུལ་གྱི་ལྷ་བ་སྤུལ་བ་ལྟར། རང་རེའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་ལུང་
ཕྱག་བཞེས་ཚང་མར་བཤད་ནས་དགོངས་པ་ཚོམ་པར་བསྐྱབས་སོ། །དེའི་ཚེ་ལྷ་བ་གཅིག་གི་
གཟིམས་ལམ་དུ། བཙུན་པ་གཞོན་ཤ་དང་ལྷན་པ་གཅིག་འོངས་ནས་ལུང་བསྟན་པ། ད་རེས་
ཀོང་པོ་ལ་མ་བྱོན། ཞེད་རང་གི་གཏེར་སྐལ་ལྷོ་བྲག་སྤྲོན་མདོ་ན་ཡོད་པས། ༡༧༥༧ ལྷ་བ་འདི་
ཟད་ནས་རྗེས་མའི་ཚེས་བཅོ་ལྔ་ལ་ཟབ་གཏེར་ཕྱག་ཏུ་ལེན་པར་མཛོད་ཅིག་ཅེས་སྟོན་དུ་གསན་
པའི་མོད་ལ་མནལ་སད་དོ།།

དེ་ནས་སྤྱིར་བཏུ་ཉིད་དུ་རྒྱུར་ལ་བྱོན། ཚོས་བཅུ་བཞི་ལ་སྤྲོན་པར་ཞལ་དུ་ཐེབས། ཚོས་བཅོ་ལྔ་ལ་
སྤྲོན་མདོའི་བྲག་ནས་པདྨ་གྲུ་ཅུའི་སྐུ་དཀར་ཆག་དང་བཅས་པ་སྤྲོན་རླབས་སོ། །དེའི་ལྷ་བ་སྤུ་
རྒྱུར་དུ་བཞུགས། སང་ལྷ་ལུང་དུ་ཐེབས་ནས་ནང་སོ་ཚོས་མཛོད་པ་ལ་ཡང་རྟེན་དེའི་བྱིན་
རླབས་དང་ཞལ་མཛལ་གནང་བས། མི་སྤྱེད་པའི་དད་པ་སྦྱིང་དམ་པ་ནས་སྤྱི་ལོང་གཡོས་ཏེ།
གྲུས་པས་ཐལ་མོ་སྤྱི་པོར་སྤྱིར་བཞིན་དུ་སྟོན་ལམ་དུ་མ་ཞེག་འདེབས་པར་མཛོད་ཀྱི་འདུག དེ་
ནས་རང་ཡུལ་དུ་ཐེབས། གཞིར་བཞུགས་རྣམས་ཀྱི་གདུང་བ་བསལ་ནས་ཉིན་མཚན་འཁོར་
ཡུག་ཏུ་སྤྱད་བཞེས་ལ་ལོངས་སྟོན་པར་གྱུར་ཏེ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཚེན་རྒྱན་མཛེས་ལས། མཐའ་
དམག་བརྗོད་ཅིང་ཟབ་གཏེར་སྤྲོན་རླབས་པའི་སྐབས་ཏེ་བཅུ་པའོ།། ༥༥

༥ ལེན་བཅུ་གཅིག་པ་དབུས་ཕྱོགས་ལ་བྱོན་པའི་སྐབས།

༄༅། བཅུ་གཅིག་པ་ནི་དེ་ནས་ལན་ཅིག་མཚོག་གྲུབ་གླིང་གི་སྐུལ་སྐྱེ་མཚོག་ལྷན་མགོན་པོ་
བདེར་གཤེགས་གྱི་ནང་རྟེན་དུ་ཨོ་རྒྱན་གྱི་རྟེན་བཞེངས་འདུག་པ་དེའི་རབ་གནས་ལ་སེབས་
ལྷུས་པ་བཞེན་སེབས་ཏེ། དུག་ལེན་གྱི་རྒྱལ་ཚབ་ཚོས་རྗེ་དཔལ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད། ཐུགས་
རྗེ་དང་བྱིན་རྒྱལ་བ་བཞུགས་ཏུགས། དུས་ཚེན་ཉི་ཟླ་བའི་ཚེས་བཅུ་གསུམ་ཡིན་ཚད་ལ། སྐྱེ་
རྟེན་³²⁷ འགྲུལ་བསྐྱོད་སྐྱུ་བྱས་ཀྱི་ཀྱང་ས་གཡོས་འབྲུང་བ་³²⁸ བྱི་ཀྱུན་མཐུན་པར་
གྲགས་སོ། །དུས་རེ་ཞེག་གི་ཚེ་སྐུལ་པའི་སྐྱེ་མཚོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཤར་ལ་འོག་ཡུལ་གསུམ་ལ་
བྱོན་པའི་སྐྱེ་ཞོར་ལ། རོང་གསུམ་གྱི་གནས་སྐོར་བ་ལ་ཐེགས་པས། དེ་ན་བདུ་གླིང་། སྐྱུ་ཚང་
རོང་། གཟིག་ཚང་རོང་། དོམ་ཚང་རོང་གནས་ཚེན་དེ་རྣམས་ལ་གངས་བརྒྱ་དང་རྩ་བརྒྱད་
འདུག་ཅིང་། རོང་དེ་རྣམས་ལ་སོ་སོར་ཉིན་ཞག་རེ་རེ་འགོ་དགོས་ནའང་། སྐུལ་པའི་སྐྱུ་
མཚོག་རང་གིས་རྩལ་སྐྱེ་གྲོག་³²⁹ གི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་གཞན་སྤང་བསྐྱུར་ནས། དཔོན་སློབ་
ཚང་མས་ཉིན་གཅིག་ལ་བསྐོར་ཚར་ཞིང་། དོམ་ཚང་རོང་ནས་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་སེམས་
དཔའི་སྐྱེ་སྐྱུན་དངས་ནས་སྤར་རང་གི་གདན་སར་སེབས་སོ། །

ཡང་སྐུལ་པའི་སྐྱུ་མཚོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྤང་³³⁰ གི་མེ་ཉོག་ལ་ཐེགས་པའི་དུས་སུ་ཕུད་ཀྱིས་
ཉེབས་ནས་³³¹ གཟིམས་ཡོད་པ་ལ། ལྷ་མ་ལོར་བུས་རྟ་མགིན་དངོས་སུ་མཐོང་། སྐྱུ་ཡས་མེའི་

327 SD and Sumra: བརྟེན་
328 SD and Sumra: ས་
329 SD and Sumra: རྫོག་
330 SD and Sumra: གཏང་

ཕུང་པོར་མཐོང་། དཔལ་འབྱོར་གྱིས་དར་སྤོན་པོ་ལ་གང་དུ་མཐོང་། མི་རེ་ལ་མཐོང་སྤང་མི་
 འདྲ་བ་གསུམ་བུང་འདུག་གོ། ཡང་སྤྱལ་པའི་སྤྲུལ་མཚོག་དེ་ཉིད་ཀྱིས། ཤར་སློང་ཕུག་ཏུ་བྱོན་
 རས་ཞབས་བསྐྱོར་མཛད་པའི་ཚེ། ཕུག་པ་དེ་ཉིད་ནས་ཚེ་རྒྱ་རང་བཅོལ་དུ་བུང་བ་ལས་ཚེ་རིལ་
 མང་པོ་བཟོས་པས་རང་གཞན་དུ་མ་ལ་ཕན་ཐོགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་བུང་ངོ་། །དེ་ནས་སྤྱལ་སྤྱི་
 མཚོག་ལྡན་མཐོན་པོའི་གདུང་རིགས་རྒྱལ་སྤྲུལ་པ་རྣམས་ཐོས་བསམ་སྦྱོང་པ་ལ་བུང་
 བས³³²། ཡབ་པདྨ་། ༡༦༧ གླིང་པའི་གཏེར་ཚོས་རྣམས་ཀྱི་དབང་ལུང་ཕྱག་བཞེས་ཡོངས་སུ་
 རྫོགས་པར་གནང་རྗེས་ཚོ་རྒྱན་ཐང་ཡིག་བེ་པོའི་འདུ་འབག་ཡབ་རང་གི་བཀའ་འབུམ་རྣམས་
 ཐར་སོགས་ཀྱི་ལུང་གནང་།

དུས་ལན་ཅིག་བཀའ་གཏང་གི་དབང་ཀུན་བཟང་བྲག་ཏུ་གནང་བའི་ཚེ། རྣམ་མཁའ་འཇམ་
 ཚོན་གྱིས་གང་ཞིང་འི་བཟང་གི་རད་པས་ཁྱབ་པ་དང་། དབང་བསྐྱར་བའི་རིང་ལ་བུམ་པའི་
 མཚུ་ནས་སྟེ་མ་ཉུག་སྟེ་ཐོན་པ་བུང་ངོ་། །ཡང་ཀུ་རེ་ལུང་གི་པདྨ་ཚོས་གླིང་དུ་སློང་གསལ་གྱི་
 དབང་ཁྲིད་སྟེལ་ནས་གནང་དུས་ཀྱང་། བུམ་རྒྱལ་ལུང་པ་དང་འཇམ་ཚོན་ཤར་བ་བུང་། ཡང་བོད་
 ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་ཤིག་སྤྱན་ཐང་གི་གྲོང་གསར་དུ་ཀམ་པ་མི་སྦྱོང་ངོ་རྗེ་དང་མཇལ་ཕྱད་
 གནང་ནས་སེམས་ཅན་ལ་སྤྱི་རྒྱུ་ཆེ་བའི་རྟེན་འབྲེལ་བསྐྱིགས་སོ། །ལན་ཅིག་བདེ་ཆེན་གླིང་དུ་
 སྤྱི་བདུན་གྱི་སྤྱི་བ³³³པ་ཞིག་མཛད་པའི་གོལ་སྟོན་གྱི་ཉིན་ཡང་³³⁴མེ་ཏོག་གི་ཆར་བབས་སོ། །

331 SD and Sumra: ཉེམས་ནས་
 332 SD and Sumra: པས་
 333 SD and Sumra: བསྐྱབ་
 334 SD and Sumra: ཀྱང་

དུས་སྐབས་ཤིག་སྐྱེའི་སྐབས་ལ་མཚོན་དེ་ཉིད་འབབ་རོན་དུ་ནག་གི་མེ་ཏོག་ལ་ཐེགས་ཚོ།
དགོང་མོ་ཟླ་པ་རྣམས་ནི་ལྟོ་ཁལ་ལ་སོང་། དཔོན་སློབ་གཉིས་པོ་རང་ལས་མེད་པའི་ཚོ། རྒྱལ་
སྐབས་ཀྱིས་ལྷན་པ། དཔོན་ཚེན་རྒྱས་པ་འདི་མོན་དུ་འབྱུངས་ཀྱང་ཐུགས་རབ་རྒྱས་ཤིང་སྐྱེ་ཡོན་
ཚེ་བ་དང་། ལྷན་པར་རིན་པོ་ཆེས་ཐུགས་རྗེས་ཤིན་ཏུ་འཛིན་པར་མཛད་ཀྱི་འདུག་པ་འདི་ཉིད་ཅི་
ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ལྟས་པས། ཞལ་སྤྱ་ནས། རྒྱུ་ལྷན་པ་ལྟམ་བཤད་ན་རང་བརྟོན་དུ་། འགྲོ་སྟེ།
རྒྱས་པ་དང་། ལམ་མ་དཔལ་འབྱོར་དང་། དེ་ལ་སྐྱེས་པའི་བུ་དང་བུ་མོ་གང་ཡོད་ཐམས་ཅད་
གཏེར་སྟོན་ཤེས་རབ་མེ་འབར་གྱི་ལུང་བརྟན་ན་ཡང་ཡོད། ལུང་བརྟན་གཞན་གཅིག་ན་ཡང་
ཡོད་པ་ཡིན། ཡག་པོ་ཡིན་པ་རོ་ཤེས་ནས་བདག་རྒྱེན་བཟང་པོ་བྱས་པ་ཡིན་གསུངས།

ཡང་བཀའ་ཐེབས་པ། ལྷན་ཀྱིས་ཟབ་བུ་ལུང་ལ་ཕྱིན་ཟེར་བ་བདེན་ནམ་གསུངས། བདེན་ལྟས་
པས། འོ་ན་སྐྱེའི་སྐབས་ལ་མཚོན་ལྡན་མགོན་པོ་ལ། བ་བླ་སྤྱིང་པས་ཞལ་ཆེམས་ཡི་གེར་བཀོད་
ནས་བཞག་པ་ཡིན། དེ་ལ་ཡང་རྒྱས་ཡོད། ཤངས་ཀྱི་མེ་སེར་སྤྱག་པ་ན། ལྷན་ཐུག་གསེར་
སྤྱབ་འོད་སྤྱང་གིས། རབ་གནས་མཛད་པའི་རྟ་མགིན་སྐྱེ། མཚོན་ལྡན་མགོན་པོས་དེ་ཐོན་
ལས། རྟེན་གྱི་དམག་ལ་བརྒྱུག་པ་བཞིས། ཞེས་བྱས་པའི་ཚོན་དེ་སྐྱེའི་སྐབས་ལ་འབྲུམ་ལ་
ཡང་ཡོད། དེ་ལྷན་རང་པ་སྤྱད་³³⁵ལ་བཀའ་བབས་པ་ཡིན་པས་བཏོན་³³⁶ནས་ཡོང་དགོས་པ་
སྟེ་གསུངས། ལན་ལྷན་པ་སེམས་ལ་ནི་ཤར། ཐོན་ཟེར་བའི་ལུང་བརྟན་མ་བྱུང་བར་བཏོན་
³³⁷ན་གཏེར་སྤྱར་³³⁸བྱུང་གི་དོགས་ནས་བཞག་ ཐུག་པའི་ནང་གི་གཡོན་ཕྱོགས་ལ་བྲག་དཀར་

335 SD and Sumra: ཤད་
336 SD and Sumra: རྟོན་
337 SD and Sumra: རྟོན་པར་
338 Sumra: གཏེར་སྤྱར་

པོ་ཤིན་ཏུ་མཁྲགས་པའི་ལོགས་སུ། རྗེ་ཚོལ་གྱུ་གསུམ་མཐོ་གང་པ་ཞིག་ལྟོ་རྒྱུ་རྒྱུར་བ་དེ་
བར་སྐབས་བྱེད་ས་རེག་ཚན་འགྲུལ་འགྲུལ་བྱེད་པ་ཅིག་འདུག་ལྟུང་པས། འོན་ཏེ་ཀ་ཡིན།
ལོར་ས་མེད། ད་ནི་གཞན་གཅིག་གིས་གཏེར་རྒྱན་བྱས་ཡོང་གསུངས་སོ།།

དེ་མ་ལགས་པའི་༡༧༥༧ བཀའ་བློས་ཞལ་ཐེམས་བྱགས་རྒྱུས་ལ་མངའ་བ་ལྟར་མདོན་པར་
མཁྲན་ཏེ་བསྐབ་བྱ་ཞིབ་མོ་གནང་འདུག་པ་རྣམས་འདིར་མ་འཁོད། ཡང་སྐུལ་པའི་སྲས་
མཚོག་དེ་ཉིད་ཚོས་རྗེ་དཔལ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་རྒྱན་འདྲེན་པར་ལྷ་བ་གསོལ་ནས། དབུས་ཕྱོགས་
སུ་ཐེགས་པའི་དགོངས་པ་མཛད། ལྷོ་བྲག་ཏུ་ཐེབས་པའི་ཚོ་ ཡ་འབྲོག་སྐྱ་དཀར་ཚེ་པའི་དཔུང་
ཚན་ལྷོ་ལ་ཡོང་བ་དང་འཕྲད་པ་ལ། བན་རྒྱུན་གཉིས་ཀ་རང་ལེའི་རྒྱུན་བདག་ཡིན་པའི་སྐབས་
ཀྱིས། ཐུགས་བསྐྱེད་རྣམ་པར་དག་པའི་བརྟེན་བས་རྗེས་སུ་བཟུང་སྟེ། བརྟུན་པའི་དོན་དང་
སེམས་ཅན་གྱི་བདེ་སྐྱིད་ལ་དགོངས་ནས། ལྷ་བ་བདུན་གྱི་བར་དུ་བཞུགས་ཏེ་གཏན་ཚིངས་
འགྲིག་པར་མཛད། དམག་རྣམས་སོ་སོར་གྲུས་པའི་འབྲལ་དུ། རིམ་པར་གདན་བསྐྱེད་དེ་གྲ་
ནང་དུ་ཐེབས་པ་ལ། དར་རྒྱས་ཚོས་སྤིང་པས་བསུ་བ་བྱས་ཚུལ་ནི། ལྷ་བ་ཚུན་སོ་སོ་ཤིན་ཏུ་མང་
བས། ལ་བཟའ་དང་ཆ་ལུགས་གཟབས། གདོང་པ་རྣམས་ལ་སྐྱུ་མ་ཕྱིས་བྱས། དགའ་ཞིང་སྐྱོ་
བའི་ངང་ནས་ཀུན་ཀྱང་འཇུག་བག་དང་ལྡན་པས། བདེ་ཉམས་ཀྱི་རྣམ་འགྲུར་དཔག་ཏུ་མེད་པ་
སྟོན་ཞིང་། གདུགས་དང་། རྒྱལ་མཚན། བ་དན། ལུང་དཔ། ཀ་ཡིང་། རྒྱ་སྤིང་། ལམར་ར།
གསེལ་སྐྱོན། སྐྱུ་གཞོལ། གསེར་ར། གཡེར་ལ། ཉིང་ཤགས། ཏ་མ་བུ། རོལ་མོའི་རྣམ་གྲངས་
བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པས་བསུ་བ་བག་རྗེ་ཞིང་བྱིན་ཆགས་པར་ལུས་སོ།།

དེ་ནས་དགོན་༡༧༥༧ པར་ཐེབས། ཀུན་དགའ་ར་བའི་བྲམས་ནང་དུ་ཟ་འོག་འབོལ་དགྲ་
བརྟེན་གྱི་གདན་ལ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཞིང་། ལྷ་བེ་དང་ཡོལ་བ་ཐང་སྐུ་ལ་སོགས་བཀོད་
པ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པར་བཤམས་པ་དེ་ཉིད་དུ་བཞུགས་གྲུལ་མཛད་དེ། གཞིས་པ་རྣམས་

ཀྱིས་སྤྱན་དུ་མཛེས་པའི་གཟིགས་མོ་དང་། སྤྱན་དུ་འཛུལ་བའི་གསུང་གླིང་³³⁹ སློ་ཉམས་ཅན་
དང་། ཤངས་ལ་སྤོམ་པའི་རྒྱ་སློམ་སོགས་དྲི་ཞེས་དུ་མ་དང་། ཞལ་དུ་བཞེས་སློའི་རིགས་ལྟར་
མིང་དུ་ཐོགས་ཚད་ཀྱི་རོ་བརྒྱ་ལྷན་པའི་རྣམ་གངས་འཛོམས་པས་གྲོ་ལོ་པར་བཞུགས་ཤིང་།
དཔོན་སློབ་ཀྱན་ཀྱང་རབ་དུ་མཉམ་པའི་ཞབས་ཏོག་ལོ་ནར་ལྟར་ཏོ།།

དེའི་ཚེ་དེའི་དུས་ན། འབྲི་གུང་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རིན་ཆེན་སྤན་ཚོགས་ཚུར་མཇལ་བ་ལ་ཐེབས་
གསུང་བའི་བཀའ་ཤོག་འབྲེན་ནའང་། རེ་ཞེག་ལ་འགྲངས་བྱུང་བས། དེའི་བར་དུ་ནང་པ་བཀྲ་
ཤིས་གླིང་པས་སྤྱན་རླངས་ནས་ཚེ་རྟ་ཞལ་སློང་གི་དབང་གནང་བའི་དུས། བུད་མེད་གཅིག་ལ་
ཚོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བབས་ནས། བསམ་ཡས་སུ་བྱོན་དགོས་ཚུལ་ནན་གྱིས་ཞུས་པ་
དང་། ད་རེས་ནི་མཚོད་པའི་ཡོ་བྱང་ཀྱང་འབྲུལ་རྒྱུ་མེད་པར་འགོ་བའི་སྤྲུབས་མི་ཡོང་ཞེས་
གསུངས་པས། དེ་ན་རེ། ཉིད་ཀྱི་བྱུགས་དགོངས་ལ་ཡོད་པ་བཞིན་ངས་ཐབས་བྱེད། ཟབ་
གཏིར་ཀྱང་ལེན་རྒྱུ་ཡོད་པས་བཞེས་པར་བྱོན་པ་རང་ལེགས་ཆེ་ཞེས་བྱུང་བ་ནས་ཐེགས་པའི་
༩༨༠༽ཞལ་བཞེད་མཛད་དོ།།

དཀྱིལ་རུ་རུ་ཐེབས་པའི་དགོང་མོ་ཚོས་རྗེ་དཔལ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་ཞུས་པ། སྤྱུལ་པའི་སྐྱེས་
མཚོག་ལགས། དོ་རུབ་འབྲི་གུང་རིན་པོ་ཆེ་ཐེབས་དང་མི་ཐེབས་ཀྱི་མནལ་ལམ་བརྟག་³⁴⁰པ་
ཞེག་གནང་དགོས་ཞེས་གསོལ་དོ། །བཀའ་ལུང་ལ། ཚོས་རྗེ་ཉིད་རང་དང་། རྒྱས་པ་དང་།
ཚོས་རྗེ་མཁའ་རབས་པ་དང་། སློ་མ་ཀྱན་དགའ་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་ལམ་རྩོམ་ཤིག་

339 SD and Sumra: རྒྱངས་

340 SD and Sumra: ཉལ་

གསུངས་པ་ལྟར། དེའི་དགོང་མོ་མི་ལམ་བསྐྱབས་³⁴¹ པས་གཞན་རྣམས་ལ་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་
བས་ལ་བརྟུ་མེད་ལ། དཔོན་ཆེན་རྒྱས་པའི་མནལ་ལམ་དུ། ཉམ་མཁའ་ནས་ཉི་ཟླ་སྐར་
³⁴²གསུམ་དུས་གཅིག་དུ་ཤར་ཏེ་ས་གཞི་ཐམས་ཅད་འོད་གྲིས་གང་བ་རྗིས་ཞེས་ཞུས་སོ།།

དེ་ནས་རྒྱལ་ཆེན་གླིང་དུ་ཕེབས། སྤེ་པ་ཡབ་ཡུམ་རྣམས་ལ་ཚོ་དབང་བརྒྱ་ཅུ་དང་། ཏྲ་མགིན་
གྲི་དབང་སོགས་གནང་ནས་བྱིན་གྲིས་བརྒྱབས་པར་མཛད་དོ། །དེའི་དགོང་མོ་ཡང་སྤར་བཞིན་
མི་ལམ་བསྐྱབས་³⁴³ དུ་བརྟུག་པས། གཞན་རྣམས་ལ་བརྟུག་པ་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་ལོ། དཔོན་ཆེན་
རྒྱས་པའི་མནལ་ལམ་དུ་གཙང་པའི་ཕར་འོས་ནས་ངང་པ་གཉིས་ཚུར་ལ་བྱུང་བ་དང་། ཚུར་
འོས་ནས་ཀྱང་ངང་པ་གཅིག་གིས་བསྐྱབས་པའི་ལུགས་སུ་བྱས། ངང་པ་དེ་གསུམ་ལྟན་དུ་འཛོམས་
ནས། དེ་ཞེས་གི་བར་ལ་འདུག དེ་ནས་ངང་པ་གཉིས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕུར་སོང་ཞུས་པས།
ཞལ་སྤྲ་ནས། རྩེད་གྲི་མི་ལྟས་དེ་ཤིན་དུ་ལེགས་³⁴⁴ སྤར་བྱུང་འདུག་པས། ཅིས་ཀྱང་
ཕེབས་པར་ཐག་ཚོད་པ་ཡིན་གསུངས་སོ།།

དེ་ནས་བྱ་ཡང་ལ་རུ་བཞུགས། གཉན་དཔོན་པས་ཀྱང་ཞབས་རུལ་སྤྱི་བའི་རྒྱན་དུ་སྦངས་ཤིང་།
ཡོ་བྱད་གྲི་བཀྱར་སྤྱི་གུས་པས་བསྐྱབས། རྗེས་བསམ་ཡས་དབུ་ཅེ་རིམ་གསུམ་དུ་ཕེབས་ནས་
སྐོང་བཤགས་ཞབ་གསུམ་གནང་། གཙུག་ལག་ཁང་དང་ལྷ་རྣམས་ལ་ཡི་ཤེས་སེམས་དཔའ་
རབ་དུ་གནས་པའི་ཚོ་ག་མཛད། དེའི་ཚོ་སྤེ་པ་དབུ་ཚལ་བ་དང་། རྒྱ་³⁴⁴ལུལ་མཁའ་ཆེན་པས་

³⁴¹ SD and Sumra: བགྲགས་

³⁴² SD and Sumra omit སྐར་

³⁴³ SD and Sumra: བགྲགས་

³⁴⁴ Sumra: ཚོ་

ལྷན་མོང་³⁴⁵མ་ཡིན་པའི་གྲུས་པ་ལྷུར་སྤངས་ཏེ། མྱོའི་ཀྱུ་ལྷུང་གྲུན་དུ་འཇུག་པས། མཚོད་པའི་
ལོངས་སྤོད་ཀྱི་མཛུལ་རབ་དུ་བཀོད་ལེགས་པས་མཉེས་པར་བྱས་ཤིང་། ལྷིམ་པའི་མེ་རྟོག་
འདབ་བརྩུ་སྤིང་གར་བུམ་བཞེན་པས། ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དོམས་པ་མེད་པར་གཟིགས་
ཤིང་། གསུང་ཟབ་དབྱངས་ཀྱི་བདུད་ཚི་སྤྲིན་གྲོལ་གྱི་གདམས་པ་ལུ་བར་བསྐྱལ་བའི་ཚོ།
བཀའ་དབང་ལྷན་དུ་འཕགས་པའི་བྱིན་རླབས་དངོས་སུ་བསྐྱལ་ནས། མཚོག་ལྷན་མོང་གི་སི་རྩི་
ལ་མངའ་བཞེས་པའི་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག་པར་གྱུར་ཏོ།།

སྤར་ཡང་དར་རྒྱས་ཚོས་སྤིང་དུ་ཐེབས་པའི་ཞག་འགའ་མོང་ཚོ། འཕན་ཡུལ་ནས་ཚོས་རྗེ་སྤྲན་
ཚེ་བ་དཔོན་སློབ་རྣམ་ཐེབས་དུས་ཚོས་རྗེ་དཔལ་དོན་གྲུབ་ལ་འདི་ལྟར་བསྐྱལ་བ། ལྷེད་ཀྱི་སྤ་
མ་མོན་པ་སྤུལ་སྤུ་དེ་ལ་མཛོན་པར་མཁྱེན་པ་ཐོགས་མེད་ཡོད་ཅེས་པའི་སྤྲན་གྲགས་རྒྱང་ནས་
ཐོས་པས། །།³⁴⁶ ད་དེས་འབྲི་གུང་རིན་པོ་ཆེ་འདིར་མཇལ་བ་ལ་ཐེབས་དང་མི་ཐེབས་ཀྱི་
ཞལ་གསལ་དེས་པ་ཅན་ཅིག་གནད་དགོས་ཞེས་ལུ་བ་བརྒྱད་པས། སྤུལ་པའི་སྤྲས་མཚོག་གི་
ཞལ་ནས། ལོང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ་ཐེ་ཚོམ་མི་འདུག་སྟེ། ལོང་གི་བུ་སློབ་རྣམས་ཀྱི་
རྟོག་པའི་དྲི་མ་སེལ་ཕྱིར། ལྷགས་གཏན་སྤིང་གི་རྩལ་དུ་གྲོད་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ད་ལྟ་ལྟ་སའི་
བརྩུ་གཅིག་ཞལ་གྱི་སྤུ་མདུན་ན་མར་མའི་བརྟགས་³⁴⁶ པ་མཛོད་ཀྱི་འདུག་སང་ནི་བང་ཆེན་
པས་སྤེབས་ཡོང་རྒྱུ་ཡིན་གསུངས་སོ།།

ཞོགས་པ་ཆེབས་སུ་བཏང་བྱིན་འཕྲལ་དུ་བང་ཆེན་པ་སྤེབས་བྱུང་བ་ལ། ཚོས་རྗེ་སྤྲན་ཚེ་བ་ཡང་
ཡིད་ཆེས་ཀྱི་དེས་པ་གཏིང་དམ་པ་ནས་རྟེན་དེ། སྤུལ་པའི་སྤྲས་མཚོག་རྒྱ་བ་རྒྱལ་མཚོན་འདི་

³⁴⁵ SD and Sumra: མཚོན་མོངས་

³⁴⁶ SD and Sumra: རྟོག་

ཉིད་ནི། མིང་བཏགས་གྱི་སྐྱེ་མ་རིགས་བརྒྱུད་ལ་ཞེན་ནས་མིས་བཏེག་པའི་གང་ཟག་ཙམ་ནི་མ་
ཡིན་པར། གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ཟག་བཅས་གྱི་སྐྱུར་བསྟན་ཀྱང་། མངལ་གྱི་བྱི་མས་མ་གོས་པའི་
རྟགས་སུ་མངོན་པར་མཁྱེན་པ་ལ་ཐོགས་རྟུགས་མེད་པ་ནི། རོ་མཚར་བའི་རྣམ་ཐར་བྱད་དུ་
འཕགས་པས། སྐྱབས་བསྐྱུ་བ་མེད་པའི་དཀོན་མཆོག་ཡིན་པར་ཐེ་ཚོམ་ཚོད་གསུངས་ནས།
རྗེས་སུ་ཡི་རངས་པའི་ཡོན་དུ་ལོར་བུ་སྟོས་ཤེལ་གྱི་ཕྱག་སྲེང་དང་། གོས་ཆེན་རྟ་རྟུན་གྱི་ཡུག་
རིང་པོ་གཅིག་གཡུ་ཆེན་དང་བཅས་ཕུལ་ལོ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མངོས་ལས། དབུས་
ཕྱོགས་ལ་ཐེགས་ནས་མངོན་མཁྱེན་། །༡༤༥། གསུངས་པའི་སྐྱབས་ཏེ་བཅུ་གཅིག་པའོ། །།

༥ ལེན་བཅུ་གཉིས་པ་འབྲི་གུང་པས་མཇལ་བའི་སྐབས།

༡། །བཅུ་གཉིས་པ་ནི། དར་རྒྱས་ཚོས་སྲིང་དུ་རྒྱལ་བ་འབྲི་གུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་སྟན་
ཚོགས་དཔོན་སློབ་ཉུང་འབྲུས་ཤིག ཞབས་རྒྱུད་དུ་ཐེབས་ཏེ་མཇལ་ཚུལ་ནི། དེ་ཡང་ཁོང་གིས་
ཕུག་རྟེན་ཅི་རིགས་དང་བཅས། དག་སྣང་གི་གདུང་ཤུགས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཀུན་ནས་སྤངས་
ཏེ། དང་བ་འདྲེན་པའི་འབྲེར་སོ་མཁམ་པས་ལྷིང་སྟབས་བདེ་ཉམས་སུ་ལྡན་པར། ཨ་ཏི་པུ་ཏོ་
ཞེས་ཕུག་རྒྱུར་མཇོད་པས། སྐས་མཚོག་རིན་པོ་ཆེས་ཀྱང་ཐུགས་དགྲེས་པ་ཆེན་པོས་རྗེས་སུ་
ཡི་རང་བའི་སློབ་སྦྱོར་ལྟ་ཏེ་ཇོ་ཏོ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཕུག་ལན་བཏབ་པོ།

དེར་བཞུགས་ཁྲིའི་བཀོད་པའང་། རྒྱལ་བ་འབྲི་གུང་པ་ནི་འོད་གསལ་ལྷ་ལས་བབས་པ་སྐྱུར་
བའི་གདུང་རིགས་ཡིན་པ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆེའི་གདན་ས་བཞི་པའི་བདག་པོ་ཡིན་པ་
དང་། རྒྱ་ཀར་ལུ་ཏེག་བཅོན་པོའི་སྐྱེ་མཐའ་ཡིན་པ་དང་གསུམ་གྱི་ཆེ་བ་དང་ལྡན་པ་ལགས་ན།
ད་རེས་རྒྱུར་འབྲུད་པ་ལ་བྱོན་པ་ཡིན་ཀྱང་གདན་མཉམ་ལྷིངས་སུ་བྱའོ་དགོངས་པ་དེ་བཞིན་དུ་
མཇོད་པ་ན། ཁོང་གིས་དེ་ལ་བཞུགས་སུ་མི་གསན་པར་དམའ་བའི་གབ་རྩེ་ལ་བཞུགས་ཏེ།
ཕུག་གི་ཐལ་མོ་སྐྱེ་འཛུམ་ལྡན་ཐུགས་ཀར་བསྐྱེད་ཞིང་། སྟན་གཉིས་ཚུ་འཛིན་གཞའ་ཚོན་གྱི་
ཁོད་ནས་ནམ་མཁའི་ནོར་བུ་རོམས་པ་ལྟར་མདངས་ཆགས་པས། རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་གྱི་དཀྱིལ་
འཁོར་༡༥༠༧ ལས་གཞན་དུ་མ་གཡོས་པར་གཟིགས་པའི་ཚོ། ཁོང་གི་སྟན་ཚུ་ཤེལ་གྱི་སྦྱིང་
པོ་ལ་རྒྱ་བ་ཉ་གང་བའི་གཟི་མདངས་འཕྲོས་པས། བྱིན་རྒྱབས་བདུད་རྩིའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཀྱང་བབས་
པར་གྱུར་ཏོ།

དེའི་ཐུགས་ཀྱིས་ནི་དགོངས་པ་ལྡན་ཅིག་གི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་འབྲལ་བ་མེད་བཞིན་དུ། གཞན་
དོན་བྱང་རྒྱུབ་གྱི་སློབ་འབྲུག་རྒྱབས་པོ་ཆེས། མེད་བཞིན་དུ་སྣང་བའི་འགོ་བ་འདི་དག་ལྷག་

མེད་དུ་སངས་མ་རྒྱས་ཀྱི་བར། གདུལ་བྱ་ལ་ཐུགས་ཡིད་³⁴⁷མ་ཚད་པར་བསྐྱེལ་བའི་ཕྱིར། བ་
རོལ་དུ་³⁴⁸ ཕྱིན་པ་བདུན་དང་ལྷན་པའི་ཡན་ལག་གི་གསོལ་འདེབས་ནི་གསུང་གི་སྐྱེས་འབྱེན་
པར་མཛད་ཀྱི་འདུག་གོ། །དུས་དེའི་ཚེ་སྟོན་པའི་སྟོན་ཚོགས་ཡོངས་ཁྲབ་དུ་འཁྲིགས་ལེགས་
ཤིང་། བྲགས་པའི་གཡུ་འབྲུག་སྐད་ཚེ་བར་ལྡིར། ཐུགས་རྗེའི་སྟོན་དམར་འཇུག་དྲག་པ་དང་།
དངོས་བྱུང་གི་ཆར་རྒྱན་བབས་བབས་བའི་མཐུ་ལུས་ཀྱིས། བདེ་བའི་ལོ་ཐོག་སྐྱ་གསུམ་གྱི་
འབྲས་བུ་འདོད་པའི་ཕྱིར་དུ། ཕྱོགས་ཀུན་ནས་དེར་ལྷགས་ཏེ་མི་སྣ་གངས་མེད་དུ་འཛོམས་
པར་གྱུར་ཏོ།།

སང་ཉིན་གྱི་སྐབས་སུ་ཁྱིའི་འཕང་ཡོལ་བ་སྐྱ་བེས་ལྷའི་ལྷགས་པ་ལྡེ་ལྡེ་སོགས་བཀའ་པ་ལ།
གདུགས་དང་རྒྱལ་མཚན་རོལ་མོ་མཚོད་པ་སྣ་ལྡེ་ལ་སོགས་པས། ཞལ་ངོ་གཉིས་སྟུན་དངས་
ནས་མཛོལ་པའི་གདན་ལ་བཞུགས་སུ་གསོལ། ཁྲོམ་ཐམས་ཅད་འཛོམས་པའི་དུས་དེར།
འདུས་པ་རྒྱ་མཚོ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་ནང་གསང་བ་དེ་ལོ་ན་ཉིད་དང་། ༡༨༥༽ ཁྱད་པར་སྐྱ་ན་མེད་
པའི་མཐུལ་སུལ་བ་ལས། ཐོག་མར་སྐྱེལ་པའི་སྲས་མཚོག་གིས་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་སྟོོ་དང་
ཇི་ལྟར་འཚོམས་པའི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར། དེ་ནས་རྒྱལ་བ་འབྲི་གུང་པས་མཐོ་རིས་ནས་
ཐར་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བར་གྱི་ལམ་རྒྱུད་བཤད་པས། མཚུངས་མེད་སྐྱ་མ་དམ་པ་དེ་
གཉིས་ཀྱི་བཀའ་བདེན་པའི་བྱིན་རླབས་ཀྱིས། སྐལ་ལྷན་དབང་པོ་རབ་རྣམས་ནི་ཡང་དག་པའི་
དོན་ལ་ངེས་པ་རྙེད་ནས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་ལ་འཁོད་པར་གྱུར། སྐལ་ལྷན་དབང་པོ་འབྲིང་
རྣམས་ཀྱི་སྟོོད་ཡུལ་དུ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཚོས་ལ་ཡིད་ཆེས་སྐྱེས་ནས། ལྷང་དོར་མ་ཞོར་བའི་བྱ་བ་

347 SD: ཡི་

348 SD and Sumra: ཅི་

ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་གཞིལ་ནས། ལན་གཅིག་ཕྱིར་འོང་བའི་ས་ལ་བསྐྱབས་པར་གྱུར། སྐལ་ལྷན་
དབང་པོ་དང་སློབ་གྲོགས་ཞན་པ་རྣམས་ཀྱང་། གསུང་ཚེས་ཀྱི་ཚིག་ཁོ་ན་ཉིད་རྒྱུད་ལ་མ་འབྱོར་
མོད་ཀྱིས། བྱས་དད་མོས་གསུམ་གྱི་བསམ་སྦྱོར་མ་ལོག་པའི་དང་ནས་སློབ་ལམ་བཏབ་པའི་
བདེན་ཚིག་གིས། གནས་སྐབས་སུ་ཚོ་འདྲིར་འགལ་རྒྱུན་ཞི་ཞིང་མཐུན་རྒྱུན་གྱི་བར་གྱུར་ལ།
ཕྱི་མའི་ཡུལ་དུ་ཟངས་མདོག་དཔལ་རི་འཇམ། མཁའ་སྦྱོད་དམ། ཐ་ན་ཡང་ཚེས་ལྷན་གྱི་མི་
ལུས་ཐོབ་ནས། འཁོར་བ་དང་མུང་འདས་ཀྱི་ཚོང་ལུག་³⁴⁹ དེ་དུས་བརྗེ་ཐུབ་པར་ལུང་བསྟན་ཐོབ་
བོ།།

དེ་ཡང་དངོས་སུ་ཞལ་མཇལ་བས་ནི་མཐོང་གོལ། གསུང་ཐོས་པས་ཀྱང་ཐོས་གོལ། དོན་
ཉམས་སུ་སྦྱོང་བས་སྦྱོང་གོལ། སློབ་གསུམ་ ༡༨༠ བདེ་བ་ལ་རེག་པས་རེག་གོལ། ཡིད་ཚེས་
པའི་རྟགས་ཤེས་པས་བཏགས་གོལ།³⁵⁰ མདོར་ན་འབྲེལ་ཚད་དོན་ལྷན་ཡིན་པར་ཀུན་གྱིས་གོ་
ཞིང་རིག་ནས། དབྱངས་གཅིག་དང་མགྱིན་གཅིག་ཏུ་དགའ་ཞིང་མགུ་བ་ལ་མདོན་པར་བསྟོད་
དོ། ། སྤར་བྱི་ལས་བཞེངས་ཏེ་གཞལ་ཡས་ཁང་དུ་ཐེབས། འོད་གསལ་འཁོར་ལུག་གི་
དགོངས་པ་ལ་སློམས་པར་བཞུགས་སོ། །སང་ཉིན་སྤར་ཞལ་དོ་གཉིས་ཟུར་མཇལ་ཞིག་
མཛད་རྗེས། གཞན་གྱིས་མ་ཚོར་གོང་དུ་རྒྱལ་བ་འབྲི་བུང་པ་ནི་ཐེགས་བཞུད་དོ།།

དེ་ཡང་སྐལ་པའི་སྐས་མཚོག་ལ་རྒྱལ་བ་འབྲི་བུང་པས་དག་སྤང་གཟིགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནི།
ཚོས་རྗེ་རྒྱལ་སྐས་པས་ཁོང་གི་ཞབས་རྗེས་དུང་དུ་ཐོས་བསམ་ཞུས་པའི་སྐབས་སུ་འདི་སྐད་

³⁴⁹ SD: ཚོང་ལུགས་ Sumra: ཚོང་ལུག་ This is probably ཚོང་ལུག་ the merchandise and sheep used metaphorically here for འཁོར་བ་ and མུང་འདས་.

³⁵⁰ SD and Sumra: རྟགས་གོལ་, perhaps to agree with preceding རྟགས་

གསུངས་འདུག ན་ནིང་ཞིག་³⁵¹བདག་གིས་མལ་གྲོ་ན་མཚམས་ལ་བསྐྱད་པའི་རུབ་གཅིག་མི་
 ལམ་དུ། ཨ་ནེ་ལང་ཚོ་དར་ལ་བབ་པའི་རྒྱགས་པོ་ཚེན་པོ་ཞིག་བྱུང་ནས་འདི་ལྟར་ལོ། །མོན་པ་
 གཏར་སྟོན་པདྨ་སྒྲིང་པའི་སྲས་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་པ་དེ་དབང་ཚེན་ཏུ་མགྲིན་གྱི་སྐུལ་པ་
 ཉིད་ཡིན་ཅིང་། བྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་བ་སྲ་མ་ནས་སྟོན་ལམ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་བཏབ་པའི་འབྲེལ་ཟབ་པས།
 མཚམས་འོག་ནས་གསང་བའི་རྒྱལ་གྱིས་མཇལ་བ་ལ་སོང་ཞིག བར་ཆད་ཐམས་ཅད་དེས་
 སེལ་བ་ཡོད་དོ། །སྐྱེས་བུ་དེ་ཉིད་ད་ལྟ་ངམ་ཤོད་ཀྱི་དར་རྒྱས་ཚོས་སྒྲིང་ཞེས་པར་མེབས་འདུག་
 པས་ཕྱི་བཤོལ་དུ་མ་ལུས་པའི་རྩོལ་། ༡༨༧ །བ་གྱིས། བདག་ནི་ཀོང་བཙུན་བདེ་མོ་³⁵²ཡིན་ཟེར་
 བ་མིས་པ་ལ་བརྟེན། དེད་ཉུང་འབྲུས་³⁵³ ཤིག་གིས་ཨ་ནེ་དེས་ཇི་ལྟར་བསྐྱབས་པ་བཞིན་
 མཚམས་འོག་ནས་ཆས་³⁵⁴ཏེ། ལྷ་སར་རྫོགས་འདུང་དུ་བཏག་པ་བྱེད་རྗེ་ཞིག་མ་བསྟན་ན། དེད་
 རང་གི་དབུ་ཆེ་འདི་ཚོ་ཆེ་འདོད་དུ་³⁵⁵ཤོང་དོག་པ་ཞིག་ཡོད་པས། དེའི་བྱོད་སྐུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་
 ལྷ་པོ་རྣམས་དཔང་པོར་བཞག་ནས་བཏག་པ་བྱས་དུས་ལེགས་པར་བྱུང་སྟེ། ཅི་མགྲོགས་སུ་
 ཕྱིན་པས་མཇལ་བྱབ་བྱུང་།

དེའི་ཚེ་བདག་གི་མཐོང་སྣང་ལ། སྐུལ་པའི་སྲས་མཚོག་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ཉིད་ནི། ལྷགས་རྗེ་ཚེན་པོ་
 སྐྱེ་མའོག་དམར་བ་ཞལ་གཅིག་ཕྱག་གཉིས་པ། གཡས་པདྨ་ར་གའི་ཤོང་བ་དང་། གཡོན་
 ཤེལ་བུམ་ནས་རྒྱ་ལྷང་ལྷང་འཛིན་པ། ལོངས་སྟོན་རྗེ་གས་སྐུའི་ཆ་ལུགས་སུ་གསལ་བའི་ལོག་

351 There is something missing before ཞིག, perhaps ལན, ལྷགས, etc.
 352 SD and Sumra: སྟོང་བཙུན་བདེ་མོ་
 353 SD and Sumra: མཐུས་
 354 SD and Sumra: འཆས་
 355 SD and Sumra: ཅུ་

ནང་ནས་ཏྲ་མགིན་དམར་པོ་ཕྱག་ན་གཏུ་དང་ཞགས་པ་བསྐྱམས་པར་མཐོང་། དེ་ཡང་ངོ་
མཚར་བ་ལ། བྱི་རིམ། བར་རིམ། ནང་རིམ་གསུམ་དུ་འདུག བྱི་རིམ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་རང་གི་སྐྱུ་ལ་
འགྱུར་བ་མི་སྣང་། དེས་མ་བསྐྱིབས་ཏེ་བར་དུ་སྐྱུན་རས་གཟིགས་ཚེན་པར་མཐོང་བ། སྐྱུན་རས་
གཟིགས་ཀྱིས་ནི་ཏྲ་མགིན་མ་བསྐྱིབས། བྱི་ལ་བལྟས་ན་ཆེ་རུ་མེད་པ། ནང་ལ་བལྟས་ན་རྒྱུང་དུ་
མེད་པ། སྲིས་སྐྱུ་ལྟར་མ་ཡིན་པའི་འགྲུལ་བསྐྱོད་ཤིག་ཤིག་ཏུ་མཛོད་པ་དེ་ལྟར་དུ་མཐོང་ནས།
མིག་ཚུ་ཡང་མང་པོ་ཤོར། སྐྱར་བྱིན་ ༡༨༠ རྒྱ་བས་ཀྱི་ཏེན་སྐལ་དུ་ཞུས་པ་འདི་ཡིན་གསུངས་
ནས་ཞབས་ཕྱག་རས་ཡུ་མ་ཞིག་ལ་དར་ཁ་དང་ཏེན་ཁེབས་དུ་མས་འི་ལ་འདུག་པ་དེ་ཞལ་དབྱེ་
ནས་སྟོན་པ་གནང་འདུག་གོ།

ད་ནི་རྒྱལ་བ་འབྲི་བྱང་པ་ཐེགས་བཞུད་ཅེས་པའི་འཕྲོ་ནས་མཐུད་དེ། བརྒྱུད་པ་དུག་ལྡན་གྱི་
ཏེན་བཞེངས་ཀྱང་ཚོས་ཇི་དཔལ་གྱིས་གྲུབ་པར་མཛོད་འདུག་པ་ནས་རེ་ཞིག་ལ་རྒྱུར་ཐེབས་
སོ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་ལས། བོད་ཀྱི་སྐྱེ་མ་ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གྲུས་པ་བསྐྱུབས་
ཤིང་བསྟན་པ་ཕྱོགས་བཅུར་རྒྱས་པའི་སྐབས་ཏེ་བཅུ་གཉིས་པའོ། །།

ལེན་བཅུ་གསུམ་པ་མེན་ལོག་ཏུ་བྱོན་པའི་སྐབས།

༡༧། །བཅུ་གསུམ་པ་དེ་ནས་དུས་རེ་ཞིག་གི་ཚེ། ལེན་ལུང་མེན་ལོག་³⁵⁶གི་ཕྱོགས་ནས་ངར་
བ་མགར་ཞིང་པས་སྤྲ་བྲངས་ཏེ་ཀུན་མཐུན་པར་སྤྱན་འབྲེན་ཞུས་པའི་དུས། བསུ་བ་བྱས་ཚུལ་
ནི། མོ་རྒྱམས་ཀྱིས་དར་ཡུག་དང་། རས་ཡུག་དང་། ལྷམ་བུ་རྒྱམས་སྤེལ་ཏེ་མཐུན་ནས། དར་
ལམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མི་མང་པོས་བཟུང་སྟེ་ལམ་ལ་འབྲེང་བཅར་ནས་ཐག་རིང་པོ་རྒྱུད་གྲགས་
ནས་པར་སྤེལ་བ་བྱས། ར་སིལ་སྤྱན་ཏེ་འུ་དུང་ཐུན་ལ་སོགས་པོལ་མོ་ཅི་རིགས་དང་། ཨ་
མ་དང་བུ་མོ་རྒྱམས་ཀྱི་ནི་ལག་ཏུ་འབྱེན་³⁵⁷དང་། བཤོས་ཁྲམ་³⁵⁸དང་། ཀྱ་ཆང་དང་བཅས་པ་
ཁྱེར་ནས། རྟེན་པ་ཚོ་ལྷེ་ཆགས་པ། དུས་མོ་རྒྱམས་བཞུད་ལོག་དང་བསྤྱན་ཏེ་རྩར་བརྒྱས་
བསྤེལ་ནས་འོངས་ཤིང་། དཔར་ལྷག་དང་གཞུགས་བྱུང་ཆེ་ལ་མཚར་བས། མིའི་གཞུགས་

³⁵⁶ SD and Sumra: ལེན་ལུང་མེན་ལོག་. ལེན་ལུང་ is probably a typographic error of ལེན་ལུང་ as they look similar in *dbu med* script. མེན་ལོག་ is certainly another rendering of མེན་ལོག་ མེན་ལོག་ or མི་ལོག་ we find elsewhere. Here མེན་ལོག་ མེན་ལོག་ and མེན་ལོག་ are rendered as མེན་ལོག་, *passim*. From the context, it is clear that the area is the modern Shar valley in Wangdiphodrang district. Traditional Bhutanese historians add that the *mi log/men log* people are soldiers from Tibet who choose to ‘not return’ (མི་ལོག་) to Tibet and settled in this region.

³⁵⁷ SD and Sumra: འབྱེན་. It is not clear what this object is but it is probably an archaic term for cookies made from flour or beaten rice.

³⁵⁸ SD and Sumra: བཤོས་ཁྲམ་ This is probably bamboo bowls containing food items, particularly rice. There are traditional containers called མ་ཁྲམ་ and བང་ཁྲམ་

དེའི་ཚེ་སྐུལ་པའི་སྐུ་མཚོག་རིན་པོ་ཚེས་ཚད་མེད་བཞིའི་ཐུགས་རྗེ་བསྐྱེད་ནས། འགྲོ་བ་དེ་དག་གིས་སྐྱ་དངས་སེམས་ཅན་ཀུན་ཀྱང་བརྟེ་བས་རྗེས་སུ་བཟུང་ཞིང་སྐབས་སུ་རྒྱུད་པའི་བཟང་ཚོས་ལ་སྐྱུན་ཚུམ་ཚུམ་ཚུམ་ལན་མང་དུ་མཛད། རེས་ཀ་ནི་ཁམས་གསུམ་དབང་དུ་བསྐྱུས་ཤིང་³⁶⁰ སྲིད་གསུམ་ཟེལ་གྱིས་གཞོན། གདོན་བགེགས་བར་ཆད་ཚར་གཅོད་པའི་ཕྱིར་སྐྱུན་དང་དང་དང་བ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་མཛད། རེས་ཀ་ནི་མི་དེ་རྣམས་ལ་ཉོན་མོངས་སྲིག་སྲིབ་གྱི་ལས་བསགས་ནས་ངན་སོང་གི་གནས་སུ་བྱུར་³⁶¹ ལ་ཕྱིན་ན་སྐྱག་ཅིང་མ་བརྒྱལ་བ་ལས་མེད། དགོ་བ་བསྐྱབས་ཏེ་སངས་རྒྱས་གྱི་ས་རུ་ཡར་ལ་རྒྱགས་དང་དགའ་པོ་ཡོང་གསུངས་པའི་བཟང་ཤངས་གྲུན་ལ་ཉེར་ཉེར་ཉེར་ཀླད་མི་ཤེས་པ་མཛད་དོ།

རེས་འགའ་ནི་འདིར་ཚོགས་ཤིང་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་བདག་ལ་མོས་པ་སུ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། ཚེ་ཕྱི་མ་གཏན་གྱི་བདེ་སྲིད་འདོད་ན། ཟངས་མདོག་དཔལ་རི་པདྨ་འོད་གྱི་གཞལ་ཡས་སུ་རིག་འཛིན་མཁའ་འགྲོའི་ཚོགས་གྱི་བཞུགས་གྲལ་དེར་འགྲོ་དགོས་གྱི། དེའི་ལམ་རྒྱས་མི་ཤེས་ལྟ་བུ་བ་རྒྱལ་མཚན་ངའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཤོག་གསུངས་པའི་བཟང་ཕྱག་འཐབ་གྱི་གཡལ་གཡུགས་ལུག་ལུག་ལུག་ཤིན་ཏུ་འགྲུས་པར་མཛད་གྱི་འདུག་གོ། །བརྗོད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་རོ་མཚར་༩༧། ཅན་དེ་རྣམས། ལྷལ་ལྷན་ལས་འཕྲོ་ཅན་དབང་པོ་ཡང་རབ་རྣམས་གྱིས་མཐོང་ཅོམ་ཉིད་ནས་དོན་གོ་སྟེ། སྲིད་ཁ་ཟབ་མོ་རེ་རེ་དང་ཕན་ཡོན་གྱི་སྐུ་རིན་མཉམ་པར་གྱུར་ཏོ། །གང་ཟག་དབང་པོ་བར་མ་དང་ལས་དམན་བ་རྣམས་ལ་ཡང་། ལྷ་མའི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམ་པའི་ཚོ། བཟང་ཚོས་བཞི་པོ་ཡིད་ལ་མ་བརྗེད་པར་བྱས་པས། ལྷ་མ་གཞན་དང་བསྐྱོམ་མི་འགྲོ་བར་

³⁶⁰ SD and Sumra: བསྐྱེད་ཅིང་

³⁶¹ SD and Sumra: མཐུར་

སྒོམ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཁྱད་འདོན་དུ་གྱུར། ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྦྱོར་ལད་བྱས་ཀྱང་སྒོ་
གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་དག་ཅིང་ཐུགས་རྗེའི་གདུལ་ཞིང་དུ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་ཏེ་སྒོན་ལམ་ཐེས་
པར་མཛད་དོ།།

དེའི་ཚེ་འཛམ་གླིང་འདུས་པའི་ཁྲོམ་ལྟར་མང་བ་ཡང་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་འདུན་པ་རྒྱུད་ལ་མ་སྐྱེས་
པར་ལྡེར་སྐྱ་སྐྱིག་པ་བཞིན་ཅབ་ཚུབ་མེད་པ་ལ་གནས་པ་བྱུང་། སྐབས་དེར་གཏམ་མཁན་
མཁས་པ་ཞིག་གིས་གཏམ་བཏང་ནས། སྤྲ་མ་ཀུན་དགའ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཟབ་གཏེར་ལས་བྱོན་
པའི་ཡི་དམ་གྱི་རྟེན་ཁྱད་འཐབ་གས་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་སྤངས་བཤད་བྱས། མ་ཞིའི་བསྐྱུལ་ཚིག་ལ་ཏ་
བསྐྱུར་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་སུ་བཅུག་གོ། །དེ་ནས་རྟེན་སྒྲོམ་ཁི་ཐོག་ཏུ་བཞག་ ཚོས་ཁིམས་
པ་གཏོས་ཆེ་བས་གཡོན་ཕྱོགས་ནས་འགག་ལ་བཅུར་ཏེ། ཁིའི་འོག་ནས་རིམ་པར་བཏང་བས་
ཡུན་རིང་དུ་འགོར་གྱང་། ཀུན་གྱིས་དབང་དང་བྱིན་རྒྱབས་ལ་ལྷག་ཆད་མེད་པ་ཐོབ་པར་མཛད་
དོ། །དེ་མ་ཐག་ཏུ་དགའ་སྒོན་གྱི་ཡོན་ལ། རྟེན་འཁྲུ་ལྷུ་དང་། བ་སྤང་གི་ཁྱུ་དང་། དར་དང་
རས་སོགས་ས་གཞི་གང་བར་སྐལ་བ་རྣམས་ལ། དགེ་བ་གཉིས་ལྡན་དུ་བསྐྱོ་བས་རྒྱས་
འདེབས་པར་གནང་ནས། འགྲོ་བ་དེ་དག་གི་བསམ་པ་ཡོངས་སུ་ཚོམ་པར་གྱུར་ཏོ།།

དེས་དེ་དང་མཚུངས་པ་བཞིན་མ་ཚེན་ཏིའུ་སྐྱེས་ལ་ཐེབས་དུས་ཀྱང་དེ་ཀ སྤེ་ནང་སེ་བ་ལ་
ཐེགས་ཀྱང་དེ་ཀ་ལྟར། རུལ་དུ་ཐེབས་ནས་སྐྱུབ་པ་ཞག་ལྡ་བཅུགས་ཤིང་ཐམས་ཅད་སྤིན་
གོལ་ལ་བཀོད་པའོ། །དེ་ནས་གྱུད་སྤིང་ཉི་ཤར་པས་སྐྱུན་དངས། བསྐྱུ་བ་དང་ཞབས་ཏོག་

སོགས་གོང་ལྟར་མཚུངས་ལ། རྟེན་མཇུག་³⁶² ཁྲོམ་དབང་ཚུང་གོལ་གྱི་འབྲེལ་བ་³⁶³ གནང་
ཞིང་། བརྒྱ་འབྲེལ་ལན་མང་དུ་བྱས་སོ།།

དེ་ནས་ཚུང་སང་དོང་ཁར་སྐྱུན་བྲངས་དུས་ཀྱང་སྤར་བཞིན། ཀ་ཤི་ཁྲད་དཔལ་ལ་ཕེབས་དུས་
ཀྱང་གོང་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ཕྱོགས་མཐའ་དག་ཏུ་གདན་འདྲིན་བྱུང་ཡང་ཐེགས་པར་ཞལ་
གྱིས་མ་བཞེས། དེ་ལྟར་འགྲན་ཟླ་དང་ཚད་བཟུང་དུ་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིན་ལས་རྒྱབས་པོ་ཆེས། མ་
རིག་སྐྱུན་པས་འཐེབས་པའི་མཚན་མོར་འབྲུམས་པ་རྣམས་ལ་ཐུགས་རྗེའི་རྒྱ་འོད་ཀྱིས་ཐར་
པའི་ལམ་སྐྱ་བྲངས་ནས་བདེ་བའི་འབྲས་བུ་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་བཀའ་དྲིན་གྱིས་བསྐྱུལ་ཏེ་
སྤར་རང་ཡུལ་དུ་ཕེབས་སོ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་ལས། མེན་ལོག་གི་ཡུལ་དུ་སྐྱུན་
བྲངས་ནས་བསྐྱུན་པ་དཀར་འཇུག་ལ་བཏང་བའི་སྐབས་ཏེ་བཅུ་གསུམ་པའོ།། ||

³⁶² SD and Sumra: བརྟེན་མཇུག

³⁶³ SD and Sumra: ས་

༥ ལེབ་བཅུ་བཞི་པ་བོད་ཀྱི་གདུལ་བྱ་སྐྱོད་བའི་སྐབས།

༡། །བཅུ་བཞི་པ་ཡང་ལོ་༡༤༡༥། གཅིག་སོས་ཀའི་དུས་ཚོད་དུ་དཀར་ཆེན་ཀུན་དགའ་
གྲགས་པའི་སྐྱ་སྐྱེ་སྐྱུལ་སྐྱུ་བརྟན་འཛིན་ལོར་བུ་དེ་ཉིད་བདེ་ཆེན་གླིང་དུ་ཕེབས་ནས་ཐོས་བསམ་
ཀྱི་དགོངས་པ་མཛད་དེ། རང་ལེའི་སློབ་མཚན་བུ་རྒྱ་མཚོ་དང་། དགོངས་པ་ཀུན་འདུས་དང་། ཚེ་
མིན་རྗེ་ཐེང་བ་དང་གསུམ་གྱི་དབང་ལུང་དགོས་གསུངས་པ་བཞིན། ཐུགས་འདོད་དང་
བརྟན་ནས་གནང་། ལན་གཅིག་ཁོང་གིས་སྐྱུན་རས་གཟིགས་དངོས་ཡིན་པའི་དག་སྤང་ཡང་
གཟིགས་འདུག་གོ། །དེའི་སྟོན་ལོ། རིག་འཛིན་མཚོག་ལུན་མགོན་པའི་སྐྱེ་མཐའ་སྐྱུལ་སྐྱུ་མདོ་
སྐྱགས་གླིང་པ་བྱོན་ཏེ། རང་ལེའི་ཚོས་སྐྱོར་³⁶⁴ རྣམས་གསན་གང་ཐུབ་མཛད། སྐྱ་དཀར་དུ་
མཇལ་དགེས་མཛད་པ་ཞིག་ལ། སྐྱུལ་པའི་སྐྱས་མཚོག་དེ་ཉིད་མདོ་སྐྱགས་གླིང་པས་དབང་
ཆེན་ཏུ་མགྲིན་དངོས་སུ་མཐོང་ནས་སྐྱུན་ཆབ་ཐོན་བྱུང་ལོ།།

ཡང་སྐྱུལ་པའི་སྐྱས་མཚོག་རྒྱ་བ་རྒྱུལ་མཚོན་དེ་ཉིད་དར་རྒྱས་ཚོས་གླིང་པས་སྐྱུན་དངས་པའི་
རེ་མོས་ཤིག་ལ། རིམ་པར་བསམ་ཡས་སུ་ཕེབས། དེའི་ཚོ་རྒྱུལ་བ་འབྲི་གུང་པ་ཡང་བྱོན་ཏེ།
ཆིབས་པ་བཟང་པོ་སོགས་མཇལ་སྐྱེས་གནངས་ཆེ་བར་མཛད། མཇལ་སྤང་ནི་དང་པོ་བཞིན་དུ་
འཕྲོད་པའི་ངང་ནས་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀ་ཞབས་ཀྱི་པརྟོ་བརྟན་པའི་ཕྱིར་དུ་ཚོ་དབང་གསན་རེས་
མཛད། མཐའ་དམག་བརྒྱུག་ཐབས་ལ་འབད་པ་གནང་། འགོང་པོ་དང་དམ་སྤི་རྣམས་ལ་
མནན་པས་རྒྱས་བཏབ། སྤྱིར་ཁམས་གསུམ་དང་བོད་ཁམས་ལ་བདེ་སྐྱིད་འབྱུང་བའི་སྟོན་
ལམ་དང་གིས་པ་བཙུན་ནས་༡༤༡༥། བྱང་ལ་ཐེགས། སྤེ་པ་དབུ་ཚེལ་བ་དང་། ཁམས་གསུམ་

364 SD: བསྐྱོར་

པ་དང་། གྲ་རབས་པ་དཀར་པོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་ལེན་དང་འབྲུལ་བ་ལེགས་པར་མཛད། དེ་
 ལས་མོན་མཁར་རྣམ་སྲས་སྤིང་དུ་སྐྱེན་དངས་ཏེ་ཚོ་རྟ་སྐྱགས་མའི་དབང་གནང་། ལྷ་འབྲུག་ཏུ་
 ལྷོན། ལྷོ་གདོང་རྩེ་སོགས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་སྦྱིན་བདག་གི་ཁུར་བཞེས་ནས། རྟོར་དམག་བསྐྱོད་
 པ་དང་མནན་པ་རྟགས་ཐོན་པར་བསྐྱབས། དེ་དུས་གཏེར་རྟོན་བདེ་ཚེན་སྤིང་པས་མཇལ་དུ་
 ཐེབས་ཁོང་རང་གི་གཏེར་ལྷོན་རྣམས་ལྷན་མོ་བསྟན། ལྷགས་སྤང་ཡང་ཤིན་ཏུ་འཕྲོད་པར་བྱུང་།
 གཙུག་ལག་ཁང་དང་ལྷ་རྣམས་ལ་ཡེ་ཤེས་འཕྲོ་མེད་དུ་བརྟན་པའི་རབ་གནས་དང་། སངས་
 རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་གཉིས་ལྷན་དུ་དར་བ་དང་འཛིག་རྟེན་གྱི་དགེ་ལེགས་འབྱུང་བའི་བཀྲ་ཤིས་
 སྦོན་ལམ་ལ་མངའ་བརྟེན་པའི་ཁུར་བཞེས་ཁོ་ནས་ལོངས་སྤྱོད་པར་གྱུར་ཏོ།།

ཚོས་རྗེ་ཞིང་སྤྱོད་པས་ཀྱང་སྐྱེན་དངས་ནས་གདན་བཞེས་བསྐྱེན་བཀྲུང་གྲུ་ལོ་པར་ལུས། ཕྱིང་
 བ ³⁶⁵ ལྷག་རྩེ་པའི་སྤེ་པས་ཀྱང་ནན་གྱིས་ཐེབས་ཞུ་བའི་བང་ཚེན་རྟེན་བཅུ་གས་སུ་བྱུང་བ་ནས་
 ཐེགས་པ་གནང་སྟེ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་འབྱོར་རོ། །དེའི་ལོ་རེས་རྒྱལ་སྲས་པ་ཡབ་ཡུམ་ཡང་
 རྣམ་ཕྱི་ལ་ཡོད་པས། ཁོང་གི་གྱི་བཟང་པོ་དེ་ཚོས་བཟང་ཟེར་བའི་བཅུ་ལྷན་པས་གཟེར་འདུག་པ་
 ལ། སྐུལ་པའི་སྲས་མཚོག་གི་ཞབ་ནས། དོ་རུབ་རྒྱལ་སྲས་རང་གི་གྱི་ལོང་། འཐབ་མོ་ཡོང་བ་
 ཡོད་ལར་ཁྱེད་ཀྱང་དོ་རུབ་མཚོར་ལ་ཕྱག་རྒྱ་མོ་དང་མཉམ་དུ་ཕྱིན་ན་དུག བདེན་མི་བདེན་
 ལྷོས་ཤིག་གསུངས་པ་དེ་མདོན་མཁྱེན་ཡིན་སྟུམ་པ་༼༧༩༽མ་བྱུང་བར། གྱི་ཡང་མ་སྤངས།
 མཚོར་ལ་ཡང་མ་ཕྱིན་པས། བཀའ་ལུང་བཞེན་དུ་དེའི་རུབ་མོ་གསོད་རེས་བྱས་འདུག་པས་
 སང་སྲ་བར་སྐྱ་གཞོགས་སུ་ལོ་རྒྱལ་འབྲུལ་བ་ལ་སྤེབས་པའི་ཚོ། ཞལ་སྲ་ནས། མདང་ཁྱེད་

³⁶⁵ SD and Sumra: ཚིངས་སྲ་, *passim*. This is probably a central Tibetan accentuation.

གྲིས་མཚོར་ལ་སྤྱིན་ནས་གྲི་སྐྱངས་ན་འཐབ་མོ་ཡང་ཡོང་བ་མེད། བྱེད་རང་ལ་ཡང་བར་ཆད་
 གྲིས་སྐྱགས་ལ་བ་མེད་དེ། དས་ལབ་བ་³⁶⁶ནི་མ་ཉན། དེ་ནི་ཡུག་སའི་སློབ་པོ་ག་ནས་ན་པོ་རང་
 ཅིག་ཡོང་བ་འདུག་པས། ཡུག་ས་དང་མ་འཕྲད་པ་གྲིས་³⁶⁷གསུངས་ཀྱང་། མ་འཕྲད་པའི་
 ཐབས་མ་བརྟུབ་པར། ལམ་ལ་སྐྱག་འཕྲད་དུ་བྱུང་བའི་དགོང་མོ་ནས་ནད་གྲིས་ཐེབས་དུས། རྒྱ་
 མའི་བཀའ་བཅགས་པའི་མཐུ་ཡིན་པར་ནི་ཤེས། དེའི་ཚོ་ལྷན་དང་བསངས་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་
 ཕན་བསྐྱེད་མ་བྱུང་། ལྷ་རྗེ་མི་གཅིག་པ་བདུན་ལ་རྩ་བ་སྟན་ཀྱང་ནད་པོ་³⁶⁸མ་ཤེས་པར་སྐྱོན་
 ལོག་བཏང་། དལ་འབྱོར་འཕྲོས་པ་ལ་ཉེན་པའི་ཚོ། དར་རྒྱས་ཚོས་གྲིང་དུ་ནད་པ་སྐྱོར་གཅིག་
 གཟུགས་པ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་རང་ཐེབས་ནས་ཁོང་གིས་རྩ་གཟུགས་པའི་ཚུལ་མཚོན་དེ། ནད་འདི་
 དས་པོ་ཤེས་པེད་མོན་གྱི་བཞེགས་རྒྱུང་ཟེར། བྱེད་བོད་གྲིས་སི་བི་ཟེར་བ་དེ་ཡིན་པར་ཐག་ཚོད།
 ཆང་མང་པོ་འཕྲུངས་ནས་སློབ་པས་³⁶⁹འཛིབས་ན་ཕན་གསུངས། ནད་རན་འདི་གཞན་སུ་ཡང་
 མེད་པར་བྱེད་གཅིག་ལ་ཡོང་བ་ནི་སློབ་པོ་ག་པས་ལན་པ་ཡིན་གསུངས། དེའི་དུས་མའོན་པར་
 མཁུན་པ་ལ་རྒྱས་ཡོད་ཀྱི་བཀའ་བཀོད་ལྟར་བྱས་པས་དེའི་།³⁷⁰ ལུབ་མོ་ནས་འབྲུམ་བ་ཐོན་
 ཏི་ནད་ལྱུར་དུ་ཕན་འདུག་གོ། །སྐྱ་མ་མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་རྟགས་དེ་གཅིག་པོས་ཀྱང་ཚོག་
 པར་གཏུག།

366 SD: ལབས་པ་ Sumra: ལབས་པས་

367 SD and Sumra: བགྲིས་

368 SD and Sumra: རོས་

369 SD and Sumra: བསྐྱོག་པས་

ཡང་སྐྱབ་³⁷⁰ ལྷ་ཚེན་པོ་དེར་སྐྱེ་བའུན་སྐྱབ་³⁷¹ པ་མཛད་ཅིང་འཕེལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་ཕྱིད་གོལ་
 གྱིས་ཀུན་ལ་ཁབ་པར་སྐྱེལ་ལོ། །གཞི་བཞུགས་ཀྱི་དཔོན་སློབ་གྲ་³⁷² བཅུན་ཡོངས་ཀྱིས་ངོ་
 མཚར་གྱི་དགའ་སྟོན་དང་སྐྱུ་རིན་གསོ་³⁷³ བྱེད་ཀྱི་ཡོན་ལུས་རྗེས་རྒྱུ་ཕྱོགས་སུ་ཞལ་བསྐྱུར་
 ཅས། ལྷན་པོ་རྫོང་དུ་སྐྱེ་བ་ཀུན་བཟང་རྒྱལ་པོ་སྐྱུ་མཚེད་ལ་ཚོ་དབང་གཞན་། ལྷ་དཀར་ཚེ་པའི་
 གདན་འབྲེན་ཡང་ཡང་དོས་དྲག་པའི་གཤེས་ཀྱིས་ཐེགས་པའི་ཞལ་བཞེས་མཛད། ཅང་སོ་
 རོམ་པོ་བས་སྐྱུ་ལེན་ལྷ་སྟེ་ཚོ་དང་ཕྱག་རྩོར་གྱི་དབང་གཞན་། ཅང་སོ་ཤར་རི་བས་སྐྱུན་དངས་ཏེ་
 བསྐྱེད་སྤངས་ཀྱི་མཉེས་པར་མཚོན་ཅིང་། དབང་དང་བྱིན་བརྒྱབས་ཀྱི་སྐྱེས་བཟང་གཞན་། ཅང་
 སོ་རི་བོ་བྲག་པས་ཐེབས་ལུས་ཅས། ལུ་དུད་དང་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་གུས་ཞབས་བསྐྱུབས་ཏེ། དྲག་པོ་
 ཏྲ་མགིན་ཚོ་གསུམ་གྱི་དབང་བསྐྱུར་ནས་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས། མྱིང་མཐོང་སྐྱོན་པས་གཞི་ལེན་
 དང་སྤི་ལྷ་དད་པས་སྤངས་ཏེ་ཐབས་གདན་དུ་བསྐྱེ་བའི་གནས་གཞི་ལུལ། དེ་ནས་སྐྱུ་དཀར་
 ཚེར་ཐེབས་ཁྲི་དཔོན་པས་བྱི་སྒོར་ཕྱག་འབུལ་ལ་བྱོན། སྐས་རྣམས་ནས་ཡར་འཐེན་ལུས་ཤིང་
 འཕོལ་བཅེགས་ཀྱི་ཁར་བཞུགས་སུ་གསོལ། སང་ནས་སྐྱུ་མ་ལོར་བུ་རྒྱ་མཚོའི་དཀྱིལ་འཁོར་
 བཞེངས་ཏེ་སྐྱུ་བ་ཚེན་དང་མཚུངས་པའི་དབང་གི་ཕྱག་བཞེས་རྒྱས་པར་དགོས་། །༡༧༽ ལུས་
 པ་བཞིན་དགོངས་པ་ཚིམས་པར་གནང་ངོ་།།

ཅང་པར་གཏང་རག་གི་དགའ་སྟོན་དང་། ཚོགས་འཁོར་གྱི་རྣམ་གྲངས། འབུལ་བའི་བྱེ་བྲག་
 ལུད་བཞེས་སྐྱུ་གཞུས་དུ་མས་དཔོན་སློབ་འདུས་པར་བཅས་པའི་ཞལ་གྱི་ཚོམས་རྣམས་ཀྱང་

³⁷⁰ SD and Sumra: བསྐྱབ་
³⁷¹ SD and Sumra: བསྐྱབ་
³⁷² SD and Sumra: གྲ་
³⁷³ SD and Sumra: གོས་

དོམ་པར་མཛད་དུ་བཅུག་ཅིང་། བཞད་³⁷⁴པའི་གད་རྒྱུད་ས་³⁷⁵དང་ལྡན་པས་མཚོད་ཡོན་སྲོ་བ་
འཕེལ་བར་བྱས་སོ། །སྐྱུལ་སྐྱུ་མདོ་སྐྱུགས་གླིང་པས་ཀྱང་ཀྱུ་ཁང་དུ་སྐྱུན་བྲངས། གཞི་ལེན་དང་
བརྒྱ་འབུལ་བྱས་བྱུང་ཤིང་། དེ་ནས་སྐྱུལ་པའི་སྐྱུ་མཚོག་སྐྱུག་ལུང་སྡེ་པས་ཞག་བཞུགས་ཞུས་
ནས། ཞབས་ཏོག་དུ་མས་མཉེས་པར་བསྐྱབས་ཏེ་སང་འབྲོན་ལམ་དུ་ཚིགས་པའི་ཞབས་རྗེས་
ཀྱང་བྱུང་ངོ་། དེ་ནས་ལྷོ་བྲག་གི་གཏོར་སྟོན་ཚོས་ཀྱི་དབང་བྱུག་གི་གདུང་བརྒྱུད་རྣམས་ཀྱིས་
སྐྱུ་རུ་སྐྱུ་ཁང་དུ་སྐྱུན་བྲངས་དུས་ཚེ་དབང་གནང་། ཁོང་གི་ཚོ་བོ་རིན་པོ་ཆེས་གཙོ་བྱས་པའི་ནང་
ཉེན་ཚང་མའི་མཇལ་ཁ་ཚུར་སྐྱུལ་ལོ།།

ལྷ་ལུང་དང་མཚོ་ཡུལ་བྲག་དཀར་གཉིས་སུ་ཞག་ཤས་བཞུགས། ཚུས་ཁྱེར་ཡུར་འོག་དུ་སྐྱུབ་
ཆེན་བཅུགས་མཚོད་ཡོན་རྣམས་གད་གི་ཐད་དུ་ཡང་དགེ་ལེགས་ཀྱི་བསམ་དོན་བསྐྱབས་ཏེ།
སྐར་བྱུམ་ཐང་ལ་ཐེགས་སོ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་ལས། གཞོན་ཉུའི་རོལ་ཅིད་འདོད་
པ་འཇལ། ཁ་སྐོམ་རྒྱུ་ལ་གདུངས་པ་ལྷ་བྱུའི་བོད་ཀྱི་འགོ་བ་གདུལ་བྱར་བྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་
ཀྱི་རེ་འདོད་ཡོངས་སུ་གད་བར་བྱུར་པའི་སྐྱབས་ཏེ་བཅུ་བཞི་པའོ།། ||

374 SD and Sumra: གཞད་

375 SD and Sumra: ཀྱུངས་

༥ ལེབ་བཙུག་ལྷ་པ་གདུལ་བྱ་སྐྱོད་ཚོགས་སྐྱོད་བའི་སྐབས།

༄༅། །༡༩༧༩། བཙུག་ལྷ་པ་སྐྱེལ་པའི་སྐབས་མཚོག་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚོན་དེ་ཉིད་ཡང་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལ་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ། མེལ་ཐངས་གནས་པའི་སྡེ་པ་གསང་བདག་རྗེ་རྗེས་སྐྱེན་བྱངས་ནས་བསྐྱབ་པ་མཛད་དུས་མེ་ཏྲུག་གི་ཆར་བབས་སོ། །དེ་ནས་ལྷ་ལྷུང་པའི་སྡེ་པ་བདུད་འདུལ་རྗེ་རྗེས་ཞབས་སྡེ་བོར་གྲངས་ཤིང་དབང་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་³⁷⁶ གསན་ནོ། །སྐབས་ཤིག་སྐྱོ་སྡོམ་ལ་རུ་ཚོས་རྗེ་དག་དབང་གིས་སྐྱེན་བྱངས་པའི་ཚོ་དབང་བཀའ་མང་དུ་གནང་ཞིང་། ཚེབས་པས་ཀྱང་ཞབས་རྗེས་ཐོན་པར་གྱུར། སྐྱོ་སྡོམ་གྱི་ཚོ་དབང་ནས་མཁའ་འགྲོ་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་གྱི་ཕྱག་སྐྱེད་³⁷⁷ གཏེར་ལས་བཞེས། དེ་ཉིད་ཚོས་རྗེ་དག་དབང་ལ་བྱིན་ལྷབས་ཀྱི་ཉེན་སྐལ་དུ་གནང་ངོ་།།

ཡུ་བ་ཞིང་པའི་³⁷⁸དཔོན་ཀམ་ཟེལ་གཞོན་གྱིས་ཚོས་འཁོར་³⁷⁹བའི་བདག་མཛད་དུས། དམག་དཔོན་ལ་ཁོང་གིས་བྱོན་ནས། རྩ་སྐྱོད་སྐྱོད་དཀར་དུ་གསང་དམག་བྱངས་པས། སྐབས་མཚོག་དེ་ཉིད་ཀྱི་མཛོན་པར་མཐུན་པས་དགོངས་ཏེ། རྩ་འཕྲུལ་བྲག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་བཞེངས་པ་ཅོམ་གྱིས། ཁོང་དམག་མི་རྣམས་ལ་མཐོང་སྐྱོད་དུ། ས་གཞི་དམག་གིས་བཀའ་ནས་བདས་བྱུང་སྐྱེལ་པའི་དངངས་སྐྱེད་དེས་བྲག་ལ་ལྷུང་བར་བྱུང་བས། མིས་འདེད་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་གདོང་མ་བྱུབ་པར་སྐྱོད་ལུང་བྱས་ནས་གོ་མཚོན་དངོས་ནོར་སོགས་བསྐྱུར་ཏེ་བྲོས་སོ། །ཕྱིས་སུ་

³⁷⁶ SD and Sumra: འབྲེལ་བ་

³⁷⁷ SD and Sumra: ཉུག་

³⁷⁸ SD and Sumra: ཡུ་བ་ཞིང་པའི་

³⁷⁹ SD and Sumra: ཚོས་སྐྱོར་

ཚོས་སྐྱོར་བ་རྣམས་ཀྱིས། རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་སྲུང་གི་³⁸⁰ ཚོ་འཕུལ་ཡིན་པར་འདུག་ཅེས་
སྐྱེད་སེལ་པའི་ཚོ། རྒྱ་ལྷོ་ཉིད་ཀྱི་ཞུལ་སྲུང་ནས། དཀོན་མཆོག་གི་ཐུགས་རྗེ་དང་བཀའ་སྲུང་
ཡོངས་ཀྱིས་དམག་སློབ་པ་ཡིན་གསུངས་ནའང་། འདི་ནི་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ཀྱིས་རྩལ་འཕུལ་འབྱེད་
པར་མཛད་པ་ཕལ་ཆེར་གྱིས་སྐྱབས་ཀྱི་ལྷོ་ཉིད་ཀྱི་ལྷོ་ཉིད་ཀྱིས་རྩལ་འཕུལ་འབྱེད་
ཀྱང་། ད་དུང་རྒྱ་སྐད་པ་ལ་དམག་དང་དབྱ་བྱེད་མི་ལུས་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ་ཡིན་པར་འདུག།

ཡང་བོད་དུ་ཐེབས་པའི་དུས་ཤིག་ན། མཚོ་ཡུལ་བྲག་དཀར་དུ་སྐུལ་སྐྱབས་བསྟན་འཛིན་ཞོར་བུ་དེ་
ཉིད་རྗེ་ཐོག་ནས་བཞུགས་པའི་སྐབས། ལྷ་རུ་ལྷ་ཁང་པས་རྟེན་བཞེངས་ཀྱི་རབ་གནས་ལ་
གསོལ་བ་བཏབ་པ་དོན་གྲུབ་རྗེས། མཚོ་ཡུལ་བྲག་དཀར་དུ་རྒྱུར་འཁོར་བ་དང་། ལྷ་ཁང་ཕྱི་
ཏུ་མཇུག་ཏེ། སྤེལ་ཞུལ་རོ་ཐམས་ཅད་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཚོ་དང་བྲག་པོའི་³⁸² དབང་ལོང་གིས་
ཀྱང་གསལ་ན། དེའི་ཚོ་སྐུལ་པའི་སྐྱེད་ལབ་སྐྱབས་གཉིས་ནི་ཐུག་ནས་འཆང་རེས་མཛད་ཅིང་། རེས་
འགའ་ནི་ཀྱུ་རེ་དང་ཞུལ་ཤགས་ཀྱིས། བཞེད་མོ་རི་འབྲེལ་བ་ཅོམ་མཛད། རེས་འགའ་ནི་
བསྟན་པའི་དོན་དུ་ཐེམས་ཅན་བདེ་སྐྱིད་ལ་བཀོད་པའི་ཐབས་འདི་ལྟར་བྱ་དགོས་ཚུལ་གྱི་
བཀའ་གྲོས་གནང་། རེས་འགའ་³⁸³ ནི་བཅོམ་གཏམ་འཕེལ་ནས། ལྷ་གཞོགས་ན་ཡོད་པ་
རྣམས་འདོད་པ་དབང་མེད་དུ་གཡོ་བའི་གསུང་སྐྱེད་སྐྱེར་གྱི་འདུག་གོ།

སྐྱེད་ལམ་ལོ་ཤས་སོང་བའི་ཚོ། བོད་ཀྱི་སྤེལ་བདག་རྣམས་ཀྱིས་ལྷ་ནན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡར་
ཐེབས། དགོ་བསྟེན་མཁའ་རིའི་མགུལ་གྱི་དགོན་གསལ་དུ་སྐྱེན་བྱངས། ཐེབས་ལྷ་དང་གཞི་

380 SD and Sumra: བཀའ་བསྲུངས་ཀྱི་

381 SD and Sumra: ཚོས་སྐྱོར་པ་

382 Sumra: པའི་

383 SD and Sumra: རེ་འགའ་

ལེན་གཟབ་ནས་ལྷན་ཤིང་ཚོས་ཇེ་ཞལ་ངོ་དང་གྲ་བཅུན་ ༡༧༠༠ རྣམས་ལ་ཚེ་དབང་ཟབ་
མོ་གནང་ཞིང་བར་ཆད་ཀྱིས་སྐྱབས་མི་རྟེན་པའི་དངོས་སྲུབ་ཀྱི་སྐྱེས་བབ་དམ་པ་བསྐྱེད་
ཏོ། །ཁུ་ཁྱེར་མཚོ་ཡུལ་ལ་ཡག་རྣམས་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ། ལྷ་དཀར་ཚེ་དང་སྟག་ལུང་སོགས་
སྤྱི་ཚོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་རྒྱུ་རྒྱུ་ལོ་བསྐྱེད། དཔེ་རྒྱུ་པའི་སྤྲེ་པ་དགའ་བའི་
རྒྱལ་པོས་འབྲུལ་བ་ཞབས་ཏོག་གིས་མཉམས་པ་བསྐྱབས་ཤིང་དབང་དང་བྱིན་རླབས་ཀྱི་དགའ་
སྟོན་གནང་བའི་རྗེས་ཁྱེད་པས་སྐྱུན་དངས་ཞབས་འདེགས་གཟབས་ཤིང་། ཡི་དམ་ཀྱི་རྟེན་རྟ་
མགྲིན་ལྷན་ཟེལ་གཞོན་གྱིས་ཐོག་དངས་འབྲུལ་བ་རྒྱ་ཚེར་བྱས།

ལོ་མཐིང་ལྷ་ཁང་དུ་ཐེབས་ལྷན་ནས་གཞི་ལེན་སྐྱུན་སྐྱུམ་ཚོགས་པས་མཚོན་ཅིང་། ཚོ་དང་
ཕྱག་རྟོག་དབང་གི་སྐྱེས་བབ་པོ་གནང་། དེར་ཕྱོགས་ཀྱི་མཚོད་རྟེན་སྐྱབས་པ་ཞེས་ནས།
དམ་རྗེས་ཀྱི་ཐབས་རྒྱན་བྱུང་བར་ཅན་གཅིག་གསང་གཏེར་གྱི་རྒྱུ་དུ་བཞེས་སོ་ཞེས་པའི་ལོ་
རྒྱུས་ཞེས་ཀྱང་འདུག་གོ། ཚོ་ལམ་དཔལ་རིར་སྐྱེ་རིམ་གྱི་ཆེད་དུ་ཚོ་བསྐྱབ་ཞལ་གསུམ་མཛད།
ཡར་ལམ་ཚོས་ཇེ་རྣམ་རྒྱལ་བས་རྗེ་རྗེ་གདན་དུ་བསྐྱབ་གཞི་ལེན་ཞབས་སྐྱེལ་ལྷན། དེ་ནས་
སྤྲེ་པ་མོ་བརྒྱུད་དེ་སྤྲེ་པ་རྒྱལ་མཁར་བས་བཀུར་སྟེ་སྐྱེ་ན་མེད་པས་ཞབས་རྩལ་སྐྱེ་བོར་གྲངས་ཏེ་
དབང་བཞི་རྩོགས་པར་ལྷན།

སྐྱེལ་སྐྱེ་ཚོས་རྒྱལ་དོན་སྲུབ་པས་བསྐྱབ་པའི་སྤྱི་དང་བཅས་ཏེ་སྐྱེས་མཁར་དུ་སྐྱུན་དངས་
དག་སྐྱེད་གི་སྐྱོ་ནས་ཕྱག་དང་ཞེས་གཞི་ལེན་གནང་ཆ་དང་བཅས་བག་རྩོ་བར་མཛད་ནས།
ངོད་ཀྱི་གཙུག་ ༡༧༠༠ ལག་ཁང་བཞེངས་པ་འདི་དག་ལ་མི་ཏོག་འཐོར་བ་ཅིས་ཀྱང་ལྷ་ཞེས་

384 SD and Sumra: འཕྲིང་

བཀའ་བསྐྱེལ་བ་ལས། དེ་ལྟར་བགྱིའོ་³⁸⁵ཞེས་གསུངས་ཤིང་ཕྱག་ནས་ཀུན་ལ་ཁྲབ་པར་
གཏོར་བས། སྐྱེལ་པའི་སྐས་མཚོག་ཉིད་རྟེན་མགྱིན་དངོས་ཡིན་པར་བཟུང་སྟོན་པའི་ཕྱིར། དེར་
བཞེངས་པའི་རྟེན་མགྱིན་གྱི་སྐྱེས་ཀྱང་། མེ་ཏོག་བཞེས་ཏེ་ས་ལ་མ་རྒྱལ་བར་གྱུར་ཏོ། །དབེན་
ཅུར་བསྟེན་བཀའ་ལྷན་ནས་ཡུར་འོག་ཏུ་སྐྱེ་བའུན་སྐྱེ་བ་པ་གནང་ཞིང་ངོ་མཚར་བའི་རྟགས་དུ་
མ་དང་བཅས་ཚུང་གོལ་ཤིན་ཏུ་འཕེལ་ཆེ་བར་བྱུང་། དེའི་གོལ་སྟོན་གྱི་དབང་ལ་སྐྱེས་མས་ཅུ་
དབང་³⁸⁶མཛད་དུས། འཇའ་ཚོན་ཤར་ཞིང་བྱུག་པ་དང་། མེ་ཏོག་ལྷ་ལྷན་གྱི་ཆར་བབས། བྱ་
གོད་ཀྱིས་ཚོས་ཉན་པའང་³⁸⁷བྱུང་ངོ་།།

སྐྱེ་བ་པ་མཛད་གྱི་བར། ཕྱི་རུ་ཆ་ཐེར་ཕྱབ་ནས་བཞུགས་པའི་སྐབས། ཅུང་ཟད་སྐྱེའི་བཟོ་མདོག་
མི་བདེ་བ་ལ། འགོལ་དུས་³⁸⁸ཤིག་རྒྱལ་སྐས་ཀྱིས་བྱུག་ཇས་རྣམས་སྐྱེར་ནས་སྐྱེལ་ཕྱི་བྱུག་
སྟོན་པའི་ཚེ། གསང་བའི་བདག་པོ་³⁸⁹ལ་མཇུག་འོག་ཅོམ་བྱུང་བས། དེ་ལ་འཆང་ནས་
འདིས་གོ་ཚད་པོ་མཛད། དེད་བུ་སྐྱོབ་རྣམས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་བསམགས། སྐྱེས་པའི་ཏུ་
ཐེབས་པའི་གདུང་བརྒྱུད་ཅིག་བཅོས་འདུག བཅའ་པོ་སྟོང་སྐྱེད་པོ་³⁹⁰ཡིན་ལྟས་པས། ཞལ་སྐྱེ་

385 SD and Sumra: བགྱིའོ་

386 SD: adds ཤིག་

387 SD and Sumra: ཀྱང་

388 SD and Sumra: མགོལ་དུས་

389 This refers to the male organ. Only then, the passage makes clear sense.

390 SD and Sumra: སྟོང་བདུག་པོ་

ནས་འོན་ཏེ་དག་དྲག་³⁹¹ ངའི་སེམས་ལ་ཡང་བྱ་དེ་བ་³⁹²འདི་ང་རང་ལས་ལྷག་པ་གཅིག་ཡོང་
བའི་རེ་བ་ཡོད། རྒྱལ་སྐྱེས་ལོ་ལ་ཐུགས་མཉམས་ན་དེ་ལེགས་གསུང་གི་འདུག་གོ།

ཚུ་ཚེར་བ་རྣམས་ཀྱིས་དད་པ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་ངང་གིས། གཞི་རུ་ཞབས་ཏེ་ག་
།¹⁰² །མངས་པ་མེད་པ། འབྲོན་ལམ་དུ་སྐྱེལ་བསུ་ཞབས་ཕྱིས་འགྱུབ་པ་དེ་ལ། དཔོན་སློབ་
ཀུན་ཀྱང་ཐུགས་ཤིན་ཏུ་མཉམས་པའི་རྣམ་འགྱུར་མང་པོ་སྟོན་ཞིང་མོན་ལ་ཐེགས་སོ། །ལན་ཅིག་
ཡུར་འོག་དུ་ཚེ་སྐྱབ་མཛད་པ་ཞིག་ལ། བུམ་པའི་ཁ་ནས་ཚེ་ཚུ་ལུད་དེ་དཀྱིལ་འཁོར་བསང་
སྐངས་པ་ཀུན་གྱིས་མཐོང་བར་གྱུར། རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་ལས། སུར་གདུལ་བྱར་མ་
གྱུར་པ་འགའ་ཡང་དེ་དུས་བཅེ་བས་རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་སྐབས་ཏེ་བཙོ་ལྔ་པའོ། ། །

³⁹¹ SD and Sumra: ཐག་ཐག
³⁹² SD and Sumra: རྗེས་ *passim*.

༥ ལེན་བཅུ་དུག་པ་སྡེ་པ་རིན་སྲུངས་པ་དང་འབྲེལ་བའི་སྐབས།

༄༅། །བཅུ་དུག་པ་སྡེལ་པའི་སྐབས་མཚོག་ལྟེན་བ་རྒྱལ་མཚོན་གྲིས་མཐའ་བུ་ལི་ལ་བྱོན་ནས་
ཏ་ལི་རུ་ལྷ་ཁང་བཞེངས་པའི་དགོངས་པ་གནང་བའི་³⁹³ ཚོ། འཇུགས་སྟོན་མཛད་པའི་ཉིན་མོ་
ཚོ་དབང་བསྐྱར་དུས། རིན་པོ་ཆེ་མནལ་ཙག་³⁹⁴མཛད་པའི་གཟིམས་³⁹⁵ལམ་དུ། ཨོ་རྒྱན་པདྨ་
དང་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་དང་། བསྐྱེད་པ་དང་གསུམ་བྱོན་ནས། དབང་བསྐྱར་བ་དང་བྱིན་གྲིས་
བསྐྱབས་པའི་ཚོ། མི་རྣམས་ཀྱིས་ཚོད་པོ་གསུམ་དངོས་སུ་མཐོང་བ་བྱུང་། ལར་ནི་མཐའ་སྐོར་
ཚོད་འབྱུང་བ་མི་སྲིད། དེ་དུས་ལྷ་པ་རིགས་ངན་གཅིག་གིས་མནལ་དགོགས་པས། དེས་ལན་
སྟོད་འདེབས་ཀྱི་བཀའ་བཀོན་ཤིན་ཏུ་མང་བར་གནང་། རྩོམ་ལ་འཇའ་སྐྱ་གསུམ་སྡེལ་བྱུག་
ཅིང་ཡ་མཚན་པའི་རྟགས་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་ངོ་།།

སྲར་རང་ཡུལ་དུ་ཐེབས་པའི་ཚོ། ལྷ་པ་སྡེ་པས་གདན་འདྲེན་གྱི་མི་སྣ་ནན་ཆེ་བ་ལ་བརྟེན།
གདུང་བརྒྱུད་དེ་བ་ཙན་བྲ་དང་བཅས་ནས་བར་ཞག་རིམ་གྱིས་བྱོན་ཏེ། རྒྱལ་མཁར་དུ་སྡེ་པ་
ཡུམ་།³⁹⁶ །སྐྱུ་རྣམས་ཀྱིས་གཞི་ལེན་ལྷའི་ལོངས་སྟོན་ལ་འགྲུན་ནས་མཛད། བཟང་
ཡུལ་དུ་ཀུན་དགའ་ར་བར་དཔལ་རྒྱུད་ནས་སྡེ་པ་དགའ་བའི་རྒྱལ་པོ་³⁹⁶ ཡབ་ཡུམ་སྐྱུ་དང་
བཅས་པ་ཐེབས། ཐབ་འཛིན་རྒྱ་ཆེ་ལ་དཔངས་མཐོ་བར་ཞུས། ཚོའི་དབང་དང་བྲག་པོ་གསུམ་

393 SD and Sumra: ལྷ་པའི་
394 SD and Sumra: མནལ་སྟོན་གས་ This is honorific form for གཉིད་ཙོག་རྒྱབ་པ་ a colloquial
central Tibetan term for dozing off.
395 Sumra: གཟིམས་
396 Sumra: རྒྱ་པོ་

དེའི་གྱི་དབང་གཞན་། ཚེ་ལམ་དུ་ཐེབས་ཚེ་སྐྱབ་ཞག་གསུམ་དུ་མཛད། དེ་དུས་ཁ་ནས་སྡེ་པ་
སྐྱུ་མཚེད་གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་ལ་བྱོན། ལྷ་ཁང་དུ་ཐེགས་ནས་སྡེ་པ་ཚེན་པོ་ལ་ཚེ་དབང་གཞན་།
ཞབས་ཏྲོག་ཀྱང་ཁོང་གིས་གང་ལྷོ་གས་བསྐྱབས། དེ་ནས་ཡར་བྱོན་ལུང་དགར་སྐྱུང་གོ་དང་སྐྱུ་
གར་གྱི་བསྐྱབས་སྡེ་བས་ནས་སྤང་དུ་ཐེབས། སྐྱེ་བདུན་སྐྱབ་པ་ཚར་གཅིག་དང་། ཁ་རུ་ཚར་
གཅིག་བཅུགས། འཕེལ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ཚེ་ལ་གཏང་རག་གི་ཡོན་ཀྱང་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་
བྱུང་ངོ་།།

དེར་སྡེ་པ་གཡུ་ལོ་བ་དང་ཤར་རི་པའི་གདན་འདེན་སྡེ་བ་བྱུང་ཡང་། སྐྱུན་ལ་བྱང་ཚུབ་སྤྱིར་དུ་
ཐེབས། དེ་དག་གིས་ལྷུས་པའི་དོན་དུ་ཚེ་སྐྱབ་ཞག་གསུམ་མ་གཅིག་གཞན་། དུག་ཚོང་གསར་
དུ་ཞག་གཅིག་བཞུགས་ནས་ཚེ་དབང་གཞན་། འབྲུལ་བ་དང་ཞབས་ཏྲོག་བསམ་ལས་འདས།
སེ་རོང་གཞིས་ཁར་ཞག་གསུམ་བཞུགས་ཏེ་ཚེ་དབང་དུག་པོ་གསུམ་དེའི་གཞན་། བཀུར་སྟེ་
དང་གཏང་རག་སྐྱོས་མ་འཇུག་པར་བྱུང་། དེ་ནས་སྐྱུན་པོ་ཚོང་དུ་སྡེ་པ་བསྐྱུན་འཛིན་པ་ལ་ཚེ་
དབང་གཞན་། ཞབས་འདེགས་ཀྱང་གཟབ་ནས་མཛད། ལྷག་ལུང་དུ་སྡེ་པ་ཟེམ་གཞོན་པ་ལ་ཚེ་
རྟ་ཞལ་སྐྱོད་ཀྱི་དབང་གཞན་། ༡༠༥། བཀུར་སྟེ་དང་གཏང་རག་སྐྱོས་མ་འཇུག་པར་བྱུང་།

སྐྱུ་དཀར་ཅེར་བཞུགས་པའི་དུས་སྐྱུ་དཔལ་ས་སྐྱུ་པའི་བདག་པོ་རིན་པོ་ཚེ་སང་འདིར་ཐེབས་སྐྱུ་
ཡིན་ཞེས་པའི་བང་ཚེན་པ་སྡེ་བ་བྱུང་བ་ནས། དབོན་ཚེན་རྒྱས་པས། རིན་པོ་ཚེ་ལགས། ཁོང་ལྷ་
བྱས་འདིར་མཛལ་དུ་བྱོན་པ་ལ། དེད་རང་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བཞེད་དགོས་པ་མིན་ནས་ལྷུས་
པས། ཞལ་སྐྱུ་ནས་དེ་ཀྱང་དག་གསུངས། བསྐྱབ་པའི་གྲུབས་མཛད་པས། ཁོང་གིས་གསལ་ནས་
འབྱོན་དགོས་ལྷུས་ཀྱང་འབྱོན་མ་གཞན་། དེ་ནས་བསྐྱབ་པ་མི་བྱེད་པར་དམ་བཅས་པས་ཐེབས་
པར་མཛད་དོ། །སང་གི་ཉིན་ལྷ་མའི་དབང་། རྟ་མགྱིན་གྱི་དབང་། བྱག་རྟོར་གྱི་དབང་། དུག་
པོའི་དབང་། ཚོའི་དབང་དང་བཅས་ཚང་མར་གཞན་། ལྷ་མ་ལོར་བྱ་རྒྱ་མཚོའི་ལས་བྱང་དུ་སྤྱི་

ལྷོན་ཤིང་། དགོངས་པ་ཀྱན་འདུས་ཀྱི་ཚོ་སྐྱབ་³⁹⁷ རྒྱན་ཁྱེར་མ་དང་བཅས། དཔོན་ཚེན་རྒྱས་
པས་སྐྱེན་ཚབ་མཛད་ནས་ཐུལ། དེའི་ཚོད་པལ་ས་སྐྱ་པའི་གསུང་ནས། སྐུལ་པའི་སྐྱས་མཚོག་
དཔོན་སློབ་སྐྱ་ཁྲག་ཟབ་བུ་ལུང་དུ་ཅིས་ཀྱང་འབྱོན་དགོས། བདག་གི་བུའི་སྐྱ་སྐྱད་ཀྱང་འབུལ་
བར་བྱེད་པས། དཔོན་ཚེན་ཁྱེད་ཀྱིས་དོན་གལ་པོ་ཆེར་དོད་མ་མཛད་ནས་ཐེབས་སྐབ་པ་རང་
ཅིག་དགོས་གསུངས་ཏེ་སྐྱེན་ལ་བཞུད། དེད་དཔོན་སློབ་རྣམས་རྗེས་ལ་འབྱོན་པའི་རྩིས་ཡིན་
ནའང་། སྐྱ་དཀར་ཅེན་སྐར་པ་མཚོ་བྱེད་དུ་གྲགས་པའི་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཞིག་འདུག་པ་དེས་
ཕྱག་ཅུ་བལྟས་པས། ཕྱག་ཅུ་ལེགས་པོ་མི་འདུག་ལུས་པའི་ཚོ། ཁོ་པོ་ཡང་མི་ལམ་
༩༠༥ ། ལེགས་པོ་མ་བུང་གསུངས་ཏེ་ཟབ་ལུང་ལ་འབྱོན་པ་བཤོལ་ལོ།།

དེ་དུས་གཞིས་ཀ་³⁹⁸ རིན་ཚེན་སྐྱེད་ས་པ་ནས། ཞབས་རྒྱང་དག་དབང་འཛིགས་གྲགས་ཀྱིས།
རྒྱང་འཚོ་བ་ཏེ་ཀེ་དཔོན་གཡོག་གཉིས་དོན་གཞན་གྱི་འདྲིས་མེད་པར་སྐྱེན་འདྲེན་ལ་ཆེད་
གཉེར་དུ་གནང་བྱུང་། ལར་ཞབས་རྒྱང་སྤེ་སྤིང་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་གཞན་དང་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་
ཏེ། ལུང་བསྟན་ལ་ལར་སྐྱ་ཏིག་བཅོད་པོའི་སྐྱེས་མཐའ་ཡིན་པར་གསུངས། ལུང་བསྟན་ལ་
ལར་ལྟ་སྐས་སྐ་རུམ་གྱི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་གསུངས། ལུང་བསྟན་ལ་ལར་རྒྱལ་སྐས་དམ་འཛིན་
གྱི་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་གསུངས། ལུང་བསྟན་ལ་ལར་མརྟ་ཤུ་རའི་སྐུལ་པ་ཡིན་པར་བཤམ། དེ་
རྣམས་གང་ཡིན་ཡང་ས་དང་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ལ་མངའ་བ་རྟེན་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་
འབའ་ཞིག་ཡིན་ལ། གནས་སྐབས་དྲག་པོའི་ཐིན་ལས་ཀྱིས་སྤིག་སྤོད་རྒྱལ་པོའི་ཚུལ་མཛད་
ཀྱང་སྲོག་གཅོད་དུ་ཐལ་བ་རྣམས་ནི་སྤིད་པ་ཐ་མའི་འགོ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར་ལ། བོད་ཀྱི་བདེ་སྐྱིད་

397 SD and Sumra: བསྐྱབ་
398 SD and Sumra: གཞིས་དགའ་ *passim*.

ཁོང་ལ་རག་ལུས་ཤིང་། སྐུ་ལ་འབྲེལ་ཚད་མཁའ་སྲོད་དམ་ཚུན་དུ་སྒྲིབ་པར་ཡོད་འདུག་པ་
བཞིན། ཁོང་གི་བཀའ་ནི་ཤིན་ཏུ་དགུང་རྗེ་བས།³⁹⁹ རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག་པ་ཞིག་བསྟན་པའི་དོན་
དུ་བྱ་དགོངས་ནས། ལམ་ཞག་རིམ་པར་བསྒྲོད་དེ་གཞིས་ཀ་རིན་ཆེན་སྤངས་པར་ཕེབས་དུས་
ཞལ་ངོ་ཚད་མ་བསྟུ་བ་ལ་བྱོན། གསོལ་བ་གསོལ་ཇ་བྱ་རམ་བྱེ་མ་ཀ་ར་ཤེལ་ཀ་ར་རྒྱལ་མོ་ཀ་
ར་སོགས་ཚུ་བཅུད་ཀྱི་རིགས་དང་། རྒྱན་འབྲུམ་གྱིས་ཐོག་བྲངས་ཤིང་ཐོག་རི་སྟེད་དང་། སྐམ་
ཆས་ ༩༠༠ ་ལྟོ་སོགས་ཟས་སྤེལ་བྱེ་བྲག་བཟོད་མི་ཟེན་པས་ཡོངས་སུ་བཀོད་ནས་མཚོད་པའི་
ཚོ། ལྷ་ཚངས་པའི་ལོངས་སྲོད་ཀྱང་ཁ་སྐྱེངས་པར་མཛད་དོ།།

གང་བཞུགས་ཀྱི་རིང་ལ་ཉིན་རེ་བཞིན་དབང་ཚར་རེ་གསལ། བྲལ་ལྷའི་སོ་བྲང་དུ་ཚོ་སྐྱབ་ཞག་
བདུན་མཛད། གཞིས་དགའ་རིན་ཆེན་སྤངས་སུ་བཞུགས་པ་དང་དུས་མཉམ་དུ་མར་མེ་འམ་རྒྱ་
རྒྱ་ལྷ་བུའི་སྐུ་ལ་པ་བཀྱེ་ཚུལ་ནི། མོན་ཡུལ་བལ་གྱི་རྣམ་དག་ལུ་བྱ་བྱག་ཞེས་བྱ་བ་ཚུན་རིན་པོ་
ཆའི་སྐྱབ་གནས་དེར། ལྷ་དུས་ཞལ་འཚོ་བའི་ཡོན་བདག་རྣམས་ལ་ཞལ་དངོས་སུ་བསྟན་ནས།
རྩོམ་བོང་དཀར་པོ་ཁང་པ་ཅམ་ལ་བྱག་རེག་ཅམ་མཛད་དེ། ཞལ་བཀོད་ལ་འདྲིར་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ན་རྩོམ་པའི་ཉིད་གྱེན་ལ་འགྲོ་བས། ཞག་བདུན་ལ་དེར་བལྷ་རུ་ཤོག་གསུང་བའི་
ལུང་བསྟན་མཛད་པ་བཞིན། ཞག་བདུན་སོང་བའི་ཚོ་ལྷར་ཕྱིན་པས། ཕ་བོང་ཆེན་པོ་དེ་ཡང་
གྱེན་ལ་ཞིང་དོར་གསུམ་ཅམ་ཕྱིན་འདུག རྩོམ་པའི་སྟེང་ན་ཞབས་རྗེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ཞིག་
གནང་བ་དེ་ལ་རྟེན་བཅས་ནས། ད་ལྷ་ཡང་ཡོན་བདག་རྣམས་ཀྱིས་ཚོས་བཅུའི་མཚོད་པ་དུས་
སུ་མ་ཆག་པ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ལོ། །དེ་ཡང་ངོ་མཚར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་གནས་སུ་རིག་པར་བྱ།

³⁹⁹ SD: ཤིན་གུང་རྗེ་བས།, Sumra: ཤིན་ཏུ་གུང་རྗེ་བས།

མཚོན་ཡོན་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལེགས་ཚོགས་སུ་འགྲིགས་ནས་
 ཐུགས་ཡིད་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་གྱིང་། བོད་ལམས་ཡོངས་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་དཔལ་དུ་ཤར་ཏེ་
 བདེ་སྲིད་ཀྱི་སྐྱེ་བའི་ཀུན་ལ་བྱབ་པར་མཛད་དོ། །ཞབས་རུང་ལ་ཐུགས་ཀའི་རིང་བསྐལ་མཇལ་
 ལ་རྟེན་ ༡༠༧ གྲྭ་ལ་⁴⁰⁰ དུ་གནང་ཞིང་ཇི་ལྟར་ཐུགས་ལ་བཞེད་པའི་སྲོལ་ལམ་བཏབ་ནས་
 ལོག་བཞུད། དཔོན་སློབ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུར་ལ་ཕེབས་ནས་སྐྱ་དཀར་ཅེར་སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་བ་ཚེན་
 གནང་བས་འཕེལ་ཡང་ཚད་མི་ཤེས་པ་བྱུང་། དེ་ནས་དངུལ་གདུང་བཞེད་⁴⁰¹ བའི་དགོངས་པ་
 གཏད་དེ། སྤུལ་སྐྱ་ཏེ་མགྲིན་དང་། མཚོ་རྒྱལ་པ་བུ་གཉིས། སློན་མདའ་ནས་ལྷན་བཀའ་པ་
 དང་བཅས་པ་རྣམས་ཁྲིད་ནས་རང་ཡུལ་དུ་ཕེབས་སོ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཚེན་རྒྱན་མཛེས་ལས།
 དཔལ་ས་སྐྱེ་པ་ཞལ་སློབ་ཏུ་བྱུར་ཞིང་རིན་སྲུངས་ཞབས་རུང་དང་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིགས་ནས་
 བོད་ཀྱི་བདེ་སྲིད་བཅོས་པའི་སྐབས་ཏེ་བཅུ་དྲུག་པའོ། །།

⁴⁰⁰ SD and Sumra: བསྐྱེད་སྐྱེལ་

⁴⁰¹ SD and Sumra: གཞེད་

༥ ལེན་བདུན་པ་དེ་ནས་སྐྱལ་པའི་སྲས་མཚོག་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚོན་གྱི་དགོངས་པ་ལ།

༤༡། །བདུན་པ་དེ་ནས་སྐྱལ་པའི་སྲས་མཚོག་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚོན་གྱི་དགོངས་པ་ལ།
 བདག་ལ་ཚེའི་དངོས་གྲུབ་གྱི་སྐལ་བ་ཡོད་པས། དེ་ཞིག་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་སྤོང་པའི་
 དབང་མཚེས་ཀྱང་། དམ་སེལ་སྐྱིབ་གྱི་བར་ཚད་ནི་ས་བཅུ་ལྷོན་པའི་བྱང་ཚུབ་སེམས་དཔའ་མ།
 བྱ་བ་བྱེད་པ་སྐྱལ་པའི་སྐྱ་དང་། བྱ་བ་མཐར་ཕྱིན་སྐྱལ་པའི་སྐྱ་ལ་ཡང་ཉམས་སྐྱིབ་གྱིས་གྲགས་
 402 རྒྱེད་པར་གསུངས་མོད་གྱིས། བྱ་བ་རྗོགས་པའི་སྐྱལ་སྐྱལ་ཆ་མ་བཞག་སྐྱིབ་ཀྱིས་དུས་གྱི་
 འགོ་བ་རྣམས་ཉེན་མོངས་པའི་བསམ་སྦྱོར་སྟོབས་ཆེ་བས། དུས་མིན་དུ་བྱ་བ་འདེལ་བ་ཡང་
 སྲིད་དགོངས་ནས། སྐྱ་དངོས་སུ་བཞུགས་པ་དང་ཕྱགས་རྗེའི་བྱིན་རྒྱབས་འཇུག་སྐོར་མཉམ་པའི་
 རྟེན་བཞེངས་ནས། ཐག་ཉེ་བ་རྣམས་གྱིས་ཡང་ནས་ཡང་དུ་ཞལ་མཇལ་སྐོར་བ་བསྐོར་བས་
 གདུང་བ་༡༧༠༥། སེལ་བའི་བྱིར་དང་། ལྷོགས་ཐག་རིང་པོ་རྣམས་གྱིས་དེ་ལྟ་བུའི་སྟོན་
 གྲགས་སྐྱུ་ཐོས་པ་རྣམས་ཀྱང་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་གྱི་སྐྱུ་གསུང་ཕྱགས་གྱི་མོས་རྟེན་དུ་གོ་ནས།
 གསོལ་འདེབས་དང་སྟོན་ལམ་གྱི་ཞིང་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར་དང་། གནས་སྐབས་སུ་སྦྱིར་འཇིག་
 རྟེན་གྱི་རྒྱལ་ཁམས་དང་། ལྷན་པར་མོན་བོད་གཉིས་སུ་ལོ་ལེགས་འཇུགས་པ་ཞི་ནད་ཡམས་
 ཚད་ཉོར་དམག་བསྐོག་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་བསྟན་པ་མི་ལུབ་པའི་དོན་དུ་ཕྱགས་རྟེན་བཞེངས་པའི་
 ལོ་རྒྱུས་ཟུར་ཙམ་བརྗོད་ན། སྐྱལ་པའི་སྲས་མཚོག་ཉིད་རང་དང་། དཔོན་ཚེན་རྒྱས་པ། དཔོན་
 སྲས་དབང་འདུས་རྣམས་གྱིས་རྒྱའི་གཞི་འཛིན་མཛད། སྤྱོད་ནས་ཚོས་རྗེ་དག་དབང་དཔོན་
 སྐོབ་གྱིས་གསེར་མང་དུ་སྐྱལ། ཉ་ལམ་པ་དང་མདོངས་དཀར་བ་རྣམས་གྱིས་ཀྱང་གསེར་
 བཞིན་སྐྱལ་ལོ།།

402 SD and Sumra: བསྐྱེད་པ་

དེ་ནས་རྟེན་བཞེངས་ཚར་བའི་རབ་གནས་ལ། ཚོས་མཛད་གྲགས་པས་དར་ཡུག་དང་བཅས་
སུལ། ཡུམ་ཚེན་ཐ་ར་ཡུམ་དཔལ་འབྱོར། ལ་ཅེ་⁴⁰³ཉྱོན། ལ་མ་ཚེ་དབང་རྣམས་ཀྱིས། སྲིད་
པ་གསུམ་དུ་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འབྱོར་པས་གང་ནས། དེ་དག་གིས་ཀྱང་རང་རང་ལ་འདོད་པའི་རེ་
བ་རྗེས་པའི་དཔེ་བཞེན་དུ། བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། ཟས་གཡོས་
ཀྱི་བྱེ་བྲག་དང་། བདུད་རྩིས་ཆང་གི་རྒྱ་མཚོ་ཚེན་པོ་ཇི་ལྟར་གསོལ་གྱང་ཉུང་དུ་མི་འགོ་བའི་
དགའ་སྟོན་མཛད།

དཔོན་སྐུ་ལྟ་བུར། གདུང་བརྒྱུད་དེ་བ། པད་གླིང་། ར་ཁྱི། ལྟ་སྦྱིད་དང་བཅས་ཞལ་འོ་སྐྱ་
གཞོན་རིམ་རྣམས་ཀྱིས། དཀོན་མཚོག་རྒྱལ་བ་མཉེས་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ལྷོ་དུ། གསང་སྐྱགས་
སྦྱོར་སྦྱོལ་གྱི་སྐུར་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱགས་རྒྱུད་ལ་མངའ་བས། ཕྱི་བྲག་བཅས་ཀྱི་ཚོགས་
འཁོར་འབྱུང་⁴⁰⁴ དུ་མ་ལས། རང་སྐུ་ལུས་ཀྱི་ཚོགས་འཁོར་གཅིག་གྱང་ཚོགས་རྗེས་པར་
བཀའ་འདུས་ཀྱི་རྒྱུད་ནས་གསུངས་པ་བཞེན། སེམས་ཅན་གྱི་བ་པོ་དེ་ཡང་གཟུང་འཛིན་ཚོས་
ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྐྱལ། རྒྱ་གསུམ་གྱི་མདུད་པ་བཅོན་ཐབས་སུ་གོལ་ནས། གཉིད་སད་དུས་མི་
ལམ་སངས་པ་ལྟར་སྐད་ཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་སུ་གནས་འགྱུར་བའི་དོན་དུ་ཤ་སྟོན་རེ་མཛད།
མི་དམངས་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་མའི་རྒྱགས་ཕྱེ་དང་། ཚོ་འདྲིའི་གྲུས་ཞེན་ལ་བསམས་ནས། བཟའ་
བདུང་ཚོགས་འཁོར་གྱི་ལོངས་སྤྱོད་ནམ་རྒྱ་བཞེན་དུས་⁴⁰⁵ ཀྱི་ཆར་ལྟར་བཟད་མེད་དུ་མཚོན་པ་
སུལ། དེའི་ཚེ་རབ་གནས་ཀྱི་ཚོགས་མཛད་དུས། ཕྱོགས་ཀྱན་ནས་འཇའ་ལྷག་པ་དང་། བུམ་རྒྱ་
ལུད་པ་དང་། ཡ་མཚན་པའི་རྟགས་ཚོར་དང་མ་ཚོར་མང་དུ་བྱུང་རོ།།

403 SD and Sumra: ལ་ཕྱེ་

404 SD: ཚོགས་འཁོར་སུམ་དུ་མ་ལས་, Sumra: ཚོགས་འཁོར་དུ་མ་ལས་

405 SD and Sumra: རས་རྒྱ་བཞེན་དུས་

དེ་ནས་བདེ་ཆེན་གྲིང་དུ་ཕེབས་དུས། སྤྲེའུ་རྒྱ་བའི་ཚེས་བཅུ་ལ། དཔལ་རི་མའི་དབང་གདུང་
 བརྒྱུད་དེ་བའི་རྩེད་ལ་གཏོར་མ་ནས་རྒྱ་རང་དོལ་དུ་བྱུང་། ནམ་མཁའ་འཇའ་ཚོན་སྐྱ་ལྷས་
 ཡོངས་སུ་གང་བ་དེ་དག་ཀྱང་བྱ་བ་དང་། གདུགས་དང་སྤྲེའུ་གི་ཚུལ་དུ་སྦྱབ་པ་སོགས་
 རྟགས་ཡ་མཚན་པར་ཤར། དེའི་རྗེས་སུ་སྦྱུལ་པའི་སྲས་མཚོག་གིས་མང་སྡེ་ལུང་པའི་བུ་བྲག་
 ན་བཞུགས་པའི་དུས་སུ། དུམ་ཚེན་ཐ་ར་ཞིང་གཞན་དུ་བརྗེས་པ་དེ་ཉིད། སྦྱན་གྱིས་མདོན་པར་
 མཚེན་པས་གཟིགས། སྦྱན་གྱིས་མདོན་པར་མཚེན་པས་གསལ། སྦྱགས་གྱིས་མདོན་པར་
 མཚེན་པས་དགོངས་ཏེ། ཞལ་སྡེ་ ༧༠༠ ་ ནས་དབུ་མཛོད་ཚངས་པ་དང་། ཀུན་དགའ་རྒྱལ་པོ་
 གཉིས་གྱིས། ཡི་དམ་གྱི་རྟེན་ 406 རྣམས་ཞལ་བྱེ་ལས་མཚོད་པ་སྐྱ་ལྡེ་ཤོམས་ 407 ཤིག་
 གསུངས། ཁོང་གཉིས་གྱིས་ཞལ་བྱེ་བས། རྟོ་མགིན་དཔའ་པོ་གཅིག་པའི་སྐྱེ་དེས་སྦྱན་ཆབ་
 མང་དུ་ཤོར་འདུག་ཅིང་། ཞིང་འཕྲོས་པའི་རྟགས་སུ་ཡང་འཇའ་འབྲེལ་བ་དང་རོལ་མའི་སྐྱ་སྐྱ་
 ཚོགས་པ། མི་རྣམས་ཀུན་གྱི་ཁ་འཆམ་པར་དུས་གཅིག་ཏུ་མཐོང་ཞིང་ཐོས་པས། རང་འདོད་
 གྱི་སྦྱོགས་འབྲེན་དང་བུལ་ནས་ངོ་མཚར་མཚོག་དང་ལྡན་པ་ལ་མདོན་པར་བསྟོད་དོ།

སྐབས་ཤིག་སྦྱུལ་པའི་སྲས་མཚོག་གི་མནལ་ལམ་དུ་བུ་མོ་གོས་དཀར་པོ་གྲོན་པ་ཞིག་དང་།
 སེར་པོ་གྲོན་པ་ཞིག་ དམར་པོ་གྲོན་པ་ཞིག་ 408 དང་གསུམ་བུང་ནས་འདི་སྐད་ཟེར། མེན་
 409ལོག་དགོན་410གི་མཚལ་སྤུག་411བྱ་བ་དེ། རྒྱ་གར་མ་ར་ཏི་ཀ་དང་མཉམ་པས། དེར་གྲོན་

406 SD and Sumra: བརྟེན་
 407 SD and Sumra: བཤོམས་
 408 SD and Sumra: ཅིག་
 409 SD and Sumra: མེ་
 410 SD and Sumra: གོན་
 411 SD and Sumra: ཚལ་སྤུག་

ནས་སྦྱོར་བ་གྱིས་ཤིག་གསུངས་པ་དང་མཉམ་སངས། ལུང་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་བཞིན་མེན་ལོག་
ལ་བྱོན། གྲེད་གླིང་ལ་ཐེབས་དུས་ལས་སྟོད་བྱང་པའི་མིས་སྦྱོར་ཐེབས་བསྐྱེད་ལ་སྦྱོར་བ་དོ་
ཇི་མཆེད་གཉེས་ཀྱིས་སྦྱོར་བས་ཀྱང་སྦྱོར་མེད་དགོན་ཚེལ་བྱུག་ཏུ་ཐེབས་ནས་སྦྱོར་བ་མཛད།
མཚམས་གོལ་གདོད་དུ། དགོན།⁴¹² མང་། དཀར་སྦྱིས།⁴¹³ ལུང་། སྦྱོར་མོགས་ནས་མི་སྦྱོར་
ཤིན་ཏུ་མང་བར་འཛོམས་པ་རྣམས་ལ། དབང་བསྐྱར་ཚོས་བཤད་གནང་ནས་སྦྱོར་གོལ་གྱི་
ལམ་སྦྱོར་ཐེན། སྦྱོར་ལེ་འབྲས་བུ་ལ་སྦྱོར་བར་མཛད་དོ།

སྦྱོར་རང་ཡུལ་དུ་ཐེབས་པའི་ཚོ། ལས་སྟོད་པའི་། མི་སྦྱོར་ཀྱང་བསྐྱེད། དཔལ་རྒྱུད་
ནས་ཀྱང་སྦྱོར་འདྲན་གྱིས་སྦྱོར་བྱུང་པས། བོད་ལ་ཚིབས་ཞལ་བསྐྱར་ཏེ་དཔལ་རྒྱུད་དུ་ཐེབས་
དུས། སྦྱོར་བ་དགའ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལ་ལས་སྟོད་པའི་མི་སྦྱོར་གཉེས་ཀྱིས་ཞུས་པ། དེད་ས་ཐག་རིང་
པས་སྦྱོར་ལ་དེད་ཚོའི་སར་ཐེགས་སུ་རྒྱུག དེ་ནས་རྒྱུད་ལ་ཐེབས་ཏེ་ཉིད་མཆེད་ཡོན་ལོང་ཡོད་
ཐུགས་སྦྱོར་ཐེན་གང་བདེ་གནང་བས་ཚོག་ཐུགས་ཐོས་ཀྱང་དེ་འགོལ་ཞུས་པས། སྦྱོར་པའི་ཐུགས་
དགོངས་ལ། ལས་སྟོད་བྱང་པ་ཡང་བོད་གངས་ཅན་ན་སྦྱོར་ཚེ་ཤོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལ་ཐེབས། ཐུགས་
སུ་བསྐྱེད་ཀྱིང་པའི་བསྟན་པ་དང་། ལྷན་པར་གདུང་བརྒྱུད་དེ་བ་ལ་ཐན་སྦྱོར་སྦྱོ། འབྲས་བུ་ཚོ་
དབང་ཚམ་ཞུས་ནས་ལས་སྟོད་ལ་བྱོན་ཚོག་པའི་བཀའ་ཁྲོལ་ལོ།

དེའི་སྐབས་སུ་ཁ་པ་ནན་ཚེས་ནས་ཁ་ཕུ་ཐེགས་པ་ཤར། སྦྱོར་བ་དག་དབང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་ཞུ་བ་
ལ། དེ་ཞི་རིན་པོ་ཆེ་རང་ཡང་སྦྱོར་བཞེས་འདུག་ཅིང་། ལས་སྟོད་ཀྱང་ལམ་ཐག་རིང་ཤིན་ཏུ་ལོ་

⁴¹² SD and Sumra: ཐོན་
⁴¹³ SD and Sumra: སྦྱོར་བེ་

བརྒྱལ་བས། ཅེས་ཀྱང་གདན་མི་སྐྱོད་པར་ཐག་བཅད་ནས་བཞུགས་སུ་⁴¹⁴གསོལ་ལོ་ཞེས་ཞུ་
བ་ནན་དུ་སྐུལ་བ་དང་། སྐུལ་པའི་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ། འགོ་བའི་སློལ་མ་རྫོགས་ན་རང་གི་
སེམས་བསྐྱེད་ཉམས་པར་འགྱུར་བསམས་ནས། འགོ་བར་ཁས་ཅུང་ཟད་ཅིག་སྒྲུངས་པ་ཡིན་
ནའང་། སྡེ་པའི་གོས་ཀྱང་བདེན་པར་འདུག་པས་ན། ཁོ་བོ་བསྐྱེད་པར་བགྱིའོ་ཞེས་གནད་བ་
སྐྱེན་པར་མཛད་དོ། །ལས་སྟོད་ཀྱི་བང་ཆེན་གཉིས་ལ་སྐྱེས་རྫོངས་མང་དུ་གནད་། དག་ལེགས་
ཀྱི་བསྐྱབ་སྟོན་དུ་མས་། །༡༡༢། སློབ་གསོས་པས་སེམས་སྐྱོ་ཞིང་འཕམ་པའི་ངལ་དུ་བ་ཀྱི་ནད་
གཙོང་བཏོན་ཏེ། ཁོང་རང་གི་ཡུལ་གཤམ་བ་དེར་⁴¹⁵སྐྱར་སློབ་གསོ།

ཁྱ་དང་སྲང་གཉིས་ལ་སྐྱེ་བདུན་སྐྱབ་པ་ཚར་རེ་མཛད། དེའི་ཚེ་སྐ་དཀར་ཅེ་ནས་སྡེ་པ་ཚེ་དབང་
རིག་འཛིན་གྱིས་སྐུན་འདྲེན་ལ་མོ་ཉ་བཏང་བྱུང་ནའང་། ལམ་སྟབས་ཀྱིས། བྱང་ཚུབ་སྒྲིང་།
ཡུག་རྫོང་གསར་མེ་གོང་གཞིས་དགའ་སོགས་སུ་རང་རང་གི་དགོངས་བཞེད་དང་སྐུན་
གསོལ་བ་བཏབ་པའི་དོན་དུ་བྱོན་པའི་འཕྲོ་ལ་རི་བོ་བྲག་ཏུ་ཕེབས་སྐྱབ་བ་གཅིག་གི་ཡུན་དུ་
བཞུགས་དུས། གཞིས་དགའ་རིན་ཆེན་སྲུངས་པ་ནས། སྐྱ་བོ་མཐོང་ལེགས་ནོར་བུའི་དོན་སྐྱབ་
དཔོན་གཡོག་རྣམས་ཀྱིས་སྐུན་འདྲེན་པའི་ཞུ་འབུལ་ལ་བྱུང་ངོ་།།

དེ་ནས་རིམ་གྱི་ཕྱིང་བ་སྐྱབ་ཅེ། དར་རྒྱས་ཚོས་སྒྲིང་སོགས་ཀྱིས་ཕེབས་དགོས་ཚུལ་བྱུང་ཡང་།
གཞིས་དགའ་བའི་མི་སྐ་སྐ་བས། རིན་ཆེན་སྲུངས་སུ་འབྱོན་པའི་དགོངས་ཅེ་གཏད། སྐུག་
ལུང་དུ་ཕེབས་ནས། གཏུང་བརྒྱུད་དེ་བ་དཔོན་སློབ་ཉི་ཤུ་ཙམ། བུམ་ཐང་དང་མང་སྡེ་ལུང་པའི་
མེ་ཏོག་མཛད་པ་ལ་སྡོན་བཞུད་ཀྱི་བཀོད་པ་བསྐྱིགས་ནས་རྒྱུར་ཕེབས་དུས། བྲག་གུ་སྐ་ལུང་

414 SD and Sumra: བཞུགས་སོ་
415 SD: ཡུལ་ཁང་ལ་བ་དེར་, Sumra: ཡུལ་ཁང་ལ་བ་དེར་

ཡོས་ལའི་ཚེ་ནས་ཕྱིར་ལོག་གཟིགས་ཤིང་། ས་རིན་པོ་ཆེ་དང་མི་མཇུག་གསུངས་ཏེ་མང་དུ་
བཤུམས་པ་ལ། གྲྭ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་འདྲ་རང་མི་ཡོང་ངམ་ཞུས་པས། སྡེ་སོར་ཡང་⁴¹⁶བདག་
ལ་མྱི་ལམ་མ་ལེགས་ཤིང་ཁྱད་པར་ད་རེས་པ་བུ་འགྲེས་པ་འདི་སེམས་སྐྱོ་ཞིང་སུན་པ་བཟོད་
སྐྱགས་ ⁴¹⁷མེད་པ་ཞིག་བྱུང་བས། ཁྱེད་རྣམས་ཀྱང་གསོལ་། །^{༡༣}། བ་དང་སྒྲོན་ལམ་ཐོབ་
གསུང་ཞིང་། སྐྱག་ལུང་ཕྱོགས་སུ་ཕྱི་ཕྱག་ལན་གསུམ་བཙལ་ནས་བྱོན་ནོ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་
རྒྱན་མཛེས་ལས། བོད་ཀྱི་འགྲོ་དོན་ལ་བྱོན་པའི་རྗེས་མ་ནས། གདུལ་བྱ་ཚོགས་པར་གདུང་
བརྒྱུད་ཀྱིས་མཛོན་མཁུན་གསུངས་པའི་སྐབས་ཏེ་བཅུ་བདུན་པའོ།། 11

⁴¹⁶ SD and Sumra: ལྷ་
⁴¹⁷ SD and Sumra: བསྐྱེད་

༩ ལེན་བཅོ་བརྒྱད་པ་འགྲོ་དོན་རྒྱུ་ལས་ནས་སྤྲུང་ན་འདའ་ཚུལ་བསྟན་པ།

༩། བཅོ་བརྒྱད་པ་དེ་ནས་སྤྲུང་ཀར་རྩེ་རུ་ཕྱེ་བས། ཞག་ཤས་སོང་བ་དང་། སྤྱུལ་པའི་སྤྲུལ་
མཚོག་རིན་པོ་ཆེ་ནི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གྱིས་བཏབ་པར་གྱུར་ཏེ། གསོ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དུ་མས་ཀྱང་
མདངས་⁴¹⁸ བསྐྱེད་མ་བྱུང་བའི་⁴¹⁹ ཚོ། སྤྲུ་ཚོ་གསུམ་དང་གྲུ་སློབ་རྣམས་ཀྱིས། ད་ནི་འདི་ལྟ་
བུའི་སྤྲུལ་གྱིས་བསྐྲགས་ཁ་ཕྱིན་ཆད་ཅི་འགྱུར་མི་ཤེས་སྤྲུར་དུ་ལོག་འབྱོན་ཞུས་པས། ཞབས་
དུང་ཁོང་ལྟ་བུས་ཤོག་གསུངས་པ་ལ་མ་ཕྱིན་ན་མི་འོང་གི ད་ནི་གི་རུང་འགྲོ་གསུངས་ནས་
ཡར་སྤིད་དུ་ཕྱེ་བས་ཀྱང་སྤྲུལ་པ་དོས་དུག་ཏུ་སོང་བས། དེའི་དགོང་མོ་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་
གཟིགས་སྤྲུང་ཡང་ལོག། གསང་བའི་ལུང་བསྟན་ན་ཡོད་པ་དེ་སྤྲུགས་ཀྱིས་དུན་ནས་འདི་སྐད་
གསུངས། གསང་བའི་ལུང་བསྟན་ལས།

རྟོ་མགིན་སྤྱུལ་པ་དེ་ཉིད་ནིཎ།
མཁའ་རེག་སྤུ་རུ་འདའ་ཡང་སྤིདཎ།
ཡང་ན་ལྟོ་མོན་མཚམས་སྤུ་སྤྲེབཎ།

ཟེར་བ་ཡོད་པས། འདིར་བསྟན་ན་མི་ཡོང་ཞེས་བཀའ་གནང་བ་ལས། བང་ཆེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་
ལུ་ལག་ལུང་བཟང་ནས་པར་བརྒྱུངས་སོ།།

དེ་དུས་གྲུ་སློབ་རྣམས་གྲོས་བྱས། གཞིས་ཀ་ལ་ཁྱེར་ན་སྤྲུར་ཡང་མི་ཐོབ། དེ་བས་ཚུར་ལོག་ན་
དགའ་ཞེས་མགིན་གཅིག་དང་སེམས་གཅིག་ཏུ་ཐག་ཚོད་ནས། །༡༡༤། བསྐྲུས་སྤུ་ཕེབས་

418 SD and Sumra: གདངས་
419 SD and Sumra: པའི་

པའི་དགོང་མོ་དཔལ་བདེ་བའི་སྤེལ་རྣམས་ཀྱིས་མཇལ་དུ་བྱོན། ཞབས་ཏྲིག་རྣམ་སྐྱེས་ཀྱི་བང་
མཛོད་ལ་སྤྱོད་བཏུང་གནང་། དེ་ནས་འདབ་མ་ལུང་⁴²⁰ དུ་ཐེབས་པ་དང་། སྤེལ་གཡུ་ལོ་བས་
བོགས་བཞེས་ལ་བྱོན་པ་གཉེས་མཇལ་བའི་སྐྱབས། ལོང་གིས་སྐྱུང་པ་དེ་མ་ལེགས་རོ་ཡང་ཚ་
ཞུས་པས། བཀའ་ལུང་ལ།

ཡང་དག་དོན་ལ་རོ་ཚ་མེད། །

རོ་ཚ་བ་ཡང་རྣམ་ཏྲིག་ཡིན། །

གསུངས་སོ།།

དེ་རྗེས་སྤྱད་ཀར་རྩེ་རུ་ཐེབས་ནས་དགོངས་པའི་སྐྱབས་ཤིག་གིས། ལྷ་ལང་དུ་བཞུགས་པ་
གནང་། ལྷོ་སྟོན་དུ་དུང་དཀར་འབོལ་ལེ་བང་ཆེན་ལ་གནང་པའི་དོན། ལྷུན་རིང་པོ་མི་བཞུགས་
པའི་བདེ་མཛོད་དོ། །གསོལ་དང་འགགས། ལྷུ་ཤེད་རྩུང་དུ་སོང་། གསུང་འབྱོན་དཀའ་བར་
རྩུང་ཡང་སྤེལ་པས་ཞུས་པ། རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་གལ་ཏེ་གཞན་དོན་ལ་གཤེགས་ཀྱང་སྐྱ་སྐྱེ་བཞེས་
དགོས་ཞུས་པས། མིར་སྐྱེས་ཀྱང་སྤྱག་པ་ལས་མེད་གསུངས། ཡང་སྤེལ་པས་ནན་གྱིས་ཞུས་པ་
དང་བཏུས་⁴²¹ ལས་བྱེད་དོ་གསུངས། ལུབ་གཅིག་སྐྱུན་གཟེར་ལུག་ཆེན་པོ་རྩུང་བ་ལ། ལྷུ་
ཞོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤེལ་སྤྱགས་འདོན་ཞིང་མིག་རྩུ་ཤོར། ཡང་དགོན་ར་ཁྲིས་ཀྱང་མང་དུ་
བཤུམས་པས། རྟ་མགྲིན་ཡང་གསང་སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱུ་ཐང་ཚོ་ཁྱེད་གྱིས་⁴²² ཞེས་སྤྱགས་བཅེ་བའི་
སྤོ་⁴²³ ལས་གནང་། ཞལ་ཆེམས་བཞེན་གནང་དགོས་ཞེས་ཞུས་དུས། ལྷུས་པས་ཤེས་ང་ལ་ཅི་

420 Sumra: འདབ་ལུང་

421 SD and Sumra: ལྷུས་

422 SD: ལྷུ་དང་ཚོ་ཁྱེད་བཞིས་, Sumra: ལྷུ་ཐང་ཚོ་ཁྱེད་བཞིས་

423 SD and Sumra: ལོ་

ཡང་ལབ་རྒྱ་མེད། འོན་ཀྱང་ལྷ་ཁང་གི་ལོག་ང་རང་གིས་བཟོས་ཡོད། རྩེད་རྣམས་ཀྱིས་ནང་གི་
རིམ་དང་། རྒྱ་མེད་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱ་མེད་ཀྱི་ལུང་དགོས། གཞན་ཅི་ཡང་མི་ལབ་གསུང་ངོ།།

སློབ་སྦྱོང་ནས་སྤྱི་པ་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གསལ་བདག་ 425 རྩོམ་རྩིས་ལྷན་བསྐྱོད་རྣམས་སྤྱི་
སྤྱོད་སྤྱོད་གདན་འདྲེན་ལ་བརྒྱུད་པ་དང་། དཔོན་སློབ་ཚེ་མའི་སྤྱོད་རྣམས་རྒྱུ་ལྷན་བསྐྱོད་པ་དང་མཇུག་
སློབ་གྲྭ་བུམ་ཐང་གི་སྐད་ཆ་ཞིབ་ཏུ་བྱི་426བ་གནང་བའི་མཚུགས་ཏུ། དེ་ལས་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
ཐུང་ཏུ་ཡོང་བ་བྱེད་པས་སྐོར་427 གཅིག་ཤོག་གསུངས། དེ་ནས་སྤྱོད་ལུང་དུ་ཕྱེབས་དུས་ཀྱང་
ལྷ་ཁང་ན་བཞུགས། སྤྱི་པ་བསྟན་འཛིན་པ། རྒྱལ་བུ། རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
དབང་གནང་ནས་སྤྱོད་ལ་ཕྱེབས་དུས། རྩོམ་རྩིས་ལྷན་བསྐྱོད་རྣམས་བཏང་སྟེ་ཞབས་ཏོག་སློབ་སྦྱོང་
ནས་བསྐྱོད་སོ། །དེ་དུས་ཉིན་ལྷུང་མེད་པར་འཇུག་དཀར་དང་། འཇུག་ལོ་མང་དུ་བྱུང་བས།
དེ་ནི་མི་ཕན་པ་འདྲ་ཞེས་འཁོར་རྣམས་ཀྱིས་ཞུས་པས། བཀའ་ལུང་ལ་ང་ཚོ་འཕྲོས་ཀྱང་ལྷེད་
ཚོས་གཞན་རྣམས་ཀྱི་མདུན་དུ་ལྷ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
ལ་ལྷེད་མེད། ཤི་རུང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད། ང་འཇིག་རྟེན་འདི་ནས་ཞིང་ཁམས་བཟུང་བའི་
428དུས། དཔལ་བའི་གནས་སྤྱོད་ཞབས་བདུན། ཡི་དུགས་ཀྱི་གནས་སྤྱོད་ཞབས་བདུན། རྩོམ་རྩིས་ལྷན་
གནས་སྤྱོད་ཞབས་བདུན། ལྷ་མིན་གྱི་གནས་སྤྱོད་ཞབས་བདུན། ལྷའི་གནས་སྤྱོད་ཞབས་བདུན་བསྟན་
ནས་འགོ་རྣམས་འདྲེན། དེ་རྩིས་ཟངས་མདོག་དཔལ་རིར་འགོ་འོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་

424 SD and Sumra: གན་རྩིས་
425 SD: གདག་
426 SD and Sumra: འདྲི་
427 SD and Sumra: བསྐོར་
428 SD and Sumra: རྩིས་པའི་

དགོས་དགོས་བརྟན་འཛིན་གྱིས་། རྒྱ་བའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ཏེ་གདུང་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་སྐྱེ་
བ་དང་ཚོར་བས་ཐམས་ཅད་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ཚོད་ཀྱི་དུང་དུ་འཁོད་ཅིག། རྣམ་ཐར་མིགས་སུ་བཀོད་
པར་བསྐྱུལ་བའི་སློན་ལམ་འབྲུབ་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་གསོལ་བ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་བཏབ་པས་
གསུང་འབྲོན་པ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བའི་དུས་ལ་འང་ཉར་ཏེ་བཞེངས་ནས་དེ་བཞིན་བགྱིའོ་ཞེས་
གནང་བ་སྐྱིན་པར་མཛད་དོ།།

ཉོར་རྒྱ་དགུ་པའི་ཚོས་བཅུ་བདུན། གཟའ་ལྷག་⁴²⁹པ། སྐར་མ་སྟོན་ཐུག་གི་ཉིན། རང་གཞན་
ཐམས་ཅད་ལ་མི་རྟག་པའི་བདེ་ཚོས་བརྟན་ནས་ལོང་མེད་ཀྱི་བཙོན་འགྲུས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ཏེ་
ཚོ་གཅིག་ལུས་གཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་གྱིས་། ⁴³⁰ ཞེས་པའི་བསྐྱུལ་མར་དགོངས་པ་
ཐེམ་པའི་ཚུལ་མཛད། སྐར་མི་བྱིན་རྣམས་ཀྱི་མོས་རྟེན་དུ་བཞག་པའོ། །དེའི་ཚེ་གྲ་སློབ་ཤུལ་དུ་
ལུས་པ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་ལ། ཐོག་མར་དཔོན་ཆེན་དང་དཔོན་སྲས་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི། ཚོ་
རབས་ནས་ཚོ་རབས་སུ་བདག་ཅག་རྣམས་ལས་འཕྲོ་སློན་ལམ་དག་པས་མཚམས་སྦྱར་ནས་
དུས་འདིར་ཡང་སྐྱུལ་པའི་སྲས་མཚོག་ལོང་ལྟ་བུའི་བྱང་སེམས་ལས་མཆེད་པའི་སྐྱེ་ཉར་གྱུར་
པའང་པ་བརྒྱད་མ་བརྒྱད་ཀྱི་ཁྱད་པར་མིང་སོ་སོར་བཏགས་ཀྱང་། སྐྱ་རྒྱུའི་ཁྱ་བ་མང་ཉུང་ལ་
ཁྱད་མེད་པས་ན། ཚོ་འདིར་ཡང་ཞལ་དོ་སྐྱིད་སྐྱུག་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་ཡིན་ཞིང་། ཕྱི་མ་ཡང་
དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་གི་ཚོམ་བུ་ལ་འདུ་། རྒྱ་བའི་མི་འབྱུང་བ་ནི་ལྟ་སློབ་ཀྱང་ཅི་འཚལ་
ཏེ། རྗེ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྗེ་བརྩེ་བས་མདོན་སུམ་དུ་སྦྱོང་བཞིན་པའི་འཕྲོ་ལ་ད་ཡོད་དམེད་དུ་
མདོན་པར་སངས་རྒྱས་པ་དེ་ཕངས་པ་ལ་སྐྱེས་པའི་ཐུགས་ངལ་ཚད་བརྒྱད་མེད་པ་སྐྱེས་སོ།།

429 SD and Sumra: ལག
430 SD and Sumra: བཞིས་

བུ་ཚེན་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་ལ། བདེ་གཤེགས་ཁོང་ལྟ་བུའི་རྗེས་སུ་སྤར་ནས་བཞུགས་ཏེ།
དབང་དང་གདམས་པ་དེ་ཅུ་ཞེས་ཐོབ་ཀྱང་རང་རང་ལ་སློབ་མ་འཕེལ་རྗེས་པའི་མིང་རེ་
ལྟ་ཡོད་མོད་ཀྱིས་བཀའ་དྲིན་ལ་རེ་⁴³¹ ལས་སྤྱོད་གོལ་གྱི་དོན་གོ་མ་ལོག་ཅུ་དུ་མཚིས་ནའང་།
ཉམས་ལེན་ལོང་མེད་དུ་ཡོངས་ནས། མཚུངས་མེད་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་གསུང་གྲགས་དང་མཉམ་
པར་མ་གྱུར་གོང་དུ་དཔོན་སློབ་དམངས་ནས་གྲུས་པ་འདི་སྤྲུག་པ་ལ་ཨང་སྐྱམ་པའི་ཡི་མུག་
གིས་བརྒྱལ་བ་ལ་ཉེན་པར་གྱུར་ཏོ། །ལྷ་ཤར་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ལ།

- ཚོ་འདིར་ལྟོ་གོས་གནང་བའི་པ་མཚོག་ཁྱོད་ཀྱིས་དེད་རྣམས་བོར། །
- བརྟེན་དུང་བྱམས་པས་སྦྱོང་བའི་མ་མཚོག་ཁྱོད་ཀྱིས་དེད་རྣམས་བོར། །
- ཕྱི་མར་ལམ་སྐྱ་འདྲེན་པའི་སློབ་བཟང་ཁྱོད་ཀྱིས་དེད་རྣམས་བོར། །
- ད་ནི་དེད་ཚོའི་སྐྱབས་མགོན་སློབ་གཏད་སུ་ཡིས་བྱེད། །
- ཁོང་པའི་སྤིང་སྟོན་མི་རོ་ཀག་ལངས་མ་ལགས་སམ། །
- དབུལ་བའི་མིག་ཐོན་ལོང་པ་སྟོགས་འབྱམས་མ་ཡིན་ནམ། །
- ལུས་སྦྱོང་ལུས་ཀྱང་ཁྱོད་དུང་སྟོབས་པ་ཅི་ཆ་ཡོད། །
- ད་ནི་དེད་སུ་མཇལ་བའི་སྐལ་བ་དེ་དང་བུལ། །
- མི་ལམ་ཅུ་དུ་ཡང་ཡང་མཇལ་ཞིང་བྱིན་རྒྱབས་མཛོད། །
- ཕྱི་མ་ཉལ་ཏུ་ཁྱོད་དང་འགྲོགས་པའི་སྟོན་ རྒྱ་ལྟོ་འབྲུབ་ཤོག །

ཅས་སེམས་སྦྱོ་ཞིང་ཉོན་མོངས་ཀྱིས་ཉོན་པར་གྱུར་ཏོ། །དེའི་ཚོ་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སློབ་གསོ་
བར་བྱེད་པའི་གྲོས་སྐྱེས་པ།

⁴³¹ SD and Sumra: རེས་

ལ་བ་ཅན་གྱི་ཉོར་བུ་དེ་ནི་གཏོར་སོང་བས། །
 ཀུན་ལས་གཅེས་པར་མེད་ཐབས་མེད་པར་འཕངས་ནའང་། །
 འདི་རང་མ་ཡིན་གཞན་ལ་འབྱུང་བའི་དཔེ་འདུག་པས། །
 ལྷ་རན་བསྐྱོམས་ཀྱང་སྐྱར་ལ་ལྡོག་ཐུབ་ཅི་ཞིག་ཡིན། །
 དེ་བས་རང་རིག་སྐྱེ་མའི་རང་དུ་མཉམ་བཞག་མཛོད། །
 འདོད་ཡོན་ལོངས་སྤྱོད་ཇི་ལྟར་རོལ་ཀྱང་མཚོད་པའི་རྒྱན། །
 འགོ་འདུག་ཉལ་སྤྱོད་གང་བྱས་ཡེ་ཤེས་རོལ་པར་འཆར། །
 གཉིས་འཛིན་ཞིག་ན་རེ་དོགས་མེད་པའི་སྐྱེ་མ་མཇུག། །
 ལོགས་ནས་མ་བཅོལ་འབྲས་བུ་རང་ཆས་འབྲུབ་པར་འབྱུང། །
 དེ་ལྟར་ཤེས་ན་སྐྱེ་མ་འདུ་འབྲལ་ག་ལ་ཡོད། །
 ལ་ལས་དེ་ལྟར་མ་གོ་བ་ཡང་འདུག་སྲིད་ན། །
 སྐྱེ་འཆི་འདུས་འབྲལ་བསགས་ཟད་དེ་ཉིད་དཔེར་ལོང་ལས། །
 མི་ལས་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་རང་ནས་གསོལ་བ་ཐོབ། །
 བཟའ་བཏུང་གོས་གོགས་ཇི་ལྟར་ཆེད་ཀྱང་དམིགས་ཏེ་སྤུལ། །
 སྐོ་གསུམ་དམ་ཚིག་མ་ཉམས་སྤྱོད་པ་ཚོས་མཐུན་ན། །
 རིན་པོ་ཆེ་དེས་མི་མངོན་དབྱིངས་ནས་གཟིགས་བཞིན་དུ། །
 ཐུགས་རྗེའི་ཡུལ་ནས་རྟག་ཏུ་འདོར་བ་ག་ལ་སྲིད། །

ཅེས་ཀུན་མཐུན་པར་སློབ་གྲོས་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་ཤར་ཏེ་བཟོད་སྤྲུགས་⁴³² མེད་པའི་སྤྱི་གཤམ་བསྐྱེད་
ཆེན་པོ་དེ་ཅུང་ཟད་ཟུག་སངས་པར་བྱས་སོ། །དེའི་ལོ་བོད་ལ་སྤྱི་ལ་པའི་སྤྲུག་མཚོག་ཉིད་
ཐེགས་པའི་སྐབས་སུ། ཀུ་རེ་ལུང་། ༡༧༩༧ གི་བྱང་ཚུབ་སྒྲིང་དུ་རྒྱལ་སྤྲུག་པ་ལ་མི་ལམ་འདི་
ལྟར་བྱུང་ལོ། །རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་ཏེ་དེད་རང་གཉེས་འགྲོ་རན། རྒྱལ་སྤྲུག་གིས་ངའི་རྟ་བྱས་ནས་
ཁྱུང་ཅིག་⁴³³ ཅེས་གསུང་ཞིང་ཕྱག་ན་ཆེབས་ལྷགས་བསྐྱེད་པར་དེ་ཡང་ཡང་བསྐྱེད་
པར་སྤྲིས་སོ། །

དེ་ནས་མཁའ་པ་ལུང་དུ་བསྐྱོད་དེ་ཕག་པ་རྒྱ་བ་ལ་མི་ལམ་འདི་ལྟར་བྱུང་ལོ། །རིན་པོ་ཆེ་བའི་
བར་གཤེགས་པའི་ཞལ་ནས། དེ་རིང་རྒྱལ་སྤྲུག་ཀྱང་ང་དང་མཉམ་དུ་བྱོན་ཅིག་གསུངས།
མཚོ་ཡུལ་ནས་ལེ་རྒྱུད་གི་ལ་ཐོག་ཚུན་ཞབས་སྤྱིར་སྤྱིན་པའི་ཚོ་བཀའ་བསྐྱེད་པ། ད་ནི་ང་ཡང་
ས་ཐག་རིང་པོ་ཞིག་ལ་མི་འགྲོ་བ་མེད་བྱུང་། རྒྱལ་སྤྲུག་རང་འོ་རྒྱལ་བ་ལས་མེད་འདི་ནས་
ལོག་ཅིག་གསུངས་པ་ལྟར་ལོག་ཡོངས་པ་སྤྲིས། ཡང་བྱི་བ་རྒྱ་བའི་ལུབ་གཅིག་གི་སྤྲི་ལམ་དུ།
སྤྲུག་མཚོག་བའི་གཤེགས་དེ་ཉིད་བྱོན་ནས། སྤྱི་ཐག་གི་གསོལ་རས་གནང་ཞིང་འདི་ལྟར་
གསུངས། ང་ད་རེས་མ་ཤི་བར་རང་ཡུལ་དུ་སྤྱི་བ་ཅོམ་ཞིག་ཡོང་བའི་རྩིས་ཡིན་ཏེ། མི་རིགས་
ངན་གཅིག་གིས་བརྟན་བཞུགས་བྱས་པས་བར་ཆད་དུ་སོང་ནས་ཚོས་མ་བྱུབ་ཀྱང་། འདིར་
ཁྱེད་འཕྲད་པ་དང་མཁའ་པ་ལུང་བཟུ་རུ་ཡོངས་པ་ཡིན། ད་⁴³⁴ནི་དེད་རང་གཉེས་ལན་ཅིག་ལ་
འཕྲད་པ་མི་འདུག་ཅེས་⁴³⁵ཞལ་ཆེམས་གསུངས་པ་སྤྲིས་ལོ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་

432 SD and Sumra: བསྐྱེད་པ་

433 SD and Sumra: ཞིག་

434 Sumra: དེ་

435 SD and Sumra omit ཅེས་

ལས། དར་ཅིག་སྐྱུ་འདི་རང་གིས་ཞིང་ཁམས་འདིའི་འགོ་དོན་རྫོགས་ནས་ལྷ་ངན་འདའ་
ལྷགས་བསྟན་པའི་སྐབས་ཉེ་བཅོ་བརྒྱད་པའོ། །།

༩ ལེན་བཅུ་དགུ་པ་དགོངས་ཚུགས་རྟེན་བཞེངས་ཀྱི་སྐབས།

༩། །བཅུ་དགུ་པ་དེ་༡༢༠༧ ལས་ཞག་གཉིས་ལ་ཚོས་རྒྱལ་གསང་བདག་དོ་རྗེས་ཞལ་
 བཞུགས་རྣམས་བྱོན་གསུངས་པ་ལ་ཇོ་བོ་ལྷོན་བསོད་ནམས་དམ་པ་དོན་གཉེར་དུ་གནང་བུང་
 བས། དཔོན་ཚེན་དཔོན་སློབ་ཀྱང་སང་མ་འགྲངས་པར་གནས་སུ་ཐེབས། དེར་རྗེས་སྤྱད་ལ་ན་
 བཟའ། ལྷན་དར། སྤར་སྤུལ་དང་བཅས་སུ་ལོང་། ལར་ཀྱང་ལྷོ་སྟོང་སྤེ་པའི་ཡབ་མེས་ནས་
 རིམ་པར་བཟུང་སྟེ་རིག་འཛིན་ཚེན་པོ་པདྨ་སྒྲིང་པའི་གཏེར་གྱི་ཡུང་བསྟན་དུ། སྤྱིན་བདག་དང་
 ཚོས་བདག་ཡིན་པར་གསུངས་འདུག་པ་ལྟར། གཏེར་སྟོན་རང་གི་སྐབས་སུ་ཡང་གདུལ་བུའི་
 སློ་དབྱེ་ཞིང་རྟེན་འབྲེལ་གྱིས་ཆེ་སར་བསྟོན་ནས་མཚོན་ཡོན་ཐོག་མར་བུང་འདུག་པ་བཞིན།
 སྤེན་མཚོག་རིན་པོ་ཆེ་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་དུས་སུ་འདྲ། ལྷོ་སྟོན་ནས་བསྟན་པའི་སྤྱིན་
 བདག་གི་ཁྱེད་བཞེས་མདོན་པར་མཐོ་བའི་རང་བཞིན་ལས། བོད་ལྷོགས་ཀྱི་གདུལ་བུའི་སློ་
 གང་དུ་འདྲ། ཕར་ཐེབས་དང་ཚུར་བཞུད་ཇི་སྟར་ཤར་ཡང་⁴³⁶ ཞབས་ཏོག་རྣམ་པ་གཉིས་ལྷན་
 གྱིས་རྟག་ཏུ་མཉེས་པ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། རྒྱད་པར་ད་རེས་ངལ་ཞིང་ཕམ་པའི་སྐབས་འདིར་ལྷག་
 ཀྱང་། གུས་ཞེན་མ་དོར་བའི་རང་གིས་གནང་སྟོང་དང་ལྷགས་རྩ་ལ་སྤྱད་ལུགས་འདི་ལྟ་བུ་
 མཛད་པ་དོ་མཚར་ཆེ། སྤྲད་དུ་འདྲ་སྲིད་མཐའི་བར་ལ། གདུང་བརྒྱད་དང་། དཔོན་བརྒྱད་གང་
 གི་ཆར། མཚོན་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་ཟབ་ཆད་ལྷག་མེད་པར་དགོས་ཚུལ་དེ་དུས་བཀའ་གྲོས་སུ་
 མཐུན་པ་ལྟར་ལགས། གཞི་ལེན་གང་དུ་གང་སྟེ་༡༢༠༧ རིན་བསྐྱངས་པར་མཛད་ནས་
 ཞག་ལྷག་བཞུགས་རིང་ལ། ལྷན་པོ་མ་ལ་ཡག་སོགས་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་འཇའ་འོད་ཀྱིས་

⁴³⁶ SD and Sumra: ཀྱང་

ལེབས་པ་བྱུང་། དེའི་ལོ་ལ་ཡག་ཡ་འབྲོག་གཉིས་ཀྱི་གྲང་ཟུག་⁴³⁷ དེ་ཡང་གཡུལ་ཐོན་ནས་
ཀྱང་། རྣམ་རྒྱལ་སྐྱོམ་ལྟ་བུར་གྱུར་ཞིང་མེ་ཏོག་མང་པོ་ཐོན་པ་བྱུང་ལོ། །དེ་ནས་ཟ་ར་ནང་དུ་བཏེག
ནང་པར་མཁའ་རིའི་⁴³⁸ ལ་ཐོག་ཏུ་ཐེབས་པ་དང་། མོན་ལ་ནས་རྩྭ་གཞའ་ཚོན་སྐྱུ་བུ་
བརྒྱུད་པ་བཞིན་གཉིས་བྱུང་། དགོངས་མོ་ས་སྤྱག་ཏུ་ཞག་བཞུགས་མཛད་དུས། རྒྱུ་ཁྱེར་
བ་རྣམས་ཀྱིས་ཞབས་ཏོག་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བཏེག་ནས་ལུས། མཚམས་པ་བས་ཀྱང་བྱམས་
པར་བྱས། རང་དང་ཀ་རང་མཁའ་པ་བའི་ཨ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཆང་དང་། སྤྱ་ཐག་དཔག་ཏུ་མེད་
པས་བསྐྱབ་བྱས། ཡུལ་དེ་གཉིས་སུ་ཞག་རེ་རེ་བཞུགས་པའི་རྗེས། ཚོས་སྐོར་བ་ལ་ཟོན་
མཛད་དགོས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། སྤྱིས་ཀྱི་ལ་ལ་བྱོན་པས།⁴³⁹ བྱི་བཙོ་ལྷ་ཅམ་གྱིས་སྟོན་ནས་
བསྐྱུས། རྗེས་ལ་འབྲེངས་ནས་ཡུལ་རིང་པོའི་བར་དུ་བྱུང་། བྱི་དེ་རྣམས་ཀྱང་མི་མ་ཡིན་གྱིས་
བསྐྱབ་པ་ལ་ཡོངས་ནས་བར་ཆད་བསྐྱུད་པར་གོ།

དེ་ནས་རང་ཡུལ་གྱི་ཨ་མ་རྣམས་བསྐྱབ་པ་ལ་བྱོན་ནས་སྤྱ་དཀར་དུ་ཐེབས། རྟོར་རྒྱ་བཙུ་བ་ལ་
དགོངས་རྗོགས་སྐྱབ་པའི་རྗེས། སྤྱར་གྱི་རྩུང་དུ་དཔོན་སྐྱུ་ལྟ་བུར་གྱིས་ལོ་གཅིག་གི་བར་དུ་
བསྐྱུང་བཤགས་མཛད། དཔོན་ཚེན་རྒྱས་པས་ཏ་ལིར་ཐེགས་ནས། སྤར་ཞལ་བདག་མཛད་
པའི་ལྷ་ཁང་ལུང་ལོ་ཅན་བརྗོགས། །^{༤༣༩} །མོ་རས་ལ་སྐྱོར་མ་སུམ་བརྒྱ་ཡོན་དུ་སྤུལ་
ལོ། །གཏུང་བརྒྱུད་དེ་བའི་རྩུང་གིས་ཀྱུ་རེ་ལུང་ལ་ཐེགས་ནས་སྐྱུ་རྟེན་གཞིང་བའི་འབྲུལ་སྤུང་
མཛད་པ་ལ། ཁྱོ་བཞི། ཟངས་བཞི། མཐའ་བེར། སྐྱུ་བུ། ཐུགས་སྐྱོམ་མང་པོ་བྱུག་ཏུ་
བབས། དཔོན་པོ་ཚོས་ཀྱིས་ཟངས་གཅིག་ཏུ་བེན་ཉི་མ་བཟང་པོས་ཟངས་གཅིག་དཔོན་ཚེན་

437 SD and Sumra: རང་ཟུགས་
438 SD and Sumra: མཁའ་རིའི་
439 SD and Sumra: ལས།

རྒྱལ་པས་ཟངས་དྲུག་དང་བཅས་ཡོངས་རྒྱལ་ཟངས་བཅུ་གཉིས། སྤྲེའོ་ནས་ཚོས་ཇི་དག་
དབང་དཔོན་སློབ་གྲིས་གསེར་ལོ་སྤུལ་ཕུ་སོ་བརྒྱད། སྤེ་པ་གཡུ་ལོ་བས་གསེར་ལོ་གསུམ། སྤེ་
པ་དབུ་ཚལ་པས་གསེར་ལོ་གཅིག གཞིས་དགའ་རིན་ཆེན་སྤྲུངས་པ་ནས་ཞབས་དྲུང་གིས་
དདུལ་ལོ་བཞི་བཅུ། དཔོན་ས་བདག་ཆེན་མས་དདུལ་ལོ་བརྒྱ་ཐམས་པ། སྤེ་པ་བསྟན་འཛིན་པས་
དདུལ་ལྷུ་བརྒྱ་⁴⁴⁰ཐམས་པའོ།།

རྒྱ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་པ་ཤུག་ཐུབ་པའི་སྐྱེ་རྒྱལ་མཐོ་བཅུ་གཅིག་ཡོད་པ་གཅིག བལ་
པོའི་བཟོ་བོ་⁴⁴¹ བཞིས་གཟབས་ནས་བཞེངས། དགོངས་གཏང་གསེར་གྱི་ལྷ་ཁང་གི་སྟོང་མ་
ཡུམ་དཔལ་འབྱོར་གྱིས་སྦྱིན་བདག་མཛད་ཅིང་། ཡུམ་རང་གི་དགོངས་བཞེད་དང་བསྟན་ནས།
ནང་རྟེན་ལ། རྩོན་རིན་པོ་ཆེ། ལྷ་ལྷུ་མ་མན་རྩ་ར་བ། མཁའ་འགོ་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་གསུམ་
གྱིས་དབུ་མཛད། མ་ཆགས་སྦྱོན་བལ་པར་འབྱུང་གནས། ཡོན་ཏན་རབ་ཇིགས་པར་སྐྱེ།
ཤེས་བྱ་ཐོགས་མེད་སློ་ལྷན་མཚོག་གེད། ལམས་གསུམ་དབང་འདུས་པར་རྒྱལ་པོ། རྗེངས་པ་
སུན་སེལ་ཉི་མ་འོད་ཟེར། ལོག་༡༢༩། འདྲིན་བདུད་འདུལ་ཤུག་སེའུ། ལྷ་སྟེགས་འདུལ་
མཛད་སེའུ་སྤྲོ་སྤྲོ་ག བར་ཆད་བཞེགས་སྟོན་རྗེ་རྗེ་གོ་ལོད་བཞུགས།

ལོགས་གྲིས་ལ་ཡང་རྩོན་པར་འདྲི་རྣམ་ཐར་མཛད་པ་བཅུ་གཅིག་བཞེངས། བར་ཁང་དཔོན་ཆེན་
རྒྱལ་པས་སྦྱིན་བདག་དང་ཞལ་བཀོད་གནང་བ་ནི། ལོགས་རིས་ལ་གཡལ་ཕྱོགས་ནས་རིམ་
པར། ཚོས་སྐྱེ་ཀུན་བཟང་ཡབ་ཡུམ། ལོངས་སྐྱེ་རྗེ་སེམས་དཔལ། སྤུལ་སྐྱེ་དགའ་རབ་རྗེ་རྗེ།
རིག་འཛིན་ཤེ་སིང་ཉ། རྩོན་པར་འབྱུང་གནས། མ་གཅིག་ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ། ལོ་རྒྱུ་བེ་འོ་ཙ་ན།

440 SD omits བརྒྱ

441 SD and Sumra: གཟོ་བོ་

གཏེར་སྟོན་པ་དྲུ་གླིང་པ། སྐུ་མཚོག་རྒྱ་བ་རྒྱལ་མཚོན། དབང་ཚེན་ཏྲ་མགྲིན། སུར་པ་དོ་ཇོ་
གཞོན་ལྷ། སྟོ་ཐོང་ལ་དོ་ཇོ་རྣམ་འཛེམས། སྟོང་ནས་ལྷ་སྟན་ལ། རྒྱ་གར་གྱི་རིག་འཛིན་བརྒྱུད་ནི།
སྟེ་རིག་འཛིན་འཛེམ་དཔལ་བཤེས་གཉེན། གསུང་གི་རིག་འཛིན་རྣ་གྲུ་ལ།⁴⁴² ལྷགས་ཀྱི་
རིག་འཛིན་རྩྭ་ཚེན་ཀར།⁴⁴³ ཡོན་ཏན་གྱི་རིག་འཛིན་བི་མ་མི་ཏ།⁴⁴⁴ སྟོན་ལས་ཀྱི་རིག་འཛིན་སྐ་བྱ་
ཏྲུ།⁴⁴⁵ མ་མོའི་རིག་འཛིན་རྩ་ན་སི་ཏི།⁴⁴⁶ མཚོད་བསྟོད་ཀྱི་རིག་འཛིན་དེ་བ་ཅན།⁴⁴⁷ དག་
སྐུ་གས་ཀྱི་རིག་འཛིན་ཤེནྱི་གས།⁴⁴⁸ པལྷི་ཏ་ཏི་མེད་འོད་ཟེལ། ཀུན་མཁུན་རྒྱ་བ་གྲགས་པ།
ཚོས་ཇོ་དགོན་མཚོག་བཟང་པོ། ཚོས་ཇོ་གྲགས་རྒྱལ། ཚོས་ཇོ་དག་གི་དབང་པོ།

གཡས་འོག་མ་ནས། མངའ་བདག་ལྷ། གུ་རུ་ཚོས་དབང་། ལས་འབྲེལ་།^{༡༢༥} རྩལ། རོ་
ཇོ་གླིང་པ་སོགས་ལུང་གིས་བསྟན་པའི་གཏེར་སྟོན་རྣམས་རིམ་བཞིན་བཞུགས། གཡོན་
ཕྱོགས་ནས། རོ་ཇོ་འཆང་། མར་མེ་མཛོད། སྐུ་ལྷགས་པ། བུམས་པ་མགོན་པོ། བཅོམ་ལྷན་ཚོ་
དཔག་མེད་ལ་ཚོ་དཔག་མེད་རིགས་ལྷས་བསྟོར། རྣམ་པར་སྦྲང་མཛོད་ལ་རིགས་བཞིའི་
སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྟོར་བ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་ལ་གསང་སྐུ་གས་འཛིན་པ་དང་ལོར་བུ་
འཛིན་པ་གཉེས། སྟོན་གྱི་སྐ་བྱ་ལ། ཚངས་པ་གདོང་བཞི་པ་དང་། དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་

442 SD: ལྷག་འཛོན་, Sumra: ལྷག་འཛོན་
443 SD and Sumra: རྩྭ་ཚེན་ཀར་
444 SD and Sumra: རྩི་མ་མི་ཏ་
445 SD and Sumra: བ་ཏྲུ་
446 SD and Sumra: རྩ་ན་སི་ཏི་
447 SD and Sumra: དེ་བ་ཅན་
448 SD: ཤེནྱི་གས་པ་, Sumra: ཤེནྱི་གས་པ་ Here the scribe for Sumra made a mistake of leaving one line but he discovered that and ended up repeating རྒྱལ། ཚོས་ཇོ་དག་གི་དབང་. This again proves that Sumra was directly copied from the SD manuscript.

གཉིས་ཀྱིས་བསྐྱོར། དུམ་ཚེན་མོ་ལ། གཙུག་གཏོར་དཀར་མོ་རྣམ་པར་རྒྱལ་ལ། རི་ཁྲོད་ལོ་
ལ། ཁོ་བོ་སྟོབས་པོ་ཆེ་བཞིས་བསྐྱོར། སྟོལ་མ་ལ་འཛིགས་པ་བརྒྱད་སྟོབ་ཀྱིས་བསྐྱོར་བ། ལྷ་
མ་བྲག་པོ། ག་ཤིན་ཇིག་ཤེད་པོ་སོགས་བཞེདས།

སྟོང་གི་ལྷ་ལྟན་ལ། བོད་ཀྱི་གྲུབ་ཆེན་བརྒྱད། སངས་རྒྱལ་ཡེ་ཤེས། རྒྱལ་བ་མཚོག་དབྱེདས།
ནམ་མཁའི་སྟིང་པོ། ལྷོ་ན་སུ་མ།⁴⁴⁹དཔལ་གྱི་ཡེ་ཤེས། དཔལ་གྱི་སེངྒེ། བི་རོ་ཚ་ན།⁴⁵⁰ ཁི་སྟོང་
ལྷེ་ལུ་བཙན། ལུ་ཏིག་བཙན་པོ། ཡོན་ཏན་འོད། ལྷོགས་ཀྱི་སྤང་པོ། ཐོགས་མེད་འོད། ལྷ་སྐྱུ་བ་
སྟིང་པོ། ཨུ་དེ་བ།⁴⁵¹ དབྱིག་གཉིན། ཚོས་གྲགས། ཡུ་ཀྱ་འོད། འོད་དཔག་མེད། བ་དམ་པ་
སངས་རྒྱལ། ཇི་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤ། ས་སྐྱ་པའི་ཏ་ཚོས་ཀྱི་སྟོ་གོས། ཀམ་པ་ཚོས་གྲགས་རྒྱ་
མཚོ། འབྲི་གུང་པ་རིན་ཆེན་སུན་ཚོགས། དཀར་པོ་བ་བསྟན་འཛིན་།⁴⁵² རོ་ལོ་ལྷ་རྣམས་
བཞེདས།

གཡོན་འོག་མ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ། ཚོས་སྐྱ་དོ་ཇི་འཆང་ཆེན། ཏི་ལི་ཤེས་རབ་བཟང་པོ།
མཁས་པ་རྣམ་པོ། ལྷ་བསྐྱར་མར་པ་ལོ་རྒྱུ། དབང་ལྷག་མི་ལ་རས་པ། རས་རྒྱུད་དོ་ཇི་གྲགས་
པ། བཀའ་བརྒྱད་དུགས་པོ་ལྷ་ཇི་སོགས་བཞེདས།⁴⁵²གཞན་ཡང་འདུལ་བ། མདོ་སྟེ། མདོན་པ།
ཕར་ཕྱིན། བཀའ་གདམས་པ། ཞི་བྱེད་པ། གསར་མ་བ། རྟིང་མ་པ་སོགས། ལྷུབ་མཐའ་ལ་
ལྷོགས་རིས་མེད་པའི་དག་སྤང་གིས། བསྟན་པ་ལ་ང་ཁྱོད་ཀྱི་ས་བཙན་⁴⁵³སྤངས་ཏེ། དཔོན་

449 SD: ལྷོ་ན་སུ་མ། Sumra: ལྷོ་ན་སུ་མ།
450 SD and Sumra: བི་རོ་ཚ་ན།
451 SD and Sumra: ཨུ་དེ་བ།
452 Sumra omits བཞེདས།
453 SD and Sumra: དཔོན་

དཔལ་འབྱོར་གྱིས་ལས་སྤྲོད་མཁོ་གས་⁴⁵⁴ བྱིས་སྤུ་མ་སོང་བར་གཟབས་ནས་བྱིས་ཤིང་།
གཏུང་བརྒྱུད་དེ་བས་ཐུགས་ཁུར་བཞེས། ལྷུང་ལོ་ཅན་གྱི་ལྷ་ཁང་དཔོན་བསམ་འགྲུབ་གྱིས་
བཞེངས་ནས། དགོངས་གཏུད་གསེར་གྱི་ལྷ་ཁང་དང་། ལྷ་ཚབ་གྱི་ནང་རྟེན་དང་བཅས་དུས་
གཅིག་ཏུ་ཚར་བར་མཛད་དོ།

ཞལ་ཆེས་མཇི་ལྷ་བར་⁴⁵⁵ སྤྱོད་བས་བསྐྱབས་ཤིང་། བཟོ་བོས་ལེགས་པར་འབད་དེ་གཙུག་
ལག་ཟིན་པའི་རྗེས། རབ་གནས་གྱི་སྐྱབ་ཆེན་ལ་འཇུག་པར་བརྩམས་ནས། གཏུང་བརྒྱུད་རིན་
པོ་ཆེ་དང་། དཔོན་ཆེན་རྒྱས་པ་གཉིས་གྱིས། རོ་རྗེ་རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་ཚབ་མཛད། རོ་རྗེ་བཟང་
སྦྱར་བ་མན་ལ་ལས་ཚན་ཉི་ཤུ་ཙུ་བསྐྱིགས། སྤོན་འགྲོ་རྟེན་སྤུང་བ་ནས་བཟུང་སྟེ། ཐེག་པ་
མས་ནས་ཡར་འཛོག་གི་ལས་རིམ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་ དངོས་གཞི་ཡེ་ཤེས་སྟིམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་
ལྷ་བ་། ༡༢༤ ། ཡས་ནས་ཐུབ་པའི་ལས་རིམ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་ མཇུག་སྤུད་མངའ་གསོལ་ནས་
བཀྲ་ཤིས་གྱི་བར་དུ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ལས་རིམ་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་གིས་རབ་གནས་
གྱི་ཚོག་ཡོངས་སུ་རྗོགས་པར་མཛད་པས། དགེ་ལེགས་གྱི་ཡོན་ཏན་དུ་མ་དང་ལྷན་ཞིང་བྱིན་
རྒྱབས་ཆགས་པའི་རྟགས་ངོ་མཚར་ཅན་མང་དུ་⁴⁵⁶བྱུང་དོ།

དེ་ནས་གོལ་སྟོན་གྱི་སྐྱབས་སུ་དཔོན་མཚོད་ཡོན་འདུས་པར་བཅས་པ་རྣམས་གྱིས་རང་གཞན་
གྱི་དོན་འགྲུབ་བསྐྱབ་པའི་དཔལ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། མགྲིན་གཅིག་ཏུ་སྟོན་ལམ་འདི་སྐྱད་ཅེས་
བཏབ་པོ།

⁴⁵⁴ SD and Sumra: འགྲོགས་
⁴⁵⁵ Sumra adds བཞེན་
⁴⁵⁶ SD and Sumra omit དུ་

བདག་ཅག་རྣམས་ཀྱི་གྲུས་དད་ཚོས་པའི་སློབ། །
 བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཉིད་ཀྱི་གདུང་གསོབ་⁴⁵⁷ལྷི། །
 གཙུག་ལག་ཁང་དང་ལྷ་ཚོགས་བཞེངས་པ་འདི། །
 ལྷོ་འོད་ཀྱི་གཞལ་ཡས་དེ་མཚུངས་ཤོག། །
 ཕྱི་ཡི་རྒྱ་ཁྲོན་པོ་བྱང་བཞེངས་པའི་མཐུས། །
 ལྷང་བ་དག་པའི་ཞིང་དུ་འཆར་བར་ཤོག། །
 ཅན་དུ་སྐྱེ་གཟུགས་གྲིས་འབྱར་བཞེངས་པ་ཡིས། །
 སྲིད་པ་ལྷ་དང་ལྷ་མོར་གནས་འགྱུར་ཤོག། །
 གཙུག་ལག་འདི་ལ་ཕྱག་འཚལ་སྲུས་བྱས་པ། །
 ལས་ངན་སྤིག་སློབ་མ་ལུས་དག་པར་ཤོག། །
 གཙུག་ལག་འདི་ལ་སྐོར་བ་སྲུས་བྱས་པ། །
 འཁོར་བའི་སྐྱེ་སྐོ་ཚོ་འདིས་ཚོད་པར་ཤོག། །
 གཙུག་ལག་འདི་ལ་མེ་ཉོག་སྲུས་བྱལ་བ། །
 མཚན་དཔེ་གཟི་བརྗིད་ལྡན་པའི་སྐྱེ་ཐོབ་ཤོག། །
 གཙུག་ལག་འདི་ལ་སྐྱེ་ལོ་སྲུས་བྱལ་བ། །
 ཐེག་ཚེན་ཚོས་ཀྱིས་གསུང་སྟན་ ཉ་⁴⁵⁸ལྷོག་པར་ཤོག། །
 གཙུག་ལག་འདི་ལ་བྱི་བཟང་སྲུས་བྱལ་བ། །
 ཞི་ཞིང་དུལ་བའི་རྣམ་དཔྱོད་⁴⁵⁸ལྡན་པར་ཤོག། །

457 SD and Sumra: བསོབ་

458 SD and Sumra: ལྷོད་

གཙུག་ལག་འདི་ལ་ཟས་ཡོས་⁴⁵⁹སྲུས་སྲུལ་བ། །
 ཚོགས་གཉིས་རབ་རྫོགས་དོན་གཉིས་མཐར་ཕྱིན་ཤོག །
 གཙུག་ལག་འདི་ལ་ན་བཟའ་སྲུས་སྲུལ་བ། །
 རྩུམ་སྲུལ་སྟོབས་ལྡན་ཁམས་གསུམ་དབང་སྲུང་ཤོག །
 གཙུག་ལག་འདི་ལ་གདུགས་འཕན་སྲུས་སྲུལ་བ། །
 འགོ་བ་ཐུགས་རྗེས་སྐྱོབ་པའི་རུས་མཐུ་ཤོག །
 གཙུག་ལག་འདི་ལ་དར་ཚོག་སྲུས་བཙུགས་པ། །
 སངས་རྒྱས་བསྟན་པས་ཀུན་ལ་བྱབ་པར་ཤོག །
 གཙུག་ལག་འདི་ལ་མར་མེ་སྲུས་སྲུལ་བ། །
 མ་རིག་སྲུན་སངས་ཡེ་ཤེས་རྒྱས་པར་ཤོག །
 གཙུག་ལག་འདི་ལ་ཕྱགས་གད་སྲུས་བྱས་པ། །
 བག་ཆགས་རྣམ་སྲིན་ཉེས་སྐྱོན་ཟད་པར་ཤོག །
 གཙུག་ལག་འདི་ལ་ཆར་ཁེབས་སྲུས་བཀའ་པ། །
 ཉོན་མོངས་ཚད་པ་སེལ་བའི་བྱིན་རླབས་⁴⁶⁰ཤོག །
 གཙུག་ལག་འདི་ལ་རྩ་ཆར་སྲུས་སྲུལ་བ། །
 ཉམས་སྦྱོང་རྫོགས་པའི་བཅུད་ཀྱིས་ངོམ་པར་ཤོག །
 གཙུག་ལག་འདི་ལ་སྒྲན་དར་སྲུས་སྲུལ་བ། །
 སྒྲན་པའི་གྲགས་པས་ཕྱོགས་ཀུན་བྱབ་པར་ཤོག །

459 SD and Sumra: གཡོས་

460 SD and Sumra: བརླབས་

གཙུག་ལག་འདི་ལ་དཀར་ཅི་སྐྱུས་སྐུལ་བ། །
གཏུམ་མེའི་བདེ་བློན་གོས་ལ་སྦྱོང་པར་ཤོག། །
གཙུག་ལག་འདི་ཡི་དཀོན་གཉེར་སྐྱུས་བྱས་པ། །
རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱུས་སྐྱེ་བར་ཤོག། །
གཙུག་ལག་འདི་ལ་བདེ་མཚོན་སྐྱུས་སྐུལ་བ། །
དག་འབའི་འཕྲོ་སྐྱེས་རྒྱས་འཇའ་ལྷུས་འགྲུབ་པར་ཤོག། །
གཙུག་ལག་འདི་ལ་སྦྱོན་སྦྱ་སྐྱུས་སྐུལ་བ། །
ནད་རིགས་སྐྱུག་བསྐུལ་མ་ལྷུས་ཞི་བར་ཤོག། །
གཙུག་ཀྱི་ལག་འདི་ལ་གོ་མཚོན་སྐྱུས་སྐུལ་བ། །
དུས་འབྲུགས་གདོན་བགེགས་བར་དོ་ཞི་བར་ཤོག། །
གཙུག་ལག་འདི་ལ་གསོལ་བ་སྐྱུས་བཏབ་པ། །
བདེ་བར་གཤེགས་པ་གར་བཞུགས་དེར་སྦྱེ་ཤོག། །
གཙུག་ལག་འདི་ལ་སྦྱོན་ལམ་སྐྱུས་བཏབ་པ། །
ནམ་ཞག་གཏན་གྱི་འདུན་མ་ལེགས་པར་ཤོག། །
གཙུག་ལག་འདི་ལ་བཀྲ་ཤིས་སྐྱུས་བརྗོད་པ། །
མི་ཚོས་བདེ་སྦྱིད་ལྷ་ཚོས་འགྲུབ་པར་ཤོག། །
འདི་ལ་གུས་ཤིང་ཞབས་ཏོག་སྐྱུས་བྱས་པ། །
རྒྱལ་སྲིད་བདུན་ལྷན་ཚོས་ལ་ལོངས་སྦྱོང་ཤོག། །
གཙུག་ལག་མཐོང་ཐོས་དྲན་རེག་ཚོར་ལྱོད་རྣམས། །
རྣམ་གྲོལ་དུག་ལྷན་འཁོར་འདས་མིང་མེད་ཤོག། །

དེ་སྐད་ཅེས་སློན་ལམ་བཏབ་ནས་ཚོས་འཁོར་བསམ་ཡས་ཀྱིས་ཀྱང་འབྲན་མི་ཐུབ་པའི་མོས་
ཉེན་དམ་པར་གྱུར་ཏེ། །རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་ལས། ཞལ་ངོ་རྣམས་ཀྱིས་ཐོག་དྲངས་
ཏེ། ལྷ་སློབ་དང་སྦྱིན་བདག་ཀུན་གྱི་འདུན་པ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་དྲི་ལ་ནས། དགོངས་ཚོགས་
གཙུག་ལག་ཉེན་བཞེངས་རབ་གནས་སྲུབ་པའི་ལེ་ལུ་སྟེ་བཙུ་དགུ་པའོ། ། །

༥ ལེབ་ཉི་ཤུ་པ་རྣམ་ཐར་གྱི་བསྐྱེས་དོན་དང་དར་སྤེལ་བསྟན་པ།

༩། 15 ནི་རྣམ་ཐར་གྱི་སྐོམ་ཚིག་བྱུར་ཙམ་ཞིག་བཤད་ན། སྤྱུལ་པའི་སྤམ་མཚོག་ལྷོ་བ་
 རྒྱལ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱང་དབང་རྣམ་པ་བཅུ་དང་ལྷན་པའི་སྤྱུལ་ཡིན། དེ་གང་ཞེ་ན། ལས་ལུས་
 461 མ་ཡིན་པར་སྤྱུལ་པའི་ངང་ཚུལ་ཅན་གྱིས་གདུལ་བྱའི་ཡུལ་དུས་ལ་གང་བབ་སར་སྤྱེ་བ་
 རིམ་⁴⁶²བཞིན་བཞེས་བྱུང་བས་ན་སྤྱེ་བ་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ། །༡༥༩། མཚོག་དང་བྱུན་མོང་
 གི་ཕྱིན་ལས་ཀྱང་སྐབས་སུ་གང་འོས་ནད་རོ་ཤེས་པའི་སྤྱན་པ་བཞིན་དུ་ཀུན་ལ་ཕན་པར་མཇོད་
 པ་ནི་ལས་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ། ལེ་འདྲོད་ཀྱི་རྩོམ་གྲུབ་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཚོགས་དུག་གི་ལོངས་
 སྤོད་བྱུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཟད་མི་ཤེས་པར་ནམ་བཞོ་དུས་⁴⁶³ ཀྱི་ཆར་བཞིན་འབབ་པ་ནི་ལོ་བྱད་
 ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ། སྤྱན་པ་དང་གྲགས་པས་ཡོངས་ལ་བྱབ་ཅིང་སྐྱེ་གསུང་བྱགས་ཀྱི་མཇོད་
 པ་རིམ་རྒྱུ་བསྟན་ཀྱང་ལེགས་པར་མཐོང་ནས་སངས་རྒྱས་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་ཀུན་ལ་འབྱུང་བ་
 ནི་མོས་པ་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ། ཐ་མལ་པའི་སྤོད་ཚུལ་འཇིག་རྟེན་པའི་བྱ་བ་ལོ་ན་སྤོད་ཞིང་།
 ཐོས་བསམ་སྐོམ་ལ་མི་གནས་ཀྱང་སྤིག་སྤིབ་རྣམ་སྤིན་གྱིས་སྐྱགས་མི་ལེལ་⁴⁶⁴ ཞིང་ཉོན་
 མོངས་འབྱུལ་རྟགས་འཆར་མི་སྤིད་པ་ནི་སེམས་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ། ནད་གི་འབྱུང་བའི་ལས་
 རྐྱུང་ལྟ་བུ་ལ་ཞ་བས་རོ་མའི་རྩ་ལམ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྐྱུང་གིས་གང་བར་གྱུར་པའི་རྩལ་སྤྱི་རོལ་
 ཀྱི་འབྱུང་བ་ལྟ་ལ་གྲུབ་རྟགས་སྤོན་པ་ནི་རྩུ་འབྱུལ་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ། ད་ལྟ་ཚེ་ལོ་བཞི་བཅུ་ལ་

461 Sumra: ལ་ལུས་
 462 SD and Sumra: རིམས་
 463 SD and Sumra: གཞོའི་དུས་
 464 SD and Sumra: བསྐྱགས་མི་ལ་

རལ་གྱི་དུས་ལ་བབ་ཀྱང་། དགྲུང་ལོ་བརྒྱད་བཅུ་གྲ་བརྒྱད་⁴⁶⁵ བཞུགས་ནས་གཞན་དོན་ལ་
རལ་དུབ་མེད་པར་བསྐྱེད་ས་པ་ནི་ཚེ་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ། སྤང་སྲིད་འཁོར་འདས་ཀྱིས་འདུས་
པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་གདོད་ནས་མ་གྲུབ་པར་སྤོང་པ་ཉིད་དུ་ཐག་ཚོད་ཅིང་སྦྱོ་བསམ་བཤེད་
མེད་གྱི་དགོངས་པ་ལས་ནམ་ཡང་འདའ་མ་སྤོང་བ་ནི་ཚོས་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ། འབྲེལ་ཚད་
དོན་དང་ལྡན་པས་སེམས་ཅན་༡༧༣༠༧ ཐམས་ཅད་ལ་ཐུགས་རྗེའི་གཟིགས་པ་ནམ་ཡང་མི་
དམན་པས་བརྗེ་བར་བཟུང་སྟེ་དག་པའི་ཞིང་ཁམས་སུ་བྱ་བུ་དེད་མཛད་ནས་སྦྱེལ་ལུས་པ་ནི་སྦྱོན་
ལམ་ལ་དབང་བ་ཞེས་བྱ། ཡི་ནས་སངས་རྒྱལ་ཡིན་པ་དེ་ད་ལྟ་སྤྱོད་མས་འོ་མ་སྤྱད་ཀྱང་རང་ཉིད་
ཡིན་པར་ཤེས་ནས། སྦྱོན་གྱི་མཛོན་པར་མཁྱེན་པས་སྦྱོ་གསུམ་གྱི་ཞིང་ཁམས་གཟིགས། སྦྱོན་
གྱི་མཛོན་པར་མཁྱེན་པས་སྦྱོ་གསུམ་གྱི་གསུང་ཚོས་གསུམ། ཐུགས་ཀྱི་མཛོན་པར་མཁྱེན་པས་
སངས་རྒྱལ་གྱི་དགོངས་པ་ལོན། སེམས་ཅན་གྱི་བདེ་སྦྱུག་རིག་པས་ནི་ཡི་ཤེས་ལ་དབང་བ་
ཞེས་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡང་སྦྱོ་འཕྲུལ་དྲ་བའི་རྒྱུད་ལས།

རྣམ་བཅུ་དབང་ལྡན་ཚེ་བ་པོ། །

ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་སྦྱུལ་པའི་སྦྱོར་མཚོག་ཉིད་ལ་གང་ཟག་རིམ་གྱིས་པའི་⁴⁶⁶ས་ལམ་
ཕྱིས་ལུགས་མ་ཡིན་པར། སྦྱོར་བྱ་གཅིག་ཅེར་བའི་ས་བཅུ་དུས་གཅིག་ཏུ་རྒྱུད་ལ་རྫོགས་ཏེ།
རི་ལྟར་ན། སེམས་ཅན་སངས་རྒྱལ་ཐོབ་ན་དགའ་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད་མངའ་བས་རབ་ཏུ་དགའ་
བའི་ས་དང་གཅིག་དེ་ལ་རང་འདོད་ཀྱི་དྲི་མས་མ་གོས་པས་དྲི་མ་མེད་པའི་ས་དང་གཉིས། དེ་

465 SD and Sumra: རྒྱ་བཅུ་རྒྱ་བརྒྱད་
466 SD and Sumra: རིམ་སྦྱོར་པའི་

ཡང་སློན་པའི་སློན་ནས་དཔའ་མ་ལུས་པས་འོད་འཕྲོ་བའི་ས་དང་གསུམ། འཇུག་པའི་ལམ་ལ་
 དལ་དུ་བ་མེད་པས་འོད་བྱེད་པའི་ས་དང་བཞི། ཐེག་ཚེན་གྱི་སློ་དེ་ལྟ་བུ་གཞན་གྱིས་དཀའ་བས་
 སྦྱར་དཀའ་བའི་ས་དང་ལྷ། འགྲོ་བའི་སྐྱབས་སུ་ཀུན་གྱིས་མཐོང་བས་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ས་
 དང་རྩལ། བྱང་རྒྱལ་ལ་ཐུགས་བསྐྱེད་བཞིན་དུ་གདུལ་བྱ་ཐར་ལམ་ལ་དངས་༼༡༣༽ ནས་
 འཁོར་བ་དང་ཐག་འགྲངས་པས་རིང་དུ་སོང་བའི་ས་དང་བདུན། གཞན་དོན་གཟུགས་སྦྱར་
 སྤུལ་ཀྱང་རང་དོན་གྱི་ཉིང་འཛིན་མ་ཡིངས་ཤིང་ 467 འདྲུ་འབྲལ་མེད་པས་མི་གཡོ་བའི་ས་
 དང་བརྒྱད། འཁོར་བ་སྤང་འདས་སུ་བསྦྱར་བའི་ཐབས་ལ་དེ་རང་ཟབ་ཅིང་མཁས་པས་
 ལེགས་པའི་སློ་གྲོས་གྱི་ས་དང་དགུ། སེམས་ཅན་ 468 སངས་རྒྱས་སུ་སྤར་ཡང་གྲངས་མེད་
 བཅོས། ད་ལྟ་ཡང་འཆོས་བཞིན་པ། ནམ་ཞིག་དུ་ཡང་འཆོས་ངེས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་གྱི་ས་
 བཅུ་འོ།།

དེ་ཡང་ལ་ལ་ཞིག་གིས་ས་ལམ་འདི་གཞན་དང་མ་མཚུངས་ཞེ་ན། སྤུལ་མཐའ་སོ་སོ་ལ་ས་
 ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ་གཅིག་དུ་བྱུང་ན་ལྟ་ས་ངན་དུ་ཆེ་བས་ཡ་ཆ། དཔེར་ན་འབྲུང་བ་ཡིན་པ་ལ་
 བྱད་མེད་ཟེར་བཞིན་མེ་འདོད་པའི་ཕྱིར་མེ་དོད་དུ་རྒྱ་རྒྱུག་ན་སྤར་འཆི་བའི་རླེན་དང་མཚུངས་
 སོ། །དེ་ཡང་སའི་སྤྱིང་པོ་འཁོར་ལོ་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། ས་ཞེས་བྱ་བ་གུད་ན་ཡོད་པ་མ་ཡིན་
 ཉེ། བདེན་པ་མཐོང་བའི་གང་ཟག་གཅིག་ལ་ས་རྣམས་མ་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཞེས་དང་།
 མཚན་བརྗོད་ལས།

མགོན་པོ་ས་བཅུ་དབང་དང་ལྷན། །

467 SD and Sumra: ཞིང་
 468 SD and Sumra add ས་

ཚོས་ཀྱི་དབང་ཕྱུག་ཚོས་ཀྱི་རྒྱལ། །

ལེགས་པའི་ལམ་ནི་སྟོན་པ་སོ། །

ཞེས་གསུངས་སོ།།

སྤྱལ་པའི་སྐས་མཚོག་དེ་ཉིད་བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དངོས་ཡིན་པས་ན།
ས་བཏུ་ལོན་པའི་རྒྱ་མཚོན་ཡང་དེ་ཡིན་ལོ་ཨོ་གོ། །འདིར་སྐྱེས་པ།

ཨོ་མ། རྣམ་ཐར་བྱང་རྒྱལ་ལྗོན་ཤིང་ལ། །

ཐུགས་རྗེའི་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་རྒྱས། །

བྱིན་རྒྱབས་མེ་ཏོག་འབྲས་བུ་སྟེན། །

སྐལ་ལྷན་ཤིང་། སྐྱོད་འདི་ལ་བཞེས། །

ཨོ་མ། རྣམ་ཐར་ལོར་བུའི་བང་མཚོན་ན། །

དག་ལེགས་སྤྱན་ཚོགས་གཏེར་གྱིས་གང་། །

དགོས་འདོད་ཡོ་ལང་བཟད་པ་མེད། །

སྐལ་ལྷན་ལོངས་སྟོན་འདི་ལ་མཚོན། །

ཨོ་མ། རྣམ་ཐར་ཞིང་ས་བཟང་པོ་ལ། །

ཡིད་ཚེས་ངེས་པའི་ལོ་ཐོག་འབྲུངས། །

དོན་གཉིས་འབྱུང་བའི་འབྲས་བུ་སྟེན། །

སྐལ་ལྷན་དགའ་སྟོན་འདི་ལ་མཚོན། །

ཨོ་མ། རྣམ་ཐར་ཡི་གའི་ལྷ་མོ་ལ། །

ལོ་རྒྱས་ཚོག་གི་གོས་རྒྱན་མཚོས། །

མཐོང་བས་ཡིད་འཕྲོག་དཔེ་དོན་འགྲིགས། །

སྐལ་ལྷན་གྲོགས་སུ་འདི་ཁྲུག་ཅིག།

ཨོ་མ། རྣམ་ཐར་ལྷ་ལམ་ཡངས་པ་ལ། །
 ལུང་དང་རྟོགས་པའི་རྟ་བདུན་ཤར། །
 མཁྱེན་བརྟེ་ཕན་བདེའི་འོད་ཟེར་འབར། །
 ལྷལ་ལྷན་ཉི་མ་འདི་ལ་སྲོམ།།
 ཨོ་མ། རྣམ་ཐར་མཚོད་ཁང་བླ་མོ་ན། །
 བསྐྱེ་མེད་སྐྱབས་མགོན་ལྷ་ཚོགས་བཞུགས། །
 རོར་འབྱུང་མེད་པའི་མཚོད་རྣམ་བཟུམ། །
 ལྷལ་ལྷན་མོས་རྟེན་འདི་ལ་མཛོད། །
 ཨོ་མ། རྣམ་ཐར་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྱང་ན། །
 མགའ་རྒྱ་མེད་པའི་སྤྲེ་དཔོན་འགྲིང་། །
 འཁོར་འདས་དབང་བསྐྱུར་ཚོས་ཁྲིམས་བཅོན།⁴⁶⁹ །
 ལྷལ་ལྷན་རེ་ལྟོས་འདི་ལ་ལུས། །
 ཨོ་མ། རྣམ་ཐར་དགེ་འདུན་འཚོགས་ས་ན། །
 བཤད་བྱ་མཁས་པའི་པརྩི་བཞུགས། །
 དང་དེས་མདོ་རྒྱད་ཚོས་གཏམ་སྒྲོག། །
 ལྷལ་ལྷན་ཡོན་ཏན་འདི་ལ་སྲོམས། །
 ཨོ་མ། རྣམ་ཐར་རི་ཁྲོད་མཚམས་ནང་ན། །
 ཚོ་གཅིག་སངས་རྒྱས་སྒྲོམ་ཚེན་བཞུགས། །
 མཛོན་སུམ་ཡེ་ཤེས་གཟེགས་མོ་མཛོད། །

⁴⁶⁹ SD and Sumra: བཅོན།

རྣམ་ལྔ་ལྟོ་ལྟོ་གདམས་དག་འདི་ལ་ཞུས། །
 ཨོ་མ། རྣམ་ཐར་རྒྱ་འབྲས་ཞིབ་བྱེ་ལ། །
 ལྷོགས་ཚོད་རྒྱན་ཁྲེང་ཡོ་བྱད་བྱས། །
 འོད་གསལ་སྤང་བཞིའི་བས་སྤྱི་གས། །
 རྣམ་ལྔ་ཚོགས་འཁོར་འདི་ལ་མཛོད། །
 ཨོ་མ། རྣམ་ཐར་རྩི་ཐོག་བཟང་པོ་ལ། །
 སྤང་བ་གཏད་མེད་པའས་ཀྱིས་བཏབ། །
 རྒྱབ་རྟགས་མངོན་ཤེས་ཆང་ཞིམ་ལངས། །
 རྣམ་ལྔ་སྤྱད་བཞེས་འདི་ལ་མཛོད། །
 ཨོ་མ། རྣམ་ཐར་མོས་པའི་སྤྱི་གཙུག་ན། །
 རྒྱལ་པའི་སྐས་མཚོག་རྒྱ་བ་བཞུགས། །
 རོ་མཚར་བྱད་འཕགས་མཛོད་ཚུལ་སྦྱོང་། །
 རྣམ་ལྔ་སྤྱད་སྐབས་མགོན་འདི་ལ་ཞུས། །

ཅེས་སྟོན་དག་གི་དཔའི་རྒྱན་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱི་ཏེ་མངོན་པར་བསྟོན་པས་རང་གཞན་
 ཐམས་ཅད་ལ་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་འཇུག་གོ་རྒྱན་ཆད་མེད་པར་འབྱུང་ཞིང་། རྣམ་ཐར་ལྷོགས་སྤྱི་
 བཀོད་མཁན་ལ་ཡང་ལོག་ལྟའི་སྦྱོན་འཛིན་མི་འབྱུང་བར་ཐུགས་རྗེས་བསྐྱབ་⁴⁷⁰ ཏུ་གསོལ།
 རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛོད་ལས། གདུལ་བྱའི་ཡུལ་རྣམས་ལ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་སྐེལ་ནས་
 མཚོག་སྤྱིན་བཏང་བའི་རྣམས་ཏེ་ཉི་ཤུ་པའོ། ། །

⁴⁷⁰ SD and Sumra: རྒྱབ་

༥ ལེབ་ཉེར་གཅིག་པ་སྒྲོན་ལམ་བཀའ་ཤིས་ཀྱི་སྐབས།

༄༅། ཉེར་གཅིག་པ་ནི་སྐུལ་པའི་སྲས་མཚོག་ལྷ་བ་རྒྱལ་མཚན་ཉིད། སྐྱེ་བས་བྱུང་པར་དུ་
འཕགས་པ། གདུང་རིགས་ཀྱི་ཁུངས་བཅུན་པ། མཚན་པ་ནི་ངོ་མཚར་ཆེ་བ། བྱིན་ལས་ཀྱི་
ཐབས་ལ་མཁས་པ། མཁུན་པས་སྤྲོགས་སུ་མ་ལྷུང་བ། གཞན་གྱི་བསྟན་པ་ལ་བྱུང་དུ་མི་
གསོད་པ། ཆེ་བ་དུག་དང་ལྡན་པའི་སྐྱེས་བུ་འདི་ནི། སེམས་ཅན་ཡོངས་ཀྱི་སྐབས་མགོན།
སྐལ་ལྡན་རྣམས་ ༩༩༩ ཀྱི་རེ་ལྟོས། མཁས་གྲུབ་ཀུན་གྱི་གཙུག་རྒྱན་དུ་བཀའ་བབས་པས།
གྲུབ་མཐའ་མི་གཅིག་པའི་གང་ཟག་སུ་དང་ཅི་ཞིག་གིས་ཀྱང་། དང་བ་འབྲེན་པའི་རེས་ཤེས་
སྐྱེས་ནས། དག་སྣང་གུས་པས་འདུད་ཅིང་མཛོན་པར་བསྟོད་དོ།

ཐ་མལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ལྟ་སྒྲོས་ཀྱང་ཅི་འཚེལ། ལྷ་མ་སྒྲོབ་དཔོན་སྡེ་དཔོན་རིགས་ཡོངས་
ཀྱིས་བཀའ་བའི་གནས་སུ་གྱུར་པས་ལྷ་མ་ཆེན་པོའམ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཡང་སྐྱུ་འཕྲུལ་
གྱི་ཉན་ཏེ་ལས། བཀའ་འོས་མཚོད་འོས་བསྟོད་པའི་འོས། །ཕྱག་བྱར་འོས་པ་ལྷ་མའི་རབ། །
ཅས་གསུངས། དཔེར་ན་མངའ་ཞབས་མང་བཞིན་དུ་སྡེ་བ་སྐྱེ་ཆེ་བ་དང་མཚུངས་སོ། །འདི་ལྟ་
བུ་ལའང་། སྐལ་བར་མི་ལྡན་པ་རེ་རེ་ཅོམ་གྱིས། ལྷགས་སྲས་ལྷ་བ་དེ་སྐྱེ་ན་⁴⁷¹དེ་ཅོམ་ལོན་ཀྱང་
དབང་བསྐྱར་མི་ཤེས་པར་འདུག་ཅེས་སྒྲུབ་པར། དེ་དག་ནི་ལེགས་པའི་སྐར་མ་འདྲ་སྟེ་མ་གོ་
བ་ཆེན་པོ་ཡིན། ཅིའི་ཕྱིར་ན། མདོ་རྒྱུད་མན་ངག་གི་ཚིག་ཐམས་ཅད་སྟོོ་ལ་ཡོད་པས་མཁས་པ་
མི་ཐོབ་ཏེ། ཤེས་ཀྱང་དོན་མེད་དུ་བསྟན་པའི་ལུང་ནི། སྟོན་པ་ལྷག་སྐབས་ཀྱི་གསུང་ནས། ཚིག་

471 SD and Sumra: སྐྱ་གནས་

བསྐྱབ་ཤེས་སྤྱངས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲས་བུ་མེད་པར་བསྟན་པ་ནི། ལྷ་བ་ནམ་
མཁའ་དང་མཉམ་པའི་རྒྱད་ལས།

ཐ་སྟད་ཚོད་པ་མཁན་གྱིས་ཀུན་བཟང་ང་མི་རྟེན། །
བསྐྱབ་ཤེས་ཡོན་ཏན་སྤྱངས་པས་ཀུན་བཟང་ང་ལ་བསྐྱིབས། །
སྤྱོད་པ་སུ་ཆེ་ཀུན་བཟང་ང་དང་རྒྱབ་འགལ་⁴⁷²ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་ཉེ་བར་བསྐྱས་ཏེ།

ཀྲི། རྒྱལ་བའི་རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་འདི། །
ཕྱི་ཡི་གཉེར་གཏད་ལྷ་ཆེན་མཁའ་རིས་མཛོད། །
ཡུལ་སྤོགས་ཀུན་ཏུ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་སྟེལ། །
ས་གཙང་དུས་བདེ་ལོ་ལེགས་ལོངས་སྤྱོད་། །¹⁷²འབར། །
འཛིག་རྟེན་བདེ་སྤྱིད་འབྱུང་བའི་ཕྱིན་ལས་སྐྱབས། །
ནང་གི་གཉེར་གཏད་དཔལ་མགོན་བདུན་བཅུས་མཛོད། །
དམ་ཉམས་དབྱ་རྣམས་སྤོལ་ལ་ཞལ་དུ་སྟོབས། །
ལོག་ལྷའི་བདུད་དཔུང་ཐམས་ཅད་མིང་མེད་ཐོངས། །
གདོན་བགལས་བར་ཆད་བརྒྱག་པའི་ཕྱིན་ལས་སྐྱབས། །
གསང་བའི་གཉེར་གཏད་དཔལ་ལོ་མཁའ་འགྲོས་མཛོད། །
གདུང་རིགས་བརྒྱད་འཕེལ་བསྟན་པའི་ཁྱར་བཞེས་ཤིང། །
ཚོས་བརྒྱད་སུ་སྟོབ་རྒྱལ་ཁམས་ཡོངས་ཁེངས་ཏེ། །

472 SD and Sumra: རྒྱབ་གྲེས་

ཕྱམ་གཅིག་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་སྤྱིན་ལས་སྐྱབས། །

རྣམ་ཐར་འདི་ཉིད་མཐོང་བ་དང་། ཐོས་པ་དང་། དྲན་པ་དང་། རེག་པ་དང་། གསོལ་བ་བཏབ་
པ་དང་། སློན་ལམ་བཏབ་པ་དང་། མཚོད་པ་སྤུལ་བ་དང་། ལྷོག་འདོན་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་ལ།
སྐྱུལ་པའི་སྐས་མཚོག་རྒྱ་བ་རྒྱལ་མཚོན་རིན་པོ་ཆེའི་ཐུགས་རྗེ་ཞུགས་ནས། ས་དང་ལམ་གྱི་
ཡོན་ཏན་ལ་མངའ་བཞེས་པས་རིག་འཛིན་སྒྲ་མའི་གོ་འཕང་འཐོབ་པར་གྱུར་ཅིག །

རྣམ་ཐར་བསྐྱིགས་པའི་མན་ཡོན་གྱིས། །

ཚེ་འདིར་བར་ཆད་མེད་པ་དང་། །

ཕྱི་མར་ལྷོན་བཞུགས་གྲུལ་དུ། །

ལྷན་ཅིག་འཛོམས་ནས་འབྲལ་མེད་ཤོག །

ཐུགས་རྗེས་ཀྱན་ལ་ཁྱབ་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །

དངོས་སྤུབ་མི་ཟད་འཕེལ་བའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །

སྤྱིན་ལས་རྒྱན་ཆད་མེད་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །

རང་གཞན་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་བཀྲ་ཤིས་ཤོག །

རྣམ་ཐར་རིན་ཆེན་རྒྱན་མཛེས་ལས། མཁས་པའི་མཚོན་ཉིད་དང་པོར་བཤད་ནས་ལོག་ལྟ་ཅན་
ཟིལ་གྱིས་མནན་ཞིང་མཐའ་རྟེན་⁴⁷³ །།^{༡༣༧} གཏད་རྒྱ་སློན་ལམ་བཀྲ་ཤིས་དང་བཅས་པའི་
སྐབས་ཏེ་ཉེར་གཅིག་པའོ། །།

⁴⁷³ SD and Sumra: བརྟེན

རྩེ མཚུགས་བྱུང་།

༄༅། །དེ་ལྟར་ན་འདི་ཉིད་ལ་ལེན་ཉེར་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་དགོས་པ་ཡང་། རང་ཤར་གྱི་
རྒྱུད་ལས།

གང་ཟག་དབང་པོ་ཉེར་གཅིག་ལ། །

གདམས་ངག་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་གིས། །

དོ་སྐྱོད་སངས་རྒྱལ་རང་ལས་རྟེན། །

ཅེས་གསུངས་སོ། །རི་ཁྲོད་འགྲིམ་པའི་སློམ་ཆེན་པ་འཇའ་ཚོན་མེ་འབར་བདག་ནི། རྒྱ་གསུམ་
གྱི་ཞིང་ཁམས་སྐྱོད་བའི་མཁའ་འགོ་གར་གྱི་དབང་ཕྱུག་གིས་རྗེས་སུ་བརྩུང་བའི་བཀའ་རིན་
གྲིས། སེམས་དང་རིག་པའི་ཤན་འབྲེད་ཤེས་ཅོམ་མ་གཏོགས། རྒྱ་ཚོད་མ་སྟོན་ངག་བསྐྱེད་
ཤེས་ཀྱི་ཡིན་ཏན་འཆད་ཚོད་ཚོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབེན་པའི་རྫོངས་པ་བདག་གིས། རིན་
པོ་ཆེ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་ཐར་སྒྲིག་པར་མི་སློབས་ཀྱང་། བརྟན་པའི་སྦྱིན་བདག་སྦྱིང་གོགས་བརྟན་
འཛིན་པའི་གསུང་ནན་ཆེ་བ་དང་། དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་པའི་རྩུང་གི་བཀའ་ཤོག་བྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་
གནད་སྦྱིན་དང་། མ་དཔེའི་ས་བོན་གནད་བ་ཐེབས་པ་ནས་བཀའ་མ་ཚོག་བ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལྟར་
ན་བདེ་བར་གཤེགས་པ་དེ་ཉིད་ལ། ལུས་ཞབས་སྟོན་བུ་བདག་འདྲ་བ་ལའང་བྱིས་པའི་དུས་
ཉིད་ནས་ད་ལྟ་ཚུན། ཆོས་དང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆ་དུ་མར་སྐྱུ་རིན་བསམ་གྲིས་མི་ཁྲབ་པས་
ཐུགས་ལུལ་ནས་མ་དོར་བ་ཞིག་ཡིན་ནའང་། རྒྱལ་པའི་ཞབས་ཏོག་སྟོན་ཆོགས་ཅོམ་ལས། རྒྱ་
ལུས་དང་ཟང་ཟིང་གིས་མཉེས་པའི་ལྷུང་ལེན་མ་ལུབ་པར་བྱ་བ་ཞན་པོ་རང་ཅིག་བྱུང་བས།
ཤིན་ཏུ་བཟོད་སྐྱབས་མེད་པའི་རང་ནས་༡༧༣༤༽གཞོང་ཞིང་འགྲོད་པས་བཟོད་པར་བཞེས་སུ་
གསོལ།

འོན་ཀྱང་མོས་པ་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པའི་གུས་ཞེན་གྱིས་དམ་ཚིག་ལ་ཉམས་ཆག་མ་མཆིས་
 པས་མཁམས་པ་མ་ཡིན་ཀྱང་རང་སྐལ་གྱི་འོས་སུ་རིག་ནས་མ་དཔེ་ཇི་ལྟར་གནང་འདུག་པ་
 བཞེན་སྐད་རིགས་ཀྱི་སྐབས་ཅམ་མ་གཏོགས་བཅོས་བསྐྱར་དང་འཕྲི་བསྐྱེད་སྤངས་ནས་
 ཁྲིགས་སུ་བཀོད་པ་འདིས་ཀྱང་། བསྐྱེད་པ་དང་སེམས་ཅན་ལ་ཕན་ཐོགས་པར་གྱུར་
 ཅིག། །།དགོདོ། དགོདོ། དགོདོ། ལུས་དག་གི་དགོ་བས་བཀྲིས་པར་གྱུར་ཅིག།
 དགོདོ་བཀྲ་ཤིས་པར་གྱུར་ཅིག། །།

Bibliography

- Gangteng Shedra Editorial Committee (2008), *dPal sgang steng gsang sngags chos gling gi gdan rabs nor bu'i phreng ba*, Gangteng: sGang steng gsang sngags chos gling bshad grwa.
- Gedun Rinchen (1972), *dPal ldan 'brug pa'i gdul zhing lho phyogs nags mo'i ljongs kyi chos 'byung blo gsar rna ba'i rgyan*, Thimphu: Tango Drubde.
- Harding, Sarah (2003), *The Life and Revelations of Pema Lingpa*, Ithaca: Snow Lion Publications.
- Karma Phuntsho (2009), Ogyen Pema Lingpa: His life and Legacy, in Bartholomew & Johnston (eds), *The Dragon's Gift: Sacred Arts of Bhutan*, Chicago: Serindia Publications, pp. 66-78.
- (2013), *The History of Bhutan*, Noida: Random House India.
- (2015) (ed.) *The Autobiography of Tertön Pema Lingpa: A Brilliant and Beautiful Rosary of Gems*, Thimphu: Shejun
- Kongtrul Lodoe Thaye (1973), *gTer ston rgya rtsa'i rnam thar*, Tezu: Tibetan Nyingmapa Monastery.
- Lama Sa-ngag (2005), *'Brug gi smyos rabs yang gsal me long*, Thimphu: KMT Publishers.
- Lham Dorji (2005), 'Religious Life and History of the Emanated Heart-son Thukse Dawa Gyeltshen', *Journal of Bhutan Studies*, vol. 13, pp. 74-104, Thimphu: Centre for Bhutan Studies.
- Ngawang Choleg Zangpo & Sangay Dorji (2011), *Pad gling yab sras gsum gyi mdzad rnam padma raga'i 'phreng ba*, Drametse: Ani mchod rten bzang mo'i rjes dran tshogs pa.
- Pema Lingpa (1975), *Rig 'dzin padma gling pa'i zab gter chos mdzod rin po che*, Thimphu: Kunsang Tobgay.

- Pema Tshewang (1991), *Pad gling lo rgyus drang gtam*, Thimphu: National Library of Bhutan.
- Pema Tshewang, et al. (1995), *The Treasure Revealer of Bhutan*, Kathmandu: Bibliotheca Himalayica, III, 8.
- Serding Lobzang Nyima (n.d.), *Rig 'dzin padma gling pa'i rnam thar snyan ngag spel ba'i rgyan phreng*, Manuscript in Drametse Monastery.
- Terdag Lingpa (n.d.), *Yul dam pa rnam la bka'i dri lan du gsol a nor bu'i chun po*, Thimphu: National Library of Bhutan.
- Tshultrim Dorje (2015), *The Biography of Gyalse Pema Thinley*, Thimphu: Shejun
- _____ (n.d.), *dPal bstan 'dzin grags pa'i rnam thar dad pa'i shing rta*, manuscript with Dasho Sangay་འ་ Dorji.

ལྷ་མིང་ཐོག

Name Index

- ཀ་རང་མཁའ་, 147
- ཀ་ཤི་ཤད་དཔལ་, 116
- ཉཱ་ར་མོ་ལུང་, 140
- ཀམ་པ་ཚེས་གཤགས་རྒྱ་མཚོ་, 81, 97, 150
- ལྷ་ཁང་, 139
- ལྷོ་ཅ་ལུ་ལ་ཏཱ་ཀི་, 72
- ཀུ་རེ་ལུང་, 93, 100, 144, 147
- ཀུན་དགའ་ལོ་, 47
- ཀུན་དགའ་འཛོམས་, 97
- ཀུན་དགའ་རྒྱལ་ལོ་, 134
- ཀུན་བཟང་བྲག་, 85, 86, 89, 94, 100
- ཀུན་མཁའ་ལྷོ་ལྷ་བ་གཤགས་པ་, 149
- ཀོང་ལོ་, 98
- ཀོང་ལོ་རྩེ་ལ་སྐང་, 97
- ལ་བ་ཅན་, 74
- ལམས་གསུམ་པ་, 117
- ལྷོང་མེད་དོང་ལ་, 116
- ལ་, 128, 135, 136
- ལ་པ་, 124, 135
- ལ་པ་སྡེ་པ་, 127
- ལ་འབྲུག་, 118
- ལྷོ་སྤོང་ལྷེ་ལུ་བཅན་, 45, 75, 150
- ལུ་བ་འབྱིན་ཤེས་, 42
- ལོ་མཐིང་ལྷ་ཁང་, 124
- གངས་ཅན་, 72
- གཉན་དཔོན་, 104
- གཏམ་ཞིང་, 92
- གཏར་སྟོན་ཚོས་ཀྱི་དབང་ལུག་, 121
- གཏར་སྟོན་ལྷ་སྤྲུལ་སྤྱིང་པ་, 74, 110, 148
- གཏར་སྟོན་བདེ་ཚེན་སྤྱིང་པ་, 118
- གཏུང་བརྒྱུད་, 151
- གཏུང་བརྒྱུད་དེ་བ་, 133, 134, 147
- གཏུང་བརྒྱུད་རིན་པོ་ཆེ་, 151
- གཅོང་ལོ་, 104
- གཞིས་ཀ་རིན་སྤུངས་, 97
- གཞིས་དགའ་རིན་ཚེན་སྤུངས་, 130, 136
- གཞིས་དགའ་རིན་ཚེན་སྤུངས་པ་, 129, 148
- གཞོང་, 80
- གཟིག་ཚང་རོང་, 99
- གཡུ་ལོ་བ་, 128
- ལྷིང་སྤྱིང་, 135
- ལྷིང་སྤྱིང་ཉི་ཤར་, 115
- གཤན་, 102
- གཤལ་ལ་, 104
- གཤར་བས་པ་དཀར་ལོ་བ་, 118
- གཤལ་ལྷའི་ལོ་བྲང་, 130
- སྤྱིང་མཐོང་སྟོན་པ་, 120

གྲེ་རྩུང་, 98	ཚོས་རྒྱལ་དོན་གྲུབ་པ་,	ཏ་ལི་, 127, 147
གསལ་བདག་དོན་དེ་, 140	124	ཐུབ་པ་བཟང་གིས་, 81
གསེར་ཐུབ་, 43, 101	ཚོས་རྗེ་གྲགས་རྒྱལ་,	དཀྱིལ་རུ་, 103
ལྷ་རུ་ལྷ་ཁང་, 121,	149	དཀར་ཚེན་ཀུན་དགའ་
123	ཚོས་རྗེ་དག་གི་དབང་པོ་,	གྲགས་པ་, 117
གྲུ་རུ་ཚོས་དབང་, 75,	149	དཀར་པོ་བ་བསྟན་འཛིན་,
149	ཚོས་རྗེ་དག་དབང་, 95,	150
གྲུང་ཐང་, 97	122, 132,	དཀར་སྤྲིས་, 135
དང་, 147	147	དགའ་བའི་རྒྱལ་པོ་, 127
དམ་ཤོད་, 110	ཚོས་རྗེ་དཀོན་མཚོག་བཟང་	དགོ་བསྟེན་མཁའ་རི་,
དར་བ་མགར་ཞིང་, 112	པོ་, 149	123
ཆལ་, 77, 80, 91,	ཚོས་རྗེ་དཔལ་, 111	དགོངས་གཏད་གསེར་གྱི་ལྷ་
93	ཚོས་རྗེ་དཔལ་དོན་གྲུབ་,	ཁང་, 148, 151
ཆལ་གྱི་གཞོང་, 93	99, 102, 105	དགོན་, 134, 135
ཚུ་ཁྱེར་, 124, 126	ཚོས་རྗེ་ཞིང་སྦྱོང་པ་, 118	དགོན་གསར་, 123
ཚུ་ཤུལ་མཁན་ཚེན་, 104	ཚོས་རྗེ་རྒྱལ་གྲས་པ་,	དགོན་པ་སྤྲི་, 93
ཚུ་སྟོད་, 122	109	དགོས་དགོས་བསྟན་འཛིན་,
ཚུས་ཁྱེར་, 121, 147	ཚོས་རྗེ་རྣམ་རྒྱལ་བ་, 124	141
ཚོས་གྱི་སྒོ་གྲོས་, 43	ཚོས་རྗེ་སྟེན་རྩེབ་, 105	དཔལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་, 150
ཚོས་གྱི་སེམས་དཔལ་, 43	ཚོས་སྟོར་, 122, 123,	དཔལ་གྱི་སེནྱེ་, 150
ཚོས་བཟང་, 118	147	དཔལ་རྩུང་, 127,
ཚོས་མཛོད་གྲགས་པ་,	རྗེ་བོ་ལྷོན་བསོད་ནམས་,	135
133	140, 146	དཔལ་དོན་གྲུབ་, 97,
ཚོས་འཁོར་, 80	ཉི་མ་བཟང་པོ་, 147	103
ཚོས་རྒྱལ་གསལ་བདག་དོན་དེ་,	ཏ་ལི་, 147	དཔལ་བདེ་བའི་སྤྲེ་པ་,
146	ཏ་ལམ་པ་, 132	139

Index

- དཔལ་འབྱོར་, 100
 དཔེ་རྒྱུད་, 124
 དཔེ་མེད་མ་, 43
 དཔོན་ཀམ་ཟེལ་གཞོན་, 122
 དཔོན་དཔལ་འབྱོར་, 150
 དཔོན་པོ་ཚོས་, 147
 དཔོན་བསམ་འགྲུབ་, 151
 དཔོན་ས་བདག་ཚེན་མ་, 148
 དབུ་མཛད་ཚངས་པ་, 134
 དབུས་, 102
 དབེན་ཅུ་, 125
 དབོན་ཚེན་, 146
 དབོན་ཚེན་རྒྱས་པ་, 101, 104, 128, 129, 147, 148, 151, 166
 དབོན་ར་ཞི་, 139
 དབོན་སྐས་དབང་འདུས་, 132
 དབོན་སྐས་ལྷ་བཙུན་, 133, 147
 དྲགས་པོ་, 97
 དྲགས་པོ་ལྷ་ཇེ་, 150
 དར་རྒྱས་ཚོས་གྲིང་, 102, 105, 107, 110, 119, 136
 དྲི་མེད་པད་ལྷེད་འཛིན་, 44
 དྲི་མེད་འོད་ཟེར་, 76, 149
 དུང་འཚོ་བ་ཉེ་གེ་, 129
 དུང་མཚོ་སྐར་མ་ཐང་, 82
 དེ་བ་ཅན་པུ་, 127
 དོ་བོ་རྗེད་, 94
 དོན་གྲུབ་, 136
 དོན་གྲུབ་དཔལ་འབར་, 92, 95
 དོས་མཁའ་, 95
 དོས་ཚང་འོད་, 99
 ཅང་པ་བཀའ་ཤིས་གྲིང་, 103
 ཅང་པོ་ཚོས་མཛད་, 98
 ཅང་པོ་རི་བོ་གྲག་པ་, 120
 ཅང་པོ་རོ་མ་པོ་བ་, 120
 ཅང་པོ་ཤར་རི་བ་, 120
 ཅམ་མཁའ་འཛིན་གྲིང་པོ་, 150
 པད་གྲིང་, 133
 པལྷ་, 75
 པལྷ་ཁྲོ་ལྷོ་, 100
 པལྷ་གྲིང་, 80, 93, 99
 པལྷ་གྲིང་པ་, 76, 77, 81, 84, 86, 87, 89, 94, 95, 101, 127, 146
 པལྷ་ཚོས་གྲིང་, 100
 པལྷ་རྒྱས་ལྷན་དོན་, 43
 པལྷ་ལྷེད་འཛིན་, 44
 པལྷ་མཚོ་སྐྱེལ་, 95
 པལྷ་འབྱུང་གནས་, 43
 པལྷ་ལས་འབྲེལ་རྩལ་, 76
 པལྷ་སྐྱེལ་མ་, 76
 པལྷ་འཛིན་རྒྱལ་པོ་, 44
 པ་ལྷ་ཉལྷེ་, 47
 པ་དམ་པ་སངས་རྒྱས་, 150
 ལྱིང་བ་སྐྱག་རྩེ་, 136
 ལྱིང་བ་སྐྱག་རྩེ་པའི་སྡེ་པ་, 118
 བ་བདས་པ་, 80
 བ་རབ་, 95

བདེ་ཆེན་སྒྲིང་, 93, 95,
 96, 100, 117,
 134
 བཟང་ཡུལ་, 127
 བྱང་རྒྱལ་སྒྲིང་, 128,
 136, 144
 བརྟན་བཟང་, 95, 96
 བྲག་གྲུ་ཕྱ་ལུང་ཡོས་ལ་,
 136
 བལ་གྱི་རྣམ་དག་ལུ་གྲུ་ཕུག་,
 130
 བལ་པོ་, 45
 བལ་ཡུལ་, 46, 72
 བླ་མ་ཀུན་, 92
 བླ་མ་ཀུན་དགའ་ཡེ་ཤེས་,
 115
 བླ་མ་ཞོར་བུ་, 99
 བརྒྱལ་, 138
 བརྟན་འཛིན་པ་, 166
 བསམ་ཡས་, 75, 97,
 103, 104,
 117, 154
 བསྐྱོང་བཅོན་སྐྱམ་པོ་, 72
 བྱ་དེ་བ་, 126
 བྱ་ཐག་, 134
 བྱ་ལི་, 127

བུམ་ཐང་, 74, 77,
 136
 བུམ་ཐང་, 121
 བེ་རོ་ཚན་, 150
 བོད་, 45, 46, 74,
 75, 97, 100,
 121, 122,
 123, 135,
 144, 146
 བོད་ཁམས་, 131
 བོད་གངས་ཚན་, 135
 བ་ཨྲི་ཅུ་, 71
 བ་དམད་མ་, 43
 བའམན་པ་ལུང་, 144
 བའམའ་འགྲོ་གར་གྱི་དབང་
 ཕུག་, 166
 བའམའ་འགྲོ་བདུད་འདུལ་མ་,
 48
 བའམའ་རི་ལ་, 147
 བའམའ་རེག་ཕུ་, 138
 བའ་སྟེ་, 136
 བའ་སྟེ་ལུང་པ་, 134
 བའའ་བདག་ཕྱང་, 149
 བའའ་རིས་གྲུང་ཐང་, 96
 བཆིམས་ཕུ་, 75
 བཆོག་གྲུབ་སྒྲིང་, 99

བཆོག་ལྷན་མགོན་པོ་,
 100, 101,
 117
 བདོ་སྐྱབས་སྒྲིང་པ་, 117
 བདོད་ས་དཀར་བ་, 132
 བཚམས་པ་, 97, 147
 བཚལ་ཕུག་, 134
 བཚོར་, 118
 བཚོ་ཡུལ་, 91, 97,
 124, 144
 བཚོ་ཡུལ་བྲག་དཀར་,
 121, 123
 བཚོ་རྒྱལ་, 46, 75,
 131
 བཚོ་རྒྱལ་མ་, 45
 བྱང་རལ་, 75
 བལ་གྲོ་, 109
 བཏུ་ཤར་, 129
 བི་ཏུ་རྫོག་, 72
 བི་ཏི་, 42
 བི་ལ་རས་པ་, 150
 བི་སྐྱོད་དོ་རྩེ་, 100
 བུ་ཉིག་བཅོད་པོ་, 129
 བུ་ཉིག་བཅོན་པོ་, 150
 བོ་འབར་མཚོ་, 77

Index

མེན་ལོག།, 112, 113, 134, 135	ཟླ་བ་ རྒྱུ་ལྟོ རྒྱལ་ མཚན།, 81	འོད་ལྷུང་, 43, 101
མེལ་ཐངས།, 122	ཟླ་བ་གྲགས་པ།, 73	ཡ་འབྲོག།, 102, 147
མོ་ར།, 147	ཟླ་བ་རྒྱལ་མཚན།, 20, 23, 25, 71, 74, 81, 84, 97, 105, 110, 114, 117, 122, 127, 132, 156, 162, 163, 165	ཡུ་བ་ཞིང་, 81 ཡུ་བ་ཤིང་, 122 ཡུག་རྫོང་གསར།, 128 ཡུག་རྫོང་གསར་ལེ་གོང་ གཞིས་དགའ།, 136 ཡུམ་ཚེན་ཐ་ར།, 93, 97, 133, 134 ཡུམ་དཔལ་འབྱོར།, 133, 148 ཡུར་འོག།, 97, 121, 125, 126 ཡུལ་གསུམ།, 99 ཡེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ།, 122, 127, 148 ཡེར་པ།, 97 ར་ཁྱི།, 133
མོན་ལ།, 147	ཟླ་བ་རྒྱལ་མཚན།, 122	རྒྱ་གར།, 45, 46
མོས་པ།, 43	འཁོར་བ་འཛིག།, 43	རྒྱ་གར་མ་ར་ཉི་ཀ།, 134
ཚ་མའི་ཕུ།, 140	འཇམ་དཔལ།, 47	རྒྱལ་ཚེན་མྱིང་, 104
ཚལ་བུག།, 135	འཇམ་དབྱངས་གྲགས་པ་ རིན་ཚེན།, 73	རྒྱལ་པོ་གཙུག་ལག་འཛིན།, 71, 72 རྒྱལ་པོ་འཛིག་རྟེན་དབང་ ཕུག།, 71
ཚོ་ལམ།, 128	འཇའ་ཚོན་མེ་འབར།, 166	
ཚོ་ལམ་དཔལ་འཛི།, 124	འདབ་མ་ལུང།, 139	
རྫོན་སྤྱི་, 150	འཕན་ཡུལ།, 105	
མ་ཚེན་ཉི་འུ་རྒྱུམ།, 115	འབབ་འོན།, 101	
མང།, 135	འགྲི་ལུང།, 103	
ཞབས་རྒྱུང་དག་དབང་ འཛིགས་གྲགས།, 129	འགྲི་ལུང་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕུན་ ཚོགས།, 107	
ཞབས་རྒྱུང་སྤེ་སྤིང་ཚེན་པོ།, 129	འགྲི་ལུང་རིན་པོ་ཆེ།, 103, 105	
ཟ་ར་ནང།, 147		
ཟབ་བུ་ལུང།, 101		
ཟབ་ལུང།, 97		
ཟླ་བ།, 89		

རྒྱལ་པོ་ཡུལ་འཁོར་བསྐྱེད་,

43

རྒྱལ་པོ་སྤྱིན་ལ་དགའ་,

71

རྒྱལ་བ་མཚོག་དབྱངས་,

150

རྒྱལ་བ་འབྲི་གུང་, 107,

108, 109

རྒྱལ་བ་འབྲི་གུང་པ་, 111,

117

རྒྱལ་བུ་, 140

རྒྱལ་མཁར་, 127

རྒྱལ་སྐལ་, 100, 101,

144

རྒྱལ་སྐལ་དམ་འཛིན་,

129

རྒྱལ་སྐལ་པ་, 144

རྒྱལ་སྐལ་ལྷ་རྩེ་, 72

རྒྱས་པ་, 101, 104,

139

རྩེ་དབལ་ལྷན་ཨ་ཉི་ཤ་,

150

རྩོག་ཞོང་མཚོ་, 91

རྩོམ་གདན་, 123,

124

རྩོམ་གྲིང་པ་, 149

རྩོམ་ཚུལ་, 42

རྩམ་སྐལ་གྲིང་, 118

རྩེ་ལོ་མཁར་ཚེན་, 97

རྩོང་གཉེར་ཚོ་དབང་དཔལ་

འབྱོར་, 94

རས་རྒྱུད་རྩོམ་གྲགས་པ་,

150

རི་བོ་བྲག་, 136

རིན་ཚེན་གྲགས་པ་, 76

རིན་ཚེན་ཕུན་ཚོགས་,

103

རིན་ཚེན་སྐྱེད་སལ་, 136

རིན་པོ་ཆེ་བདེ་བར་གཤེགས་

པ་, 144

རིན་པོ་ཆེ་རྒྱ་བ་, 91

རིན་སྐྱེད་སལ་ཞབས་རྒྱུད་,

131

རུལ་, 115

རུལ་ཕུག་, 97

ལ་འོག་, 99

ལ་ཡག་, 124, 147

ལུང་, 135

ལུང་ལོ་ཅན་གྱི་ལྷ་ཁང་,

151

ལས་གྱི་དབང་ཚེན་, 48

ལས་འབྲེལ་

༼༡༨༩༽རྩལ་,

149

ལས་འབྲེལ་རྩལ་, 77

ལས་སྤྲོད་, 135

ལས་སྤྲོད་བྱང་པ་, 135

ལྷ་ཁང་ལུང་ལོ་ཅན་, 147

ལྷ་ཐོ་ཐོ་རིས་, 72

ལྷ་ལུས་, 71, 75

ལྷ་ལུས་པདྨ་གསལ་, 75

ལྷ་ལུས་མན་རྟ་རབ་,

148

ལྷ་ལུས་མརྟུ་བཟང་མོ་, 72

ལྷ་ལུང་, 97, 98,

121, 122

ལྷ་ས་, 97, 105

ལྷ་སྤྲིད་, 133

ལྷ་སྐལ་སྐྱ་རུས་, 129

ལུན་པོ་རྩོད་, 120,

128

ལུན་བཀའ་, 131

ལྷོ་གྲིང་ཁ་, 95, 122

ལྷོ་བྲག་, 102, 121

ལྷོ་བྲག་བུམ་ཐང་, 140

ལྷོ་བྲག་སྐྱེན་མདོ་, 98

ལྷོ་མོན་, 138

Index

ལྷོ་རྫོང་, 139, 140, 146	རྒྱ་བོ་མཐོང་ལེགས་ནོར་བུ, 136	ཕྱི་པ་དབུ་ཚལ་པ་, 148
ལུང་དགར་, 128	མངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་, 150	ཕྱི་པ་དབུ་ཚལ་བ་, 104, 117
ལེ་རྒྱུད་, 144	མངས་རྒྱས་སྦྱིད་, 75	ཕྱི་པ་བདུད་འདུལ་དོ་རྗེ་, 122
ལེགས་པའི་སྐར་མ་, 162	ཕྱགས་པ་དོ་རྗེ་མཆེད་གཉིས་, 135	ཕྱི་པ་བསྟན་འཛིན་, 128, 148
ལོ་རྒྱུ་ལོ་རྩེ་ན་, 148	ཕྱན་ལུང་, 112	ཕྱི་པ་བསྟན་འཛིན་པ་, 140
ལོ་རེས་རྒྱལ་སྤྲུལ་པ་, 118	ཕྱག་ཚང་, 122	ཕྱི་པ་ཚོ་དབང་རིག་འཛིན་, 136
ཤངས་ཀྱི་མེ་མེར་ཕུག་, 101	ཕྱག་ཚང་རོང་, 99	ཕྱི་པ་ཟིལ་གཞོན་, 128
ཤར་, 99	ཕྱག་ལུང་, 97, 124, 128, 136,	ཕྱི་པ་རྒྱལ་མཁར་བ་, 124
ཤར་རྒྱལ་དོ་རོང་ཁ་, 82	140	ཕྱ་ལྷག་ཟབ་བུ་ལུང་, 129
ཤར་རི་པ་, 128	ཕྱག་ལུང་ཕྱི་པ་, 121	ཕྱ་དཀར་ཅེ་, 97, 102, 120, 124, 128, 129, 131, 136, 138, 139
ཤར་རྫོང་ཕུག་, 100	ཕྱད་, 99	ཕྱ་རིང་ཕུག་, 95
ཕྱི་སིང་ཉ་, 47	ཕྱད་, 128, 136	ཕྱད་མ་ཐེར་, 95
ཤུག་ཕུབ་, 101	ཕྱི་པ་ཀུན་བཟང་རྒྱལ་པོ་, 120	ཕྱི་ཤེད་ཅེ་, 118
ཤུག་ཕུབ་པ་, 43, 44, 48, 71	ཕྱི་པ་གཡུ་ལོ་བ་, 139, 148	ཕྱ་ཕྱོད་, 95, 122, 132, 135, 147
ཤེས་རབ་མེ་འབར་, 101	ཕྱི་པ་གསང་བདག་དོ་རྗེ་, 122	
ས་ཕུག་, 97, 147	ཕྱི་པ་དག་དབང་ནམ་རྒྱལ་, 135	
ས་རྒྱུ་པ་, 129, 131	124, 135	
ས་རྒྱུ་པ་ཉེ་ཏེ་ཚོས་ཀྱི་རྩོད་ལྟེན་, 150	ཕྱི་པ་དག་འབའ་རྒྱལ་པོ་, 124, 135	
ས་རྒྱུ་པའི་བདག་པོ་རིན་པོ་ཆེ་, 128		

སྤང་ཁང་འོག་མ།, 91	སྦྱོན་མདའ།, 131	ཨ་མ་དཔལ་འབྱོར།, 101
སྦྱིས་ཀྱིལ།, 147	སྦས་པོ་གཤགས་རྒྱལ།, 88,	ཨ་མ་ཚོད་བང་།, 133
སྦྱོ་དྭཱར།, 117, 122,	89	ཨ་ར་མཛེས།, 42
147	སྦས་པོ་རྒྱ་བ།, 89	ལྷོན།, 74, 75, 92
སྦྱ་ཡ།, 99	སྦས་མཁམར།, 124	ལྷོན་པ་རྒྱ།, 40, 41,
སྦྱལ་སྦྱུ་བཏུན་འཛིན་ནོར་བུ།,	སྦས་མཚོག་རྒྱ་བ།, 84,	74
117, 123	85, 89	ལྷོན་པ་རྒྱ་རྒྱིང་པ།, 77
སྦྱལ་སྦྱུ་མཚོག་ལྷན་མགོན་	སྦས་མཚོག་རྒྱ་བ་རྒྱལ་	ལྷོན་པ་རྒྱ་འབྱུང་གནས།,
པོ།, 96, 99,	མཚོན།, 148	148
101	སྦས་མཚོག་རིན་པོ་ཆེ་བདེ་	ལྷོན་མཁམའ་སྦྱོད།, 46
སྦྱལ་སྦྱུ་མདོ་སྤགས་རྒྱིང་པ།,	བར་གཤེགས་པ།,	ལྷོན་རིན་པོ་ཆེ།, 39, 40,
117, 120	146	42, 44, 48,
སྦྱལ་སྦྱུ་ལྷ་ལྷ་ནག་པ།, 83	སྦས་རྒྱ་བ།, 89	71, 72, 74,
སྦྱལ་སྦྱུ་ཏུ་མགྲིན།, 131	སྦྱིབ་མོ།, 124	75, 76, 77,
སྦྱ་ནང་མེ་བ།, 115	སྦྱོང་བཙན་སྐམ་པོ།, 72	84, 86, 92,
སྦྱན་ཐང་གི་སྦྱོང་གསལ།,	སེ་འོང།, 128	130, 148,
100	རྗེ་ཀའ་ར་ལྷ་ཏིག་བཙན་པོ།,	163
སྦྱན་ཐང་ལལ།, 98	107	ལྷི་མོ།, 74
སྦྱན་མདོའི་བྲག།, 98	ཨ་ཅེ་ལྷོན།, 133	ཨོ་རྒྱུན་པ་རྒྱ།, 127